

Bændablaðið

5. tölublað 2020 • Fimmtudagur 5. mars • Blað nr. 558 • 26. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Ný stjórn og formaður Bændasamtaka Íslands voru kosin á Búnaðarþingi 3. mars, talið frá vinstri: Halla Eiríksdóttir, sauðfjárbóndi á Hákonarstöðum á Jökuldal, Gunnar Þorgeirsson, garðyrkju-bóndi á Ártanga, sem var kosinn formaður nýrrar stjórnar, Hermann Ingi Gunnarsson, nautgripabóndi í Klauf í Eyjafjarðarsveit, Oddný Steina Valsdóttir, sauðfjár- og nautgripabóndi í Butru í Fljótshlíð, og Halldóra Kristín Hauksdóttir, eggjabóndi hjá Græneggjum í Eyjafirði.

Mynd / Hörður Kristjánsson

Búnaðarþing setur það í hendur nýrrar stjórnar Bændasamtaka Íslands að ljúka við endurmótun á félagskerfinu:

Nýr formaður vill fá alla bændur á Íslandi í Bændasamtökin

— Telur að bændur verði að sameinast um að vera í einu sterku hagsmunafélagi sem standi vörð um hagsmuni þeirra

Gunnar Þorgeirsson, nýkjörinn formaður Bændasamtaka Íslands, segist telja nauðsynlegt að bændur á Íslandi sameinist um að vera í einu sterku hagsmunafélagi bænda, sem eru Bændasamtök Íslands, þannig að þeir fái sem flesta að borðinu og þannig breiðustu sýnina á hverjir hagsmunir bændna eru.

Hann segir að ekki hafi staðið til hjá sér að sækjast eftir formennsku í samtökunum en að hann hafi samþykkt það eftir að hafa fengið fjölda áskorana.

„Ég tel nauðsynlegt að bændur á Íslandi sameinist um að vera í einu sterku hagsmunafélagi bænda, sem eru Bændasamtök Íslands, þannig

að við fáum sem flesta að borðinu og þannig breiðustu sýnina á hverjir hagsmunir bændna eru.

Gunnar segist telja að landbúnaður almennt eigi mörg sóknarfæri á Íslandi, hvort sem það er í kjöti, grænmetisframleiðslu eða skógrækt.

„Ég tel einnig nauðsynlegt að við stökkum upp félagskerfi bænda. Í dag minnir mig að það séu 150 félög aðilar að Bændasamtökunum og því nauðsynlegt að straumlínulaga félagskerfið og gera bændur beint aðila að samtökunum en ekki í gegnum hliðarfélög.

Bændur verða að standa vörð um hagsmuni sína og eru Bændasamtökin bestí kosturinn til

Gunnar Þorgeirsson.

Mynd / HKr.

þess. Eins og fram hefur komið er fjárhagslegur rekstur samtakanna erfiður um þessar mundir og til

að laga það þurfum við að breyta félagsgjaldakerfinu þannig að það verði veltugt.

Það er dýrt að standa vörð um hagsmunagæslu bændna og til að slíkt sé gerlegt verður að standa straum af því og næsta verkefni að sannfæra menn um að það sé betra að vera í Bændasamtökunum en standa utan þeirra.

Ég tel einnig að við þurfum að hafa breiða skírskotun til bændna innan stjórnar Bændasamtakanna og að þar sitji fulltrúar úr öllum geirum landbúnaðarins. Við þurfum einnig að horfa til nútímans og þeirra breytinga sem eiga sér stað í landbúnaði og neyslu á landbúnaðarvörum. Helst eigum við að framleiða allar landbúnaðarvörur sem við getum á Íslandi og vera þannig sjálfbær.“

/VH

FRÉTTIR

Verðlaunahafarnir ásamt Kristjáni Pór Júlíussoni sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra.

Mynd / HKr.

Setningarathöfn Búnaðarþings 2020:

Espiflöt og Garði veitt landbúnaðarverðlaunin 2020

Landbúnaðarverðlaunin voru veitt við hátíðlega athöfn á setningu Búnaðarþings 2020. Að þessu sinni komu þau í hlut garðyrkjustöðvarinnar Espiflötur í Reykholti í Biskupstungum og kúabúsins Garðs í Eyjafirði.

Ráðherra landbúnaðarmála hefur veitt landbúnaðarverðlaun frá árinu 1997. Hugmyndin að baki verðlauninum er að veita bændum og býlum, sem á einn eða annan máta vekja athygli og eru til fyrirmyndar í íslenskum landbúnaði, viðurkenningar og hvatningarverðlaun.

Mikið úrval blómategunda og litaafbrigða

Í umsögn um Espiflöt, vegna veitingar verðlaunanna, kemur fram að fjölskyldan sem þar býr hafi rekið þar garðyrkjustöð frá 1948, þegar hjónin Eiríkur og Hulda Sæland fluttust úr Hafnarfirði og settust að í Reykholti til að stofna garðyrkjubýli. „Þau drógu sig í hlé árið 1998 eftir 50 ára búsetu og farsælt starf. Hjónin Sveinn A. Sæland og Áslaug Sveinbjarnardóttir, sem komu inn í reksturinn árið 1977, eignuðust þá stöðuna að fullu og ráku hana undir nafninu Espiflöt ehf. Árið 2006 flutti

Espiflöt. Heiða Pálrún Leifsdóttir þakkar fyrir verðlaunin og fyrir aftan hana standa þau Axel Sæland, Áslaug Sveinbjarnardóttir, Sveinn A. Sæland og Kristján Pór Júlíusson.

Mynd / smh

sonurinn, Axel Sæland, og kona hans, Heiða Pálrún Leifsdóttir, á Espiflöt og komu smám saman inn í reksturinn. Hinn 1. maí 2013 eignuðust þau ráðandi hlut í stöðinni.

Fram undir 1965 var eingöngu ræktað grænmeti á Espiflöt en á árunum 1965–1977 var þar blönduð ræktun blóma og grænmetis. Síðar tók stöðin að sérhæfa sig í ræktun afskorinna blóma og er í dag einn

stærsti einstaki framleiðandi blóma hér á landi, með mikið úrval tegunda og litaafbrigða. Blóm eru ræktað undir fullri vaxtarlýsingu þannig að framleiðslan er mjög jöfn yfir allt árið. Á Espiflöt er áhersla lögð á vistvæna nálgun í öllum þáttum framleiðslunnar. Síðastliðin 17 ár hafa nær eingöngu verið notaðar lífrænar varnir til að halda niðri meindýrum. Á Espiflöt hefur einnig verið unnið að því markmiði að hreinsa og endurnýta allt vatn sem fer í gegnum stöðuna.

Á Espiflöt hefur metnaður verið lagður í að framleiða blóm af bestu gæðum og í góðu úrvali. Litið er til framþróunar og að tileinka sér tæknilegar nýjungar sem miða að því að vinna að framangreindum markmiðum.

Á Espiflöt hefur verið byggð upp glæsileg starfsemi sem er til fyrirmyndar í íslenskum landbúnaði,“ segir í umsögninni.

Garður byggt sem nýbýli

Garður í Eyjafirði var byggt sem nýbýli af Hallgrími Aðalsteinssyni og Magneu Garðarsdóttur árið 1955. Fyrst var byggt íbúðarhús og síðan fjós og hlaða. „Engin tún voru á landinu og var ráðist í að brjóta land og rækta tún. Strax var hafist handa við að stækka bústofninn, kúnum fjölgað og útbúin aðstaða fyrir kindur í hlöðu. Árið 1980 tóku synir þeirra, Aðalsteinn og Garðar Hallgrímssynir, og fjölskyldur þeirra við búinu.

og glæsilegt lausagöngufjós. Það er 2.100 fermetrar að stærð og búið mikilli tækni. Um leið og fjósið var reist vakti það mikla athygli bæði fyrir að vera stærsta fjósbygging landsins og sú tæknivæddasta. Aðstaða í fjósinu er til fyrirmyndar og má nefna að dýralæknakostnaður hefur snarlækkað, dýrunum líður vel og vinnuáðstæður eru góðar.

Árið 2011 var opnað kaffihús sem heitir Kaffi Kú í á fjósaloftinu. Sonur Aðalsteins, Einar Örn, og kona hans, Sesselja Barðdal, reka veitingastaðinn. Kaffi Kú tekur 60 manns í sæti og þar er hægt að fylgjast með 300 kúm og kálfum í afslöppuðu umhverfi þar sem kýrnar liggja á dýnum, fara í nudd og láta mjólka sig þegar þær vilja. Gefst gestum þannig tækifæri til að kynna sér störf bóndans og hvernig

Garður. Kaffi Kú er rekið á fjósaloftinu á bænum. Ásdís Einarssdóttir, Aðalsteinn Hallgrímsson, Sesselja Barðdal og Kristján Pór Júlíusson.

Mynd / smh

Þeir unnu að frekari uppbyggingu á bænum, fjölguðu nautgripum og buðu upp á landbúnaðarverktöku fyrir bændur í Eyjafirði. Auk þess hefur töluverð kornrækt verið stunduð á bænum í fjölda ára og snemma var byrjað á kartöflurækt,“ segir í umsögninni um Garð.

Kaffi Kú á fjósaloftinu

„Árið 2007 var tekið í notkun nýtt

mjólkurframleiðslan fer fram í fullkomlega sjálfvirku fjósi. Árið 2019 heimsóttu 30.000 gestir Kaffi Kú.

Á Garði er rekin fyrirmyndarstarfsemi þar sem tækniþróun hefur verið nýtt í því augnamiði að auka verðmætasköpun og bæta velferð dýra. Þá hafa bændur á Garði gefið almenningi gott tækifæri til að kynnast betur íslenskum landbúnaði,“ segir enn fremur í umsögninni. /smh

TRYGG
Nøstet Kjetting as

Vertu viðbúinn vetrinum
LÉTTAR – STERKAR – TRAUSTAR
SNJÓKEÐJUR

Ný hönnun

Hafðu samband og kynntu þér
vöruúrvalið og þjónustuna

ÍSFELL
Ísfall ehf., Öseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

BYKO**Nýtt í
BYKO**

Í SAMSTARFI VIÐ:

bondi@byko.is

Stöðluð stálgrindarhús

- Tilbúnaðar teikningar sem stytta byggingartíma um 4-6 vikur • Staðlaðar byggingar þýðir lægra verð
- Húsin uppfylla álagskröfur hvar sem er á landinu • Galvaniserað stál tryggir endingu

Hjá BYKO er nú mögulegt að kaupa staðlaðar stálgrindarskemma í þremur stærðum; 150m², 250m² og 350m².

Allt burðarvirki er heitgalvaniserað og er sérsníðað fyrir íslenskar aðstæður. Húsin standast mestu snjó- og vindálagskröfur sem gerðar eru í byggð á Íslandi og henta því sem geymslu- og vélaskemma í öllum landshlutum. Veggir húsanna eru klæddir 60mm

PIR yleiningum og 80/125mm PIR yleiningar eru á þökum og uppfylla einangrunarkröfur byggingareglugerðar fyrir slík hús. Yleiningarnar festast á galvaniseraða z-prófíla. Húsunum fylgja allar nauðsynlegar teikningar til að fá byggingaleyfi ásamt teikningum af sökkli og plötu og vinnuteikningum (burðarbolsteikningum). Reyklosunarplötur eru á þaki sem jafnframt hleypa inn birtu.

Húsin koma með einni keyrsluhurð, tveimur gönguhurðum og einum tvískiptum glugga með opnanlegu fagi. Mögulegt er að bæta við gluggum á hliðar húsanna.

Stöðluðu húsin koma án renna en mögulegt er að bæta við rennum.

Mögulegt er að velja liti á klæðningarnar, utan sem innan.

* Verðin miðast við sölugengi. 1 EUR = 140,4 ISK hjá Seðlabanka Íslands dags. 1. mars 2020. Afhendingu á lagersvæði BYKO.

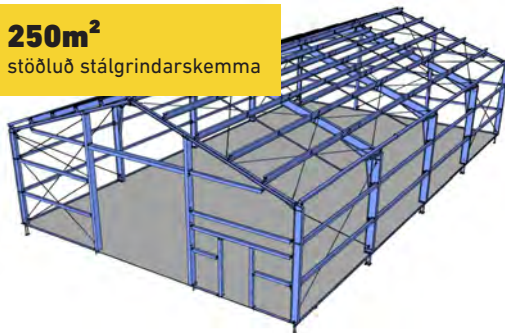
150m² stöðluð stálgrindarskemma

Lengd (utanmál): 15.040 mm
Breidd (utanmál): 10.040 mm
Minnsta breidd að innan í gólfhæð: 9.440 mm
Minnsta lengd að innan í gólfhæð: 14.600 mm
Veggghæð (utanmál): 3.800 mm
Minnsta veggghæð að innan: 3.318 mm
Mænishæð (utanmál): 5.567 mm
Minnsta mænishæð að innan: 4.957 mm

Verð án VSK 6.254.200 kr.*
með VSK 7.775.208 kr.

250m² stöðluð stálgrindarskemma

Lengd (utanmál): 20.870 mm
Breidd (utanmál): 12.040 mm
Minnsta breidd að innan í gólfhæð: 11.320 mm
Minnsta lengd að innan í gólfhæð: 20.480 mm
Veggghæð (utanmál): 4.303 mm
Minnsta veggghæð að innan: 3.739 mm
Mænishæð (utanmál): 6.647 mm
Minnsta mænishæð að innan: 5.906 mm

Verð án VSK 8.868.000 kr.*
með VSK 10.996.320 kr.

350m² stöðluð stálgrindarskemma

Lengd (utanmál): 23.450 mm
Breidd (utanmál): 15.040 mm
Minnsta breidd að innan í gólfhæð: 14.260 mm
Minnsta lengd að innan í gólfhæð: 1423.010 mm
Veggghæð (utanmál): 4.329 mm
Minnsta veggghæð að innan: 3.692 mm
Mænishæð (utanmál): 7.199 mm
Minnsta mænishæð að innan: 6.493 mm

Verð án VSK 11.722.000 kr.*
með VSK 14.535.280 kr.

Ánægðustu
viðskiptavinirnir
þriðja árið í röð!

**Takk
aftur!****BYKO**

GERUM PETTA SAMAN

www.byko.is/upplysingar/serlausnir/stalgrindarhus

FRÉTTIR

Aðalfundur VOR, félags framleiðenda í lífrænum búskap:

Fyrsta málið lagt fyrir Búnaðarþing 2020 um stefnumótun og aðgerðaráætlun

– Eygló Björk í Vallanesi verður áfram formaður

Aðalfundur VOR – verndun og ræktun, félags framleiðenda í lífrænum búskap, var haldinn á Hótel Sögu fimmtudaginn 27. febrúar. VOR lagði í fyrsta skipti fram mál á Búnaðarþinginu um helgina, um stefnumótun og aðgerðaráætlun fyrir lífrænan landbúnað. Félagið fékk aðild að Bændasamtökum Íslands eftir síðasta Búnaðarþing árið 2018. Eygló Björk Ólafsdóttir verður áfram formaður félagsins.

Í fyrri hluta aðalfundarins fóru fram hefðbundin aðalfundarstörf og í kjölfarið voru flutt fræðsluerindi með umræðum um þróun lífræna geirans hér á landi.

Vottunarmál og nýjar reglur til umræðu

Kosið var um tvö stjórnarsæti. Kristján Oddsson, Neðra-Hálsi, var endurkjörinn og Karen Jónsdóttir kom ný inn í stjórn. Kosið var um einn varamann og var Guðfinnur Jakobsson í Skaftholti kjörinn. Aðrir í stjórn eru Eygló Björk Ólafsdóttir, Vallanesi, formaður, Halla Steinólfsdóttir, Ytra-Fagradal og Guðmundur Ólafsson, Búlandi.

Að sögn Eyglóar var ákveðið á fundinum að setja saman þriggja manna starfshóp, sem hefur það hlutverk að fara yfir vottunarmál og nýjar reglur sem hafa verið innleiddar og fela í sér breytingar. Eygló segir að félagið telji ástæðu til að kalla eftir dæmum um álitamál sem snúa að túlkun reglna og mögulegt ósamræmi milli landa.

Eygló Björk Ólafsdóttir, formaður VOR, félags framleiðenda í lífrænum búskap, á aðalfundinum. Myndir / smh

Stefnumótun og aðgerðaráætlun fyrir lífrænan landbúnað

VOR lagði fram sitt fyrsta mál á Búnaðarþingi sem haldið var um síðustu helgi. Málið snýst um að grunnur verði lagður að stefnumótun og aðgerðaráætlun fyrir lífrænan landbúnað. Málið var samþykkt samhljóða á þinginu.

Á aðalfundinum kom fram að stefnumótun og aðgerðaráætlun sé grunnforsenda árangurs fyrir útbreiðslu greinarinnar.

„Fundurinn ræddi auk þess framvindu verkefnis VOR, Bændasamtaka Íslands og atvinnu- og nýsköpunarráðuneytisins og næstu skref í því en VOR fer með ráðstöfun þess fjármagns sem eftir

Karen Jónsdóttir kemur ný inn í stjórn VOR. Hún flutti erindi undir yfirskriftinni Lífræn framleiðsla – hvað virkar? Þar kynnti hún starfsemi sína sem er þrískipt; Kaja organic, Matarbúr Kaju og Café Kaja og sagði frá reynslu sinni af rekstrinum. Hún er formaður Samtaka smáframleiðenda matvæla.

varð af aðlögunarstuðningi 2017 til að auka lífræna framleiðslu. VOR lítur nú til þeirra landa sem best hafa staðið að kynningu á lífrænni framleiðslu og upplýsingagjöf til neytenda og mun á næstu vikum hefja slíkt kynningarátak. Evrópulönd sjá lífræna ræktun í vaxandi mæli sem lausn til dæmis í loftslagsmálum þegar kemur að landbúnaði.

Lífrænn landbúnaður mætir mörgum af þeim áskorunum sem nú er lögð áhersla á svo sem hreinleika, dýravelferð, lýðheilsu og hringrásarhugsun. Evrópusambandið hefur meðal annars sett sér nýtt markmið um að 20 prósent af ræktuðu landi árið 2030 verði í vottuðum lífrænum landbúnaði,“ segir Eygló.

Víða pottur brotinn

Að sögn Eyglóar voru merkingamál og miðlun upplýsinga fyrir lífræna framleiðslu umræðuefni seinni hluta fundarins. „Í erindum kom fram að víða er pottur brotinn í merkingum matvæla sem kenna sig við lífræna framleiðslu en hafa ekki vottun.

Á fullnum matvörum er til dæmis heimilt að vísa í lífræn innihaldsefni, en eingöngu ef það er stutt með vísun í vottunarnúmer viðkomandi hráefnis. Miklar brotalamir virðast vera á eftirliti og skilvirkni við að fylgja þeim reglum sem um þetta gilda hér á Íslandi. Fundurinn telur það augljósa hagsmuni neytenda og framleiðenda að reglur um merkingu lífrænnar framleiðslu séu virtar og stjórn var falið að vinna að því,“ segir Eygló Björk Ólafsdóttir, formaður VOR. /smh

Halldóra Kristín Hauksdóttir er ný í stjórn BÍ:

Nauðsynlegt að bæta ásjýnd bænda út á við

Halldóra Kristín Hauksdóttir var kosin ný inn í stjórn Bændasamtaka Íslands á nýafstöðnu Búnaðarþingi. Hún segist lengi hafa haft áhuga á málefnum bænda, ekki síst félagsmálunum, og hún segist hlakka til að takast á við þau nýju og krefjandi verkefni sem stjórnarsetunin fylgja.

Halldóra er Suður-Þingeyingur og alin upp í Sveinbjarnargerði í Svalbarðsstrandarhreppi. Hún starfar sem lögmaður á Fjölskyldusviði hjá Akureyrarbæ og situr í stjórn

Bygðastofnunar. Auk þess rekur hún eggjabúið Grænegg ásamt mági sínum og er framleiðslan um 200 tonn af eggjum á ári.

Spennandi áskoranir

„Það eru margar ástæður fyrir því að ég gaf kost á mér í stjórn Bændasamtaka Íslands. Starfinu fylgja áskoranir og auk þess var skorað á mig að gefa kost á mér. Ég hef verið viðloðandi félagsstarf Bændasamtakanna frá því að

Halldóra Kristín Hauksdóttir var kosin ný inn í stjórn Bændasamtaka Íslands á nýafstöðnu Búnaðarþingi. Hún á ekki langt að sækja áhugann á félagsmálum bænda, en faðir hennar, Haukur Halldórsson, var lengi formaður Stéttarsambands bænda. Mynd / HKr.

ég var barn þar sem faðir minn, Haukur Halldórsson, var formaður Stéttarsambands bænda.

Hagsmunir bænda hafa alltaf verið mér hugleiknir og ég lengi haft sterkar skoðanir á þeim. Þá má nefna að ég skrifaði BA-ritgerð mína í lögfræði um áhrif WTO skuldbindinga á íslenska laga-setningu á sviði landbúnaðar og afleiðingar þeirra fyrir íslenskan landbúnað. Auk þess sem ég starfa í landbúnaðargeiranum og í stjórn Félags eggjabænda og ef eitthvað er hefur áhugi minn á málefnum bænda verið að ágerast,“ segir Halldóra.

Kominn tíma á nýja hugsun

Halldóra segir að vissulega telji hún sig að einhverju marki vera fulltrúa eggja- og kjúklingabænda í stjórninni. „Hins vegar er það lykilatriði í mínum huga að ég sé að starfa fyrir alla bændur á Íslandi og landbúnaðinn í heild og ég mun ekki gera greinarmun á búgreinum í starfi mínu.

Það er kominn tími á nýja hugsun innan Bændasamtakanna og að breyta vörn í sókn og ég vona að kraftar mínir nýtist til þess að byggja samtökin upp að nýju og taka til í félagsstarfinu.

Ég viðurkenni að félagsstarf bænda er mér hugleikið og það sem dró mig að samtökunum. Samvinna er lykilhugtal í mínum huga.“

Bændur eiga að vera stoltir

„Mér finnst einnig kominn tími til að bæta ásjýnd bændastéttarinnar út á við. Umræðan í þjóðfélaginu um bændur og landbúnað er oft á villigötum og kominn tími til að við leiðréttum hana og gerum hana nútímalegri. Bændur eiga að vera stoltir af því sem þeir hafa fram að bjóða og vera óhræddir við að sýna það.“ /VH

Átt þú rétt á slysabótum?

Við hjálpum þér

HAFÐU SAMBAND 511 5008

TORT

INNHEIMTA SLYSABÓTA

Mýkri og sveigjanlegri liðir og sterkari bein

Vörulínan Eylíf býður nú upp á tvær nýjar vörur, Active JOINTS og Stronger BONES, sem bæta heilsu liða, styrkja beinin og fyrir meltinguna. Vörurnar eru unnar úr hreinum íslenskum hráefnum, framleiðslan er á Íslandi og eru öll hráefnin bæði sjálfbær og vistvæn. Margra ára staðfestar rannsóknir er að baki öllum hráefnunum.

Eykur sveigjanleika og styrkir bein

Active JOINTS inniheldur uppbyggjandi næringarefni og margra ára rannsóknir sýna fram á jákvæð áhrif þeirra á heilsu beina, liðamóta, meltingu, húðar og tanna. Það hefur áhrif á auma og viðkvæma liði, eykur sveigjanleika þeirra, styrkir bein og eykur orku ásamt því að húð, neglur og hár njóta góðs af. Við hjá Eylíf vöndum til verka og sækjum í sjálfbærar auðlindir úr sjó og landi. Við notum hreina íslenska náttúruafurð, náttúruleg og hrein hráefni sem ekki eru erfðabreytt og stuðla að sveigjanlegri liðum, því með sveigjanlegri líkama erum við færari til að takast á við verkefni í dagsins önn.

Mjög ánægð með árangurinn og virknina af Active JOINTS

Ég er búin að nota Active JOINTS í nokkra mánuði og er mjög ánægð með árangurinn og hvernig mér líður í líkamanum af því að nota það. Áður en ég byrjaði á Active JOINTS var ég búin að vera mörg ár á öðru fæðubótarefni sem er eingöngu fyrir liðina.

Ég er ekki með bjúg lengur. Ég hef engin óþægindi eða eymsli í liðunum en það var vandamál hjá mér áður. Um daginn fór ég á Esjuna og í vatnaveiði en það hefur reynt vel á mig líkamlega en ég finn ekki eins mikið fyrir líkamlegu álagi eins og ég gerði áður sem er frábær munur.

Svo hef ég einnig fundið mikinn mun á húðinni því að ef ég fór í sól þá fékk ég alltaf sólarexem en ég finn ekki fyrir því lengur. Ég fór í vinnuferð til Tenerife um daginn og náði að vera í sól í einn dag og fékk sérstaklega mikinn lit sem ég fæ venjulega ekki eftir svo stuttan tíma. Active JOINTS virkar mjög vel fyrir mig. Það er nokkuð ljóst.

Hrönn Ægisdóttir

Loksins get ég þrjónað aftur

„Ég fékk heilablóðfall fyrir tæplega fimm árum og hef verið að eiga við afleiðingarnar af því,“ segir Dagrún. „Það lýsir sér helst þannig að ég hef verið stíð og lengi að koma mér á fætur á morgnana. Einnig hef ég verið mjög stíf og stíð í fingrunum og fótunum og átti frekar erfitt með gang. Ég hef notað Active JOINTS í nokkra mánuði og fann fljótlega mun á mér eftir að ég byrjaði að nota það,“ segir Dagrún. „Núna er ég orðin svo miklu betri í líkamanum, meltingin er betri og ég á auðveldara með að ganga, er fljótari að koma mér í gang á morgnana og ég hef líka loksins getað byrjað að þróna aftur, en það er eitthvað sem ég hafði ekki getað í nokkur ár. Það er þvílíkur munur, því mér finnst svo gaman að þrjóna. Árangurinn af því að nota Active JOINTS hefur verið alveg ótrúlegur fyrir mig og ég mæli svo sannarlega með því það virkar mjög vel fyrir mig.“

Dagrún Mjöll Ágústsdóttir

Active JOINTS virkar vel á liðina og eykur liðleika

- Vinnur vel á viðkvæmum og aumum liðum
- Styrkir beinin, byggir upp bein og bandvef
- Eykur orku og þrek og stýttir tímann í endurheimt
- Öflugt andoxunarefni, góð vörn fyrir frumur líkamans
- Styrkir meltinguna og kemur jafnvægi á hana
- Nærandi fyrir húðina, hárið og blóðrásina
- Active JOINTS inniheldur eingöngu íslensk hráefni með staðfesta verkun
- Inniheldur: Kalkþörungur, smápörungur (Astaxanthin), GeoSilica, Birkir, C og D3 vítamín.

Laus við óþægindi í hnjám og brjóstsviðinn er horfinn!

Ég var búinn að taka annað fæðubótarefni í nokkur ár vegna óþæginda í slitnum hnjám. Ég var samt alltaf með einhver óþægindi, sérstaklega í öðru hnénu, þegar ég var undir miklu líkamlegu álagi. Ég skipti yfir í Active JOINTS og fljótlega minnkuðu óþægindinum og hættu svo alveg. Ég er samt búinn að vera undir miklu líkamlegu álagi og hef keppt meira í hjólræiðum en nokkru sinni áður.

Annað gerðist sem ég átti ekki von á. Ég hef þjáðst af miklum brjóstsviðum í mörg ár og verið að tryggja brjóstsviðatöflur og taka kúra við brjóstsviða reglulega. Ég áttaði mig á því eftir að hafa tekið Active JOINTS í nokkrar vikur að ég hafði ekki fundið fyrir brjóstsviða í nokkurn tíma. Eina skýringin sem ég fann var að Active JOINTS virkaði svona á meltingarkerfið hjá mér. Þvílíkur léttir sem þetta var fyrir mig. Ég get ekki annað en mælt með Active JOINTS.

Þetta er öflugt efni.

Hartmann K. Guðmundsson

Bændablaðið

— Mál gagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilmondur Hansen vilmundur@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is — **Vefur blaðsins:** www.bbl.is — Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Ágústa Kristín Bjarnadóttir — Prentun: Landsprent ehf. — Upplag: sjá forsiðu — Dreifing: Landsprent og Íslandsþóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Veiruvá

Veiruskratti, sem kenndur er við kórónu og sagður ættaður frá Wuhan-borg í Kína, veður nú yfir byggðir heimsins og veldur miklum ótta. Á þessum faraldri eru margar hliðar sem snerta mannlegt samfélag. Viðbrögðin eru afar misvísandi og almenningur veit ekki alveg hvað hann á að halda um alvarleika málsins.

Íslensk stjórnvöld og viðbragðsteymi Almannavarna hafa reynt að búa til viðbragðsáætlun sem miðar að því að lágmarka hugsanlegan skaða sem veiran og sjúkdómurinn COVID 19 getur valdið. Enn er ekki vitað hversu alvarlegt ástandið getur orðið, en eðlilega búa menn sig undir það versta.

Því hefur samt verið haldið á lofti að dánartíðni af þessari veiru sé, allavega enn sem komið er, lægri en af meðal flensuveiru. Það eru allavega góð tíðindi ef rétt reynist, en ótti hefur eigi að síður gripið um sig um allan heim vegna útbreiðslu veirunnar. Sá ótti getur hæglega haft mun alvarlegri afleiðingar fyrir efnahagskerfi heimsbyggðarinnar en veiran sjálf.

Einangrun íbúa til að koma í veg fyrir smit hefur þegar stöðvað hluta af risavaxinni ferðapjónustu í Kína með tilheyrandi áhrifum um allan heim. Það hefur líka stöðvað vinnu í versmiðjum sem framleiða vörur fyrir ýmis risafyrirtæki á heimsvísu. Keðjuverkunaráhrif vegna þessa eru þegar farin að hafa gríðarleg áhrif á verðbrefamörkuðum og milljarðar dollara hafa þar verið að tapast á undanförunum dögum og vikum. Síðasta vika markaði tímamót en þá náði hrun á verðbrefamörkuðum dýpri lægð á einni viku en varð í fjármálahruninu 2008. Þá þurrkuðust 5 billjónir dollara út af hlutabréfaeign á heimsvísu.

Þetta leiðir hugann að því að áhrif sjúkdómsfaraldurs á borð við COVID 19 geta haft skelfilegar efnahagslegar afleiðingar líka hér uppi á Íslandi. Eru stjórnvöld viðbúin slíku og hafa þau gert viðbragðsáætlunir til að takast á við slíkan vanda?

Stjórnvöld ættu að hafa lært af reynslunni frá 2008, en samt skyldu menn varast að draga þá ályktun að rökréttar verði tekið á málum en þá var gert. Í efnahagsruninu haustið 2008 var kallað eftir því að lánavísitalan yrði tekin úr sambandi svo venjulegt fólk með verðtrygð húsnæðislán stæði ekki uppi eignalaust eftir skamman tíma. Slíkt var ekki gert og tugþúsundir Íslendinga lentu í vandræðum og þúsundir fjölskyldna misstu í kjölfarið eigið húsnæði. Það sem verra var að fjármálastofnunum sem keyptu skuldapakkana á hrakvirði var beinlínis sigað á þetta varnarlausu fólk.

Íslendingar eru þegar farnir að horfa fram á versnandi horfur í ferðapjónustu vegna COVID 19 faraldursins. Þótt allir bindi vonir við að þessi pest fjari hratt út, hlýtur að vera vissara fyrir stjórnvöld að gera þar líka ráð fyrir hinu versta. Þá skiptir öllu máli hvernig sú viðbragðsáætlun lítur út.

Ef við gefum okkur að það sem vonandi verður alls ekki, að áhrif faraldursins verði vaxandi atvinnuleysi og lokanir fyrirtækja og hugsanleg gjaldþrot, þá munu fylgja því vandræði hjá mörgum þeirra sem við þessa grein starfar. Það mun líka þýða vandræði hjá verk tökum sem hafa verið að byggja upp ný hótél af miklum krafti og þeirra birgjum. Keðjuverkunin gæti því orðið nokkuð hröð og ofsafengin. Spurningin er þá hvort stjórnvöld muni aftur gefa fjármálastofnunum skotleyfi á þá skuldsettu, eða hafa þau kjark til að setja á greiðslustöðvun lána meðan slík holskefla riður yfir? */HKr.*

Stjórnarskipti hjá Bændasamtökum Íslands

Gunnar Þorgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
gunnar@bondi.is

Ágætu lesendur. Á nýafstöðnu Búnaðarþingi, sem haldið var á Hótel Sögu 2. og 3. mars, var ég kjörinn formaður Bændasamtaka Íslands. Vil ég þakka þann stuðning sem ég hlaut við kosningu á þinginu. Við sama tækifæri var einnig kosin ný stjórn þar sem konur eru í meirihluta stjórnarmanna, alls þrjár af fimm. Er þetta í annað sinn sem stjórn Bændasamtakanna er að meirihluta skipuð konum.

Innan nýju stjórnarinnar er tenging inn í mismunandi búgreinar sem gerir það að verkum að tenging við grasrótina verður betri. Einnig voru kosnir fimm fulltrúar til vara og mun stjórn nýta sér það að funda í upphafi með öllum varamönnum til að móta framtíðarskipulagið svo að flestar raddir heyrist og mismunandi sjónarmið komi fram. Ég vil þakka fráfarað stjórn og formanni fyrir vel unnin störf fyrir Bændasamtökin.

Fram undan eru spennandi tímar að móta framtíðarfyrirkomulag á skipulagi Bændasamtakanna. Á þinginu var samþykkt að vinna að breytingum á félagskerfi bænda. Þar kemur fram að bændur munu eiga beina aðild að Bændasamtökunum. Það er von mín að við sem heild munum leiða þessa vinnu inn í framtíðina með hagsmuni bænda í fyrirrúmi.

Á Búnaðarþingi var einnig samþykkt að aðildargjald til samtakanna yrði veltutengt. Það var mikill samhljómur meðal bænda að tryggja fjármagn til að standa straum að rekstri samtakanna. Þar tel ég að bændur hafi sýnt með þeirri samþykkt að nauðsynlegt er að standa vörð um sameiginlega hagsmunagæslu. Mikilvægt er að kynna sem fyrst nýtt fyrirkomulag á skipulitinu og aðkomu bænda að samtökunum svo sem breiðust sátt verði um fyrirkomulagið til framtíðar. Búnaðarþingið gaf nýrri stjórn gott veganesti til næstu ára með fjölmörgum tillögum á ályktunum sem afgreiddar voru á þinginu.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Námafjall og umhverfi er háhitasvæði sem liggur um sprungurein sem nær norður úr Öxarfirði gegnum eldstöðina Kröflu og suður fyrir Hverfell. Jarðhitann er viðhaldið af kvikuinnskotum frá eldstöðinni. Fyrr á öldum var mikið brennisteinsnám við Námafjall. Eigendur Reykjahlíðar auðguðust mikið á sölu brennisteins. Brennisteinn var unninn í Hlíðarnámum. Danakonungur eignaðist námurnar árið 1563. Þær voru nýttar af og til fram á miðja 19. öld. Verksmiðja til að vinna brennistein var reist í Bjarnarlagi árið 1939 og starfaði í nokkur ár. Mynd / Hörður Kristjánsson

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.

Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 10.900 með vsk. (innheimt í tvennu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar 5.450 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.
Sími: 563 0300 — **Fax:** 562 3058 — **Kt:** 631294-2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Vinum saman að framtíðarstefnu

Í ræðu Kristjáns Þórs Júlíussonar sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra við setningu Búnaðarþings kom fram að stefnt væri að mótun landbúnaðarstefnu fyrir íslenska þjóð. Það er nauðsynlegt að bændur fái að koma að þeirri stefnumótun svo sátt megi ríkja um þá stefnu. Jafnframt er unnið að gerð matvæla-stefnu sem er á forræði forsætisráðuneytisins, en aðkoma Bændasamtakanna hefur verið að þeirri stefnu. Nauðsynlegt er að landbúnaðarstefna sé í takt við matvælastefnuna. Það er von mín að með þessu samtali bænda og ráðherra megi standa vörð um matvælaöryggi og sjálfbærni þjóðarinnar í matvælum til framtíðar.

Umhverfismál sett á oddinn

Það er mikilvægt að horfa einnig til kolefnissporanna með framleiðslu innanlands á móti innflutningi búvara. Búnaðarþingið samþykkti umhverfisstefnu fyrir landbúnaðinn sem heild og þar sýna bændur að þeir láta umhverfismál sig varða. Í nýendurskoðuðum búvörusamningi er stefnt að því að landbúnaðurinn verði kolefnishlutlaus 2040.

Snerpum á leikreglum

Landbúnaður á oft í vök að verjast í umræðu um matvælaverð og tollamál. Nauðsynlegt er að taka upp viðræður við ríkisvaldið um stöðu tollverndar á landbúnaðarvörur og skýra þær leikreglur sem þar eru svo íslenskir bændur geti unnið að framtíðarstefnu í sínum rekstri.

Í mínum huga eru gríðarleg sóknarfæri í íslenskum landbúnaði ef framtíðarsýnin er skýr. Nauðsynlegt er að skoða alla þætti sem tengjast landbúnaði svo hann fái tækifæri til að þróa til framtíðar með breyttum neysluvenjum og áherslum neytenda. Og þar er ekki síður nauðsynlegt að horfa til akuryrkju sem á mikla möguleika á Íslandi.

Tryggjum nýliðun í landbúnaði

Mér er mjög hugleikið hvernig við stöndum vörð um hinar dreifðu byggðir landsins. Ég tel nauðsynlegt að Bændasamtökin taki upp viðræður við ríkið um það hvernig við tryggjum nýliðun í landbúnaði. Ungt fólk þarf að geta tekið við eða hafið búskap. Þar er ekki eitt svar til en ég tel að þetta sé mál sem verði að taka á og það sem fyrst.

Eignarhald á bújörðum og meðferð á ríkisjörðum

Umræða um eignarhald einstaklinga á fjölmörgum jörðum í dreifbýli var rædd á Búnaðarþingi. Forsætisráðherra hefur lagt fram frumvarp sem nú er í umsagnarferli þar sem á að taka á þeim málum. Ég tel ekki síður mikilvægt að ríkið skilgreini stefnu um hvað gera eigi við ríkisjarðir því þær eru fjölmargar og standa ósetnar og hafa mjög mikil áhrif á búsetumynstur í hinum dreifðu byggðum. Það er hverju byggðarlagi nauðsynlegt að hafa búsetu á jörðum með fjölbreyttri starfsemi sem eykur mannlíf og umsvif í dreifbýlinu.

Dómnefndin: Guðlín Ósk Bragadóttir, Lilja Dögg Alfreðsdóttir og Gréta Björg Jakobsdóttir með verðlaunamyndirnar.

Tíu grunnskólanemar unnu til verðlauna í árlegri teiknisamkeppni

— Metþátttaka í árlegri teiknisamkeppni 4. bekkinga í tengslum við Alþjóðlega mjólkurdaginn

Nú liggja fyrir úrslit í teiknisamkeppni 4. bekkinga en um er ræða keppni sem haldin er í tengslum við Alþjóðlega skólamjólkurdaginn ár hvert.

Lilja Dögg Alfreðsdóttir mennta- og menningarmálaráðherra tók þátt í valinu á verðlaunamyndunum og var einstaklega stolt af sköpunarkrafti og hugmyndaflugi nemendanna og sagði keppni sem þessa vera mikilvæga og hvetjandi fyrir bæði nemendur og kennara.

Rúmlega 1.500 myndir bárust frá 62 skólum

Metþátttaka var í keppninni þetta skólaárið en rúmlega 1.500 myndir bárust frá 62 skólum alls staðar að af landinu. Tíu myndir voru valdar úr þessum mikla fjölda og hafa skólastjórnendum í viðkomandi skólum verið færð gleðitíðindin.

Peningagjöf frá Mjólkursamsölu

Verðlaunahöfum eru veitt viðurkenningarskjöl fyrir teikningar sínar og til viðbótar er hver mynd verðlaunuð með 40.000 kr. peningagjöf frá Mjólkursamsölu. Verðlaunaféð rennur óskipt í bekkjarsjóð viðkomandi og getur bekkurinn nýtt þá upphæð í að gera sér glaðan dag saman og efla liðsheimil í samráði við umsjónarkennara og skólastjórnendur. „Myndefnið í keppninni er sem fyrr frjálst en má gjarnan tengjast mjólk og íslensku sveitinni eða hollustu og heilbrigði og er óhætt að segja að kýr og mjólkurfernur séu vinsælustu viðfangsefnið,“ segir Gréta Björg Jakobsdóttir, markaðsfulltrúi MS og einn af fulltrúum í dómnefnd keppinnar. „Hugmyndirnar eru óþrjótandi og hæfileikarnir

Dómnefndarfulltrúarnir Gréta Björk Jakobsdóttir og Lilja dög Alfreðsdóttir menntamálaráðherra að störfum.

með ólíkindum hjá 9 og 10 ára nemendum sem leggja margir hverjir gríðarlegan metnað í myndirnar sínar og eru núna að uppskera.“

Vinningshafar í teiknisamkeppninni skólaárið 2019–2020 eru: Akvelína Darta Bruvere, Hrafnagilsskóla Álfrún Lóa Jónsdóttir, Hamraskóla Hanna Katrín Magnúsdóttir, Melaskóla Jón Emil Christophsson, Öxarfjarðarskóla

Katrín Kristinsdóttir, Fellaskóla Reykjavík Katrín Líf Sigurðardóttir, Setbergsskóla Natalía Björk Kowalska, Árbæjarskóla Steinunn Ingvadóttir, Melaskóla Telma Lind Hákonardóttir, Holtaskóla Ugne Skyriute, Fellaskóla Reykjavík

Dómnefndin þakkar 4. bekkingum kærlega fyrir þátttökuna og óskar vinningshöfum og skólunum þeirra innilega til hamingju.

Verðlaunamyndirnar tíu, en allar myndir er jafnframt að finna á vef verkefnisins skolamjolk.is.

MÆLT AF MUNNI FRAM

245

Við upphaf síðasta vísnaþáttr birti ég vísu sem mátti skilja sem hún væri eftir sjálfan Svein Ásgeirsson. Líkt og fram kom, þá stýrði Sveinn vísnaþætti í Ríkisútvarpinu sem bar heitið „Vel mælt“. Til þáttarins fékk Sveinn gjarnan þekktu hagyrðinga, sem fóru með kveðskap sinn ellegar ortu á staðnum snjallar vísur sem varðveist hafa með þjóðinni. Einn þessara hagyrðinga var Guðmundur Sigurðsson eða Guðmundur frá Borgarnesi eins og hann titlaði sig á tímabili. Næsta víst má telja að Guðmundur frá Borgarnesi hafi verið gestur Sveins í tilvitnuðum vísnaþætti, enda er vísan umrædda: „Magnast himins myrkravöld o.s.frv.“ eftir Guðmund Sigurðsson. Framan af ævi var Guðmundur mjög róttækur í skoðunum, en sinnaðist við sálufélaga sína, meðal annars Rósberg og Kristján frá Djúpalæk, vegna misskilnings og rangtúlkunar þeirra á einhverjum pólitískum kveðskap hans. Guðmundi þótti þetta miður og greri aldrei um þau sár fullkomlega. Allan ofanskráðan fróðleik hef ég frá syni Guðmundar, Guðmundi B. Guðmundssyni lækni, sem búsettur er í Reykjavík á 85. aldursári. Fágætur að allri gerð er Guðmundur B. Guðmundsson og afar fróður um kveðskap föður síns sem lést árið 1972. Þeir bræður Guðmundur og Óttar geðlæknir rituðu m.a. í ársrit Sögufélags Borgfirðinga grein um föður sinn í tilefni hundruðustu ártíðar hans. Í fágætum tölvupósti sem mér barst frá Guðmundi B. Guðmundssyni nýverið eru meðal annars ágætis þrjár vísur eftir föður hans. Í stórafmæli Andrésar í Síðumúla orti hann:

Þótt lífið bæti tug og tug við tímann sem það gaf okkur, heffjum glös og hugarflug á hinum rennur af okkur.

Nokkurrar róttækni gætir í þessari vísu Guðmundar frá Borgarnesi:

Orðsins gandur ekki snar er að vanda staður. Heilagur andi aldrei var okkar bandamaður.

Guðmundur frá Borgarnesi stýrði sjálfur vísnaþætti í útvarpinu sem hét „Komdu nú að kveðast á“. Margir þekktir hagyrðingar sendu þættinum vísur. Egill Jónasson á Húsavík sendi eitt sinn vísu sem var afar illskeytt og jaðraði við nið um vísnaþátt Guðmundar. Svarvísu Guðmundar var þessi:

Egils kveðja er ekki mild, aldrei laus við kala. En þetta er kölluð þingeysk snilld og þýðir ekki um að tala.

Guðmundur átti einhverju sinni erfiða sjúkrahúsvist. Undir miklum lasleika orti hann sína eigin dánartilkynningu með þessum snilldar hætti:

Guðmundur Sigurðsson gaf upp önd í gærðag við iðran sanna. Fyrir okkar eigin hönd og annarra vandamanna.

Við næstu vísu Guðmundar er svofelldur formáli. Eitt sinn sátu þeir Guðmundur og Steinn Steinnar inni á Hótel Skjaldbreið og kvað Guðmundur í gamni vísu til framreiðslustúlkunnar. Steinn fór síðar með vísuna fyrir Eirík Jónsson menntaskólakennara sem síðan fór með hana fyrir Halldór Kiljan Laxness í Unuhúsi. Kiljan var þá með Íslandsklukkuna í smíðum og nýtti skáldið orðin „álfakroppurinn mjói“ úr vísu Guðmundar í lýsingu sinni á Snæfríði Íslandssól. Vísu Guðmundar varð landsfræg fyrir vikið:

Margt er það sem milli ber mikinn þótt ég rói. Aldrei má ég unna þér álfakroppurinn mjói.

Umsjón: Árni Geirhjörtur Jónsson kotabyggð1@gmail.com

FRÉTTIR

Háskólinn á Akureyri, Háskóli Íslands og Háskólasetur Vestfjarða standa nú fyrir könnun á viðhorfum til búsetu, lífsgæða og fyrirætlaða fólks í sveitum og öðru strjálbýli á landinu. Myndin er af Bildudal.

Mynd / HKr.

Fagrðstefna skógræktarinnar 2020:

Könnun á viðhorfum fólks í sveitum og öðru strjálbýli

Byggðastofnun stendur nú fyrir könnun á viðhorfum til búsetu, lífsgæða og fyrirætlaða fólks í sveitum og öðru strjálbýli á landinu. Könnunin er unnin í samvinnu við Háskólann á Akureyri, Háskóla Íslands og Háskólasetur Vestfjarða.

Þóroddur Bjarnason, prófessor í byggðafræði við Háskólann á Akureyri, stýrir rannsókninni en hann hefur stundað rannsóknir og látið nokkuð til sín taka í umræðum um byggðamál á undanförmum árum. Hann útskýrir tilgang könnunarinnar þannig:

„Það er svo skrítið, ótrúlega margir virðast vita allt um sveitir landsins – hverjir búa í sveit og hvers vegna, hvaða vandamál steðja að sveitunum og hvernig sé best að leysa þau vandamál. Það er kannski þess vegna sem íbúar sveitanna eru sjaldan eða aldrei spurðir álits á þessum málum. Á hverju einasta ári eru gerðar ótal kannanir á því hvaða stjórnmála-

flokk fólks styðji, hvaða álit það hafi á einstökum vörumerkjum og hversu margir unglingar hafi reykt sigarettur, en við vitum sáralítið um íslensk sveitasamfélög í heild. Auðvitað þekkir fólk vel til í sinni sveit og sumir hafa mjög góða yfirsýn um það hvernig málin hafa þróast á landsvísi. Aðrir byggja sínar hugmyndir kannski meira á því sem einhver sérfræðingur hefur sagt, eða að hafa verið í sveit fyrir mörgum áratugum, nú eða af því að horfa á kvikmyndir eins og Hrúta, Land míns föður eða Óðal feðranna. Það skiptir gríðarlega miklu máli fyrir almenna umræðu og sérstaklega fyrir stefnumótun í byggðamálum að raddir fólks í sveitum landsins heyrist í þessari almennu umræðu sem oft er mjög höfuðborgarmiðuð. Þessi könnun mun vonandi hjálpa til í þeim efnum,“ segir Þóroddur.

Könnunin er netkönnun á slóðinni www.byggdir.is og tekur að sögn Þórodds 10–12 mínútur að svara henni.

Verkefnin Fyrirmyndarbú og Gæðaeftirlit Auðhumlu lögð niður:

Ástæðan sögð einföldun og sparnaður

Stjórn Auðhumlu ákvað á fundi sínum þann 26. febrúar síðastliðinn að sameina verkefnin Fyrirmyndarbú og Mjólkuftirlitið undir nafninu Gæðaeftirlit Auðhumlu. Rekstur Auðhumlu er viðkvæmur og stendur einfaldlega ekki undir álagsgreiðslum af þessu tagi.

Ágúst Guðjónsson, bóndi að Læk og stjórnarformaður Auðhumlu, segir að í skipulagsbreytingu af þessu tagi og sameining verkefna felist sparnaður sem muni styrkja rekstur Auðhumlu. Álagsgreiðslur til þeirra sem flokkuðust undir Fyrirmyndarbú verðar felldar niður en þær voru ein króna á lítra á síðasta ári en höfðu lækkað úr tveimur prósentum á lítrann á árinu þar á undan.

„Þátttaka í verkefninu Fyrirmyndarbú varð ekki eins og

vonir stóðu til í upphafi og aðeins rúmlega 20% mjólkurbúa féllu undir Fyrirmyndabú. Rekstur Auðhumlu er viðkvæmur og stendur einfaldlega ekki undir álagsgreiðslum af þessu tagi.

Við stefnum að því að einfalda nálgun á því hvernig úttektir verða framkvæmdar með hliðsjón af hlutverki Mast í veitingu starfsleyfa og úttektum þeirra og komast þannig hjá tviwerknaði,“ segir Ágúst.

Ekki slakað á kröfum

Ágúst fullyrðir að þetta þýðir ekki að slakað sé á gæðakröfum eða eftirliti af hálfu Auðhumlu. „Hjá Auðhumlu eru starfandi þrír gæðaráðgjafar sem hafa eftirlit með gæðamálum mjólkur og koma til með að gera úttektir hjá framleiðendum þó það

Ágúst Guðjónsson, stjórnarformaður Auðhumlu.

verði með öðrum hætti en var í Fyrirmyndarbúsverkefninu.“

Gæðaeftirlit Auðhumlu

„Í kjölfar breytinganna munu þrír starfsmenn starfa við gæðaeftirlitið og hefur Sigurður Grétarsson verið ráðinn sviðsstjóri Gæðaeftirlits Auðhumlu sem öll mjólkurbú falla undir. Hann er bændum af góðu kunnur enda með langa starfsreynslu er kemur að mjóltum, mjaltataekni og gæðamálum þeim tengdum.

Úttektir af okkar hálfu eftir breytingarnar munu snúa að matvælaöryggi og ásynd búa og aðkomu að þeim en ekki þeim þáttum sem Mast ber ábyrgð á.

Hugmyndin að baki Fyrirmyndarbúsverkefninu var mjög jákvætt og lifandi og tók mið af aðstæðum á hverjum tíma og ýtti undir jákvæðar breytingar. Þessar breytingar eru liður í því að þróa verkefnið þannig að það nýtist bændum og afurðastöðvum þeirra sem best með innra gæðaeftirliti.“

Ágúst segir að í framhaldi af þessari ákvörðun munu greiðslur fyrir Fyrirmyndarbú falla niður frá 1. maí 2020 og að samhliða þessum breytingum hafi Jarle Reiesen dýralæknir látið af störfum og eru honum þokkuð góð störf í þágu bænda og Auðhumlu. */VH*

Hefði viljað sjá betri þátttöku í Fyrirmyndarbúinu

Margrét Gísladóttir, framkvæmdastjóri Landsambands kúabænda, segir að landsambandið hefði viljað sjá betri þátttöku í Fyrirmyndarbúinu, enda gott og þarft verkefni þar á ferð.

„Fyrirmyndarbúið var byggt á sameiginlegri vinnu LK og Auðhumlu á sínum tíma sem Auðhumla tók svo áfram með sérstökum greiðslum til þeirra búa sem stóðust úttekt. Með þessari sameiningu undir nafninu Gæðaeftirlit Auðhumlu falla sérstakar greiðslur fyrir Fyrirmyndarbúið niður en þetta er ekki fullmótað og mér skilst að við munum sjá skýrari útfærslu í nánustu framtíð. Við hvetjum að sjálfsögðu alla

Margrét Gísladóttir. Mynd / HKr.

bændur á öllum tímum að ástunda fyrirmyndarbúskap, hvort sem er innan slíks verkefnis eður ei.“

Besti lambafaðirinn og mesti kynbótahrúturinn á fagfundi sauðfjárræktarinnar:

Bændur verðlaunaðir fyrir Durt og Klett

Á fagfundi sauðfjárræktarinnar á föstudaginn var samkvæmt venju afhent verðlaun sæðingastöðvanna; annars vegar fyrir besta lambaföður stöðvanna og hins vegar mesta kynbótahrút stöðvanna.

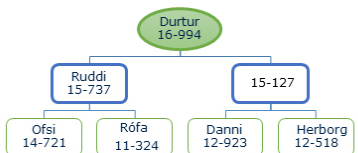
Að sögn Eyþórs Einarssonar, sauðfjárræktarráðunautar hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins (RML), er besti lambafaðirinn valinn út frá árangri hans frá liðnu hausti; út frá niðurstöðum lambadóma, kynbótamats og þungauppgjöri úr skýrsluhaldinu. Mesti kynbótahrúturinn byggir á alhliða reynslu hans sem lambaföður og ærföður. Hann þarf að eiga orðið tvo árganga af dætrum, tilkomnum í gegnum sæðingar, með afurðauppgjör. Eyþór segir að sauðfjárræktarráðunautar RML sjái um valið á þessum hrutum út frá ákveðinni forskrift.

Þroskamikil afkvæmi, með góðan bakvöðva og úrvals lærahold

Eyþór kynnti besta lambaföður stöðvanna árið 2019, sem er Durtur 16-994 frá Hesti. Í yfirliti hans kom fram að Durtur væri sonur Rudda 15-737 frá Hesti og dóttursonur Danna 12-923 frá Sveinungsvík. „Í þriðja ættlið standa þeir á bakvið hann; Garri 11-908 frá Stóra-Vatshorni, Grábotni 06-833 frá Vogum 2 og Hergill 08-870 frá Laxárdal. Í fljótu bragði virðist því „Hestblóðið“ ekki þykkt sem um æðar hans rennur. Hins vegar er það í gegnum suma þessa

Durtur 16-994.

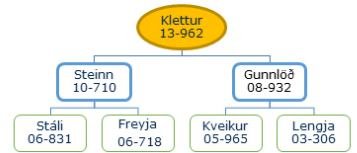
áðurnefndu stöðvahrúta sem rekja má ættir hans í helstu stórstjörmur Hestbúsins á síðari árum og má þar nefna Kveik 05-965, Raft 05-966 og Lóða 00-871.

Durtur var valinn á sæðingastöð á grunni afkvæmarannsóknar á Hesti haustið 2017. Hann fékk strax ágætar viðtökur. Haustið 2018 voru stigaðir 80 synir hans vítt og breitt um landið. Þar kom fram mikið af kostgripum og vinsældir hans jukust í kjölfarið. Síðasta haust átti hann næststærsta hóp lambhrúta sem til skoðunar kom, eða 250 hrútlömb. Þá hefur Durtur þegar skilað öflugum syni inn á stöðvarnar, Glæponi 17-809 frá Hesti.

Afkvæmi Durts eru yfirleitt þroskamikil, með góðan bakvöðva og úrvals lærahold. Ullin er lakasti eiginleiki þeirra. Durtur er engin

Klettur 13-962.

fituleysiskind en gefur þó ekki óhóflega feitt. Kynbótamat hans fyrir fitu er nú 99 stig. Hann skilar frábæru holdfyllingarmati hjá sláturelmbum. Kynbótamat hans fyrir þann eiginleika stendur nú í 125 stigum. Þar með trónir hann á toppnum fyrir þann eiginleika með afgerandi hætti af núlifandi stöðvahrutum sem hlotið hafa reynslu í gegnum sæðingar.

Durtur gefur úrvals gerð og góðan þroska. Hann hlýtur nafnbótina „besti lambafaðirinn“ fyrir árið 2019,“ sagði í kynningu Eyþórs.

Klettur fer ákaflega vel af stað

Árni B. Bragason, sauðfjárræktarráðunautur hjá RML, kynnti mesta alhliða kynbótahrút sæðingastöðvanna árið 2020, sem er Klettur 13-962 frá Borgarfelli í Skaftártungu.

Eyjólfur Kristinn Örnólfsson tekur við verðlaunum fyrir Durt.

Árni sagði að sterkar ættir stæðu að Kletti, sem byggðu á hinni öflugri fjárrækt heima á Borgarfelli í bland við kynbótahrúta af sæðingastöðvunum. „Faðir hans er sonur Stála 06-831 frá Teigi í Fljótshlíð og móðir hans dóttir Kveiks 05-965 frá Hesti. Bæði föðurmóðir og móðurmóðir rekja ættir sínar að Hesti að hluta til og þarf ekki að rekja ættir þeirra langt aftur til að finna höfðingja eins og Hyl 01-883, Bút 93-982 og Mól 95-812. Gunnlöð 08-932 móðir Kletts var frábær afurðaðar. Hún bar 24 lömbum og af þeim 13 valin til lífs. Gunnlöð var með 9,9 afurðastig að loknu æviskeiði sínu 9 vetra gömul.

Klettur var valinn til notkunar á sæðingastöðvunum sumarið 2016. Hann fékk strax góðar viðtökur hjá bændum vítt og breitt um landið og var árlega í hóp mest notuðu stöðvahrútanna þá þrjá vetur sem hann þjónaði þar. Samkvæmt Fjárvís hafa verið skráðar 3.150 sæddar ær við Kletti.

Afkvæmi Kletts eru jafnan fremur þroskamikil, þykkt bakvöðva og stig-

un þeirra hefur legið nærri meðaltölum stöðvahrútanna og þessi lömb eru yfirleitt fremur fitulítil. Hann stendur nú í 109 stigum fyrir gerð samkvæmt BLUP kynbótamati og 115 stigum fyrir fitu. Klettur fer ákaflega vel af stað sem ærfaðir eins og vænting stóðu til. Dæturnar eru prýðilega frjósamar og stendur hann nú í 112 í kynbótamati fyrir þann eiginleika. Þær virðast jafnframt mjög mjólkurlagnar og þar stendur kynbótamat Kletts í 116. Klettur er því kominn í hóp öflugustu ærfeðra sem fram hafa komið í ræktunarstarfinu.

Klettur er að verða mikill ættfaðir og nú þegar hafa komið fram nokkrir synir hans sem virðast mjög spennandi lambafeður. Næsta víst má telja að afkomendur Kletts verði að finna í hópi stöðvahrútanna á komandi árum.

Klettur er sannarlega einn af öflugustu alhliða kynbótagripum stöðvanna og er vel að því kominn að vera útnefndur „mesti kynbótahrútur sæðingastöðvanna árið 2020“.

Fyrir hönd sæðingastöðvanna afhenti Anton T. Bergsson frá Búnaðarsamtökum Vesturlands verðlaunin. Eyjólfur Kristinn Örnólfsson frá Landbúnaðarháskóla Íslands, tók við verðlaununum fyrir hönd Hestbúsins. Sveinn Sigurmundsson, frá Búnaðarsambandi Suðurlands, tók við verðlaununum fyrir hönd bænda á Borgarfelli, þeirra Sigfúsar Sigurjónssonar og Lilju Guðgeirsdóttur. */smh*

Úrval af vinnufatnaði fyrir bústörfin

Vandaður fatnaður sem klæðir þig vel

Hlý fót, vatnsheld, vattfóðruð, lípur, þægileg, í hentugum litum og mörgum stærðum. Með hettu, hliðarvösum, rassvösum, stroffi – eða án. Þitt er valið. Við bjóðum vinnufatnað sem hentar til flestra starfa bæði úti og inni.

Eldsneytis pantanir á tanka

Þú getur nýtt þér fjölbreyttar samskiptaleiðir til að panta eldsneyti á tankinn. Veldu þá leið sem hentar þér best.

Tölvupóstur: n1@n1.is
Heimasíða: www.n1.is
Símanúmer: 440 1100
Netspjall: www.n1.is

Verslanir N1 um land allt

Akureyri s. 440 1420 • Blönduós s. 440 1339 • Húsavík s. 440 1448 • Höfn s. 478 1940
Ísafjörður s. 456 3574 Klettagarðar s. 440 1330 • Ólafsvík s. 436 1581 • Patreksfjörður s. 456 1245
Reyðarfjörður s. 474 1293 • Reykjanesbær s. 421 4980 • Vestmannaeyjar s. 481 1127

Alltaf til staðar

FRÉTTIR

Fimm ný verndarsvæði í byggð

Lilja Alfreðsdóttir mennta- og menningarmálaráðherra hefur staðfest tillögur að fimm nýjum verndarsvæðum í byggð. Tilgangur slíkra svæða er að stuðla að verndun byggðar vegna svipmóts, menningarsögu eða listræns gildis þeirra.

Tillögur um verndarsvæði koma frá viðkomandi sveitarfélagi en Minjastofnun Íslands veitir sveitarfélögum ráðgjöf við undirbúning tillagna og skilar einnig umsögn sinni til ráðherra. Svæðin sem um ræðir nú eru framdalurinn í Skorradal, gamli bæjarhlutinn á Sauðárkróki, vesturhluti Víkur í Mýrdal, Þórkötlustaðahverfi í Grindavík og bæjarhlutarnir Plássið og Sandurinn á Hofsósi í Skagafirði.

Lilja Alfreðsdóttir.

auk húsa númer 21 (Halldórsbúð), 21a, 17 (Skaftfellingabúð), 19, 11 og 11a, sem eru sunnan Víkurbrautar. Innan þessarar afmörkunar eru verslunar- og íbúðarhús frá upphafi fjölbýlismyndunar í Vík og fram til ársins 1918, auk nokkurra yngri bygginga.

Tvö verndarsvæði í Skagafirði

Gamli bærinn á Sauðárkróki: er á svæði sem afmarkast að norðan af nyrsta íbúðarhúsi Sauðárkróks, að austan af Strandvegi, að sunnan af Kirkjutorgi og Kirkjuklauf (Hlíðarstíg) og að vestan af Nöfum. Plássið og Sandurinn á Hofsósi er á svæði sem er um 3 hektarar að stærð og afmarkast af Brekkunni að norðan,

af brekkubrún Bakkans að austan og sjó og hafnargarði að sunnan og vestan.

Framdalur Skorradals afmarkast við heimatún bæjanna Háafells, Fitja, Sarps, Efstabæjar, Bakkakots og Vatnshorns. Einnig nær verndin til gömlu þjóðleiðanna sem liggja um lönd fyrrgreindra bæja. Um er að ræða fornar þingleiðir, biskupa- og prestaleiðir m.a. tengdar Fitjakirkju og Þingvöllum, gamlar verleiðir milli landshluta og leiðir til aðdrátta sem lengst af lágu til Hvalfjarðar.

Þórkötlustaðahverfi í Grindavík er svæði sem afmarkast af Austurvegi til norðurs og af túnmörkum og hlöðnum túngörðum við Slokahraun til austurs. Strandlengja Þórkötlustaðabótar afmarkar svæðið til suðurs og vesturmörkin eru við Kóngahraun við Þórkötlustaðanes.

/MPÐ

Umtalsvert tjón hefur orðið á hafnarsvæðinu á Sauðárkróki og sjóvarnagörðum þar sem í tvígang hefur í vetur flætt inn á svæðið. Skagfirðingar og eflaust fleiri biða vors með óþreyju eftir óvenju erfiðan vetur.

Mynd / Sveitarfélagið Skagafjörður

Skagfirðingar langþreyttir á óvenju erfiðum vetri

– Horfa með tilhlökkun til vors og batnandi tíðar

„Það verður að viðurkennast að það eru margir orðnir langþreyttir á ástandinu og horfa með tilhlökkun til vorsins og batnandi tíðar með blóm í haga,“ segir Sigfús Ingi Sigfússon, sveitarstjóri í Sveitarfélaginu Skagafirði.

Ansi langt er síðan Skagfirðingar hafa upplifað sambærilegan vetur og þann sem nú stendur enn yfir og virðist í fullu fjöri. Veður hefur verið mun verra en gengur og gerist að vetrarlagi í byggðarlaginu. Veður og tilheyrandi ófærð hafa haft mikil áhrif á daglega starfsemi í héraði, en tíð hefur verið einkar rysjótt frá því norðanálaupið gekk yfir landið 10.–11. desember síðastliðinn.

Þjóðvegur 1 bæði um Vatnsskarð

og Öxnadalsheiði hafa ítrekað í vetur verið lokaðir og vegur um Þverárfjall og Siglufjarðarvegur enn oftar, en síðasttöldu vegirnir eru í þjónustuflokki 3 sem skýrir að þeir hafa verið lokaðir oftar, í 26 og 24 skipti. Mikil ófærð hefur að auki verið á stundum innan héraðs. Í þrígang hefur sjór flætt yfir hafnarsvæðið og Strandveg á Sauðárkróki.

Skólahald hefur margoft fallið niður í vetur í grunnskólum héraðsins. Sem dæmi má nefna að 4 heilir kennsludagar hafa fallið niður í Árskóla á Sauðárkróki vegna ófærðar eða rafmagnsleysis, 7 dagar hafa fallið niður í Varmahlíðarskóla og í Grunnskólanum austan Vatna hafa fallið niður 8 kennsludagar. Því til viðbótar hafa komið upp nokkur

tilfelli þar sem hluti kennsludaga hafa fallið niður. Tíðar lokanir hafa einnig verið í vetur í leikskólum, tónlistarskóla og íþróttamannvirkjum af sömu völdum.

Sigfús segir ekki búið að meta heildartjón sem hlaust af óveðrinu í desember. Raforkukerfi hafi laskast verulega á nokkrum svæðum, þá varð umtalsvert tjón á hafnarsvæðinu á Sauðárkróki og sjóvarnagörðum þar sem í tvígang flæddi inn á svæðið. Hann nefnir einnig að tjón hafi orðið á húsakosti í dreifbýli, skepnur fennt og mikið tjón orðið víða um hérað vegna skemmda á girðingum. Þá hafi stöku kúabóndi í Skagafirði orðið fyrir tjóni vegna rafmagnsleysis í desember og eins megi nefna tjón í formi vinnslu- stöðvana hjá fyrirtækjum. /MPÐ

Uppbyggingarsjóður Norðurlands eystra:

Áttatíu og tvö verkefni hlutu 76 milljónir króna í styrki

Úthlutað hefur verið úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands eystra 76 milljónum króna til menningar, atvinnuþróunar og nýsköpunar en athöfnin var í Skjólbrekku í Mývatnssveit.

Ávörp fluttu Þorsteinn Gunnarsson, sveitarstjóri Skútustaðahrepps, Eyþór Björnsson, framkvæmdastjóri Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi eystra, Eva Hrund Einarsdóttir, formaður úthlutunarnefndar Uppbyggingarsjóðs og Hilda Jana Gísladóttir, formaður stjórnar SSNE. Jólasveinarnir í Dimmuborgum sáu um skemmtiatriðin og Sel-Hótel sá um veitingarnar.

Sjóðurinn er samkeppnissjóður

og veitir verkefnastyrki til menningarverkefna, atvinnuþróunar og nýsköpunar auk stofn- og rekstrarstyrkja til menningarmála. Samningurinn er hluti af samningi milli SSNE og ríkisins um Sóknaráætlun Norðurlands eystra 2020–2024.

Uppbyggingarsjóði bárust samtals 158 umsóknir, þar af 68 til atvinnuþróunar og nýsköpunar og 90 til menningar.

Uppbyggingarsjóður samþykkti að veita 82 verkefnum styrkvilyrði að upphæð 76 milljónum króna. Samtals var sótt um tæpar 335 milljónir króna.

/MÞÞ

Styrkjum úr Uppbyggingarstjóði Norðurlands eystra var úthlutað við athöfn í Skjólbrekku í Mývatnssveit.

Sjötíu tóku sveinspróf í vélvirkjun

Nýlega tóku 70 nemendur í framhaldsskólum víðs vegar um landið sveinspróf í vélvirkjun. Sérstaka athygli vekur að nú var haldið sveinspróf í Fjölbrautaskóla Suðurlands á Selfossi í fyrsta skipti í 20 ár í náminu.

Vélvirkjun er í heildina 6 anna nám sem byrjar með grunndeild málmiðna sem er fjórar annir og svo eru tvær annir í vélvirkjun. Eftir skóla þá tekur við 18 mánaða vinna í faginu og þá fyrst er nemandinn klár í sveinspróf. Sveinsprófinu er skipt upp í nokkra hluta. Fyrst er skriflegt próf úr öllu námsefni annanna á undan. Því næst er prófað í smíðastykkjum, bilanagreiningu, slitmælingu og suðu. „Það voru 12 nemendur sem tóku prófið núna og stóðu sig allir með mikilli þrýði. Höfðu nemendur á orði að

Einbeittir nemendur í sveinsprófinu í vélvirkjun í verknámshúsinu Hamri en prófið var tekið á einni helgi.

Mynd / MHH

aðstaðan okkar í skólanum væri framúrskarandi enda erum við með nýtt og glæsilegt verknámshús,

sem heitir Hamar,“ segir Olga Lísu Garðarsdóttir, skólameistari Fjölbrautaskóla Suðurlands. /MHH

Hvammstangi.

Mynd / HKr.

Brunavarnir Húnaþings vestra: Nýr tankbíll í stað bíls sem skemmdist í óveðrinu í vetur

Byggðarráð Húnaþings vestra hefur samþykkt að nýta fjármagn á fjárhagsáætlun fyrir árið 2020 sem ætlað var til endurnýjunar á bifreið fyrir félagsþjónustu til kaupa á tankbíl fyrir Brunavarnir Húnaþings vestra.

Alvarleg bilun varð á tankbíl Brunavarna Húnaþings vestra í

óveðrinu í desember við hreinsun á tengivirki Landsnets í Hrutatungu. Við skoðun kom í ljós að viðgerð á bílnum svarar ekki kostnaði.

Breytingin, þ.e. að kaupa tankbíl í stað bifreiðar fyrir félagsþjónustuna, hefur ekki áhrif á heildarmiðurstöðu fjárhagsáætlunar 2020. /MÞÞ

FRÉTTIR

Erindi tileinkuð afurða- og markaðsmálum verða uppistaðan í dagskrá Fagrðstefnu skógræktarinnar 2020.

Fagrðstefna skógræktarinnar 2020:

Grænir sprotar og nýsköpun

Fagrðstefna skógræktar 2020 verður haldin á Hótel Geysi í Haukadall 18.-19. mars með þátttöku Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands. Afurða- og markaðsmál verða meginviðfangsefni eða þema ráðstefnunnar að þessu sinni undir yfirskriftinni „Grænir sprotar og nýsköpun“.

Erindi tileinkuð afurða- og markaðsmálum verða uppistaðan í dagskránni fyrri daginn en síðari daginn verða flutt erindi um fjölbreytileg efni sem snerta skógrækt og skógræði- eða skógtæknileg efni. Fjöldi veggspjalda verður til sýnis og sérstök veggspjaldakynning síðari dag ráðstefnunnar.

Í skoðunarferð verður meðal annars komið við í Laugarvatnsskógi þar sem er nýtt bálskýli úr íslensku timbri, reist eftir verðlaunatillegu.

Ráðstefnan er að haldin í samstarfi Skógræktarinnar, Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands, Landssamtaka skógareigenda, Landbúnaðarháskóla Íslands, Skógræktarfélags Íslands og Skógræðingafélags Íslands.

Ráðstefnan verður kolefnisjöfnuð og tvö tré gróðursett í Haukadallsskógi fyrir hvern þátttakanda á ráðstefnunni til að kolefnisjafna ferðalög og önnur umsvif sem af ráðstefnuhaldinu hlýst.

Skráning á ráðstefnuna er hafin á vef Skógræktarinnar, skogur.is. /VH

Frá athöfninni í Félagsheimilinu á Hvammstanga.

Uppbyggingarsjóður Norðurlands vestra:

Sextíu og fimm milljónum króna varið í styrki til 76 verkefna

Alls voru veittir 76 styrkir úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands vestra við athöfn sem efnt var til í félagsheimilinu á Hvammstanga nýverið.

Ávörp fluttu Haraldur Benediktsson, fyrsti þingmaður Norðvesturkjördæmis, og Lárus Ægir Guðmundsson, formaður úthlutunarnefndar Uppbyggingarsjóðs. Karlakórinn Lóuprælarsöng fjögur lög undir stjórn Ólafs Rúnarssonar og við undirleik Elínborgar Sigurgeirsdóttur. Einsöngvari var Guðmundur

Þorbergsson. Samkomunni stjórnaði Unnur Valborg Hilmarisdóttir, framkvæmdastjóri SSNV.

Alls bárust 113 umsóknir þar sem óskað var eftir 170 milljónum króna í styrki. Sjötíu og sex styrkir voru veittir til 60 aðila, samtals að upphæð 65 millj. kr.

Fjármagn Uppbyggingarsjóðsins er hluti af samningi Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra við stjórnvöld um framkvæmd Sóknarætlunar Norðurlands vestra 2020 til 2024.

/MPD

Gólfhitakerfi

Ekkert brot ekkert flot

- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hitasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur límdar beint á gólf
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flisar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnæði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is

Hringás ehf.

Nautgriparæktarfélag Vestur-Húnavatnssýslu:

Algert úrræðaleysi við förgun dýrahraeja

„Úrræðaleysið þegar kemur að förgun dýrahraeja í sveitarfélaginu er algert og bændur því tilneyddir að urða hræ heima á bæjunum, sem er ólöglegt,“ segir í bókun sem samþykkt var á aðalfundi Nautgriparæktarfélags Vestur-Húnavatnssýslu sem haldinn var á Laugabakka nýverið.

Skorað var á sveitarstjórn Húnaþings vestra að sinna lögbundinni skyldu sinni þegar kemur að förgun dýrahraeja.

Byggðaráð vísaði erindinu til umhverfissviðs Húnaþings vestra og benti einnig á bókanir frá tveimur fundum landbúnaðarráðs frá því í mars og apríl árið 2018.

Núverandi lög og reglur ganga ekki upp

Þar kemur fram að landbúnaðarráð Húnaþings vestra telur ljóst að núverandi lög og reglur hér á landi um förgun dýrahraeja gangi ekki upp þar sem ekki eru til úrræði til að fylgja þeim eftir, þ.e. það vantar

Laugabakki.

Mynd / HKr.

brennsluofn/ofna til að brenna hræ af sjálfdaudum dýrum, dýrum sem lógað er heima vegna sjúkdóma, og sláturúrgang sem til fellur við heimaslátrun. Þá er söfnun hraeja og förgun bæði mjög dýr og erfið í framkvæmd, m.a. vegna varnarlána.

Undanþáguheimildir verði virkjaðar

Landbúnaðarráð fór fram á við sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra að undanþáguheimildir EES reglugerðar um förgun dýrahraeja verði virkjaðar hér á landi þannig að möguleiki sé á að farga dýrahraejum beint með urðun á viðkomandi lögbylí. Hægt væri að setja þau skil-

yrði að ábúendur taki heilasýni eða haus af þeim kindum sem fargað er heima eða drepast og skili því til dýralæknis/Keldna. Allar grafir verði merkar inn á kort í gagna-grunni sem yfirdýralæknisembættið/sveitarfélög/MAST haldi utan um og ábúendur lögbýla ábyrgist að gengið sé frá gröfum á snyrtilegan hátt þannig að vargur komist ekki í hræin. „Brýnt er að ásættanleg úrræði séu til ef upp kemur alvarlegur smitsjúkdómur í búfé, s.s. riða í sauðfé. Við núverandi aðstæður verður ekki búið og með ólíkindum að lög og reglugerðir um förgun séu settar sem ómögulegt er að framfylgja,“ segir í bókun ráðsins frá árinu 2018. /MPD

Matvælastofnun varar við veiru sem finnst í tómatrækt í Evrópu

Matvælastofnun sendi nýlega frá sér tilkynningu þar sem vakin er athygli íslenskra garðyrkju-bænda, sér í lagi þeirra er rækta tómatar og papriku, á því að nýlegur plöntusjúkdómur hefur greinst í nokkrum löndum Evrópusambandsins síðustu mánuði.

Um er að ræða vírus af ætt Tobamovírusa, sem nefndur er Tomato Brown Rugose Fruit Virus (ToBRFV). Einkenni vírusins eru nokkuð almenn en lýsa sér gjarnan í mari, vanvexti og lýti á ávöxtum. Einnig getur orðið vart við gular og brúnar skellur á ávöxtum. Jafnframt geta svartir og dökkbrúnir blettir myndast á stöngli og laufum plantna. Vírusinn dreifist helst með snertismiti en slík smit geta stafað af samgangi, fatnaði, verkfærum og

Heilbrigðir íslenskir tómatar. Vírusinn lýsir sér gjarnan í mari, vanvexti og lýti á ávöxtum eins og tómötum og paprikum. Mynd / MHH

öðru því er kemst í beina snertingu við plöntur.

Óvíst er hversu vel vírusinn dreifist með fræi en ekki er hægt að útiloka það. Nýlegar rannsóknir benda jafnframt til þess að vírusinn geti dreift sér með býflugum innan ræktunarstöðvar. Í tilkynningu frá Matvælastofnun er því beint til allra sem aðkomu eiga að ræktun garðyrkjuafurða að gæta ýtrustu smitvarna við umgang í tómata- og paprikurækt. Mikilvægt er að starfsfólk, sem og aðrir, viðhafi viðeigandi aðgát, smitvarnir og takmarki samgang milli ræktunar-arrýma og býla eins og kostur er. Þá óskar stofnunin eftir því að þeir sem greini smit hér á landi upplýsi stofnunina um það eins fljótt og auðið er. /MHH

Strandabyggð stígur inn í verslunarrekstur á Hólmavík:

Mikið í húfi fyrir starfsfólk og íbúa

Samkomulag hefur verið gert á milli Kaupfélags Steingrímsfjarðar og Samkaupa um rekstur matvöruverslunar á Hólmavík en með því hefur tekist að tryggja áframhaldandi störf og rekstur matvöruverslunar á staðnum.

Erfið fjárhagsstaða hefur ógnað rekstrinum undanfarið og í húfi voru störf heimamanna ásamt þeirri hættu að á Hólmavík yrði ekki lengur rekin matvöruverslun.

Sveitarfélagið Strandabyggð lagði sitt af mörkum til að tryggja áframhaldandi og samfelldan verslunarrekstur. Aðkoma sveitarfélagsins var með þeim hætti, að Strandabyggð keypti 19,2% hlut Sparisjóðs Strandamanna í fyrirtækinu Hornsteinum fasteignafélagi. Að auki keypti Strandabyggð 13% af eignarhlut Kaupfélagsins í Hornsteinum og lagði einnig inn 3 milljónir í nýtt hlutafé. Strandabyggð á nú samtals 44,16% hlut í Hornsteinum. Fasteignafélagið keypti síðan húseignir KSH að Höfðatúni 4 og nú hefur verið gerður langtíma leigusamningur við Samkaup um leigu á húsnæði fyrir

Samkaup mun taka við rekstri verslunar í Kaupfélaginu á Hólmavík. Mynd / HKr.

matvöruverslun. Vínbúðin leigir einnig áfram aðstöðu í húsinu.

Ekki sjálfgefið að taka á sig svona skuldbindingar

Til þess að fjármagna þessi kaup, seldi sveitarfélagið Sparisjóði Strandamanna húseignina Hafnarbraut 19, efri hæð, þar sem nú er aðstaða dreifnámsins sem rekið er í samvinnu við Fjölbautaskóla Norðurlands vestra. Jafnframt var gerður leigusam-

ingur við Sparisjóðinn til að tryggja áfram húsnæði fyrir dreifnámið næstu misseri.

„Það er ekki sjálfgefið að sveitarfélag taki á sig skuldbindingar sem þessar eða stígi með þessum hætti inn í rekstur fyrirtækja. Sveitarstjórn mat það svo í þessu tilviki að svo mikið væri í húfi fyrir starfsfólk KSH og íbúa á Ströndum að það réttlætti þessar aðgerðir,“ segir á vef Strandabyggðar þar sem þetta kemur fram. /MPD

Aðalfundarboð

Aðalfundur Landssamtaka landeigenda á Íslandi (LLÍ) verður haldinn á Hótel Sögu fundarsal Kötlu II, þann 19. mars og hefst klukkan 13:30.

Dagskrá:

- 1. Venjuleg aðalfundarstörf samkvæmt samþykktum félagsins.
- 2. Málþing hefst að aðalfundi loknum, um kl. 15:00

Efni: Landnýting – skógrækt og skurðir.

Loftslag, kolefnisjöfnun – hlutverk landeigenda.

Frummælendur á málþingi:

- Anna Guðrún Þórhallsdóttir, prófessor við Háskólann á Hólum,
- Einar Bárðarson, framkvæmdastjóri Votlendissjóðs,
- Þróstur Eysteinnsson, skógræktarstjóri.

Málþing að aðalfundi loknum er öllum opið og bæði félagar í LLÍ og aðrir áhugasamir eru hvattir til að mæta.

F.h. stjórnar LLÍ
Óskar Magnússon

Stöðumat á ástandi lands kynnt í Salnum í Kópavogi

Miðvikudaginn 25. mars kl. 13

heldur GróLind, samstarfs-
verkefni Landssamtaka sauðfjár-
bænda, Bændasamtaka Íslands, at-
vinnu- og nýsköpunarráðuneytisins og
Landgræðslunnar, opin kynningarfund í
Salnum Kópavogi.

Á fundinum verður kynnt stöðu-
mat á ástandi lands sem er unnið út
frá fyrirliggjandi gögnum. Sömu leiðis
verður kynnt kortlagning af beitolöndum
sauðfjár á Íslandi.

**Fundurinn er öllum opin og verður
þar að auki streymt á Facebook
síðu Landgræðslunnar.**

www.grolind.is

Nýr og uppfærður Transporter sendibíll

www.hekla.is/volkswagensalur

Volkswagen Transporter

Verð frá 3.911.290 kr. án vsk.

Eigum eintök til afgreiðslu strax

- Nýtt útlit
- Nýtt mælaborð
- Aukinn staðalbúnaður

Atvinnubílar

www.volkswagen.is

HEKLA · Laugavegi 170-174 · Reykjavík · Sími 590 5000 · hekla.is

Bændablaðið Auglýsingasíminn er 56-30-300

Dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði og öll lögbýli á Íslandi

FRÉTTIR

Einar Aðalsteinsson og Sesselja Barðdal reka Kaffi Kú í Eyjafjarðarsveit.

Eyjafjarðarsveit:

Guðjón og Guðni sletta úr klaufunum á Kaffi Kú

Guðjón Ragnar Jónasson, annar höfundar bókarinnar Kindasögur, og Guðni Ágústsson, fyrrverandi ráðherra, koma norður í Eyjafjarðarsveit laugardaginn 7. mars og verða með skemmtun á Kaffi Kú.

Þeir ætla að skemmta fólkinu með kveðskap, gríni og skemmtisögum, bæði úr bókinni en líka af hinu og þessu sem bændur geta lent í eða hafa lent í. Lofað er skemmtilegri kvöldstund á Kaffi kú og öðruvísi þannig að íbúar og nærsveitungar þeirra eru hvattir til að missa ekki af því.

Kaffi Kú er staðsett á Garði í Eyjafjarðarsveit. Árið 2007 var

þar byggt hátækni lausagöngufjós, eitt hið fyrsta sinnar tegundar hér á landi. Fjósloftið var nýtt og því breytt í kaffihús 2011 þar sem boðið er upp á afþreyingu og gestir geta þar fylgst með því sem er að gerast í fjósinu. Eigendur eru þau Sesselja Ingibjörg Barðdal, sem er lærður þjónn og með lögfræðimenntun, en Einar Örn er frumkvöðullinn og með viðskiptamenntun og er bóndasonurinn á bænum.

Skemmtun Guðjóns og Guðna hefst kl. 20.30 þann 7. mars, en hamingjustund stendur yfir á veitingastaðnum frá kl. 18 til 20 og tilboð er á Kaffi Kú hamborgara og bjór. /MPB

Frá Vetrarhátíð 2017.

Vetrarhátíð við Mývatn

Vetrarhátíð við Mývatn er nú haldin í fyrsta sinn en hátíðin hefst á morgun, 6. mars, og stendur fram á sunnudag 8. mars. Sannkölluð vetrarstemning verður við völd í Mývatnssveit þessa daga.

Þetta er nokkurs konar bæjarhátíð að vetri til þar sem verður fjölbreytt og spennandi fjölskyldudagskrá alla helgina, en Mývatnssveit er sannkölluð vetrarparadís á þessum árstíma. Sérstaða Vetrarhátíðar við Mývatn eru þær vetraríþróttir sem verða í öndvegi en þar má nefna hestamótið Mývatn Open - Hestar á ís, Íslandsmeistaramót Sleðahundaklúbbs Íslands og svo Mývatnssleðinn þar sem fólk keppir

á heimalöguðum sleðum á vatninu. Allir þessir viðburðir eiga það sameiginlegt að vera haldnir á ísi lögðu Mývatni.

Í ár verður einnig haldið Íslandsmeistaramót í snjókössi í Kröflu. Allir þessir viðburðir verða opnir gestum og gangandi sem vilja koma og fylgjast með þessum viðburðum. Veðiðfélag Mývatns mun jafnframt bjóða upp á dorgveiði í Mývatni og íþróttafélagið Mývetningur ætlar að halda opnu gönguskíðaspori alla helgina. Hægt verður að heimsækja sleðahundana og það verður barnabraut fyrir fjölskylduna á Álfabáru, lifandi tónlist og tilboð í gistingu og mat alla helgina. /MPB

Varðveislugildi gróðurhúsa í Hveragerði

Landform á Selfossi hefur skilað af sér skýrslu til Hveragerðisbæjar, sem inniheldur samantekt á varðveislugildi gróðurhúsa í Hveragerði. Markmið verkefnisins er að skrásetja og gera úttekt á öllum gróðurhúsum innan bæjarfélagsins.

Eins og kunnugt er byggðist Hveragerði að stórum hluta upp í kringum ylærta- og garðyrkjustöðvar og eru þær stór hluti af sögu bæjarins og áberandi í svipmóti hans. Þróun undanfarinna ára hefur verið með þeim hætti að rekstur margra stöðvanna hefur verið erfiður og í stað garðyrkjustöðva hefur íbúðarhúsnæði verið byggt á lóðum þeirra. Fagrihvammur er

fyrsta ylærta- og garðyrkjustöðin í Hveragerði, stofnuð 1929 af Sigurði Sigurðssyni búnaðarmálastjóra og Ingimari syni hans. Búið er að rífa upp-runalegu gróðurhúsin sem voru frá 1929, en elstu uppistandandi hús í Fagrihvammi eru frá 1961. Í dag eru 18 starfandi garðyrkjustöðvar í Hveragerði en álíka margar hafa lagt upp laupana á undanföllum árum. /MHH

Sjötíu milljóna króna samningur við Lýðskólann á Flateyri

Nýlega undirrituðu þær Ingibjörg Guðmundsdóttir, skólastjóri Lýðskólans á Flateyri og Lilja Alfreðsdóttir mennta- og menningarmálaráðherra samning um 70 milljóna króna stuðning ríkisins við skólann.

Lýðskólinn mun þá bjóða upp á nám sem uppfyllir kröfur nýrra laga um lýðskóla og sækja um viðurkenningu sem slíkur skóli á samningstímanum. Með tilkomu nýrra laga um lýðskóla var fest í sessi fagleg umgjörð um starfsemi slíkra skóla hér á landi en fram að því hafði engin löggjöf gilt um þá. /MHH

Ingibjörg Guðmundsdóttir, skólastjóri Lýðskólans á Flateyri, og Lilja Alfreðsdóttir mennta- og menningarmálaráðherra við undirritun samningsins.

Lengstu veggöng í heimi eru Lærdalsgöngin í Noregi. Þau eru 24,5 km að lengd, einföld tvíbreið göng án nokkurra öryggisganga eða flóttaleiða. Talað er um að svo löng einföld göng yrði aldrei heimiluð aftur af öryggisástæðum. Tröllaskagagöng sem nú er rætt um yrðu allt að 20 km löng og líklega yrði þar gerð krafa um tvenn göng hlið við hlið.

Byggðarráð Skagafjarðar fagnar vinnu við hugsanleg Tröllaskagagöng:

Telur göngin vera hagkvæmustu samgöngubótina á landsbyggðinni

– mögulega verið að tala um tvenn 20 km löng göng hlið við hlið

Byggðarráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar fagnar framkominni þingsályktunartillögu um að samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra láti hefja vinnu við rannsóknir, frumhönnun og mat á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga. Þetta kemur fram í umsögn byggðarráðs vegna þingsályktunartillögu um Tröllaskagagöng milli Skagafjarðar og Akureyrar.

Tröllaskagagöng eru samt langt frá því að vera eini valkosturinn sem rætt hefur verið um. Ljóst er að brýn þörf er talin á að gera ný göng úr Fljótum til Siglufjarðar þar sem vegurinn að Strákagöngum er orðinn mjög varasamur vegna jarðsigs. Þá eru göngin sjálf barn síns tíma sem næstelstu veggöng á landinu. Þar yrði líklegast um 6 km að ræða, sem tryggði öruggan hringveg um Tröllaskaga.

Helst rætt um 20 km göng frá Hólum í Barkárdal

Hreinn Haraldsson hefur skoðað jarðgangagerð í gegnum Tröllaskaga að beiðni sveitarstjórna í Skagafirði og á Akureyri. Þar var skásti kosturinn talinn vera 19–20 km göng á milli Hóla og Barkárdals. Talað er um að þau geti kostað um 50 til 70 milljarða króna. Komið hefur fram að svo löng göng hafa þann annmarka að samkvæmt erlendum öryggisstöðlum þyrfti líklega að gera þar tvenn göng hlið við hlið. Þá er verið að tala um allt að 40 km

gangagröft, eða jafn langt og úr Garðabæ til Keflavíkur. Til samamburðar eru Hvalfjarðargöng 5.770 metrar.

Lengstu bílagöng í heimi eru Lærdalstunnel í Noregi. Þau eru 24,5 km og voru opnuð árið 2000. Vegna öryggissjónarmiða er nú talað um að aldrei verði heimilað aftur að gera slík göng, enda eru engar flóttaleiðir úr þeim göngum.

Gísli Eiríksson, forstöðumaður jarðganga hjá Vegagerðinni, sagði í samtali við RÚV 2. febrúar sl. að hann efaðist um að Tröllaskagagöng væru skynsamleg. Í öllu falli ætti að byrja á því að skoða öryggiskröfur sem gerðar eru til slíkra ganga.

Þung áhersla lögð á Tröllaskagagöng

Sveitarfélagið Skagafjörður og Akureyrarbær hafa á undanföllum misserum lagt þunga áherslu á að hagkvæmni og samfélagsleg áhrif með tilkomu Tröllaskagaganga verði könnuð til hins ýtrasta. Sveitarfélögin sendu m.a. áskorun til stjórnvalda í febrúar árið 2019, þess efnis að þau fjármagni grunnrannsóknir og samamburð á kostum á legu mögulegra jarðganga undir Tröllaskaga, auk rannsókna á samfélagslegum og efnahagslegum áhrifum slíkra ganga.

Stækkar vinnusóknarsvæði

Fyrirfram er ljóst að með tilkomu Tröllaskagaganga myndi vinnusóknarsvæði á Mið-Norður-

landi stækka verulega og þjóðhagsleg og samfélagsleg áhrif yrðu mikil. Samgöngubót sem þessi myndi styrkja Mið-Norðurland verulega sem raunverulegan valkost við höfuðborgarsvæðið og styrkja svæðið á margháttða vegu. Þá eru ótalin öryggissjónarmiðin en þau hafa endurspeglast vel í vetur í þeirri tíðu lokun vegna sem verið hefur á Mið-Norðurlandi.

Vegir um Öxnadalshéiði, Vatnskarð, Þverárfjall og Siglufjarðarvegur hafa verið lokaðir óvenju oft, á milli 20 og 30 sinnum sumir hverjir. Vegirnir eru í mismunandi þjónustuflokkum hjá Vegagerðinni og skýrir það mun á fjölda lokunardaga.

Styrkir samfélögin á svæðinu

„Með tilkomu Tröllaskagaganga yrði því unnt að tryggja mun betur samgöngur á milli stærstu þéttbýlisstaða á Mið-Norðurlandi, auka öryggi vegfarenda, bæta öryggi þeirra sem þurfa á heilbrigðisþjónustu að halda, styrkja samfélögin á svæðinu, stækka vinnusóknarsvæði, efla ferðaþjónustu og svona mætti lengi halda áfram,“ segir í umsögn Byggðarráðs Sveitarfélagsins Skagafjarðar um hugsanleg Tröllaskagagöng. Öll teikn séu á lofti um að þjóðhagslega hagkvæmustu samgöngubót sé að ræða sem hægt sé að ráðast í á landsbyggðinni og því afar brýnt að nú þegar verði hafin vinna við rannsóknir, frumhönnun og útreikninga á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga. /MPB/HKR

List fyrir alla auglýsir eftir umsóknum um listviðburði eða verkefni á svið barnamenningar fyrir grunnskólabörn

List fyrir alla er barnamenningarverkefni á vegum mennta- og menningar-
málaráðuneytis, sem ætlað er að miðla listviðburðum til barna og ungmenna um
land allt og jafna þannig aðgengi barna á grunnskólaaldri að fjölbreyttum og
vönduðum listviðburðum óháð búsetu og efnahag.

Starfandi listamenn sem og stofnanir og aðrir lögaðilar er sinna barna-
menningu á einhvern hátt geta sótt um. Umsóknarfrestur er til 20. mars 2020.

MAT Á UMSÓKNUM

Valnefnd metur umsóknir og gildi þeirra með hliðsjón af því hvernig þær falla
að markmiðum verkefnisins List fyrir alla. Listviðburðir og verkefni skulu í
öllum tilvikum unnin af metnaði og af fagfólki. Við mat á umsóknum er valnefnd
heimilt að leita umsagnar, gerist þess þörf.

Ákvörðun úthlutunar mun liggja fyrir eigi síðar en 22. maí 2020.

Umsækjendum er gert að sækja um á rafrænu formi á heimasíðu
List fyrir alla, www.listfyriralla.is

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

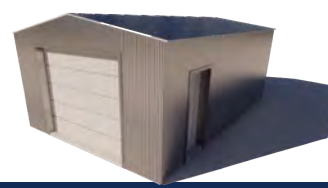
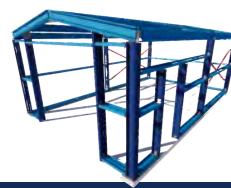

List fyrir alla

SMÁHÝSI - 40 TIL 100 M²

5 X 8 M - ÓEINANGRAÐ SMÁHÝSI - 1.400.000 KR. M/VSK.
5 X 8 M - EINANGRAÐ SMÁHÝSI - 1.800.000 KR. M/VSK.

Smáhýsi úr Z - stálgrind. Fæst með tvenns konar klæðningum.
Stærð grunngerðar er 5 x 8 m / 40 m². Vegg hæð 2,8 m. Stærð á
hurðargati 3 x 2,5 m. Hægt að lengja í 5x12m, 5x16m & 5x20m.

GRÓÐURHÚS

Margar gerðir gróðurhúsa - fást í ál lit, svörtu og
grænu. 4 mm hert gler eða 10 mm ylplast

HAGKVÆM TIMBURHÚS

Frístundahús - Íbúðarhús - Ferðapjónustuhús

BK HÖNNUN
MANNVIRKJAHÖNNUN - BYGGINGAVÖRUR

TÖLVUPÓSTUR
sala@bkhonnun.is
SÍMI
865-9277
VEFFANG
www.bkhonnun.is

LANDSTÓLPI 20
ára
—2000—2020—

Afmælistilboð **Landstólpa**
JOSILAC ÍBLÖNDUNAREFNI Á
20% AFSLÆTTI Í MARS

20%
afsláttur

Josilac Ferm

~~10.156 m. vsk.~~ **8.124 m. vsk.**

Josilac Classic

~~9.040 m. vsk.~~ **7.232 m. vsk.**

Josera.
we care, you grow

Gunnbjarnarholti, 804 Selfoss
Sími 480 5600 - Ópið virka daga 8-17

Kaupvangi 10, 700 Egilsstöðum
Sími 480 5610 - Ópið virka daga 9-17

STEKKUR

Skitið í flórinn

Nýverið var ég að tala við samstarfsfólk mitt um hreinlæti og liðna tíð. Öll vorum við sammála um að mikið hefði breyst til batnaðar hvað það varðar en á sama tíma kom upp sú umræða um hvort hægt væri að ganga of langt í hreinlæti þannig að það yrði hreinlega heilsuspillandi.

Ég er að hluta til alinn upp í sveit hjá afa mínum og ömmu og hálf systur móður minnar. Á sjötta áratugnum var, að mér undanskildum, yngsta manneskjan á heimilinu fædd 1918 og afi og amma fyrir aldamótin 1900. Íbúðarhúsið var fyrsta steinhúsið í sýslunni. Það stóð á berri klöpp og kjallarinn var notaður sem búr og sem geymsla fyrir útsæðiskartöflur og þar var mjólkinn skilin og smjörið strokkað. Húsið var fremur lítið og olíukynnt og alltaf haldið hreinu. Á fyrstu hæðinni var eldhús og stofa, sem var yfirleitt læst, og á efri hæðinni tvö svefnherbergi og næturgagn undir rúmum. Í kjallaranum var eini vatnskraninn í húsinu og vatnið sjálfrennandi úr brunni á hól sem húsið stóð við. Tvisvar til þrisvar á dag var vatn sótt í tvær skjólar sem geymdar voru undir eldhúsbörðinu.

Ekkert klósett var í húsinu og vandist ég á að gera þarfir mínar í fjósinu og skíta í flórinn. Yfirleitt reyndi ég að gera þetta þegar beljurnar voru úti en stundum kom fyrir að því var ekki komið við og satt best að segja minnst ég þess með söknuði að sitja á hækjum mér og horfast í augu við jórtrandi kýrnar. Seinna komst ég yfir grind af járnstól og smíðaði á hana þægilega trésetu til að auka þægindin.

Að verkinu loknu þurfti að sjálfsögðu að moka flórinn og var kúknun ýtt út um litla lúgu og hann látinn gossa í fjóshauginn. Á sumrin var svo mykjunni og mannanum mokað á kerru og borið á túnin sem áburður.

Undir fjósinu var hlandþró þar sem hlandið úr fjósinu safnaðist saman og einu sinni á ári var tappað úr þrónni í stóran tank og hlandið einnig borið á túnin. Sjálfum fannst mér þetta óþrifalegasta verkið sem ég vann í sveitinni þar sem lögð voru rör frá hlaðinu í gegnum hlöðuna og í gat neðarlega í hlandþrónni. Hafa þurfti hraðar hendur þegar tappinn var tekin úr þrónni og rörinu komið fyrir og ekki óalgengt að þeir sem framkvæmdu þetta yrðu í orðsins fyllstu merkingu hlandblautir upp fyrir haus. Hlegið var að þessu og sagt að gusurnar væru góðar fyrir hárið.

Að þessum tveimur skítverkum loknum var hitað vatn úr skjólunum undir eldhúsbörðinu og þvegið sér, hátt og lágt, með þvottapoka og brúnni blautsápu.

Án efa voru þessar aðstæður ekki til fyrirmyndar þegar kom að hreinlæti og þættu heilsuspillandi í dag. Þrátt fyrir þetta var heimilisfólkið heilsuhaust og lifði heimilisfólkið fram á háan aldur.

Ekki misskilja mig, ég er ekki að mælaskast til að börn og fullorðnir baði sig í fjóshaugnum eða því hárið upp úr kúahlandi. Ég er einfaldlega að velta því fyrir mér hvort börn hafi ekki gott af því að verða skítug annað slagið. /VH

NYTJAR HAFSINS

Kolmunninn er með mest veiddu fisktegundum í heimi

Kjartan Stefánsson
kjartanst@simnet.is

Kolmunni er mikilvægt hráefni fyrir fiskmjölsiðnaðinn hér á landi. Árið 2018 voru kolmunnaafurðir tæp 5% af útflutningsverðmæti sjávarafurða.

Kolmunni ratar ekki oft í fréttir af sjávarútvegi en hann er einn af fimm uppsjávarfiskstofnum sem veiddir eru af íslenskum skipum. Hinir eru loðna, norsk-íslensk síld, íslensk sumargotssíld og makrill. Ólíkt hinum stofnunum er kolmunni nær eingöngu veiddur sem hráefni fyrir fiskmjölsverksmiðjur en takmarkað til manneldis. Loðnan var reyndar hér í eina tíð mikilvægasta hráefnið í fiskmjölsvinnslu en í seinni tíð hefur kvótinn verið það lítill að flest árin dugir hann rétt til þess að sinna mörkuðum fyrir loðnuafurðir til manneldis. Í fyrra var loðnubrestur og það sama verður upp á teningnum í ár.

Ljótur fiskur á plani

Nafn sitt fær kolmunninn af því að hann er svartur um munninn. Færeyingar kalla þennan fisk svartkjaft en enska heitið er blue whiting.

Kolmunni var lítt þekktur fiskur hér við land lengi vel. Undir lok síldarævintýrisins á sjöunda áratug síðustu aldar þurfti að sækja síldina langt út í haf. Þá fór að bera á svipljórn fiski sem meðafli sem reyndist vera kolmunni. Greinarhöfundur vann þá á síldarplani á Siglufirði og sá þennan framandi fisk í fyrsta sinn, gráan og sleppulegan með stór augu, og þótti lítið um. Kolmunnum var safnað saman og hent í gúanó.

Frændi þorsksins

Kolmunni er af þorskfiskaætt. Hann getur orðið allt að 50 sentimetrar á lengd en er oftast 25 til 40 sentimetrar. Hann heldur sig mest í úthafinu, miðsævis eða í uppsjónum á 200 til 400 metra dýpi. Aðal hrygningarsvæðið í Norðaustur-Atlantshafi er við landgrunnsbrúnirnar norðvestan og vestan við Bretlandseyjar. Hann hrygnir þar í febrúar. Kolmunninn hrygnir í smærri stíl suðvestur af Íslandi, við Færeyjar og í norsku fjörðunum.

Eftir hrygningu fer hrygningarstofninn í ætisgöngur norður í höf. Torfurnar fara fram hjá Færeyjum, um hafið milli Íslands og Noregs og jafnvel allt norður í Barentshaf. Fiskarnir halda síðan sömu leið til baka þegar haustið gengur í garð.

Ofarlega á heimslista

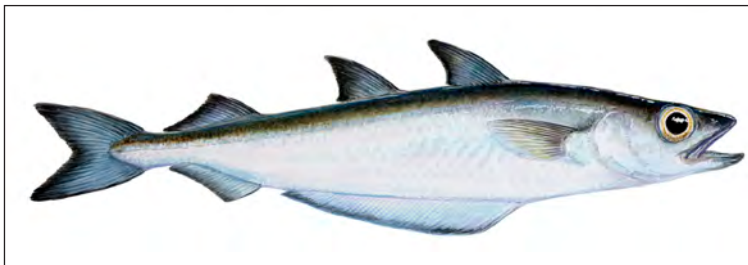
Kolmunni er meðal mest veiddu fisktegunda í heiminum. Árið 2017 var hann í 5. sæti á heimslistanum með um 1,6 milljónir tonna og í 2. sæti yfir fisktegundir veiddar í Norður-Atlantshafi.

Veidar á kolmunna í Norðaustur-Atlantshafi hófust þó ekki að neinu marki fyrr en á áttunda áratug síðustu aldar. Íslendingar fóru snemma að reyna við kolmunann en með litlum árangri fyrst í stað. Hæst fór aflinn þá í 35 þúsund tonn árið 1978. Finna þurfti réttu veiðarfærin en flottrollið reyndist best. Einnig skorti skipin vélafl til þessara veiða í upphafi.

Á níunda og tíunda áratug lágu veiðar Íslendinga niðri nær samfelld

Þurrkaður kolmunni á fiskmarkaði í Nígíeríu árið 2012. Mynd /Sigurjón Arason.

Kolmunni.

í 10 ár. Árið 1998 tóku þær kipp og fóru í 160 þúsund tonn árið eftir. Hæst fór veiði íslenskra skipa í rétt rúm 500 þúsund tonn árið 2003.

Mest fór heildarveiði allra þjóða á kolmunna í tæp 2,4 milljónir tonna árið 2004.

Norðmenn veiða mest

Árið 2018 var heildarveiði á kolmunna rétt rúmar 1,7 milljónir tonna. Norðmenn veiddu mest allra þjóða eða rúm 438 þúsund tonn, Færeyingar komu þar á eftir með tæp 350 þúsund tonn og Íslendingar voru í þriðja sæti með tæp 293 þúsund tonn, eða um 17% af heildinni.

Alþjóðahafannsóknaráðið lagði til að hámarksafli kolmunna árið 2020 væri rúm 1.162 þúsund tonn. Strandrikin Noregur, Færeyjar, Ísland og ESB hafa komist að samkomulagi um að hlíta þessari ráðgjöf. Hins vegar hefur ekki náðst frekar en svo oft áður að semja um skiptingu heildarkvótans á milli strandríkja. Ísland hefur einhliða gefið út 188.530 tonna heildaraflamark í kolmunna fyrir árið 2020.

Fá skip og risastórir farmar

Á síðasta ári veiddu Íslendingar rúm 268 þúsund tonn af kolmunna. Aflahæsta skipið var Víkingur AK, sem Brim gerir út, með tæp 28 þúsund tonn. Tiltölulega fá skip stunda kolmunnaveiðar. Tíu hæstu skipin veiddu samtals rúm 213 þúsund tonn eða um 80% af heildinni.

Þess má geta að uppsjávarfloti Íslendinga er nú mjög öflugur og burðargeta skipanna mikil. Þetta kemur sér vel við kolmunnaveiðar, einkum þegar sækja þarf á fjarlæg mið. Beitir NK landaði í Neskaupstað á síðasta ári 3.212 tonnum af kolmunna og er það stærsti farmur sem íslenskt fiskiskip hefur komið með að landi.

Þrjár útgerðir með 75% kvótans

Kolmunni er meðal þeirra fisktegunda þar sem mjög mikil samþjöppun hefur orðið í kvóta. Kvótahæsta skipið í ár er Jón Kjartansson SU 311 með tæp 42 þúsund tonn.

Ef litið er á einstakar útgerðir eða sjávarútvegsfyrirtæki þá eru

skip Síldarvinnslunnar með mestan kvóta, eða 30% af heild, Eskja kemur þar á eftir með rúm 23% og Brim er í þriðja sæti með 21%. Þrjú útgerðarfélag ráða þannig yfir rétt tæpum 75% af kolmunnaqvótanum.

Mest veitt í færeyskri landhelgi

Íslensk skip veiða kolmunna kvóta sinn aðallega í færeyskri landhelgi. Kolmunninn er bæði veiddur þar þegar hann fer í ætisgöngur norður á bóginn og þegar hann kemur til baka feitur og pattaralegur á leið á hrygningarslóðir. Einnig geta íslensk skip veitt kolmunna á alþjóðlegu hafsvæði vestur af Írlandi en þar eru veður oft válynd í febrúar og byrjun mars.

Að sjálfsögðu er veitt í íslenski lögsögu. Á árunum 1997 til 2005 voru um 61% aflans veidd innan íslenskrar lögsögu. Mikil breyting hefur orðið síðan þá og nú eru aðeins 12% til 14% aflans veidd á Íslandsmiðum. Ástæðan er einkum sú að skipin hafa verið upptekin við makrílveiðar þegar kolmunni er innan okkar lögsögu.

Tæp 5% af útflutningsverðmæti

Kolmunni er mikilvægur fiskur í íslenskum sjávarútvegi. Aflaverðmæti þeirra 293 þúsund tonna sem veiddust árið 2018 námu tæpum 6,4 milljörðum króna. Erlend skip lönduðu hér auk þess rúmum 38 þúsund tonnum af kolmunna sem tekin voru til vinnslu.

Hlutur kolmunna í útflutningsverðmætum sjávarafurða árið 2018 var um 4,8%, eða 11,6 milljarðar af tæplega 240 milljarða útflutningi sjávarafurða í heild.

Kolmunna er aðallega landað til fiskmjölsverksmiðja og afurðirnar eru þar af leiðandi mjöl og lýsi.

Kolmunninn er hvítiskur og hentar vel til manneldisvinnslu. Þótt megnið af heimsafla í kolmunna fari í vinnslu á fiskmjöli sinna sumar þjóðir manneldisvinnslu ágætlega, svo sem Frakkar, Hollendingar og Írar. Færeyingar hafa einnig látið til sín taka á þessu sviði sum árin. Kolmunninn er þá ýmist frystur um borð í veiðiskipum, heill eða flakaður. Einnig er unnið úr honum svokallað surimi, sem er endurbættur fiskmarningur. Þar sem stutt er á miðin er kolmunna líka landað ferskur til manneldisvinnslu.

Eins og bestí harðfiskur

Hér á landi hafa nánast frá fyrstu tíð verið gerðar margvíslegar tilraunir til að vinna kolmunna til manneldis. Sigurjón Arason, yfirverkræðingur hjá MATÍS, hefur stjórnað eða komið að flestum þessara verkefna. Of langt mál er að fara yfir þá sögu hér en stíklað verður á stóru. Í byrjun áttunda áratugarins hannaði Sigurjón klefa til að þurrka kolmunna fyrir fiskverkanda í Hafnarfirði. Næsta verkefni var þurrkverksmiðja á Laugum í Þingeyjarsýslu, en þar hefur kolmunni æ síðan verið þurrkaður, í einhverjum mæli.

Í verkefnum Sigurjóns hefur kolmunninn bæði verið þurrkaður heill og seldur sem skreið til Nígíeríu en einnig hafa kolmunnaflök verið hert. Sigurjón segir að þau smakkist eins og bestí harðfiskur.

Leiddi til byltingar í fiskvinnslu

Í þessum verkefnum hannaði Sigurjón færibandaþurrkara sem nýtti jarðvarma. Þótt ekki yrði af framleiðslu á hertum kolmunna í stórum stíl af ýmsum ástæðum hefur þessi þurrkari valdið algerri byltingu á öðru sviði í íslenski fiskvinnslu. Hann hefur verið notaður til að þurrka fiskhousa, hryggi og fleiri afurðir. Við það hafa skapast mikil viðbótarverðmæti í svokölluðum aukaafurðum svo skiptir milljörðum króna á ári. Einnig hefur þessi þurrkun ásamt öðru stuðlað að fullnýtingu í vinnslu á þorski og fleiri fisktegundum hér á landi.

Samhliða þessu hafa verið gerðar tilraunir með vinnslu á ferskur kolmunna í landi. Þar skiptir mestu máli að íslensku uppsjávarskipin hafa verið þróuð með það í huga að þau geti komið með allt hráefni, kolmunna sem annan uppsjávarfisk, vel kældan og ferskan í land.

Kolmunninn hefur mætt afgangi

Eftir að makríllinn fór að veiðast hér við land hefur uppsjávarflotinn verið að mestu bundinn í tegundum sem gefa mest verðmæti, svo sem makríl, síld og loðnu. Kolmunninn hefur því verið látinn mæta afgangi og ekki veiddur mikið á þeim tíma sem hann er aðgengilegastur í íslensku landhelginni. Þegar skipin eru laus þarf gjarnan að fara langt til að sækja kolmunna. Verð á fiskmjöli hefur einnig lengi verið hagstætt og ekki kallað á manneldisvinnslu.

„Með minnkandi loðnuveiðum gætu uppsjávarskipin hugsanlega einbeitt sér meira að kolmunna-veiðum en hann veiðist í íslenski landhelgi síðsumars og á haustin. Það skapar möguleika á því að gera meiri verðmæti úr hráefninu og vinna hann til manneldis,“ segir Sigurjón Arason.

Magnús Leópoldsson, lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17 · 201 Kópavogi · Sími 550 3000 · Fax 550 3001
fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is · www.fasteignamidstodin.is

Miðfell, Hrunamannahreppi

Fasteignamiðstöðin, Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi, sími 550 3000 er með til sölu jörðina Miðfell í Hrunamannahreppi, Árnessýslu.

Um er að ræða kúabú í fullum rekstri sem stendur sunnan undir Miðfellinu en þar er dálítill bæjarþyrping sem í daglegu tali er kallað Miðfellshverfið. Framleiðsluréttur í mjólk er um 179.430 lítrar. Bústofn um 40 kúr og um 30 aðrir gripir í uppeldi. Lausagöngufjós með 2x5 mjaltabás. Frjósamt land en heildar landstærð jarðarinnar er um 70 hektarar og þar af er ræktað land skráð stærð 48 hektarar.

Húsaskostur er eftirfarandi: Fjós með áburðarkjallara ásamt hlöðu, byggt 1964, samtals 443,3 m². Gripahús með áburðarkjallara, byggt 1989, 154,9 m². Gripahús með áburðarkjallara, byggt 1973 ásamt hlöðu, byggð 1972, samtals 255 m². Hesthús, byggt 1985, 74,2 m². Véla/verkfærageymsla, byggð 1991, 34,0 m².

Íbúðarhús: Einbýlishús ásamt bílskúr, byggt árið 1993, samtals 219,0 m². Forstofa, eldhús, búr, stofa, sjónvarpshol, herbergjagangur með fjórum svefnherbergjum og baðherbergi, þvottahús, bakdyrasnyrting og bakinnangangur. Sólþallur sem snýr í suður ásamt heitum potti. Mikið útsýni. Hér er um að ræða áhugaverð eign.

Lely Center Ísland

KEÐJUR OG KEÐJUVIÐGERÐAREFNI
GOTT ÚRVAL

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is

Ákureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Styrkir úr Markaðssjóði sauðfjárafurða

Framleiðnisjóður landbúnaðarins auglýsir eftir umsóknum um styrki til **stuðnings við nýsköpun, vöruþróun, kynningar- og markaðsstarf til stuðnings íslenskri sauðfjárrækt**. Sjá nánar á heimasíðu sjóðsins www.fl.is, undir **Markaðssjóður/verklagsreglur**.

Styrkþegar geta verið einstaklingar, hópar, félög, samtök, rannsóknastofnanir, háskólar eða fyrirtæki. Styrkhæf eru þau verkefni sem talin eru styrkja íslenska sauðfjárrækt og falla undir það að teljast nýsköpun, vöruþróun, kynningar- eða markaðsstarf.

Umsóknarfrestur er til og með 1. apríl n.k.

Reglur um styrkina og umsóknareyðublöð er að finna á vefsvæðinu www.fl.is/markadssjodur, eingöngu er tekið við umsóknum á eyðublöðunum sem þar er að finna.

Umsóknum skal skilað á rafrænu formi á netfangið fl@fl.is OG með hefðbundnum pósti til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyri 311 Borgarnes, merktum: Markaðssjóður.

Nánari upplýsingar veitir Sigríður Bjarnadóttir, framkvæmdastjóri Framleiðnisjóðs landbúnaðarins; sigridur@fl.is.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins

Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi

Sími 430-4300

Vantar þig heyrnartæki?

Heyrnarmælingar, ráðgjöf og heyrnartækjapjónusta

Opn S eru ný tegund heyrnartækja frá Oticon sem hjálpa þér að heyra margfalt betur í fjölmenni og klið. Þú getur fengið Opn S með endurhlaðanlegum rafhlöðum. Heyrnartækni hefur um árabíl veitt þjónustu víðs vegar á landsbyggðinni. Í mars bjóðum við upp á heyrnarmælingar, ráðgjöf og þjónustu á eftirfarandi stöðum:

Ákranes | Akureyri | Egilsstaðir | Ísafjörður | Reykjanesbær | Selfoss

Bókaðu tíma í síma 568 6880 eða á www.heyrnartaekni.is

Heyrnartækni | Glæsibæ | Álfheimur 74 | 104 Reykjavík | Landsbyggðapjónusta | Sími 568 6880

LED ljós

www.kaupland.is

• Einfaldar festingar

• IP65

• Þunn og fara því vel í lofti eða á vegg

UFO led ljós

Wött: 100W, 150W, 200W, 250W

Volt: 100-277V, 50/60Hz.

Ljós dreyfing: 60 gráður, 90 gráður.

Gæðaljós á frábæru verði

www.kaupland.is

Skoðun dagsins:

Það er betra að vera skjóttur en skjóttur

Nældu þér í óumdeildari skoðun, komdu með hestakerruna á næstu skoðunarstöð og hafðu hana klára fyrir vorið og sumarið.

Sími 570 9090 • www.frumherji.is

HROSS & HESTAMENNSKA

Markaðsverkefnið Horses of Iceland framlengt

Samningur markaðsverkefnisins Horses of Iceland (HOI) við ríkið hefur verið framlengdur um 18 mánuði, en unnið er að samningi til næstu ára.

Að verkefninu standa helstu samtök og hagsmunaaðilar í greininni, Íslandsstofa og stjórnvöld. Markmiðið er að byggja upp orðspor íslenska hestsins til að leggja grunn að auknum gjaldeyristekjum af sölu á hestinum, vörum og þjónustu.

Króna á móti krónu

Horses of Iceland markaðsverkefnið er krónu á móti krónu verkefni milli ríkisins og hestageirans. Þeim sem rækta íslenska hestinn, framleiða hestavörur eða selja þjónustu tengda hestinum býðst að taka þátt í verkefninu, sem og samtökum þessara aðila. Einnig geta

þjónustuaðilar, birgjar, stofnanir eða félög gerst aðilar að verkefninu. Þátttakendur taka þátt í að móta áherslur og markaðsaðgerðir og eru kynntir á vefsíðunni Horses of Iceland og á öðrum miðlun HOI.

Þeir sem hafa áhuga á þátttöku í verkefninu eru beðnir að hafa samband við Jelenu Ohm, verkefnisstjóra Horses of Iceland, jelena@islandsstofa.is

Verkefnið hófst 2015

Markaðsverkefni um íslenska hestinn var ýtt úr vör í apríl 2015 með aðkomu helstu samtaka og hagsmunaaðila í greininni, Íslandsstofu og stjórnvalda. Tilgangur markaðsverkefnisins Horses of Iceland er að byggja upp orðspor íslenska hestsins um heim allan til að leggja grunn að aukinni verðmætasköpun og

Markaðsverkefni um íslenska hestinn var ýtt úr vör í apríl 2015 með aðkomu helstu samtaka og hagsmunaaðila í greininni.

Mynd / HOI

útbreiðslu hestsins á heimsvísu. Um er að ræða samstarf aðila í hestatengdri starfsemi, sem aðilum um heim allan stendur til boða að

gerast þátttakendur að. Um 60 þátttakendur eru í verkefninu, fyrirtæki, samtök og félög, þ.m.t. FHB, LH, sem og íslenska ríkið.

Erlendir aðilar taka einnig þátt enda er um alþjóðlegt verkefni að ræða. Íslandsstofa sér um framkvæmd verkefnisins.

TÆKNI & ÍSLENSKT TIMBUR

Íslenskur viðir notaður til brúarsmíði:

Sjötíu metra trébrú yfir Þjórsá

Til stendur að reisa 70 metra langa brú úr íslensku timbri yfir Þjórsá í grennd við Búrfell. Um er að ræða göngubrú sem þó verður fær bílum í neyð.

Brúin verður bílfær og er það hugsað sem öryggisatriði ef til koma hamfarir, slys eða annað, svo að neyðarbílar komist þarna yfir. Brúin verður úr íslensku límtré frá Límtré-Vírneti og fyrsta

Eiríkur Þorsteinsson, sérfræðingur um timbur og timburgæði, hjá fyrirtækinu Trétækni ráðgjöf slf.

Tölvugerð mynd af trébrúnni yfir Þjórsá.

mannvirkið úr íslenskum við á þessu stærðarskala.

Sitkagreni úr Haukadalsskógi

Eiríkur Þorsteinsson, sérfræðingur um timbur og timburgæði, hjá fyrirtækinu Trétækni ráðgjöf slf., segir Landsvirkjun standa að verkinu og hjá þeim var strax í upphafi lögð

áhersla á að brúin væri smíðuð úr íslensku timbri.

„Í framhaldi af því gerði Límtré tilboð í smíði brúarinnar og það var samþykkt á þeim forsendum að eingöngu sé notað íslenskt timbur í smíðina.“ Eiríkur segir að efnið í brúna komi úr Haukadalsskógi og að það sé sitkagreni.

„Undanfarið höfum við verið

að velja um 500 boli úr skóginum í brúna. Farið verður með bolina í Þjórsárdal þar sem þeir verða flokkaðir enn frekar og síðan sagaðir í fjalir. Þar næst verða fjalirnar flokkaðar eftir gæðum og síðan verða þær þurrkaðar hjá Límtré á Flúðum.“

„Gólfíð í brúnni verður úr límtrésbitum sem lagðir verða á

stálbita sem liggja langsum en tré verður þversum á þeim og síðan tvöfalt dekk ofan á það. Samkvæmt áætlun er reiknað með að brúin verði sett upp í haust,“ segir Eiríkur.

Eiríkur mun fjalla nánar um brúna á Fagrððstefnu skógræktarinnar sem verður haldin á Hótel Geysi í Haukadal 18. og 19. mars næstkomandi.

VH

Trausti Jóhannsson, skógarvörður í Haukadalsskógi. Um 500 sitkagrenisbolir verða notaðir til brúarsmíðarinnar.

Bústólpi kynnir **VÖXT**, nýja fóðurlínu ætlaða kálfum. Fóðurlínan inniheldur þrjár vörur sem allar hafa sérstök einkenni. Vörurnar eru **KÁLFAKÖGGLAR**, **VAXTARKÖGGLAR** og **NAUTAKÖGGLAR**. Í fóðurlínunni er kjarnfóður sem hentar öllum aldurskeiðum í uppeldi kálfa og ungneyta. Kjarnfóðrið er sérsniðið að íslenskum aðstæðum.

Hafðu samband fyrir frekari upplýsingar
S. 460 3350 – bustolpi@bustolpi.is

Íbúar í sveitum landsins eru beðnir að taka þátt

Boð um þátttöku í könnun

Byggðafesta og búferlaflutningar: Íslensk sveitasamfélög

- Býrðu í sveit eða strjálbýli?
- Ertu 18 ára eða eldri?
- Viltu að rödd þíns byggðarlags heyrir?

Nú stendur yfir netkönnun á viðhorfum og fyrirætlunum íbúa, 18 ára eða eldri, í sveitum og strjálbýli landsins. Tilgangurinn er að auka skilning á sérstöðu og áskorunum ólíkra byggðarlaga og styðja við stefnumótun og aðgerðir í byggðamálum.

Það skiptir afar miklu máli að fá sem flest svör frá körlum og konum, ungum og öldnum, innfæddum og aðfluttum.

Taktu þátt – www.byggdir.is

www.byggdir.is/english

BYGGÐASTOFNUN

Háskólinn
á Akureyri

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Háskóla- og
Vestfirðis-
Háskólinn
University Centre
of the Westfjords

GOVA^{street}
PLAST Pallaefni
100% endurunnið
og viðhaldsfritt

Bílaklæðningar ehf.
Kársnesbraut 100
200 Kópavogi
S. 554 0040
Netfang: sala@bkl.is

Harka - s. 898-4880 - harka@harka.is

LAKRO

Ef þú ákveður að láta **Lakro** gegndreypiefni á gólfíð hjá þér þá ertu komin í hóp með aðilum eins og: **Húsasmiðjunni, Byko, Samskipum, Flugleiðum, Eimskip, Síldarvinnslunni á Neskaupsstað, Sigurplasti, Leifsstöð, Vélsmiðjunni Norma, Sindrastáli, Agli Skallagrímssyni, Íslandspósti, Landvirkjun, Atlantsskipum, TVG Ziemsen, Á Guðmundssyni húsgagnagerð, Bílastæði í Mánatúni, Gullsmára, Boðapingi, Tangarbryggju, Sléttuvegi og í Skugga.**

Bananar hf, John Lindsay, Inness og Garri ásamt nýju viðhaldskýli **Icelandair** á Keflavíkurflugvelli eru allt aðilar með **Lakro** á sínum gólfum. Síðustu verkefni voru m.a. bílastæðahús fyrir **Eik fasteignafélag, Gámaþjónustuna, Vinnslustöðina og Skipalyftuna** í Vestmannaeyjum. **Slökkvustöðvar** í Reykjanesbæ og Húsavík og **Jarðvinnslustöð Sorpu**.

HARKA verður með bás á Stórsýningunni Verk og Vit 12. – 15. mars

Lely Center Ísland

EURO - TRIMA - ALÖ
Ásuðufestingar

Reykjavík: Krókháls 5F - Sími 414 0000 - www.lci.is
Akureyri: Öðinsnes 2 - Sími 464 8600

Bændablaðið

Dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði og öll lögbýli á Íslandi

**Kemur næst út
fimmtudaginn 19. mars**

FRÉTTASKÝRING

Áratugum saman var dýrafita sögð stórhættuleg heilsu manna en það reyndist byggt á fölskum rannsóknum:

Smjörrið er bráðhollt og gott

— Vísindarannsóknir sýna að dýrafita er ekki eins hættuleg og fullyrt var og smjör úr mjólk grasfóðraðra kúa er betra en flest annað

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Í lýðheilsustefnu sem rekin var um áratugaskeið um allan heim var því ranglega haldið fram að dýrafita væri beinlínis hættuleg heilsu manna. Þar á meðal smjör. Þegar menn viðurkenndu loks þegar komið var fram á þessa öld að vísindafullyrðingarnar voru byggðar á afar vafasömum rannsóknum fór afstaða til dýrafitu og afurða úr henni að breytast. Nýverið stígu leiðandi vísindamenn á þessu sviði fram og segja að ekki sé lengur réttlætanlegt að takmarka neyslu á mettaðri fitu.

Á vefsíðum sem fjalla um heilbrigði og mat víða um heim keppast menn nú um að lofa smjör, osta og að sjálfsögðu íslenska skyrið. Smjör þykir bráðhollt og dýrafita er talin nauðsynleg í hæfilegu magni til þess hreinlega að kjöt sé boðlegt til neyslu.

Fróðlegt er að skyggjast inn í þennan heim, en vart þarf að taka fram að í neyslu á dýrafitu sem annarri fæðu hlýtur meðalhófið alltaf að vera best. Á vefsíðu American Heart Association er dýrafita t.d. ekki lengur fordæmd, heldur er ráðlagt að hlutfall dýrafitu í daglegri orkuþörf mannsins sé ekki herra en 5–6%.

Mettuð fita ekki lengur talin hættuleg heilsu manna

Greint var frá því á vefsíðu Nutrition Coalition þann 25. febrúar síðastliðinn að leiðandi vísindamenn á sviði næringarfræði og læknavísinda hafi komist að þeirri niðurstöðu að ekki væri lengur réttlætanlegt að setja takmarkanir á neyslu á mettaðri fitu (Saturated Fats – SFA). Var send út yfirlýsing þess efnis eftir vinnufund vísindamannanna 10. og 11. febrúar. Á þeim fundum voru m.a. nefndarmenn sem sátu í lýðheilsunefndinni *Dietary Guidelines Advisory Committee* (DGAC) á árunum 1995 til 2015 sem og stjórnarmenn í DGAC. Þessi nefnd hefur komið saman reglulega til að yfirfara lýðheilsuþættið stjórnvalda í Bandaríkjunum, eða það sem nefnt er *U.S. Dietary Guidelines for Americans* (DGA). Nefndin hefur síðan gefið ráðleggingar sem lagðar hafa verið til grundvallar lýðheilsuþættið í Bandaríkjunum og um allan heim. Á þeim markmiðum hafa síðan landbúnaðarráðuneyti Bandaríkjanna (USDA) og heilbrigðisráðuneyti Bandaríkjanna (HHS) byggt sína vinnu.

Engar vísbendingar um að hætta stafi af neyslu mettaðrar fitu – þvert á móti

Í sjö liða yfirlýsingu vísindamannanna sem send var út eftir fundinn 10. og 11. febrúar segir í fyrsta lið:

„Síðan 1980 hafa bandarískar matarleiðbeiningar fyrir Bandaríkjamenn (DGA) beitt sér fyrir því að Bandaríkjamenn takmarki neyslu sína á mettuðum fitusýrum (SFA) við að þær séu að hámarki 10% þeirra hitaeininga sem neytt

Í rannsókn á smjöri sem búið er til úr mjólk frá grasfóðruðum kúm kemur fram að það sé hrein „súperfæða“ í samanburði við smjör úr mjólk gripa sem eru lítt eða ekki fóðruð á grasi.

er. Þetta var kynnt árið 2005 til að draga úr hættu á hjarta- og æðasjúkdómum (þ.e. CVD: banvæn og ekki banvæn hjartaáföll og heilablóðfall). Hins vegar bendir allt til þess, þar með taldar nýlegar greiningar, að þessi tilmæli séu ofmetin og þarfnast endurmats.“

Í annarri grein yfirlýsingarinnar segir svo:

„Nýlegar „meta“ greiningar á bæði vel stýrdum samanburðar-rannsóknum og í slembiúrtaki vegna minni neyslu á mettuðum fitusýrum og áhorfsrannsóknum, hafa ekki fundið neinar marktækar vísbendingar um áhrif mataræðis sem inniheldur mettaða fitusýrur á langvinna lifrabólgu eða heildar dánartíðni. Það sem meira er, þá benda nýlegar vísbendingar til þess að neysla á mettuðum fitusýrum geti dregið úr hættu á heilablóðfalli.“

Trúin á kenningarnar er sterk

Allt fram til þessa dags hafa fjölmargir læknar og vísindamenn haldið fram skaðsemi dýrafitu og segja það varla standast að „allir helstu vísindamenn heims“ í næringarfræðum sem og læknar hafi haft rangt fyrir sér um áratuga skeið. Bent er á að þar hafi verið byggt á „vísindaniðurstöðum“ bandaríska næringarfræðingsins Ancel Keys og sjö ríkja rannsókn hans [Seven Countries Study] frá því snemma á sjötta áratug síðustu aldar. Hans niðurstaða var að dýrafita væri hættuleg heilsu manna.

Keys tókst að sannfæra bandaríska þingið og málsmetandi vísindamenn í Bandaríkjunum. Voru „sannindi“ hans í kjölfarið sett fram sem lýðheilsuþættið í Bandaríkjunum og heimsbyggðarinnar allar sem unnið var eftir áratugum saman. Meira að segja Alþjóðaheilbrigðisstofnunin, WHO, og Landlæknisembættið á Íslandi gáfu út lýðheilsuþættið sem byggð voru á þeim „vísindum“. Keys prýddi meira að segja forsiðu tímaritsins *Time* á árinu 1961 fyrir þetta „afrek“ sitt. Í kjölfarið fór fólk að úða í sig „hreinu“ kolvetni í formi sykurs. Afleiðingin varð heimsfaraldur af offitu og sykursýki og ótölulegur fjöldi ótímabæra dauðsfalla.

Sagt var að neysla á dýrafitu hefði slæm áhrif á hjartað og yki kólesteról í blóði. Þetta hefur ekki reynst að

Fullyrðingar um að dýrafita sé hættuleg heilsu manna hafa ekki reynst eiga við rök að styðjast. Þar var byggt á „vísindaniðurstöðum“ bandaríska næringarfræðingsins Ancel Keys og kenningum hans frá því snemma á sjötta áratug síðustu aldar. Keys prýddi meira að segja forsiðu tímaritsins *Time* á árinu 1961 fyrir þetta „afrek“ sitt. Voru „sannindi“ hans í kjölfarið sett sem lýðheilsuþættið um allan heim sem unnið var eftir áratugum saman. Nú er viðurkennt að „rannsóknir“ Ancel Keys voru hroðvirknislega unnar auk þess sem blekkingum var beitt til að sannfæra fólk.

Gamla góða smjörrið stendur greinilega enn fyrir sínu þrátt fyrir ótal atlögur undir yfirskini vísinda og virðist hreint ekkert síðra en jurtaolía.

öllu leyti rétt og er nú viðurkennt að „rannsóknir“ Ancel Keys voru hroðvirknislega unnar auk þess sem blekkingum var beitt til að sannfæra fólk. Hann passaði nefnilega vel upp á það að velja fólk í rannsóknina sem hann vissi fyrirfram að myndu gefa „réttar“ niðurstöður. Enda hefur vísindasamfélagið, sem bakkaði upp þessa speki, átt afar erfitt með að kyngja þeim sannleika, líka íslenskir vísindamenn.

Í stað þess að viðurkenna að „allir helstu vísindamenn heims“ hafi haft rangt fyrir sér áratugum saman fóru menn að predika þá kenningu að neysla á „mettuðum fitusýrum“ geti verið stórskadleg fyrir heilsu manna. Þetta virðist nú líka hafa verið hrakið ef marka má yfirlýsingu af ráðstefnu vísindamannanna sem skipulögð var af doktorunum Arne Astrup og Ronald M. Krauss ásamt óhagnaðardrifnu samtökunum The Nutrition Coalition. Á þessum fundi voru líka sérfræðingar í barnalækningum og lyfjafræði við Kaliforníuháskóla (UCSF) ásamt Dolores Jordan Endowed, stjórnarformanni háskólans.

Gagnrýnendur á kenningar Keys höfðu rétt fyrir sér

Mikil átök áttu sér stað á milli áhangenda Ancel Keys, sem voru helstu áhrifamenn í læknavísindum í heiminum, og þeirra sem aðhylltust gagnrýni John Yudkin á rannsókn hans. Nú er viðurkennt að Yudkin, sem var eins og hróþandinn í

eyðimörkinni, hafði rétt fyrir sér allan tímann.

Í breska blaðinu *Guardian* hefur þessum átökum verið líkt við átökin um hamfarahlýnunarkenningar þar sem höfuðorsökin er sögð losun á CO₂. Þeirri kenningu fylgir fjöldi mikilla áhrifamanna í vísindaheiminum og keyrir fram af mikilli hörku. Fjölmargir hafa hins vegar dregið þær kenningar í efa. Þótt þeir séu sammála því að hlýnunin sé staðreynd, þá telja þeir að orsakir hlýnunar séu af öðrum orsökum en losun CO₂. Þeir eru samt úthrópaðir „afneitunarsinnar“ líkt og John Yudkin forðum. Hann mátti sem sagt ekki hafa aðra skoðun en almennt var viðurkennd, jafnvel þótt hún hafi verið röng.

Gæði smjörs og dýrafitu ekki bara gömul bábilja

Ef lítið er yfir söguna eru glettilega mikil sannindi í því sem haldið var fram af almenningi á nítjándu öld og langt fram á þá tuttugustu, að smjör og feitt kjöt væri allra meina bót. Vissulega spiluðu samfélagslegar aðstæður þó talsvert inn í þær fullyrðingar.

Smjör er búið til úr fitu úr mjólk frá kúm, geitum, sauðfé og fleiri tegundum dýra. Þá er próteinið skilið frá og eftir stendur mjög fiturík afurð. Þessi dýrafita er hins vegar ekki eins slæm og lengi hefur verið haldið fram. Jafnvel þykir nú sannað að of lítið kólesteról í blóði getur verið hættulegt heilsu manna

og gefnar hafa verið út bækur um slíkt.

Smjör úr mjólk grasfóðraðra kúa sögð „súperfæða“

Finna má umfjallanir um að smjör sem búið er til úr mjólk grasfóðraðra dýra sé hrein „súperfæða“ í samanburði við smjör úr mjólk dýra sem eru lítt eða ekki fóðruð á grasi. Vitnað er í vísindagreinarnar um lyfjafræði eins og hjá National Institute of Health í Bandaríkjunum. Þar er m.a. grein sem gefin var út af deild klínískra lyfjafræðinga í háskólanum í Bern í Sviss sem segir að mjólk úr grasfóðruðum kúm innihaldi meira af omega-3 fitusýrum en önnur mjólk. Þá er K2 vítamín líka nefnt sem mikilvægt innihaldsefni við að flytja kalk úr mjúkvefjum yfir í beinin og hjálpi til við að koma í veg fyrir æðakölkun. Þar segir m.a.:

„Mjólk úr grasfóðruðum kúm getur haft næringarfræðilega yfirburði yfir mjólk frá kúm sem fá nær eingöngu kjarnfóður.“

Stór rannsókn sem birt var í janúar 2019, sem gerð var á 75.000 manns í Bretlandi og Danmörku yfir 18 ára tímabili, er líka áhugaverð í þessu samhengi. Hún sýndi að fólk sem borðaði fitu sem finnst í mjólkurvörum og þá sérstaklega smjöri og innihélt færri kolefnisatóm en finnst í fitu í kjöti dýra, var í minni hættu á að fá hjartadrep. Um þetta var m.a. fjallað í *Science Daily*. Þar sagði að rannsókninni hafi verið stýrt af dr. Ivonne Sluijs við Julius heilsuvísinda- og forvarnarstofnunina hjá lyfjastofnun Utrecht háskóla í Hollandi.

Ræktunarmarkmið byggð á röngum forsendum

Lýðheilsuþættið sem áður gengu út á að dýrafita væri hættuleg breytti meiru en neysluvenjum fólks. Það hafði víðtæk áhrif á ræktun og eldi dýra, líka á Íslandi. Farið var að velja kerfisbundið dýr til undaneldis sem höfðu þann erfðaeiginleika að skila lítilli fitumyndun í kjöti. Hreinn fitulítil vöðvi var það sem ræktendur sóttust eftir að fá af sínum gripum til að standast lýðheilsuþættið sem best. Þetta var orðin ansi viðtekin skoðun meðal bænda og almennings og kjötmarkaðir unnu í takt við þetta. Látlaus áróður var rekinn fyrir fitulitlu kjöti og ótölulegur fjöldi neikvæðra fréttasögður af heilsuspillandi feitu kjöti í verslunum. Afleiðingin af öllu þessu er margþætt og ekki síst varðandi kjötgæði.

Eftir áratuga ræktunarstarf sem tóku mið af ríkjandi lýðheilsu-sjónarmiðum standa menn nú uppi með þá staðreynd að kjötgæði t.d. lambakjöts hafa versnað. Samkvæmt íslenskum rannsóknum hefur seigja aukist í lambakjöti á síðastliðnum 20 árum eða svo. Sterkar líkur benda til að ástæðan sé að það vanti meiri fitu í kjötvöðvana.

Rannsóknir oft á skjön við viðteknar skoðanir

Athyglisvert er að það sem flestir hafa talið augljóst í neyslu á mismunandi tegundum fitu virðist oft alls ekki standast. Það virðist m.a. eiga við fullyrðinguna um að neysla á jurtaolíu sé alltaf betri fyrir heilsuna en neysla á náttúrulegri dýrafitu. Rannsókn sem birt var 2016 og var stýrt af Christopher Ramsden hjá US National Institutes of Health sýnir þetta vel, en breska

blaðið The Guardian greindi m.a. frá henni.

Rannsóknin byggði á endurskoðun 45 ára gamalla rannsókna á 9.423 einstaklingum sem dvöldu á geðsjúkrahusum í Minnesota í Bandaríkjunum. Þar var gerður samamburður á því hvort neysla á kornolíu í stað mettaðrar dýrafitu leiddi til betri heilsu og minnkaði dánarlíkur. Niðurstaðan endurskoðaðrar rannsóknar var þveröfug. Dánartíðin meðal þeirra sem neyttu kornolíunnar reyndist meiri en hjá þeim sem neyttu mettuðu fitunnar.

Matreiðslufólk veit hvernig gott kjöt þarf að vera

Það er einkum fyrir tilstilli matreiðslufólks að víða er nú farið að skoða ræktunarmálin upp á nýtt. Þetta fólk er alla daga að leggja sig fram við að bera á borð kjöt fyrir sína viðskiptavinum sem er meyrir undir tönn. Matreiðslufólk hefur fyrir löngu áttað sig á hvernig kjöt þarf að vera með tilliti til fituinnihalds svo það teljist boðlegt á matarborðið. Það var hins vegar erfitt að berjast við lýðheilsuþætti og rök ara-grúa vísindamanna og lækna um allan heim sem hamrað var á í skólum og annars staðar. Jafnvel þótt þau væru byggð á mjög vafasömum rannsóknum og röngum niðurstöðum.

Gervismjör og transfituolía

Vegna lýðheilsuþættanna sem sett voru fram á sjötta áratug síðustu aldar, þá var farið að steikja mat upp úr smjörlíki í stað smjörs og hér á landi kom síðar til að nota matarolíu til steikingar. Vitað var að flestar tegundir matarolíu var bráðholl nýpressuð úr blómafræi eða ólífum. Snjallir menn í viðskiptum fundu þá út að hagnast mætti umtalsvert með því að lengja líftíma jurtaolíu í steikingarpottum. Það var gert með því að skjóta í olíuna vetni. Við það urðu efnahvörf og olían breyttist í transfitu (LDL) og þránaði síður. Þetta reyndist hins vegar hafa afar slæmar heilsufarsafleiðingar fyrir þá sem neyttu í óhófi fæðu sem steikt var upp úr slíkri olíu. Var því horfið frá þessari meðferð á steikingarolíu. Matvæla- og lyfjastofnun Bandaríkjanna tilkynnti árið 2015 að transfitusýrur væru beinlínis hættulegar heilsu manna. Var þá gefið út að slíkar fitusýrur yrðu bannaðar í matvælum vestra frá og með 2018. Þetta hefur síðan verið tekið upp um allan heim.

Smjórið er „best“

Það er sem sagt gamla góða smjórið sem stendur greinilega enn fyrir sínu og virðist hreint ekkert síðra en jurtaolía. Menn geta svo sem fengið ágæta staðfestingu á því með því að lesa skemmtileg rök sem finna má á vefsíðu The Weston A. Price Foundation þar sem mikið er fjallað um þjóðlegar hefðir í matargerð. Þar er líka reynt að svara spurningunni hvers vegna smjör sé betra. Þar er því lýst hvernig smjórið mátti sæta hörðum árásum og var haft fyrir rangri sök um að valda skaða í æðakerfi fólks. Þar er líka sagt að smjör innihaldi fjölda mikilvægra næringarefna, m.a. A-vítamín sem hjálpi upp á að halda æðakerfinu heilbrigðu. Neysla á smjóri sé einmitt besta og auðveldasta leiðin til að fólk fái nægilegt A-vítamín, E-vítamín og seleníum. Smjör hamli gegn hjartasjúkdómum og þar með kransæðasjúkdómum. Það styrki ónæmiskerfið, vinni gegn gigt, beinþynningu, skjaldkirtilssjúkdómum, meltingafærasjúkdómum og fitusöfnun. Þá er smjör sagt hjálpa til við þroska og vöxt barna. Vísar vefsíða The Weston A. Price Foundation á fjölda vísindagreina máli sínu til stuðnings. Enn gildir samt hið fornveðna að allt sé best í hófi – líka smjórið.

Brexit skiptir gríðarlegu máli fyrir efnahagsreikning ESB: Bretar spara sér 10 til 11 milljarða evra á ári við að yfirgefa ESB

Það er gríðarlegur efnahagsskellur fyrir Evrópusambandið að Bretland hafi formlega gengið út úr þessari ríkjasamsteypu á miðnætti þann 31. janúar síðastliðinn. Þjóðverjar hafa fram til þessa lagt mest til sambandsins, enda langfjölmennasta ríkið með rúmlega 81 milljón íbúa. Bretar með tæplega 65 milljónir íbúa hafa þar yfirleitt verið í öðru til fjórða sæti ásamt Frökkum sem eru yfir 66 milljónir og Ítölum sem eru um 61 milljón.

Fimm ríki sambandsins hafa staðið undir 70% af framlögnum, en fyrir utan áðurnefnd fjögur efstu er Spánn í þeim hópi. Framlag hvers ríkis ræðst að mestu af þjóðarframléiðslu, en á því eru þó ýmisleg frávik. Bretland er eitt af efnahagslega sterkustu ríkjum Evrópu, en landið hefur verið í ESB síðan 1973.

Um 10 milljarða evra bita sem Bretar munu spara sér

Samkvæmt tölum Statista var nettóframlag Breta til Evrópusambandsins á árinu 2018 um 9.770 milljarðar evra. Það var þegar búíð var að draga frá það sem þeir fengu til baka m.a. vegna landbúnaðarmála, eða 5.026,5 milljarða evra. Þetta var fyrir utan virðisaukaskatt og aðrar grunngreiðslur. Þannig var heildarframlag Breta vegna ESB á árinu 2018 rúmlega 16,4 milljarðar evra.

Þá var nettóframlag Þjóðverja 17.213 milljarðar evra og Frakka 7.442 milljarðar. Síðan komu Ítalir með 6.695 milljarða, Hollendingar með 4.877 milljarða og Svíþjóð með 1.983 milljarða evra.

Pólverjar fengu meira frá ESB 2018 en sem nam öllu nettóframlagi Breta

Athygli vekur að 18 af 28 ríkjum innan ESB voru að fá meira fé frá ESB en þau lögðu til starfsemi þess. Þar var framlagið til Póllands langsamlega hæst, eða 11.633 milljarðar evra umfram það sem landið lagði til ESB. Þar á eftir kom Ungverjaland með neikvæða stöðu gagnvart ESB upp á 5.029 milljarða evra.

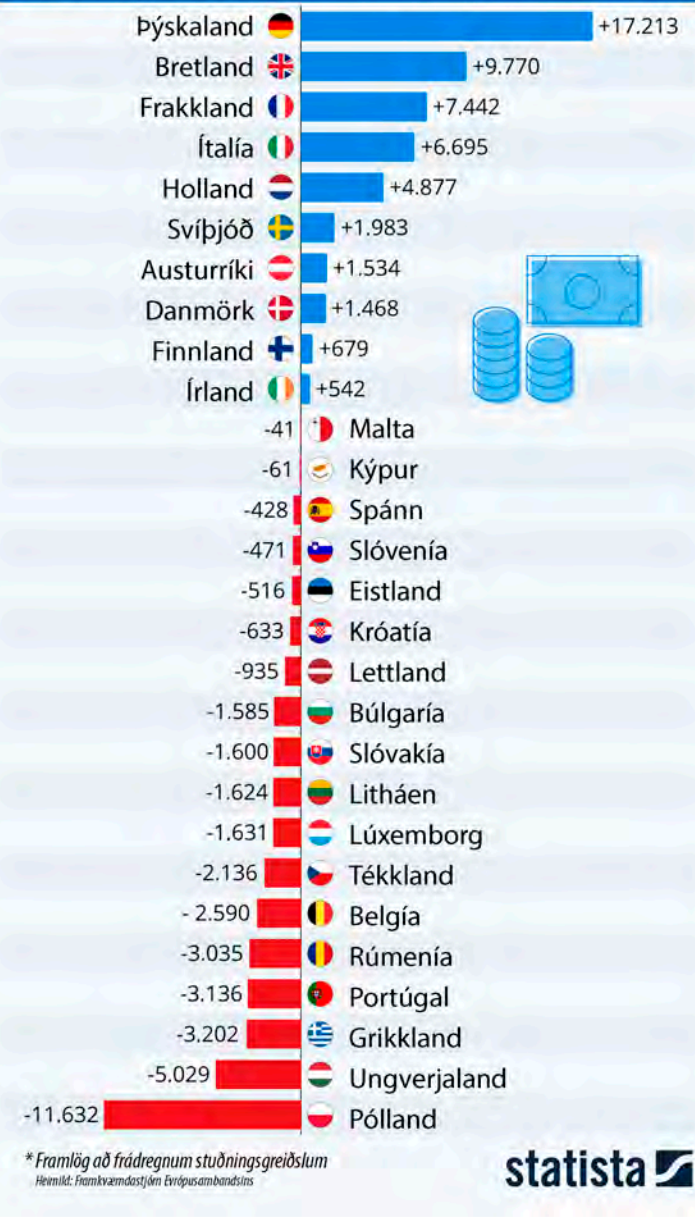
Það er því ekkert skrítið að Evrópusambandið hafi reynt að gera allt til að sniðganga lýðræðislega þjóðaratkvæðagreiðslu (BREXIT) um útgöngu Breta 2016. Síðan var reynt af öllum mætti að tefja fyrir og torvelda útgönguna. Haldið hefur verið fram í fjölmiðlum víða um lönd að þessi atkvæðagreiðsla hafi verið svo naum að hún væri vart marktæk þegar 17,4 milljónir eða 52% Breta samþykktu útgöngu en 48% vildu vera áfram í ESB. Síðustu þingkosningar í Bretlandi undir lok árs 2019, sýndu hins vegar svart á hvítu að þessi gagnrýni var byggð á mikilli óskhyggju ESB-sinna. Bretar vildu ganga út og engar refjar. Virtist það koma mörgum mjög á óvart, ekki síst hér á landi, eins og sjá mátti í fréttum.

Skilja eftir sig riflega 10 milljarða evra fjármálagat

Fjárhagsgatið sem Bretar skilja eftir sig við brottförina úr ESB er gríðarlega stórt að mati Günther Oettinger, framkvæmdastjóra fjármála og mannauðs hjá ESB. Metur hann það svo að það sé að jafnaði um 10 til 11 milljarðar evra á ári, eða sem nemur um 1.700 milljörðum íslenskra króna.

Hvaða þjóðir leggja mest til ESB og hvaða þjóðir njóta mestu framlaganna?

- Nettó framlög í sjóði Evrópusambandsins 2018 í milljónum evra*

* Framlög að frádregnum stuðningsgreiðslum
Hemild: Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins

statista

Günther Oettinger, framkvæmdastjóri fjármála og mannauðs hjá ESB, segir Breta skilja eftir sig mjög stórt fjármálagat. Mynd / ESB

Bretar krafðir um fjögurra og hálfis árs framlag í refsigjald

Efnahagspakki ESB var 157,9 milljarðar evra árið 2017, 173,1 milljarðar árið 2018 og 148,5 milljarðar evra árið 2019. Samkvæmt fjárhagsáætlun fyrir 2020 verður það 153,6 milljarðar evra, en þegar ljóst var að Bretar vildu fara út var byrjað að draga saman í útgjöldum til að reyna að milda áhrifin. Þá hefur Evrópusambandið farið fram á að Bretar borgi eins konar refsigjald fyrir útgönguna, eða 60 milljarða evra. Það samsvarar rúmlega fjögurra og hálfis árs framlagi Breta til ESB. Bretar hafa alfarið hafnað þessari kröfu og hafa lýst því yfir að þeir muni ekki greiða þetta.

Vandséð er hvernig menn ætla að stoppa í þetta gat í efnahagsreikningnum sem Bretar skilja eftir sig og er nú mikið rætt um stórauðna aðildarskatta í efnaðri ríkjum sambandsins eins og Þýskaland og Svíþjóð. /HKr.

ENDURHEIMT VOTLENDIS

Landgræðslan auglýsir eftir landeigendum sem vilja hefja samstarf við stofnunina og fá styrk til að endurheimta votlendi.

Við val á verkefnum er lögð áhersla á eftirfarandi:

- Endurheimt votlendisvistkerfa
- Eflingu lífríkis á svæðinu
- Samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda
- Jákvæð samfélagsleg áhrif

Landgræðslan veitir ráðgjöf, hefur eftirlit með framkvæmdinni og metur árangur aðgerða. Umsóknarfrestur er til 30. apríl. Frekari upplýsingar og umsóknareyðublað er að finna á heimasíðu Landgræðslunnar land@land.is undir votlendi.

Lilja Kjalarsdóttir tekur við sem framkvæmdastjóri SagaNatura:

Pörungabyltingin er farin af stað

– Stefna á að verða stærsta útflutningsfyrirtæki heilsuvara á Íslandi

Sjöfn Sigurgísladóttir hefur látið af störfum sem framkvæmdastjóri líftæknifyrirtækisins SagaNatura og hefur Lilja Kjalarsdóttir tekið við. Sjöfn er einn af stofnendum fyrirtækisins og tekur sæti í stjórn þess. Fyrirtækið, sem varð til með sameiningu Saga Medica og Key Natura, hefur einbeitt sér meðal annars að því að vinna heilsuvörur úr þörungum, sem ræktaðar eru hjá fyrirtækinu, og ætíðvönn.

Lilja segist mjög spennt fyrir starfinu og þakkar stjórn og starfsfólki SagaNatura traustið. „Þetta er auðvitað draumafyrirtæki fyrir manneskju eins og mig, því hér get ég tekið þátt í að koma hágæða vörum á markað sem efla heilsu fólks og á sama tíma verndað umhverfið. Framleiðslan okkar er græn því eina úrgangsefnið okkar er súrefni, við erum að vinna að því að fullnýta allt sem fellur til í framleiðslu og erum á góðri leið, takmarkið er 100 prósent nýting þar sem engu er skilað til baka nema í formi súrefnis og hreins vatns. Hér get ég líka nýtt minn bakgrunn í lífvísindum og rannsóknnum á lífsslístengdum sjúkdómum til að leiða áfram verkefni í vörubróun sem komast hratt á markað og til neytenda, framleiðslan okkar byggir á ræktun lifandi þörunga og þar kemur minn bakgrunnur í frumurannsóknum sterkur inn og síðan hef ég rosalega gaman af markaðssetningu og sölu. Söluhlutverkið spilar sterkt með keppnisskapinu mínu enda er ekkert skemmtilegra en að vinna stóra sigra og sérstaklega ef það er gert í samvinnu með öflugum vinningsliði.“

Erum á stökkpallinum

„Við Sjöfn Sigurgísladóttir, fráfarandi framkvæmdastjóri, erum búnar að vinna þétt saman undanfarin tvö ár við uppbyggingu á félaginu. Við erum búnar að byggja upp öflugt teymi sem er góð blanda af gömlum

Lilja Kjalarsdóttir er nýr framkvæmdastjóri SagaNatura. Mynd / SagaNatura

og góðum kjarnastarfsmönnum og nýjum starfsmönnum sem koma sterkir inn. Það er góður andi í hópnum og allir tilbúnir til að gera sitt allra besta til að byggja félagið upp. Eins og við Sjöfn höfum unnið þetta hef ég smátt og smátt tekið við fleiri verkefnum er við koma daglegum rekstri SagaNatura og því hefur þetta ferli verið frekar þægilegt fyrir starfsmennina okkar. Við erum á stökkpallinum núna og höfum landað nokkrum stórum samningum sem við höfum verið að vinna í undanfarna 18 mánuði og því er staða okkar mjög góð í dag. Sjöfn mun starfa áfram í félaginu og tekur sæti í stjórn og mun auk þess leiða verkefni sem varða framþróun félagsins á Íslandi og erlendis í samstarfi við stjórn og framkvæmdastjóra. Horfur eru því mjög góðar fyrir félagið,“ segir Lilja.

Þörungabyltingin farin af stað

Að sögn Lilju eru spennandi tímar fram undan hjá SagaNatura. „Það

eru mörg tækifæri og þess vegna erum við Sjöfn að skipta liði, ég keyri áfram SagaNatura eininguna eins og hún er í dag og Sjöfn fer í að byggja upp önnur tækifæri, svo kölluð „spin-off“ tækifæri fyrir fyrirtækið sem starfandi stjórnarmaður. Þörungabyltingin er farin af stað og þá má ekki stoppa verkefni sem gætu sett SagaNatura í leiðtogahlutverk á heimsvísu. Við vorum nýlega að leggja inn alþjóðlega einkaleyfismókn fyrir þörungaræktunarkerfunum okkar, en þau eru undirstaðan að okkar árangri í þörungaræktun og gefa mikla möguleika. Bæði í því að skala upp framleiðslu í rísa framleiðslueiningu, sem væri nýtt til að rækta hina ýmsu smáþörunga sem uppsprettu próteins og Omega-3 fitusýrum fyrir menn og dýr, en við ættum að geta framleitt um 2.000 sinnum meira af próteini á fermetra ef miðað er við nautakjöt til dæmis. Þá erum við ekki einu sinni að ræða vatnssparnað á hvert kíló af próteini, en hann gæti verið umtalsvert meiri. Aðrir möguleikar

eru „spin-off“ tækifæri er varða tæknina.

Hér liggja möguleikar í að feta í fótspor Marels á Íslandi en ekki fyrir fisk eða kjúkling heldur fyrir þörunga. Til þess að fæða mannkynið í framtíðinni þurfum við sjálfbærari leiðir og það liggja gríðarlegir möguleikar í smáþörungum.

Verkefnin sem bíða mín sérstaklega eru að halda áfram að byggja á styrkleikum SagaNatura. Að vera með hágæða hráefni úr smáþörungum til sölu og bjóða upp á sterka fæðubótarefnavörulínu sem byggist á blöndu af næringarefnum leyfilegum fyrir fæðubótarefni en hafa í sameiningu góða líffræðilega virkni og lágmarks aukaverkanir.“

Stefna á að verða stærstir í útflutningi heilsuvara

Markið er sett hátt hjá SagaNatura að sögn Lilju. „Við stefnum á að vera stærsta útflutningsfyrirtæki Íslands á heilsuvörum og til þess að ná því þurfum við að vera með gríðarlega vinsælar vörur sem eru studdar af klínískum rannsóknum og gefa fólki lífsgæði sem þau sætta sig ekki við að missa. Hér má nefna vörur eins og SagaPro sem mjög stór hluti Íslendinga nota og hefur gengið vel í sölu erlendis. Við erum að setja af stað klíníska rannsókn á nýrri útgáfu af SagaPro gegn ofvirkri blöðru og næturþvagli, sem er ekki enn komið í almenna sölu. Við höfum nefnilega fundið efni í íslenskri hvönn sem hefur slakandi áhrif á þvagblöðruna og því virkar það vel fyrir ofvirka blöðru. Við höfum sótt um einkaleyfi á notkun efnisins fyrir ofvirka blöðru og sú umsókn er komin í alþjóðlegt ferli. Aðrar vinsælar vörur eru Vaxis hálsbrjóstsykrar, AstaLysi og AstaSkin. Við höfum fengið rosalega góðar móttökur á

AstaSkin, en þetta er vara sem er hönnuð fyrir húðina.

Lilja segir að sameining fyrirtækjanna tveggja hafi tekið tíma og orku en hafi á endanum tekist mjög vel. Við gátum nýtt nýsköpunina og orkuna frá KeyNatura til að efla SagaMedica framleiðslulínuna og vörubróun á hvannarafurðunum hefur gengið vel. Síðan hafa viðskiptatengsl SagaMedica og sérstaða íslensku hvannarinar nýst vel í sameinuðu félagi.

Í þípunum eru nokkrar vörur en þær sem eru komnar lengst eru vörur með virkni gegn veirum og síðan vara fyrir fólk með efnaskiptavillum eða forstíga af sykursýki.

Helmingur sölutekna erlendis frá

Á síðasta ári kom tæplega helmingur af sölutekjum fyrirtækisins erlendis frá. „Sölur til Bandaríkjanna og Kína sem við bjuggumst við á árinu 2019 runnu yfir á fyrsta ársfjórðung 2020. En miðað við samninga sem við erum búnar að landa og eru komnir af stað má áætla að salan erlendis verði tvöföld innanlandssalan. Boltinn er klárlega farin að rúlla hjá okkur og nú er bara að klára að landa öðrum samningum sem eru í bígerð og byggja upp framleiðsluna hratt og örugglega, segir Lilja.

Lilja lauk doktorsgráðu í líflæknisvísindum (e. Biomedicine) frá UT Southwestern í Dallas árið 2011 og BSc gráðu í lífefnafræði frá Háskóla Íslands árið 2005. Að loknu doktorsnámi starfaði hún í þrjú ár við rannsóknir við Duke University.

Eftir komuna til Íslands árið 2014 leiddi hún rannsóknir og þróun hjá líftæknifyrirtækinu Genís. Þar kom hún einnig að uppskölun framleiðslu og markaðssetningu. Lilja tók við stöðu aðstoðarframkvæmdastjóra SagaNatura í byrjun árs 2018. /smh

Lbhí falið að vinna að þróun og nýsköpun í landbúnaði og matvælaframleiðslu

Landbúnaðarháskóli Íslands (Lbhí) hefur gert þjónustusamning við atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið varðandi verkefni á sviði rannsókna, þróunarvinnu og sérhæfðar ráðgjafar fyrir árin 2020 til 2023.

Heildargreiðsla fyrir samningsverkefnið á þessu ári eru 210 milljónir og sjö hundruð þúsund krónur. Greiðslur vegna árána 2021, 2022 og 2023 verða í samræmi við fjárlög hvers árs.

Móta tillögur til að styrkja afkomu sauðfjárbænda

Í samningnum kemur fram að Lbhí er falið að vinna að verkefnum varðandi rannsóknir, þróun og nýsköpun á sviði landbúnaðar og matvælaframleiðslu. Þar eru einnig tilgreind vel skilgreind verkefni sem skólinn mun vinna fyrir ráðuneytið:

- Greina afkomu sauðfjárbænda og tillögur til að styrkja hana.
- Greina tækifæri til aukinnar ылæktar á Íslandi og tillögur til að styrkja þá starfsemi.

Ragnheiður Inga Þórarinsdóttir, rektor Landbúnaðarháskóla Íslands, og Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra skrifa undir samninginn.

- Leiðir til að styrkja sérstöðu íslenskra búvara á markaði.
- Greina tækifæri til að auka framleiðni í landbúnaði og virðisaukningu landbúnaðar-afurða og tillögur þar að lútandi.
- Tryggja betur aðkomu bænda að kennslu og rannsóknum við skólann, m.a. í samstarfi við Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, meðal annars með því

að færa rannsóknir að hluta í sveitirnar.

- Greina fæðuöryggi á Íslandi.
- Skilgreina og undirbúa verkefni á sviði loftslagsmála um flokkun lands, mælingar á bindingu og losun gróðurhúsalofttegunda, m.a. um að bera saman losunartölur og losun frá framræstu landi á milli Íslands og annarra landa.

Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra skrifaði undir samninginn fyrir hönd ráðuneytisins og Ragnheiður Inga Þórarinsdóttir, rektor Landbúnaðarháskóla Íslands, fyrir hönd skólans.

Framþróun og framtíð íslensks landbúnaðar

Kristján Þór sagði af þessu tilefni að öflugar rannsóknir og menntun væru mikilvægur hlekkur í framþróun og framtíð íslensks landbúnaðar. „Því er í mínum huga eitt stærsta hagsmunamál íslensks landbúnaðar að efla Landbúnaðarháskóla Íslands og því er þessi samningur afskaplega þýðingarmikill fyrir landbúnað í heild sinni. Þá er ég þakklátur og ánægður skólanum að taka vel í það frumkvæði mitt að sinna skilgreindum verkefnum fyrir ráðuneytið, m.a. um að greina afkomu sauðfjárbænda og tillögur til að styrkja hana, tækifæri til að auka framleiðni í landbúnaði og virðisaukningu landbúnaðar-afurða og tillögur þar að lútandi og þá áherslu að tryggja betur aðkomu bænda að kennslu og rannsóknum við skólann sem ég tel vera mjög

mikilvægt verkefni,“ er haft eftir Kristjáni Þór í tilkynningu ráðuneytisins.

Unnið að því að fjölga vísindamönnum við skólann

Ragnheiður Inga segir að samningurinn styðji vel við nýja stefnu skólans til fimm ára sem var samþykkt síðastliðið sumar. „Þar er lögd áhersla á að stóraka rannsóknir, nýsköpun, samstarf við hagaðila og alþjóðlegt samstarf í því skyni að efla kennslu og innviði skólans. Landbúnaðarháskólinn starfar á þremur meginstarfsstöðvum; á Hvanneyri, í Reykjavík og á Reykjum í Ölfusi og býður upp á nám á þremur skólástigum; starfsmenntanám á framhaldsskólástigi, grunnnám (BS) og framhaldsnám (MS og PhD) Skólinn vinnur að því að fjölga vísindamönnum við skólann sem og nemendum á öllum námsstigum, enda gegnir Landbúnaðarháskólinn lykilhlutverki í þeim mikilvægu þáttum samfélagsins sem snúa að þróun landbúnaðar, nýtingu náttúruauðlinda, skipulagsmála, umhverfis- og loftslagsmála,“ segir Ragnheiður Inga í tilkynningunni. /smh

LÍF & STARF

Greta Clough, nýráðinn markaðs- og viðburðarstjórnandi Prjónagleðinnar, og Jóhanna Erla Pálmadóttir, framkvæmdastjóri Textílmíðstöðvar Íslands.

Prjónagleðin á Blönduósi:
Greta Clough ráðin markaðs- og viðburðastjóri

Textílmíðstöð Íslands hlaut tvo styrki frá Uppbyggingarsjóði Norðurlands vestra, sem afhentir voru við hátíðlega athöfn í félagsheimilinu á Hvammstanga á dögunum.

Annars vegar er um að ræða rekstrarstyrk að upphæð 1,1 milljón króna og hins vegar ríflega 5,1 milljón króna til að ráða viðburða- og markaðsstjóra fyrir Prjónagleðina sem haldin verður á Blönduósi 12.–14. júní á þessu ári.

Greta Clough hefur verið ráðin markaðs- og viðburðastjóri en hún hefur getið sér gott orð fyrir Handbendi Brúðuleikhús á Hvammstanga og hefur víðtæka reynslu af viðburðastjórnun og markaðssetningu. Hún hefur þegar tekið til starfa.

Prjónagleðin er árleg prjónahátíð sem haldin er af Textílmíðstöð Íslands og samstarfsaðilum. Hátíðin er haldin á Blönduósi og er fyrirmynd hennar hin árlega Prjónahátíð á Fanø í Danmörku. Hátíðin í sumar er sú fimmta í röðinni. Verkefni markaðsstjóra er m.a. að skipuleggja viðburði í tengslum við hátíðina í samstarfi við stofnanir og fyrirtæki á Norðurlandi vestra og að markaðssetja hátíðina, jafnt hér á landi sem erlendis. /MPÞ

Upphitaður körfuboltavöllur á Laugarvatni

Bláskógabyggð, með rausnarlegu fjárframlagi frá Ungmennafélagi Laugdæla, hefur tekið í notkun nýjan og glæsilegan körfuboltavöll á Laugarvatni.

Völlurinn er upphitaður og því verður hægt að nota hann allt árið. Þá má geta þess að fjögur sveitarfélög í uppsveitum Arnessýslu hafa undirritað samning um sameiginlegan starfsmann til að sjá um Heilsuefandi samfélag hjá öllum sveitarfélögum. Gunnar Kristinn Gunnarsson,

sem hefur séð um verkefnið fyrir Bláskógabyggð, mun því vinna fyrir öll sveitarfélög í eitt ár. /MHH

Lely Center Ísland

ALTERNATORAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Bændur græða landið

Landgræðslan auglýsir eftir umsóknum um þátttöku í verkefninu „Bændur græða landið“. Þátttakendur í verkefninu fá fjárhagslegan stuðning við uppgræðslu sinna heimalanda og ráðgjöf um hvernig best verði staðið að viðkomandi uppgræðsluverkefni.

Þátttökuskilyrði eru að:

- fyrirhugað uppgræðsluvæði sé lítt gróið eða ógróið
- beitarálag sé hóflegt að mati Landgræðslunnar.

Nánari upplýsingar veita héraðsfulltrúar Landgræðslunnar á hverjum stað í síma 488 3000. Einnig er nánari upplýsingar að fá á heimasíðu Landgræðslunnar www.land.is og þar er einnig hægt að nálgast umsóknareyðublöð.

Umsóknarfrestur er til 9. apríl n.k.

VÍKURVAGNAR EHF.

MIKIÐ ÚRVAL KERRUVARAHLUTA

RAFMAGNSBÚNAÐUR
BREMSUR
BEISLI
DEKK
LJÓS
LED LJÓS

STYRKUR, ÞJÓNUSTA OG ÁREIDANLEIKI

Vikurvagnar ehf. – Hyrjarhöfði 8. – 110 Reykjavík
Sími 577-1090 – www.vikurvagnar.is – sala@vikurvagnar.is

Gámurinn er þarfaping

Til leigu eða sölu:

- Þurrgámar
- Hitastýrðir gámar
- Geymslugámar
- Einangraðir gámar
- Fleti og tankgámar
- Gámar með hliðaropnun
- Gámahús og salernishús
- Færanleg starfsmannaðstaða
- Bos gámar og skemmur

www.stolpigamar.is

Hafðu samband 568 0100

Klettagörðum 5 | 104 Reykjavík | Óseyrarbraut 12 | 220 Hafnarfirði

Viðmynd úr Eyjafjarðarsveit. Fyrir miðri mynd er Hvammur, sem er fyrsta býlið innan við Kjarnaskóg og Akureyri.

Mynd / HKR.

Formlegur stofnfundur Matarstígs Helga magra:

Tilgangurinn er að Eyjafjarðarsveit verði mataráfangastaður í heimsklassa

Margrét Þóra Þórsdóttir
mth@bondi.is

„Tilgangurinn er að gera Eyjafjarðarsveit að mataráfangastað í heimsklassa,“ segir Karl Jónsson, sem ásamt Sigríði Róbertsdóttur og Einari Erni Aðalsteinssyni hefur unnið að undirbúningi verkefnis sem ber nafnið Matarstígur Helga magra. Undirbúningsstofnfundur var haldinn í janúar og þar voru þessi þrjú kosin í undirbúningsstjórn. Félagið var formlega stofnað fyrir í vikunni þar sem kosin var verkefnastjórn sem á að koma hlutunum af stað, en ætlunin er að formleg opnun matarstígsins verði á komandi vori.

Ýmislegt er í bigerð þetta fyrsta sumar í starfsemi Matarstígsins, m.a. reglulegir bændamarkaðir. Nafn stígsins á sér tilvísun í söguna en Helgi magri var fyrstur manna til að setjast að í Eyjafirði, nánar tiltekið á Kristnesi, ásamt konu sinni, Þórunni hyrnu. „Það var María Pálsdóttir Hælisstjórnandi sem átti þessa snilldarhugmynd að nafni matarstígsins og var stökkið á það strax. Skemmtileg mótsögn í nafninu sem hægt er að leika sér með endalaust og svo þessi sterka tenging í söguna.“

Unnið hefur verið að verkefninu síðan 2015, en að því stendur Ferðamálafélag Eyjafjarðar. Félagið fékk 500 þúsund króna styrk úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands eystra 2017 og var hann að stórum hluta nýttur til kynnisferðar til Skotlands þar sem verkefni af svipuðu tagi og því sem nú er verið að ýta úr vör í Eyjafjarðarsveit voru skoðuð. Fyrir valinu var Mull og Iona Food Trail og var tilgangurinn að fræðast um verkefni eyjarskeggja á eyjunni Mull í Skotlandi en matarstígur sem þar er hefur gengið vel og vakið athygli.

Verði ekki of flókið eða kostnaðarsamt að vera með

„Ferðin til Mull í Skotlandi var áhugaverð og við lærðum margt af henni, m.a. að íbúar aðhyllast nú í meira mæli en áður heimaframleiðslu. Þeir sjá kosti þess að selja afurðir sínar í heimahöfum og það hefur orðið hvatning í átt að fullvinnslu afurða og að koma þeim á markað. Margir selja afurðir sínar beint á veitingastaði á svæðinu, þannig hefur orðið hugarfarsbreyting meðal matvælaframleiðenda. Bændur hafa farið úr því að vera „bara“ bændur, í það að sjá sjálfa sig sem framleiðendur að heimsklassa afurðum. Það er innilegur áhugi hjá okkur að styðja við

Erfirski hópurinn sem fór til Skotlands fyrir 2017 og kynnti sér Mull og Iona Food Trail. Frá vinstri eru Karl Jónsson á Lamb Inn Öngulsstöðum, Flora, Carolyne Charrington, Guðmundur J. Guðmundsson í Holtsemi, Elisabeth, Guðrún Egilsdóttir, Holtseli, Kristín Kolbeinsdóttir, Silvu, hjónin Friðrik Jónsson, Freyvangi og Inga Eydal. Mynd / Grettir Hjörleifsson

bændur og reyna að búa til flöt fyrir þá að auka verðmæti afurða sinna. Það sem er líka athyglisvert úti á Mull er að veitingaaðilar eru nú skuldbundnir til að taka aðra parta af skepnunum en bara bestu bitana. Þá losna framleiðendur við kjötið í heilu lagi. Þetta opnar aftur á nýsköpun og vöruþróun meðal veitingaaðila sem er afar áhugavert. Þá þótti okkur einnig athyglisvert að þeir lögðu áherslu á að það mætti ekki vera of flókið og kostnaðarsamt að taka þátt og við munum hafa það að leiðarljósi,“ segir Karl.

10% af allri mjólkurframleiðslu landsins í Eyjafjarðarsveit

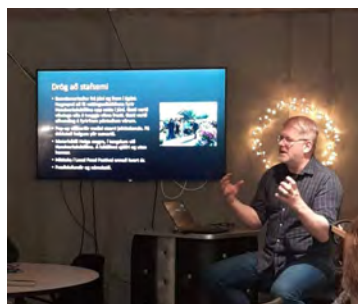
Hann segir að Eyjafjarðarsveit sé gjöfult matvælaframleiðsluhérað og byggja á ríkri landbúnaðarhefð. Vilji er til þess að fjölga ferðamönnum í sveitinni, sem er aðeins úr leið fyrir þá flesta. Það þurfi því að vera eitt-hvert agn sem dragi þá fram í sveit, eitthvað sem lokki þá til að taka sveig út af Þjóðvegi 1. „Við höfum nú þegar talsvert af ferðamannastöðum sem þekktir eru á landsvísu en að geta innrammað þá í svona verkefni er eitthvað sem gerir ekkert annað en að hjálpa til við að efla ferðaþjónustuna,“ segir Karl.

„Við höfum á svo mörgu að byggja, innan sveitarfélagsins er fjölbreytt framleiðsla af ýmsu tagi, til að mynda framleiða bændur hér um 10% af allri mjólk sem framleidd er í landinu,“ segir Karl og bætir við að kjötframleiðsla sé einnig fjölbreytt; lamb, svín, naut og hross. Þá er gróðurhús til staðar sem m.a. framleiðir paprikur og gúrkur, kartöflur eru ræktaðar í sveitinni og eggjabú er starfandi. Af ýmsu er einnig að taka þegar kemur að náttúruafurðum, ber, jurtir

Merkigil í Eyjafjarðarsveit.

Mynd / HKR.

Karl Jónsson sem sæti á í undirbúningsnefnd Matarstígs Helga magra kynnis verkefnið.

og sveppir auk heimaafurða í úrváli. Í Eyjafjarðarsveit eru fjölbreyttir möguleikar á gistingu, þar eru veitingastaðir og kaffihús, afþreying er í boði, söfn og einstakar verslanir, hægt að fara í ferðir á snjóþrúgum eða á hundasleða og skella sér í jóga. Saga og menning er við hvert fótmál, fögur náttúra, gönguleiðir og skógarreitir sem hægt er að staldra við auk ýmissa áningarstaða. Þá er sveitarfélagið farið í samstarf við Markaðsstofu Norðurlands um uppbyggingu heilsársferðaþjónustu og mun það hefjast í byrjun mars.

Tækifæri fyrir bændur að fullvinna afurðir

„Það er heilmargt sem Eyjafjarðarsveit hefur upp á að bjóða og með því að brydda hér upp á þessari nýjung sem fólgin er í Matarstígunum setjum við markið hátt og ætlum okkur að gera sveitina okkar að mataráfangastað á heimsmælikvarða. Við höfum metnað til að varðveita og kynna matvælaframleiðslu og íslenska matarmenningu á svæðinu. Jafnframt viljum við skapa tækifæri fyrir bændur til að fullvinna sínar afurðir í auknum mæli en með því auka vonandi bæði þeir og ferðaþjónustuaðilar tekjur sínar. Við sjáum líka fyrir okkur að verkefnið hvetji til nýsköpunar í matvæla- og veitingaframleiðslu,“ segir Karl.

Hann gerir ráð fyrir að aðilar í veitingarekstri, kaffihús, matvælaframleiðendur, gististaðir, sérverslanir og opin býli taki þátt í verkefninu Matarstígur Helga magra. Einnig þeir sem stunda matartengda afþreyingu, námskeið eða viðburði og eins gætu brugghús verið með. Skilyrði til þátttöku segir Karl að verði fá en skýr og mikil-

væg. Þar beri hæst að burðarhræfni rétta eða vara eigi uppruna sinn í Eyjafjarðarsveit og að þau hræfni sem nota eigi í rétta eða vörur og fást í sveitarfélaginu séu sannarlega þaðan. „Þá þurfa þátttakendur auðvitað líka að fylgja lögum og reglugerðum,“ segir Karl.

Reglulegir bændamarkaðir í sumar

Formlegur stofnfundur Matarstígs Helga magra var nú í vikunni sem fyrir segir en ætlunin er að hleypa fyrstu viðburðum á vegum verkefnisins af stað nú á komandi vori. „Eitt af því sem við förum af stað með nú í byrjun eru bændamarkaðir en við eigum eftir að ákveða hvort þeir verði vikulegir eða hálfsmánaðarlega. Við höfum fengið jákvæð viðbrögð frá sveitarfélaginu um að fá aðstöðu fyrir þá við íþróttamiðstöðina á Hrafnagili,“ segir Karl. Þá verða svonefndir Pop-up viðburðir á vegum einstakra þátttakenda í verkefninu á dagskrá og eins er unnið að því að setja upp matarhátíð í tengslum við Handverkshátíð sem haldin er árlega við Hrafnagil. Loks nefnir Karl að til standi að taka þátt í viðburðinum LocalFood Festival sem haldin verður næsta haust, í október.

„Þetta er það sem við byrjum á en til framtíðar lítið eru uppi hugmyndir um að gera fræðslu hátt undir höfði m.a. með því að efna til námskeiða í vinnslu matvæla og matreiðslu. Við höfum áhuga á að taka matarsóun og umhverfismál upp á okkar arma og eins stefnum við að því að eiga samskipti við erlenda kollega okkar sem eru með svipuð verkefni í gangi,“ segir Karl.

Þátttakendur geti mælt árangur sinn

„Eitt af því sem mikilvægt er í svona verkefni er að þátttakendur geti í raun mælt sinn árangur af því í efnahagslegu tilliti. Það tekur auðvitað tíma fyrir okkur að koma þessu almennilega á koppinn en það er mín trú að ef við verðum í þessu af heilum hug og nýtum okkur þau tækifæri sem leynast þarna, muni þetta hafa jákvæð áhrif á starfsemi matvælaframleiðenda og ferðaþjónustuaðila í Eyjafjarðarsveit,“ segir Karl.

„Eitt af því sem ferðamenn hafa nefnt hvað mest í tilgangi heimsóknar sinnar til Íslands er að upplifa matarmenningu. Með matarstígsverkefninu vonumst við til að laða hingað fleiri ferðamenn sem koma til að dvelja jafnvel lengur en í einn dag. Það er í anda þeirrar ferðamennsku sem trúlegt er að muni þróast enn frekar, að fólk ferðist sjaldnar en dvelji lengur á hverjum stað fyrir sig.“

Samfélagið í Grýtubakkahreppi býr ekki við vatnsskort um þessar mundir, þó bæði hita- og vatnsveita standi tæpt einhverja daga á ári. Mynd / MPB

Vatnsmál í Grýtubakkahreppi: Þurfa að vera klárt ef til kemur ný atvinnuuppbygging

Sveitarstjórn Grýtubakkahrepps fjallaði á dögum um málefni vatns- og hitaveitu í hreppnum en fram kom að óviðunandi sé að vatnsskortur hamli atvinnuuppbyggingu.

Þróstur Friðfinnsson, sveitarstjóri í Grýtubakkahreppi, segir að vatnsmálin þurfi að vera klár þegar möguleikar á nýrri atvinnuuppbyggingu séu til skoðunar. Sveitarfélagið hefur umsjón með rekstri vatnsveitu í hreppnum en Norðurorka á Akureyri rekur hitaveituna.

Stendur stundum tæpt

Vatnsból hafa verið byggð upp á liðnum árum í Grýtubakkahreppi en þrátt fyrir það gæti þurft frekari öflun neysluvatns komi til verulegrar atvinnuuppbyggingar. Þróstur segir

samfélagið ekki búa við vatnsskort um þessar mundir, þó bæði hita- og vatnsveita standi tæpt einhverja daga á ári. Hitaveita þegar kaldast er að vetri en vatnsveita getur orðið tæp síðla vetrar ef tíðarfar hvað úrkomu varðar hefur verið óhagstætt um haust og vetur.

„Við erum að horfa til framtíðar. Þetta hefur ekki verið vandamál til þessa en þegar verið er að skoða möguleika á nýrri atvinnuuppbyggingu þurfa þessi mál að vera klár. Bókun sveitarstjórnar má því líta á sem eðlilega vinnu við að undirbyggja og tryggja framtíðina,“ segir Þróstur. „Við búum ekki við skort núna og höfum ekki misst af atvinnutækifærum vegna þess. En til slíks gæti komið verði ekkert gert og sveitarstjórn vill tryggja að svo fari ekki.“

/MPB

Lely Center Ísland

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

GRAFAGRINDUR GOTT ÚRVAL

VELFERÐARSJÓÐUR BÍ AUGLÝSIR EFTIR UMSÓKNUM

Allir félagsmenn **Bændasamtaka Íslands** teljast til sjóðsfélaga og geta sótt um:

- # **Styrki til endurgreiðslu aukins rekstrarkostnaðar vegna veikinda þess sem að búrekstri stendur eða slyss.**
- Útlagður launakostnaður, verktakagreiðslur og sambærilegur kostnaður sem leiðir af óvinnufærni.
- # **Styrki til forvarnarverkefna.**
- Verkefni tengd forvörnum og vinnuvernd, slysavarnir og önnur verkefni sem hafa það að markmiði að bæta velferð sjóðsfélaga.

Nánari upplýsingar á **bondi.is** og umsóknareyðublöð má nálgast á félagsmannasíðum á Bændatorginu.

Umsóknir skulu berast eigi síðar en 10. mars nk. á netfangið: velferdarsjodur@bondi.is.

Bændasamtök Íslands
Bændahöllinni við Hagatorg
107 Reykjavík

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHURÐUM

ISHURÐIR

www.ishurdir.is
564-0013 | 865-1237

VÉLSTÝRINGAR OG LANDMÆLINGATÆKI

ÞEGAR GÆÐI OG ÞJÓNUSTA SKIPTA MÁLI!

...VIÐ **MÆLUM** MEÐ ÞVÍ **BESTA**

SÍÐUMÚLA 28 / 108 REYKJAVÍK
SÍMI 510 5100 / ISMAR.IS

Lífræn hreinsistöð

- Fyrirferðalítill fullkomin sambyggð skolphreinsistöð
- Uppfyllir ýtrustu kröfur um gæði hreinsunar
- Engin rotþró eða siturlögn 25 ára ábyrgð
- Tæming seyru á þriggja til fimm ára fresti
- Engir hreyfanlegir hlutir
- Stærðir frá 6 – 55 persónueiningar

IÐNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Skagaströnd.

Mynd / HKr.

BioPol á Skagaströnd og Háskólinn á Akureyri endurnýja samstarfssamning:

Sameiginlegt markmið að nýta sérþekkingu sem best

Samstarfssamningur milli BioPol á Skagaströnd og Háskólans á Akureyri var endurnýjaður á dögunum og gildir til næstu fimm ára. BioPol og háskólinn hafa átt í farsælu samstarfi frá árinu 2007.

Sjávarlíftæknisetrið BioPol, sem stofnað var á Skagaströnd í september 2007, hefur unnið að fjölbreyttum verkefnum sem meðal annars hafa miðað að því að kortleggja vannýtt tækifæri, til verðmætasköpunar, innan íslensks sjávarútvegs. Átta vel menntaðir starfsmenn með fjölbreyttan bakgrunn starfa hjá félaginu. Á starfstíma félagsins hefur verið byggð upp fullkomin rannsóknaaðstaða ásamt vottuðu vinnslurými sem nýtist frumkvöðlum og smáframleiðendum.

Háskólinn á Akureyri hefur boðið upp á meistaranám í sjávarútvegs- og auðlindafræðum. Kennsla í sjávarútvegsfræði hefur frá upphafi farið fram í samstarfi við innlend sjávarútvegsfyrirtæki og fyrirtæki í tengdum greinum og þeirra á meðal er BioPol á Skagaströnd.

Nýta sérþekkingu sem best

Mikil ánægja er meðal forráðamanna

Adolf Berndsen, stjórnarformaður BioPol á Skagaströnd, og Eyjólfur Guðmundsson, rektor Háskólans á Akureyri, hafa endurnýjað samstarfssamning milli stofnananna til næstu fimm ára en þær hafa átt í farsælu samstarfi frá árinu 2007.

og starfsmanna BioPol með samstarfið við Háskólann og sú ánægja er gagnkvæm segir í tilkynningu á vefsíðu félagsins. Í því ljósi hafi nú verið gerður nýr samningur um áframhaldandi samstarf og fjalli

hann einkum um rannsóknir og tækniþróun á sviði sjávarlíftækni, matvælafræði og tengdra sviða. Í því felist m.a. að skilgreina ný rannsóknaverkefni en helsti styrkleiki samstarfsins byggir á samlegð

mismunandi sérfræðipækningar og meiri líkum á árangri með stærri rannsókna- og þróunarverkefnum. „Sameiginlegt markmið beggja er að að nýta sem best sérþekkingu þá sem samningsaðilar búa

yfir auk þess sem samningnum er ætlað að bæta aðgengi vísindamanna og nemenda HA að sérfræðipækningu og aðstöðu BioPol og aðgengi sérfræðinga BioPol að sérfræðingum HA og aðstöðu,“ segir í tilkynningunni.

Geta auglýst stöðu sérfræðings

Í stjórn BioPol sitja fimm stjórnarmenn og þar af einn frá HA. Með þeim hætti leggur HA til verkefnisstjóra með þekkingu á sjávarlíftækni, hagnýtri örverufræði, vinnslutækni matvæla, nýsköpun og atvinnuþróun. Starfsstöð hans er við Háskólann á Akureyri en verkefnið er fyrst og fremst mótun faglegra áherslna samstarfsins og utanumhald rannsóknarverkefna. Allt frá stofnun BioPol hefur dr. Hjörleifur Einarsson, prófessor við HA, sinnt þessu hlutverki.

Samningurinn tilgreinir jafnframt að BioPol getur auglýst stöðu sérfræðings sem staðsettur verður hjá BioPol á Skagaströnd en staðan er til komin vegna vinnu svokallaðrar NV nefndar sem starfaði fyrir forsætisráðuneytið árið 2008. /MPÞ

UTAN ÚR HEIMI

Kjötlíkið sem framleitt er úr ertum og sojabauum er sagt líkjast kjöti á allan hátt, hvort sem það er bragð, áferð eða lykt.

Matvælaframleiðsla:

Aukin sala á kjötlíki úr jurtaríkinu

Sala á kjötlíki sem unnið er úr jurtaríkinu hefur aukist hratt á Bretlandseyjum undanfarin misseri.

Framleiðendur segja að kjötlíkið bragðist alveg eins og kjúklingar eða beikon eða hver önnur kjötvæla en að framleiðsla þess hafi ekki eins slæm áhrif á umhverfið og búfjárrækt.

Kjötlíkið sem um ræðir er sagt líkjast kjöti á allan hátt, hvort sem það er bragð, áferð eða lykt en það er að mestu framleitt úr ertum og

sojabauum ásamt bragðefnum.

Fyrirtækið sem framleiðir kjötlíkið og heitir This gerði nýverið samning við sölufyrirtækið Brakes, sem er ein stærsta heildsala í Bretlandi, um dreifingu vörunnar og er talið að sala hennar muni aukast enn frekar í framhaldi af því.

Sala á matvörum sem koma á í staðinn fyrir kjöt jókst á Bretlandseyjum á síðasta ári um 40% og spár fyrir árið 2020 gera ráð fyrir að salan eigi eftir að aukast enn meira á komandi árum. /VH

Umhverfismál:

Köngulpálmar blómstra í fyrsta sinn

Afleiðingar hlýnunar jarða geta tekið á sig ýmsar myndir sem ekki eru allar fyrirsjáanlegar. Köngulpálmar í Ventnor grasagarðinum á Isle of Wight eru að blómstra í fyrsta sinn.

Í Ventnor grasagarðinum á eyjunni Isle of Wight í Ermarsundi út af suðurströnd Englands eru nokkrir fornsögulegir köngulpálmar sem hafa lifað í garðinum vegna veðursældar á eyjunni og umhyggju garðyrkjumannanna. Í fyrsta sinn í skráðri sögu eyjanna og Bretlandseyja sýna köngulpálmar af báðum kynjum merki um að þeir séu að blómstra utandyra.

Upp á sitt besta fyrir 280 milljónum ára

Plönturnar, sem kallast Cycas revoluta á latínu, voru upp á sitt besta fyrir um 280 milljónum ára og talið að þeir hafi síðast blómstrað á Isle of Wight fyrir um 60 milljón árum. Grasafræðingar við garðinn segja blómgun pálmanna vera greinileg merki um aukna hlýnun og segja þá skoðun sína vera studda veðurfarsmælingum.

Algeng stofuplanta

C. revoluta er upprunnin í Japan og er algeng stofuplanta á Bretlandseyjum og einnig hér á landi og kallast sagopálmi. /VH

Þrátt fyrir að sagopálmar séu harðgerðir hafa þeir ekki blómstrað utandyra á Bretlandseyjum í ein 60 milljón ár að sögn þeirra sem vita til. Breyting er hugsanlega að verða þar á.

Ræður við setningarathöfn Búnaðarþings 2020:

Stöndum þétt saman

– um stefnu að nýjum og betri landbúnaði framtíðarinnar

Setningarathöfn Búnaðarþings 2020 fór fram í hádeginu á mánudag í Súlnasal Hótel Sögu.

Guðrún S. Tryggvadóttir, formaður Bændasamtaka Íslands, flutti setningarræðu og síðan ávarpaði Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra gesti. Haraldur Benediktsson, alþingismaður og fyrrverandi formaður Bændasamtaka Íslands, hélt hátíðarræðu. Soffía Björg Óðinsdóttir flutti eigin tónlist og veitingar voru í boði íslenskra bænda.

Loks veitti Kristján Þór tveimur bæjum landbúnaðarverðlaunin, nautgripabændunum í Garði í Eyjafirði og blómaframleiðendunum á Espiflöt í Reykholti í Biskups-tungum, og er nánar fjallað um verðlaunin hér annars staðar á síðunni.

Stöndum þétt saman

Í ræðu Guðrúnar kom fram að viðeigandi hafi verið að nota slagorðið „stöndum þétt saman“ fyrir Búnaðarþingið 2020 vegna þess að félagskerfi landbúnaðarins var eitt af stóru málum þingsins. „Nefnd var skipuð sem hafði það verkefni að leggja fram tillögu að því hvernig einfalda mætti félagskerfið. Við bændur erum með talsvert mörg félög, bæði eftir búgreinum og eins eftir landsvæðum. Nú þegar samkeppnin við innfluttar búvörur er orðin býsna hörð, meðal annars vegna innflutnings á fersku kjöti og aukinna heimilda á ostainnflutningi á lágum eða engum tollum, er enn mikilvægara en áður að við náum að þetta raðirnir.

Bændur – sama í hvaða búgrein þeir starfa – þurfa að standa saman sem ein heild,“ sagði Guðrún. Hún bætti við að stefna ætti að samstöðu víðar en í landbúnaði, bændur, stjórnvöld og neytendur eiga saman að standa vörð um íslenska framleiðslu. „Við eigum að sameinast um að tryggja fæðuöryggi þjóðarinnar, framleiða fyrsta flokks matvæli og hafa gæði þeirra alltaf í forgrunni. Horfum á holla og

Frá fundi á Búnaðarþingi 2020 sem fram fór í Bændahöllinni í Reykjavík.

Mynd / HKr.

Guðrún Tryggvadóttir við setningu Búnaðarþings Bændasamtaka Íslands 2020.

heilbrigða fæðu sem þátt í lýðheilsu þjóðarinnar,“ sagði hún.

Guðrún sagði að Ísland þyrfti sjálfbæran og samkeppnishæfan landbúnað til að tryggja framleiðslu á hágæðamat fyrir landsmenn alla – líka sterkt félags- og efnahagslegt samfélag á landsbyggðinni.

„Við þurfum að koma á heildstæðri stefnu um landbúnaðinn og hvaða hlutverki hann á að þjóna fyrir þjóðfélagið. Skýr stefna er grundvöllur þess að íslenskur landbúnaður geti þróast og tekist á við þær áskoranir sem landbúnaðargeirinn og dreifbýlið stendur frammi fyrir. Órar breytingar á ytra umhverfi og neysluháttum er áskorun fyrir frumframleiðendur og alla fæðukeðjuna. Þessar breytingar gera það að verkum að

landbúnaðurinn þarf að aðlagast nýju umhverfi og það hratt. Við verðum að huga á nýjan hátt að framleiðslunni – hvernig hún fer fram og hvað er framleitt. Landbúnaðarstefna þarf eðlilega að ríma við matvælastefnu, innkaupastefnu og aðra gildandi stefnumótun sem hefur verulega snertifleti við hana.

Nútímavædd landbúnaðarstefna þarf að leggja meiri áherslu á umhverfi og loftslag: Stuðla að umskiptum í átt til sjálfbærari landbúnaðar og styðja við þróun lifandi og öflugra sveita.

Stefnumótun er ekki töfraorð sem mun leysa öll viðfangsefni á einni nóttu. En hún mun koma okkur nær því að vinna betur saman. Skýrir

– *Framhald á næstu síðu*

BETRA START

MEÐ EXIDE RAFGEYNUM

Áreiðanlegir og sterkbyggðir rafgeymar fyrir flestar gerðir dráttarvéla. Veldu þaulreynda vöru frá gæðaframleiðanda.

Ráðgjafar Olís og Rekstrarlands veita allar nánari upplýsingar í síma **515 1100** eða **pontun@olis.is**.

BÚNAÐARÞING 2020

STÖNDUM ÞÉTT SAMAN

markmiðin og hjálpar okkur að ná árangri til þess að efla íslenskan landbúnað,“ sagði Guðrún.

Fyrsta konan í formannsstöðu í sögu heildarfélags bænda

Hún vék næst talinu að jafnréttisstefnu Bændasamtakanna, en um hana var sérstaklega fjallað á þinginu. „Um fjórðungur þeirra sem taka þátt í félagstarfi bænda eru konur. Þarna þurfum við að taka okkur á og jafna kynjahlutfallið.

Á Búnaðarþingi verður fjallað um jafnréttisstefnu Bændasamtakanna sem uppfærð var í framhaldi af úttekt og skýrslu um þátttöku kvenna í félagsstarfi bænda. Sú sem hér stendur er fyrsta konan í 183 ára sögu heildarfélags íslenskra bænda sem gegnir formannsstöðu. Það er áhugaverð staðreynd.

Við höfum núna síðastliðið ár verið tvær konur í fimm manna stjórn en þar á undan var ég eina konan í hópi stjórnarmanna.“

Komið til móts við neytendur

Guðrún ræddi einnig um þær neyslubreytingar sem eiga sér stað í samfélaginu og að mæta þeim sé ein af áskorunum sem landbúnaðurinn stendur frammi fyrir. „Áskoranir þýða samt ekki að landbúnaðurinn eigi ekki tækifæri. Í nýsköpun og vöruþróun felast sóknarfæri í matvælaframleiðslu fyrir nýja markhópa.

Það að fólk breyti neysluvenjum sínum þýðir ekki að það vilji ekki íslenska vöru. Það þýðir einfaldlega að við þurfum að leggja vinnu í að finna hvað það er sem fólk vill borða og hvernig við getum fullnægt kröfum þess.

Með aukinni neyslu grænmetis hljóta til dæmis að skapast tækifæri fyrir stórauðna framleiðslu í þeim geira. Íslenskt haframjöl og bygg sýna okkur að við eigum góða möguleika í ræktun kommetis.

Hinar hefðbundnu greinar landbúnaðarins eiga að sjálfsögðu mörg sóknarfæri og eiga ýmis spil uppi í erminni. Lítil lyfjanotkun, hreint vatn, mikil grasfóðrun og áætlanir um kolefnisjöfnun eru allt sölupunktur sem við höfum fram yfir flesta okkar keppinauta.

Inni í fyrrnefndri landbúnaðarstefnu þarf að vera pláss og fjármagn til að styðja við nýsköpun og nýjar greinar.“

Að lokum ræddi Guðrún um hlutverk íslensks landbúnaðar í framtíðinni. Landbúnaðarstefna snýst ekki bara um það hvað ríkið ætlar að gera fyrir landbúnaðinn. Hún gerir líka ríkar kröfur til bænda sjálfra. Þeir þurfa að tengjast neytendum miklu betur og vinna í krafti sameiginlegrar sýnar fyrir landbúnaðinn í heild.

Búa þarf þannig um hnútana að kynslóðaskipti og nýliðun verði auðveld svo að ljós geti logað í sem flestum gluggum á sveitabæjum landsins. Landbúnaðurinn verður

Guðrún S. Tryggvadóttir, formaður Bændasamtaka Íslands, setur Búnaðarþing 2020 í hádeginu 2. mars. Mynd /smh

að geta fjárfest og þróast í takt við samfélagið í heild og skila bændum sambærilegum lífskjörum og öðrum í þjóðfélaginu.

Raunhæft og réttlátt verð til frumframleiðenda er uppskrift að góðum landbúnaði. Bændur þurfa að ná sterkari stöðu við sölu afurða sinna og njóta ávaxta virðiskeðjunnar í heild.

Meginspurningin sem við verðum að svara er: „Hvaða hlutverki á landbúnaðurinn að þjóna til framtíðar í íslensku samfélagi?“

Svar okkar sem hefjum nú störf á Búnaðarþingi er afdráttarlaust. Við viljum að íslenskur landbúnaður vaxi og dafni. Hann er mikilvægur hlekkur í atvinnulífinu og innan hans leynast fjölmörg sóknarfæri. Það er okkar að nýta þau,“ sagði Guðrún í lok ræðu sinnar.

Erfiðri stöðu snúið í vænlega

Kristján Þór sagði í upphafi ræðu sinnar að á síðustu tveimur árum, frá síðasta Búnaðarþingi, hefði tekist að snúa erfiðri stöðu fyrir íslenskan landbúnað, í vænlega. Nefndi hann sérstaklega aðgerðaráætlunina sem ástæðu þess, vegna afnáms frystiskýldunnar á innfluttum búvörum, sem þurfti að ráðast í með breytingum á lögum. Með henni væru byggðar upp öflugar varnir, öryggi matvæla og bústofna tryggt – auk þess sem samkeppnisstaða innlendra matvælaframleiðslu væri styrkt.

Tilraunaverkefni um heimaslátrun

Hann gerði vanda sauðfjárbænda að umræðuefni, að hann hafi verið til umfjöllunar í aðdraganda síðasta Búnaðarþings. „Í janúar í fyrra var skrifað undir endurskoðun sauðfjársamningsins sem var stórt skref til að bregðast við þeim vanda, en þar var meðal annars samið um breytingar sem stuðla að meira jafnvægi milli framboðs

Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra ávarpar Búnaðarþingsgesti. Mynd / smh

og eftirspurnar á markaði með sauðfjárafurðir. Mikilvægast af öllu er að nú sjást merki um að hagur sauðfjárbænda sé að vænkast, meðal annars með hærri afurðaverði. Þá

tel ég að þeir aðlögunarsamningar sem samið var um hafi gefið góða raun. Þannig hafa 15 bændur gert aðlögunarsamninga um að hætta eða draga úr framleiðslu

og ráðast í staðinn í fjölbreytt verkefni í sveitum landsins. Við þurfum hins vegar áfram að leita leiða til að styrkja tekjugrunn sauðfjárræktarinnar og byggja undir stöðugan atvinnurekstur til frambúðar.

Eitt slíkt verkefni sem kallað er eftir er leyfi bænda til heimaslátrunar sem aukið gæti frelsi þeirra til dreifingar á kjöti á markaði. Í landbúnaðarráðuneytinu er unnið að því að setja af stað tilraunaverkefni í samstarfi við Landssamtök sauðfjárbænda og vonast ég til að kynna það nánar á næstu vikum,“ sagði Kristján Þór.

Ráðherra sagði að nú væri rétti tíminn til að hefja heildstæða stefnumótun fyrir íslenskan landbúnað. „Því fagna ég tillögu samráðshóps um endurskoðun búvörusamninga að mótuð verði landbúnaðarstefna, um sameiginlega sýn og skýrar áherslur til framtíðar. Skýr landbúnaðarstefna til langrar framtíðar er hagur allra; bænda, neytenda, smásöluaðila, framleiðenda og stjórnvalda. Samhliða gefst tækifæri til að endurskoða landbúnaðarkerfið frá grunni. Við þurfum ekki að óttast endurskoðun. Hún er löngu tímabær og ég er sannfærður um að hún er forsenda frekari framþróunar greinarinnar. Mótun landbúnaðarstefnu er samvinnuverkefni bænda, neytenda og atvinnulífs, og stuðlar að frekari sátt um framtíð íslensks landbúnaðar.“

Fyrsti þáttur verkefnisins að móta nýja landbúnaðarstefnu myndi hefjast á næstu vikum, meðal annars með opnum fundum um allt land.

Skrifstofa landbúnaðar og matvæla

Kristján Þór notaði tækifærið til að vekja athygli á að landbúnaðarskrifstofa ráðuneytisins hafi verið efld til muna á kjörtímabilinu og því stæðust ekki fullyrðingar um hið gagnstæða. Fyrrum starfsmenn Búnaðarstofu Matvælastofnunar, sem nýlega færðust til ráðuneytisins, hafa þannig verið færðir undir skrifstofu landbúnaðar og matvæla. „Sú skrifstofa er nú orðin öflugri og kraftmeiri en hún hefur verið undanfarin ár og er nú fjölmennasta fagskrifstofa ráðuneytisins. Þrátt fyrir að ég sé ekki þeirrar gerðar að tala fyrir mikilli fjölgun opinberra starfsmanna er staðreyndin sú að aldrei áður hafa fleiri sérfræðingar unnið að landbúnaðarmálum í stjórnarráðinu en á þessum tímamarki.“

Hann ræddi síðan um metnaðarfull markmið innan landbúnaðargreina um loftslagsvænni landbúnað á næstu árum og áratugum. Hann mælti með því að bændur og stjórnvöld myndu sameinast í því metnaðarfulla markmiði að stefna að því að íslenskur landbúnaður yrði að fullu kolefnisjafnaður eigi síðar en árið 2040. /smh

Tímarit Bændablaðsins gefið út samhliða Búnaðarþingi

Tímarit Bændablaðsins var gefið út samhliða Búnaðarþingi 2020. Í ritinu eru viðtöl og fjölbreytt umfjöllun um málefni landbúnaðarins. Þar má nefna viðtöl við Geir Guðlaugsson, fyrrverandi kúabónda að Kjaransstöðum í Hvalfjarðarsveit, og Halldóru Ólafsdóttur, sem starfaði í 40 ár í Bændahöllinni.

Rætt er við fólk sem starfar í 15 búgreinum og félögum sem eiga aðild að BÍ um búskap og framtíðarhorfur greinarinnar. Að auki

er fjallað um Hlöðuna – hlaðvarp Bændablaðsins, nýsköpunarfyrirtækið Atmonia, sem er að þróa nýja aðferð við vinnslu áburðar, Embluverðlaunin og margt fleira. Hagtölur um landbúnað og kynningarefni frá fyrirtækjum og stofnunum sem tengjast bændum er á sínum stað.

Tímaritinu er dreift ókeypis á öll lögbýli, til áskrifenda og í helstu fyrirtæki sem starfa í landbúnaði. Hörður Kristjánsson ritstýrði ritinu eins og fyrri ár.

STÖNDUM ÞÉTT SAMAN

Svipmyndir af Búnaðarþingi

Árni V. Kristjánsson og Björn Halldórsson frá Sambandi Íslenskra Loðdýrabænda (SÍL).
Myndir / HKR.

Sigríður Jónsdóttir, bóndi í Arnarholti í Biskupstungum.

Anna Maria Flygenring og Hólmfríður Geirsdóttir.

Gallagher Vogir og Örmerkjalesarar. Fyrir allann búfénað.

Nánari upplýsingar:
gallagher@ks.is
S: 8254627

Opð: mán. - fös. 8 - 18
Lau. 10-13 / S: 455 4610

Markaður fyrir greiðslumark mjólkur verður haldinn þann 1. apríl næstkomandi

Að hámarki er hægt að óska eftir 50.000 lítrum til kaups á hverjum markaði, eða alls 150.000 lítrum árlega. Þá má hlutdeild framleiðanda eða framleiðenda sem eru í eigu einstakra aðila, einstaklinga, lögaðila eða tengdra aðila ekki nema hærra hlutfalli en 1,2% af árlegu heildargreiðslumarki mjólkur.

Nýliðar skulu eiga forkaupsrétt á 5% af því greiðslumarki sem boðið er til sölu á hverjum markaði, svo lengi sem þeir uppfylla skilyrði reglugerðarinnar um gilt kauptilboð og að því gefnu að þeir bjóði verð sem er jafnt eða hærra en jafnvægisverð.

Einungis er heimilt að skila inn einu tilboði um kaup eða sölu fyrir hvert lögbýli og af sama aðila eða tengdum aðila. Tilboðsgjöfum er skylt að gæta að því að einungis eitt tilboð komi frá aðilum sem teljast tengdir. Óheimilt er að bjóða fram mismunandi verð í sama tilboði. Óheimilt er aðilum að gefa upp magn og verð sem tiltekið er í tilboðunum, sem opnuð eru á markaðsdegi. Sé það gert skal þeim tilboðum víkið til hliðar.

Kaupandi skal inna af hendi staðgreiðslu fyrir andvirði greiðslumarkans fyrsta virka dag næsta mánaðar eftir opnun tilboða. Heimilt er að krefja um frekari upplýsingar og gögn ef tilefni þykir til þess. Þá er heimilt að senda kröfu til innheimtu fyrir kauptilboði ef hún er ekki greidd á gjalddaga á kostnað tilboðsgjafa.

Samkvæmt reglugerð nr. 1252/2019 um stuðning við nautgriparækt, með síðari breytingum, er hámarksverð greiðslumarks á markaðnum 185 kr. á lítra. Framkvæmdanefnd búvörusamninga mun meta aðstæður að nýju að loknum fyrsta markaði sem haldin verður **1. apríl 2020**.

Tilboðum um kaup og sölu greiðslumarks skal skila rafrænt á afurd.is.
Tilboðsfrestur rennur út 10 mars næstkomandi.

Sjá nánar 16. gr. og 17. gr. reglugerðar nr. 1252/2019.

Stjórnarráð Íslands
Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

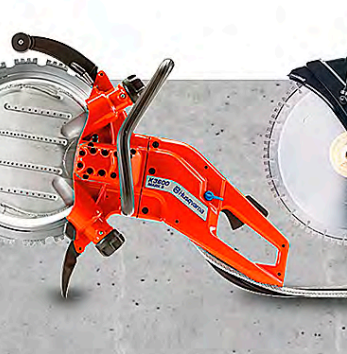
⌘ Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

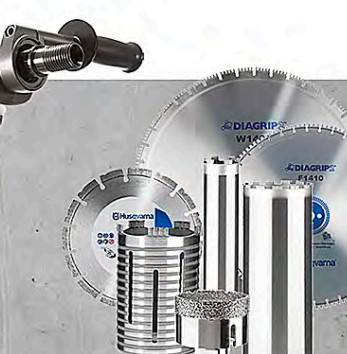
HUSQVARNA K 770
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230
Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Ályktanir Búnaðarþings 2020

Búnaðarþing 2020 ályktaði um fjölda mála. Á vefsíðu Bændasamtakanna, bondi.is, er að finna ítarlegri texta, ályktanir og greinargerðir í heild sinni. Þar eru einnig fundargerðir þingsins aðgengilegar ásamt upplýsingum um þingfulltrúa og nefndaskipan.

Landbúnaðarstefna

Búnaðarþing 2020 beinir því til stjórnar Bændasamtakanna að hraða mótun landbúnaðarstefnu.

Markmiðið er að til verði áherslupunktur sem byggðir eru á grunni stefnumarkmiða aðildarfélaga Bændasamtakanna. Samtökin komi á samtali aðildarfélaga sinna, með það að leiðarljósi að fá fram markmið þeirra og sjónarmið. Stjórn BÍ er falið að sjá um framgang málsins.

Nýtt skipulag á félagskerfi landbúnaðarins

Búnaðarþing 2020 felur stjórn BÍ að ljúka endurskipulagningu á félagskerfi samtakanna, við þá vinnu verði tillögur félagskerfisnefndar sem liggja fyrir Búnaðarþingi hafðar til hliðsjónar. Tillögur að nýju og fullmótuðu skipulagi félagskerfisins liggja fyrir eigi síðar en á Búnaðarþingi 2021.

Búnaðarþing leggur ríka áherslu á eftirfarandi þætti:

- Ein öflug hagsmunasamtök fyrir landbúnaðinn.
- Bein aðild félagsmanna að BÍ með veltutengdu félagsgjaldi.
- Byggt á tveimur meginstöðum, bændum og landbúnaðar-tengdum fyrirtækjum.

Umhverfisstefna landbúnaðarins 2020-2030

Búnaðarþing 2020 samþykkir Umhverfisstefnu landbúnaðarins 2020-2030.

Markmið með stefnumörkuninni eru m.a. eftirfarandi:

1. Að umhverfisstefnan verði leiðarljós einstakra bænda og búgreina sem og landbúnaðarins alls í umhverfismálum.
2. Að umhverfisstefnan verði mikilvægt verkfæri við endurskoðun búvörusamninga og aðra framtíðarsamninga ríkis og bænda um umhverfistengd verkefni.
3. Að umhverfisstefnan verði mikilvægt verkfæri til markaðssóknar landbúnaðarvara á íslenskum markaði og jákvæðrar myndarsköpunar fyrir íslenskan landbúnað.

Umhverfisstefnan fjallar á almennan hátt um landbúnað og umhverfismál og skilgreinir megin markmið íslensks landbúnaðar í umhverfismálum næsta áratuginn. Lagt er til að leiðarljós stefnunnar verði loftslagsmál, sjálfbærni og vistheimt og meginmarkmið landbúnaðar í umhverfismálum hafi skírskotun í þessa þætti.

Jafnréttisstefna BÍ

Bændasamtök Íslands eru samtök bænda sem starfa að framgöngu landbúnaðar á Íslandi í víðri merkingu. Með jafnréttisáætlun vilja Bændasamtök Íslands stuðla að jafnrétti kynjanna, jafnri stöðu og virðingu kvenna og karla í félagskerfi sínu með því að ryðja úr vegi hindrunum sem geta verið á vegi kvenna og karla. Áætluninni er ætlað það hlutverk að skoða og endurmeta aðstæður á hverjum vinnustað og tryggja sambærilega möguleika fyrir alla starfsmenn.

Sigurður Eypórsson, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands, ávarpar búnaðarþingsfulltrúa.

Myndir / HKr.

Frá fundi á Búnaðarþingi 2020.

Sigurður Ingi Jóhannsson samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra og Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra við setningu Búnaðarþings 2020.

Auknu jafnrétti fylgja ný verkefni, meiri stöðugleiki og aðdráttarafl fyrir nýtt starfsfólk. Stjórnendur og starfsfólk taka höndum saman og vinna markvisst að jafnrétti með hagsmuni allra í huga.

Markmiðið er að auka hlut kvenna í nefndum, ráðum og stjórnnum á vegum Bændasamtaka Íslands með því að leitast við að tilnefna fólk af báðum kynjum. Samtökin leitist við að skapa jákvæða mynd samtakanna varðandi viðhorf til kynjanna.

Friðun landsvæða og stofnun þjóðgarðs

Búnaðarþing 2020 krefst þess að friðun landsvæða og stofnun þjóðgarðs verði ekki gerð nema í samvinnu og með samþykki landeigenda og sveitarfélaga.

Landsvæði verði ekki tekið undir friðunarákvæði án þess að ítarlegt samráð verði haft við alla hagaðila að málinu og horft til áhrifapátta svo sem atvinnuveg, landbúnað og fleira. Málinu verði fylgt eftir í samræmi við umsagnir Bændasamtaka Íslands um frumvarp til laga um þjóðgarðastofnun og frumvarp til laga um stofnun hálendisþjóðgarðs.

Vísinda- og rannsóknastarf landbúnaðarins

Búnaðarþing 2020 telur að efla þurfi mennta-, vísinda- og rannsóknastarf í landbúnaði.

Samkeppnishæfni íslensks landbúnaðar þarf að styrkja með öflugri menntun, vísinda- og rannsóknastarfi.

Landbúnaðarháskólunum í landinu verði tryggt nægilegt fjármagn til að starfrækja öflugt rannsóknastarf. Að búa til fleiri hvata fyrir nemendur til að afla sér framhaldsmenntunar á sviði landbúnaðar.

Stjórn BÍ er falið að vinna málinu framgang. Ályktun Búnaðarþings 2018 um sama efni er ítrekuð, sem og ályktanir Búnaðarþings 2015 og 2016 um landbúnaðarháskóla.

Aðförla Framleiðnisjóði mótmælt

Búnaðarþing 2020 mótmælir

Guðrún Gauksdóttir og Lára Björk Ævarsdóttir á Búnaðarþingi 2020.

harðlega þeirri aðför að Framleiðnisjóði sem felst í fyrirhugaðri sameiningu Framleiðnisjóðs og AVS (rannsóknasjóðs í sjávarútvegi).

Framleiðnisjóður er nýsköpunar- og framfarasjóður greinarinnar. Hann hefur styrkt hagnýt rannsókn- og þróunarverkefni af ýmsum toga ásamt stuðningi við fræðslumál og verkefni á vegum bænda er lúta að nýsköpun og þróun á bújörðum. Fjármunir til Framleiðnisjóðs koma að nær öllu leyti í gegnum ramma-samning BÍ og ríkis og gildir sá samningur til ársins 2026. Á þeim tíma getur ríkið hvorki tekið einhliða ákvörðun um að leggja sjóðinn niður né heldur ákveðið að finna þessum þróunarfjármunum nýjan farveg. Með sameiningu Framleiðnisjóðs og AVS er hætta á að þar hverfi frá landbúnaðinum stuðningur sjóðsins við fjölmörg verkefni sem eru liður í að styrkja byggð vitt um landið en falla ekki beint undir matvælaframleiðslu í þröngri skilgreiningu. Hugmyndir að þessari breytingu, þ.e. sameining Framleiðnisjóðs og AVS, hafa ekki verið ræddar við BÍ.

Byggðamál: Raforka – Samgöngur - Fjarskipti
Markmiðið er að hinar dreifðu byggðir landsins búi við sambærilegar aðstæður og þéttbýli hvað varðar afhendingaröryggi og verð á raforku, samgöngur og fjarskipti. Byggðarstefna BÍ 2016 (BÞ) er ítrekuð auk Samfélag sveitanna 2018 (BÞ).

Stjórn BÍ er falið að fylgja eftir aðgerðalýsingu stjórnvalda um uppbyggingu innviða frá febrúar 2020 og krefjast þess að flutningskostnaður rafmagns verði jafnaður strax.

Hagtölur og mælaborð landbúnaðarins
Búnaðarþing 2020 samþykkir að leitað verði leiða til að byggja upp mælaborð landbúnaðarins. Aukið aðgengi upplýsinga um stöðu og þróun landbúnaðar og matvælaframleiðslu á Íslandi sem eru birtar reglulega og sýna breytingar innan árs eða tímabils. Bændasamtökin safni saman upplýsingum hjá Hagstofunni, Byggðastofnun,

atvinnuvega- og nýsköpunar-ráðuneytinu, Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, Landbúnaðarháskóla Íslands og fleiri aðilum. Þessar upplýsingar verði svo birtar á vef Bændasamtakanna sem mælaborð.

Breytingar á samþykktum BÍ og þingsköpum búnaðarþings
Stjórn BÍ leggur til að aftur verði snúið til þess fyrirkomulags að Búnaðarþing verði haldið árlega. Eftir fjögurra ára reynslu af því að halda þingið annað hvort ár og ársfund á móti er það mat stjórnarinnar að það sé sterkara fyrir samtökin að færa fyrirkomulagið til fyrra horfs og því verði ársfundarfyrirkomulagið lagt af. Sú tillaga var því lögð fyrir þingið að fella burt ákvæði um ársfund og tilvísanir til hans úr samþykktum BÍ.

Stjórnin leggur jafnframt til að skylda um að félagsmenn í BÍ séu jafnframt í a.m.k. einu aðildarfélagi samtakanna falli brott. Þetta ákvæði hefur reynst þungt í vöfum. Félagsmenn hafa upplifað það sem hamlandi og sumir vilja ekki sætta sig við að það að þeir vilji ganga í eitt félag hafi í för með sér að þeir séu þvingaðir til aðildar að öðru. Stjórnin telur eðlilegt að félagsmönnum sé algerlega í sjálfsvald sett hvaða félögum þeir kjósa að vera aðilar að og þessi skylda verði því afnumin.

Stefnumótun fyrir lífrænan landbúnað
Búnaðarþing 2020 samþykkir að unnin verði drög að opinberri stefnumótun fyrir lífrænan landbúnað á Íslandi. Markmiðið er að leggja grunn að stefnu fyrir lífrænan landbúnað og leggja mat á möguleika hans til útbreiðslu hér á landi og skilgreina markmið þar um. Slíkt starf gæti skapað grundvöll fyrir opinberri aðgerðaáætlun fyrir lífrænan landbúnað með sérstöku fjárframlagi hins opinbera. Í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar er kveðið á um að auka beri lífrænan landbúnað hér á landi og ýmis markmið þar um hafa heyrst, s.s. í tengslum við Græna hagkerfið. Áhugi neytenda á lífrænt vottuðum afurðum kemur fram í vaxandi innflutningi þar sem innlend framleiðsla hefur ekki staðið undir eftirspurn. Í lífrænum landbúnaði hefur ríkt stöðnun hér á landi undanfarin ár og stöndum við langt að baki þeim þjóðum sem við viljum bera okkur saman við, s.s. í Danmörku þar sem skýr opinber aðgerðaáætlun hefur verið forsenda vaxtar í þessari atvinnugrein. Mörg fleiri lönd hafa sett sér slíka stefnu sem stuðlar m.a. að nýsköpun í landbúnaði og styrkir grundvöll fyrir búsetu í dreifðum byggðum.

Jarðamál
Það er markmið að tryggja að gott landbúnaðarland nýtist fyrst og fremst til landbúnaðar. Koma á í veg fyrir að eignarhald jarða verði á höndum fárra aðila. Mikilvægt er að viðhalda og þróa byggð í landinu og skapa stjórnvöldum betri yfirsýn og möguleika að stýra þróun eignarhalds og nýtingu fasteigna í samræmi við landkosti og með hagsmuni samfélagsins og komandi kynslóða að leiðarljósi.

Leiðir: Stjórn BÍ vinni að umsögn um um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum er varðar eignarráð og nýtingu fasteigna. Að stjórn BÍ vinni að umsögn vegna reglugerðar um vernd landbúnaðarlands og komi að endurskoðun á landsskipulagsstefnu. Að tryggja afkomu landbúnaðarins enn frekar.

Áfallasjóður
Búnaðarþing 2020 skorar á ríkisvaldið að ljúka vinnu við útfærslu á Hamfara- og tryggingasjóði. Stjórn BÍ er falið að vinna málinu framgang.

Félagsgjöld BÍ
Félagsgjöld BÍ 2020 verði innheimt samkvæmt eftirfarandi þrepaskiptingu veltu í landbúnaði 2019:

Velta m.kr.	Félagsgjald, kr.
0-5	18.000
5-10	52.000
10-15	62.000
15-20	72.000
20-25	82.000
25-30	92.000
30-35	112.000
35-40	132.000
40-50	152.000
50-65	172.000
65-85	192.000
85<	212.000

A-aðild að BÍ er samkvæmt töflunni hér að ofan. B-aðild er kr. 18.000. C-aðild skv. töflunni hér að ofan (velta 0-5 m.kr.). D-aðild kr. 18.000. Til viðbótar verði greiddar kr. 2.000 í Velferðarsjóð með hverju félagsgjaldi. /TB

Leiga á ríkisjörðunum Miðgarðar, Sveinsstaðir og Sveintún í Grímsey

Ríkiseignir auglýsa eftir umsóknum um leigu á ríkisjörðunum Miðgarðar, Sveinsstaðir og Sveintún í Grímsey.

Um er að ræða ríkisjarðirnar, **Miðgarðar**, landnúmer 151851, **Sveinsstaðir**, landnúmer 151857 og **Sveintún**, landnúmer 151896, í Grímsey, ásamt öllum réttindum og gæðum jarðanna, s.s. nýtni hlunninda í fuglabjörgum. Séreignarland jarðanna er samliggjandi og talið vera samtals um 20 hektarar að stærð. Enginn húsakostur fylgir jörðunum. Áhugasömum er bent á að fara á staðinn og skoða jarðirnar og nánasta umhverfi á eigin vegum.

Umsóknarfrestur er til og með 7. apríl. n.k. og nálgast má umsóknar-eyðublað og frekari upplýsingar um jarðirnar og fyrirkomulag úthlutunar á heimasíðu Ríkiseigna, www.rikiseignir.is.

Borgartúni 5a | Sími 520 5600 | rikiseignir@rikiseignir.is | www.rikiseignir.is

EYJALIND

Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Bata

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Lely Center Ísland

STÝRISENDAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Öðinsnes 2 – Sími 464 8600

Líf í tún og akra í vor

Gerðu verðsamanburð og fáðu tilboð hjá söluráðgjafa í síma 540 1100 eða á netfanginu lifland@lifland.is

Sala og ráðgjöf Sími 540 1100	www.lifland.is lifland@lifland.is	Reykjavík Lyngháls	Akureyri Óseyri	Borgarnes Borgarbraut	Blönduós Efstubraut	Hvolsvöllur Ormsvöllur
----------------------------------	--	-----------------------	--------------------	--------------------------	------------------------	---------------------------

NYTJAR HAFSINS

Eitt stykki loðnuvertíð í vaskinn

Áætlað er að meðal loðnuvertíð geti gefið af sér um 14 milljarða króna. Verði ekkert af henni kemur það illa niður á þeim verstöðvum sem unnið hafa loðnu svo og þjóðinni allri. Eins er hætt á að markaðir tapist vegna þess að fáir ekki japanskir neytendur loðnuna sína er hætt á að þeir snúi sér að öðrum fiski og gleymi loðnunni. Nú verður heldur ekki leyfð loðnuveiði í Barentshafi svo Japansmarkaður sveltur alveg.

Ekki hefur gengið þrautalaust að finna loðnu á Íslandsmiðum þetta árið. Fyrsti leiðangur var farinn 13.–25. janúar og þá mældust 64 þúsund tonn. Loðnan var þá mest NA af landinu.

Breytt göngumynstur loðnu sagt vera vegna aukins sjávarhita

Menn sögðu að loðnan hefði breytt göngumynstri sínu vegna aukins sjávarhita, væri nú nær Grænlandi en áður. Nokkuð merkilegt að halda slíku fram vegna þess að mælingar sýna að sjór hefur kólnað við Grímsey frá 2003.

Næst var farið snemma í febrúar og mældust þá 250 þúsund tonn aðallega út af Norðurlandi. Það gaf bjartsýni og því var farið í þriðja leiðangurinn 16.–20. febrúar en þá mældist enn minna, sem sýnir hve mælingarnar eru ónákvæmar og hafið stórt.

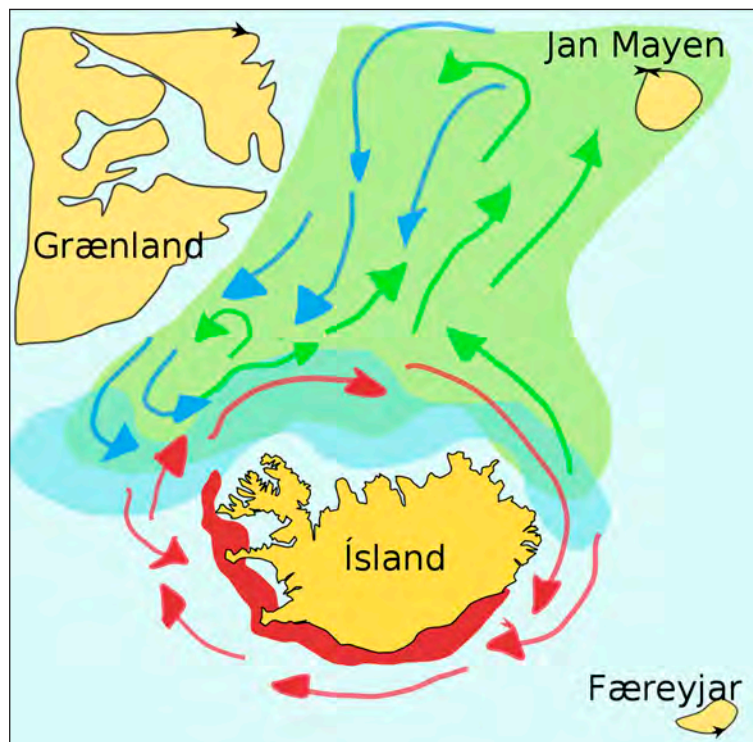
Þeir á Hafró viðhafa þá reglu að minnst 400 þúsund tonn þurfa að mælast svo hægt sé að gefa út kvóta. Þessi síðasta leit eða mæling fór öll fram fyrir Norðurlandi og inni á fjörðum og flóum fyrir norðan.

Nokkuð merkilegt því þá er loðnan venjulega komin suður fyrir land. Enda, þremur dögum seinna, verða skip vör við loðnutorfur við Papey.

Eftir að Hafró hafði metið stærð þeirrar göngu þótti hún ekki nógu stór til að gefa út veiðiheimildir.

Eitt af undrum náttúrunnar

Í telfni þessa er rétt að fara yfir lífsferil hennar eins og hann hefur verið í stórum dráttum:

Gönguleiðir loðnunnar fyrir 2001. Hrygningarsvæðið er rautt, blátt er uppeldissvæði unglöðnu og grænt er uppeldissvæði fullorðnu loðnunnar. Grænar örvar sýna gönguleiðir loðnu í fæðuleit, bláar sýna hana á heimleiðinni. Bláu örvarnar breytast í rauðar þegar hún gengur austur með norðurströndinni

Heimild / Hjálmar Vilhjálmsson, 2002

Jón Kristjánsson.

Hún hrygnir í febrúar-mars með allri suðurströndinni, vestur um til Breiðafjarðar og stundum enn norðar. Loðnan sem gengur á hrygningarsvæðinu er að koma þangað í fyrsta sinn, hefur aðeins komið þar áður sem hrogn í bók móður sinnar. Eitt af undrum náttúrunnar.

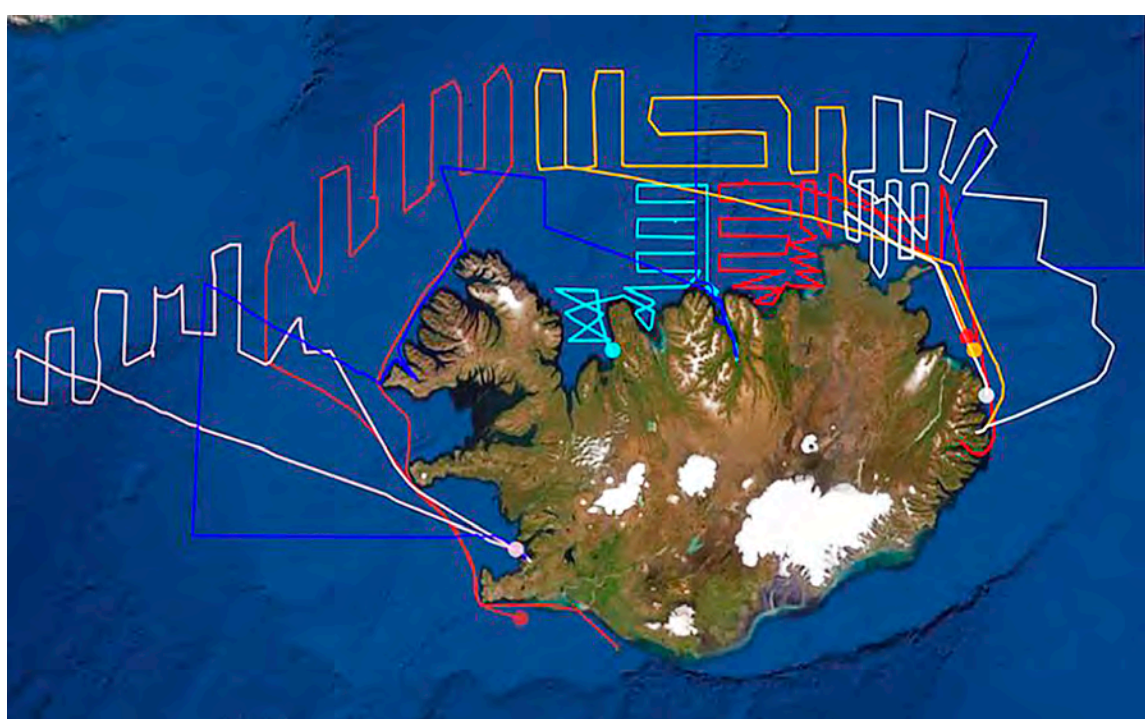
Límur hrognin við botninn

Þótt loðnan sé smá eru um 25–40 þúsund hrogn í hverri hrygni, miðað við 5–10 þús. í laxi t.d. Hún límur hrognin við botninn og þau klekjast á nokkrum vikum. Þau leita upp í sjó og lifa þar á svifi í 1–2 mánuði og berast á meðan með straumi rétt-sælis í kringum landið.

Seiðin lifa á grunnsævi fyrstu tvö sumrin. Þá ganga þau norður, burtu af landgrunninu, í ætisleit. Þá hverfa þau af matarborði þorsksins og það er ekki fyrr en þau koma til baka rúmu ári síðar og ganga til hrygningar að hann sér þau aftur, og þá aðallega við austur- og suðurströndina.

Oft aðalfæða þorsksins

Loðnan er oft aðalfæða þorsksins en hann lifir aðallega á 1 og 2 ára loðnu og stjornar því hve margar komast í ætisgönguna norður í Dumbshaf.

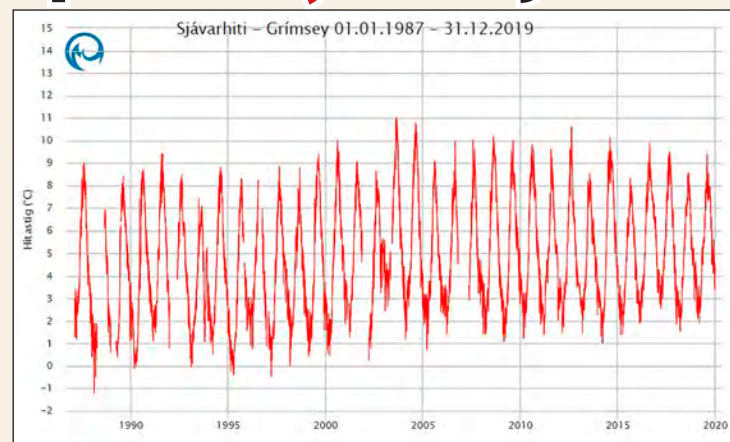

Myndin sýnir leiðarlínur loðnuleitarskipa 16.–20. febrúar. Þrem dögum seinna fundust svo nokkrar góðar torfur við Papey, en ekkert hafði verið leitað sunnan Gerpis, þótt menn hefðu átt að vita að á þessum tíma væri loðnan að öllu jöfnu á leið suður fyrir land.

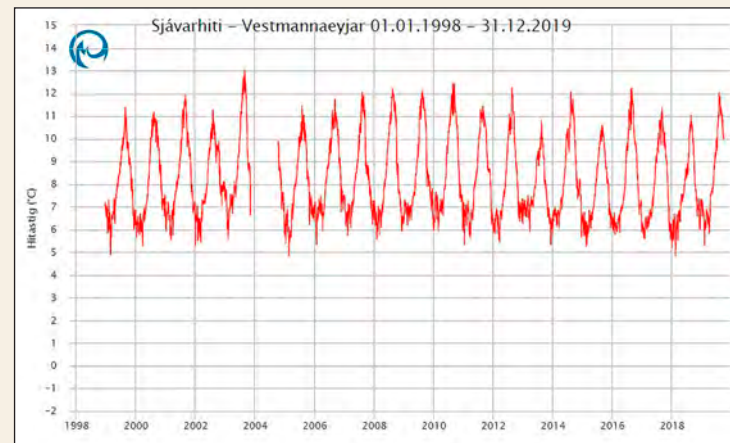
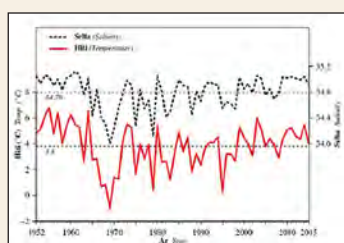
Hvar er hún þessi hlýnun sjávar?

„Hlýnun sjávar“ er oft notuð til skýringar á ýmsum fyrirbrigðum eins og göngum og útbreiðslu fiska. Sérfræðingur Hafró í loðnumálum hefur sagt að loðnan hefði breytt göngumynstri og hrygningartíma vegna hækkanði sjávarhita og oft er breytt útbreiðsla og gönguhegðun fiska skýrð með hlýnun sjávar.

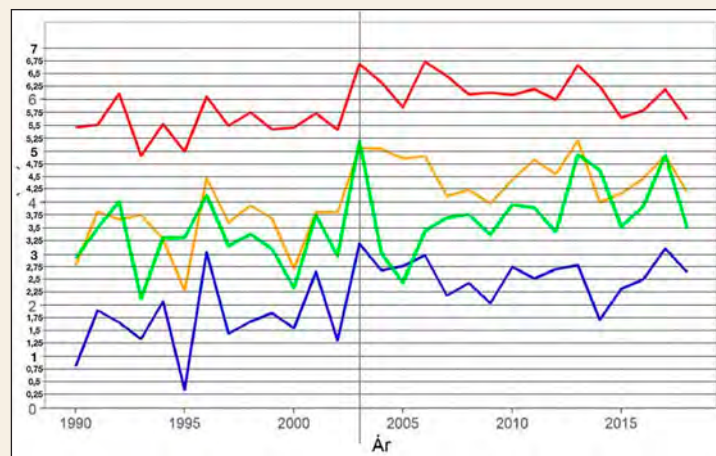
Allir virðast ganga út frá því að hafið í kringum Ísland sé að hlýna. En er það svo? Til þess að svara þessu verður að lesa af hitamælum og skoða tiltæk gögn. Lítum á nokkrar hitatölur, sem finna má á vefsíðu Hafró (sjora.hafro.is).

Hér er hitamæling frá duflum við Grímsey en hún sýnir smávægilega hlýnun frá 1987–2003 en þá fer að kólna og kólnunin heldur áfram til 2020.

Vestmannaeyjaduflíð sýnir hitalækkun sl. 10 ár.

Hér eru svo hitamælingar 1990–2018 úr Stofnmælingaleiðöngnum Hafró sem farnir eru í mars ár hvert. Þar má sjá að hiti við botn er að hækka fram að 2003 en síðan hefur hann farið lækkandi eða staðið í stað. Sammerkt þessum gögnum er að vandséð er að staðhæfingar um að hafið við Ísland sé að hlýna fái staðist. Efsta línan, sú rauða, eru S mið, gula línan NV mið, græna línan SA mið og sú blá er N mið.

Það er því þorskurinn, sem með áti sínu á unglöðnu skammtar hversu mikið gengur til hrygningar og þar með veiðistofninn. Sé mikið af þorski gengur hann nærri unglöðnunni og komandi loðnuvertíð verður léleg.

Það er því mikið til í þeirri fullyrðingu að með því að veiða

meira af þorski getum við líka veitt meiri loðnu.

Ekki er hægt að geyma loðnu milli vertíða frekar en laxinn

Margir halda að flottrollsveiðar eigi þátt í hve lítið er af loðnu nú sem stendur. En slíkar veiðar hafa

auðvitað engin áhrif á hve mikið finnst af loðnu áður en veiðar hefjast. Loðnan drepst öll eftir hrygningu svo ekki er unnt að geyma hana milli vertíða, frekar en laxinn í ánum, sem drepst 95% eftir hrygningu.

Jón Kristjánsson.
fiskifræðingur

Bændablaðið

Kemur næst út 19. mars

Smáauglýsingar 56-30-300

Rannsóknaskipið Bjarni Sæmundsson. Mynd / Sigurborg Jóhannsdóttir

Tveggja vikna leiðangur Hafrannsóknastofnunar: Ástand sjávar vaktað

Bjarni Sæmundsson, rannsóknaskip Hafrannsóknastofnunar, lauk nýverið tveggja vikna rannsóknaleiðangri kringum landið. Leiðangurinn er hluti af vöktunarverkefninu Ástand sjávar.

Í leiðangrinum var mældur hiti og selta á föstum sniðum út frá landinu, en auk þess voru tekin sýni á völdum stöðvum til greiningar á næringarefnum, súrefni og koldíoxíði. Ekki tókst að mæla á öllum stöðvum vegna veðurs, sem var óvenju leiðinlegt þetta árið.

Þá var einnig sinnt nokkrum smærri verkefnum, meðal annars var lagt straummælubaujum í Patreksfirði og í Reyðarfirði og ásamt fleiri athugunum, sem

er hluti af gagnaöflun vegna sjókvíaldis. Slíkar athuganir voru einnig gerðar í Eyjafirði.

Safnað var sýnum fyrir Geislavarnir ríkisins vegna vöktunar á magni geislavirkra efna í sjó. Þá voru sett út hlustunardufl fyrir Háskóla Íslands, til að fylgjast með hvalaferðum djúpt út af Austurlandi og rekdufl, sem mæla umhverfisþætti og voru þau sett í sjóinn á fjórum stöðvum umhverfis landið fyrir erlenda samstarfsaðila.

Greiningu gagna úr leiðangrinum er ekki lokið, en niðurstöðurnar munu birtast á „Vefur um sjórannsóknir“, á heimasíðu stofnunarinnar og í skýrslu, „Ástand sjávar“, sem gefin er út reglulega. /VH

Tölvugerð eftirmynd af því hvernig talið er að Proterocladus antiquus hafi litið út í grunnum sjó fyrir hundruð milljónum ára.

Mynd / Dinghua Yang/Virginia Tech/PA.

Undur náttúrunnar: Gamall grænþörungur

Talið er að steingervingur sem fannst í norðanverðu Kína geti verið af elstu grænu plöntu sem vitað er um. Steingervingurinn er af grænþörungum sem kallast Proterocladus antiquus og er talinn vera eins milljarða ára gamall.

Tegundin, sem í eina tíð er sögð hafa þakið grunnan hafsbötn á stórum svæðum, er sögð hafa verið svipuð og meðal hrísgrjón að lengd en

steingervingasýnið er ekki nema um tveir millimetrar. Þrátt fyrir að þessi tegund hafi verið smá er sagt að magn hennar hafi verið svo mikið að hún hafi breytt þróun lífsins á jörðinni.

Raunar er Proterocladus antiquus fremur stór af grænþörungum að vera og líklega var þörungurinn með stærri lífverum á sínum tíma. Plantan sem ljóstillífaði í hafinu og þróaðist síðar í plöntur á landi er forveri allra plantna í heiminum í dag. /VH

„Grænir sprotar og nýsköpun“

FAGRÁÐSTEFNA SKÓGRÆKTAR 2020

HÓTEL GEYSI HAUKADAL 18.-19. MARS

skogur.is/fagradstefna2020

AKURShús - timbureiningahús

Afhent samsett á byggingarstað eða ósamsett í einingum

- Við allra hæfi -

Íslensk hönnun & framleiðsla

Kannaðu málið á akur.is og pantaðu frían húsabækling

Margar stærðir og gerðir frá 93-227m²

Smiðjuvellir 9 | 300 Akranes | 430 6600 | akur@akur.is

SAVAGE ARMS®

ACCUTRIGGER
ACCUSTOCK

Savage B22 Precision 22 Lr

kr. 119,900

Savage A22 Target Thumbhole
22 cal Hálfsjálvirkur

kr. 92,900

Mark II FXVP
Cal: 22 LR Bushnell sjónauki 3-9x40

kr. 69,900

Savage Axis II XP
Cal: 223-243-308 6,5 creedmoore Bushnell sjónauki
3-9x40 stillanlegur gikkur og skefði

kr. 99,000

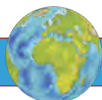

110 APEX PREDATOR XP
Cal 223, 243, 308, 6,5 creedmoore sjónauki 4-12x44mm Vortex®
Pungt hlaup, Crossfire II snittaður. Með hljóðdeyfi kr. 184.900

kr. 154,900

Vesturröst

Sérverslun veiðimannsins - Laugavegi 178 - sími: 551 - 6770 - www.vesturrost.is

The Daily Mirror segir Bandaríkjamenn æfa út af tregðu Breta í viðskiptum með kjöt:

Breskir ráðherrar segjast ekki heimila innflutning á klórþvegnum kjúklingakjöti

— Bandaríkjamenn segja klórþvott á erfðabreyttum hraðvaxtakjúklingum nauðsynlegan til að koma í veg fyrir sýkingar

Breski ráðherrann Georg Eustice, sem fer með umhverfismál í ríkisstjórn Boris Johnsons, tekur undir orð forvera síns, Theresu Villiers, um að ekki verði flutt inn kjúklingakjöt frá Bandaríkjunum sem þvegið hefur verið upp úr klór. Breska blaðið Daily Mirror segir að Bandaríkjamenn hafi verið æfir út af afstöðu Villiers.

Í röksemdafærslu Theresu Villiers sem umhverfisráðherra var vísað í gildandi lög Evrópusambandsins, sem Bretar eru reyndar að yfirgefa. Georg Eustice staðfestir að þetta sé rétt og að bann sé lagt við innflutningi og sölu á bæði klórþvegnum kjúklingakjöti og kjöti af nautgripum sem hafi verið meðhöndlað með hormónagjöfum. Segir hann að Bandaríkjamenn þurfi ekki að vera æfir út af þessu, því það séu í raun fáir kjúklingaframleiðendur þar í landi sem skoli kjötið upp úr klór. Fleiri noti mjólkursýru eða „Lactic acid“ [alpha-hydroxy acid – AHA]. Er mjólkursýran sögð víða notuð til að koma í veg fyrir sýkingar í meðferð á lífrænum vörum og í lífefnaðnaði. Segir Eustice í raun óþarft að ræða þetta, því mjólkursýra sé líka notuð í Bretlandi, meðal annars við meðhöndlun á nautakjöti, þó hún sé ekki notuð þar í meðhöndlun á alifuglakjöti. Segir hann að þetta sé einfaldlega mál sem þurfi að ræða aðeins betur.

Klór drepur ekki alltaf allar bakteríur

Georg Eustice hefur hins vegar ekki gefið út hvort heimilað verði að flytja inn klórþvegið kjöt frá Bandaríkjunum eftir að útganga Breta úr ESB hefur að fullu tekið gildi. Bretar framleiða um 60% af

Tandurhreinir klórþvegnir bandarískir kjúklingar.

því kjúklingakjöti sem þeir þurfa, en flytja líka inn um 900.000 tonn á ári. Sumir sérfræðingar segja reyndar að þótt kjötið sé þvegið upp úr klór sé alls ekki víst að það dugi til að koma í veg fyrir allar sýkingar eins og af völdum salmonellu.

Allt snýst þetta um að svara kröfum markaðarins um meira og ódýrara kjöt. Tilgangurinn með að dýfa kjúklingunum í klór er sagður vera til að drepa utanáliggjandi bakteríur eins og saurgerla (E-coli), salmonellu og kamflóbakter. Klórinn drepur hins vegar ekki endilega allar bakteríur í kjötinu sjálfu.

Í rannsókn sem gerð var 2014 kom í ljós að 34.000 matareitrunartilvik af völdum salmonellu koma upp í Bretlandi á ári. Það þýðir að 55 af hverjum 100.000 Bretum fengu salmonellusýkingar. Önnur

Klórþvottur á kjúklingum.

rannsókn sem Mirror vísar til var gerð í Bandaríkjunum 2011. Þar voru smittillfelli 350 af hverjum 100.000 íbúum, eða rétt yfir milljón manns á ári.

The Daily Mirror var með úttekt á málinu 23. febrúar þar sem fjallað er um alifuglarækt í Bandaríkjunum. Þar vísar blaðið til þeirrar þagnar sem ríkt hafi um ágreining út af innflutningi á klórþvegnum kjúklingakjöti frá Bandaríkjunum. Segir þar einnig að í bandarískum kjúklingaeldisbúum lifi kjúklingarnir við mjög slæmar aðstæður í yfirfullum húsum áður en þeim sé slátrað.

Grimmúðlegar aðfarir með genabreytta fugla

Þar segir að kjúklingunum hafi verið genabreytt í þeim tilgangi að hraða vexti þeirra. Byrjað hafi verið að genabreyta alifuglum árið 1948 til að auka vaxtarhraða þeirra. Út úr þessu kom erfðabætt blanda tegundar sem nefnd er Arbor Acre og verður fjórfalt þyngri en upprunalegir fuglar. Sú genabreyting komi nú niður á heilsufari fuglanna. Er vísað í einn gagnrýnanda sem segir að slíkar aðferðir séu grimmúðlegar.

Ófagarar lýsingar

Lýsingar greinarhöfundarins Christopher Buctin í Daily Mirror á bandaríska kjúklingaeldinu eru ekki fallugar.

„Í kremju í loftlausum húsum og nánast án nokkurs rýmis og þaktri sárums, vaxa þessir fuglar upp á ömurlegum sjö vikum á þessari jörð í þögulum hryllingi. Eina lausn þeirra er þegar þeir eru skornir á háls í slátruhúsinu áður en vél plokkar af þeim fiðrið og þeir eru þvegnir upp úr klór.

Ég hélt á einum kjúklingi sem var tæplega átta vikna gamall í hendi mér og hjartað hamaðist í bringu hans.

sjö vikur í senn. Eitt rangt skref og þú ert út úr myndinni. Þetta er eins og að eiga við mafiuna. Á vefsíðum þeirra segir kannski að þeim þyki annst um dýravelferð, en þeirra einu raunverulegu áhyggjur snúast um gróðann.“

Þessi bóndi benti hins vegar á að bændunum væri ætlað að ala kjúklinga. Ef þeir ættu að vera með þúsundir lausagöngu-fugla vappandi frjálsta um landið væri ekki mögulegt að uppfylla þarfir markaðarins. Sagði hann þessa aðferð því vera næstbestu lausnina.

Mirror bendir á að þeir sem sjái um kjúklingaeldið séu að 58% hluta ólöglegir innflytjendur sem verði bara að gera það sem þeim er sagt. Árið 2015 hafi Oxfam samtökin upplýst að mörgum þessara landbúnaðarverkamanna hafi meira að segja verið meinað að fara á klósett og því neyðst til að nota bleiur.

Endalausar raðir af lágreistum kjúklingahúsum

Þarna er ekið um endalausar raðir af lágbýggðum kjúklingaeldishúsum sem hvert um sig er um 227 metrar að lengd (250 yard).

„Yfirþyrmandi lykt af hænaskít og ammoníaki steig upp af tveggja tommu þykku skítalagi. Lyktin var svo megn að ég varð að halda fyrir nef og munn.“

Það hljóta að hafa verið yfir 30 þúsund kjúklingar sitjandi á gólfinu fyrir framan mig, en það var samt dauðþögn í húsinu. Fuglarnir hvorki hreyfðu sig né gögguðu. Allir aðrir en um þúsund fuglar sem voru í kringum kornfóðrarana, voru eins og myndastyttur og voru þarna í nær algjöru myrkri. Þegar ég tók upp einn kjúklinginn var mér brugðið að sjá uppblásinn maga hans. Líkt og allir hinir fuglarnir hafði hann misst fjaðrirnar svo það sást í bert holdið.“

Óeðlilega hraður vöxtur skapar margvísleg vandamál

Buctin segir að vegna þess hversu óeðlilega hratt fuglarnir vaxi, þá lifi margir þeirra ekki af að ná sláturstærð. Ástæðan er hjartaáfall og samfallin lungu. Hann segir að í ritinu Poultry Science Journal hafi það verið reiknað út að ef maður yxi með sama hraða og þessir nútíma kjúklingar, þá næði maðurinn 296 kílóa þyngd á átta vikum. Þá ylli sú eitruða blanda af köfnunarefni og vetni sem myndast í eldnu því að fuglarnir geti líka orðið blindir.

Dr. Sara Shields hjá Huan Society International segir að neytendur eigi rétt á að fá að vita um hvað sé á bak við mögulegan innflutning á kjúklingakjöti frá Bandaríkjunum. Kjúklingarnir séu aldrið upp í miklum þrængslum í dimmum húsum þar sem hver fugl hafi til umráða pláss sem er á stærð við eitt A-4 blað. Þetta skapi mikla mengun og húðvandamál hjá fuglum sem veltast um í blautum skítum.

Daily Mirror hafði samband við fjölda framleiðenda sem nota klór við sína framleiðslu. Aðeins einn svaraði fyrirspurn blaðsins og sagði að ef ekki væri notaður klór yrðu 350 milljónir Bandaríkjanna veikir í hverri einustu viku. /HKr.

Styrkir til þróunarverkefna í garðyrkju, nautgriparækt og sauðfjárrækt

Framleiðnisjóður landbúnaðarins auglýsir eftir umsóknum um styrki til rannsókna- og þróunarverkefna í **garðyrkju, nautgriparækt og sauðfjárrækt** samkvæmt reglugerð um almennan stuðning við landbúnað nr. 1260/2018.

Í **garðyrkju** eru styrkhæf ráðgjafarverkefni, kynningarverkefni, rannsóknar- eða tilraunaverkefni, vöruþróunarverkefni og endurmenntunarverkefni.

Í **nautgriparækt** eru verkefni styrkhæf sem talin eru styrkja íslenska nautgriparækt og fela í sér rannsóknir- og þróunarverkefni.

Í **sauðfjárrækt** eru verkefni styrkhæf sem talin eru styrkja íslenska sauðfjárrækt og falla undir það að vera kennsla, rannsóknir, leiðbeiningar og/eða þróun í sauðfjárrækt.

Reglur um styrkina og umsóknareyðublöð er að finna á www.fl.is/throunarfe, eingöngu er tekið við umsóknum á eyðublöðunum sem þar er að finna. Umsóknum skal skilað á rafrænu formi á netfangið fl@fl.is og með hefðbundnum pósti til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyri 311 Borgarnes.

Umsóknarfrestur er til og með 1. apríl n.k.

Nánari upplýsingar veitir Sigríður Bjarnadóttir, framkvæmdastjóri Framleiðnisjóðs landbúnaðarins; sigridur@fl.is.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi
Sími 430-4300

LÍF & STARF

Hreiðar, ásamt Svanhvíti systur sinni og Ísólfri Gylfa Pálmasyri, fyrrverandi sveitarstjóra og alþingismanni, við opnun nýja gangsins og myndlistarsýningar Hrafnhildar Ingu á dögnum.

Myndir / MHH

120 metra norðurljósagangur á Stracta hóteli á Helli

Hreiðar Hermannsson og hans starfsfólk á Hótel Stracta á Helli opnuðu nýlega glæsilegan 120 metra langan norðurljósagang á hótelinu þar sem gestir hótelsins geta notið norðurljósa inni í hlýjunni.

„Við köllum ganginn Vetrarbrautina þar sem gestir geta setið undir stjörnuþjörtum himni og notið norðurljósa innandyrna án þess að standa úti á köldum vetrarnóttum. Einnig verður hægt að njóta kvöldhressingar, setjast til borðs með snarl eða tylla sér á gluggasýllur gangsins sem hannaðar

Hrafnhildur Inga, sem er úr Fljótshlíðinni, er fyrsti listamaðurinn sem sýnir verk sín við nýja norðurljósaganginn á Hótel Stracta. Málverkin sýna hamslaust sjólag og dularfullar skýjamyndanir meðfram suðurströndinni.

Hreiðar Hermannsson, eigandi hótelsins, er mjög ánægður með nýja norðurljósaganginn og er viss um að hann eigi eftir að slá í gegn hjá gestum hótelsins.

eru sem setubekkir,“ segir Hreiðar. Við gerð gangsins myndaðist rými, sem verður notað sem sýningarými fyrir myndlistarmenn, en heimamaðurinn Hrafnhildur Inga Sigurðardóttir er þar með sýningu fram í júní á ótrúlega áhrifaríkum veðurfarsmyndum sem hún hefur málað.

/MHH

Vatnsaflstúrbínur

Getum boðið allar gerðir af vatnsaflstúrbínunum, tilbúnar til notkunar, uppsettar í húsi. Bjóðum einnig allan annan búnað til virkjunar s.s. þrýstipípur og inntaksbúnað.

Eftir vandlegan samanburð á verðum og gæðum völdu bændurnir að Eystri Leirargörðum búnað frá okkur fyrir sína virkjun, Bugavirkjun, 40 kW. Landsvirkjun valdi einnig búnað frá okkur fyrir sína minnstu virkjun, Hágönguvirkjun, 25 kW.

Bjóðum ráðgjöf varðandi allt sem viðkemur virkjunum.

vatnsaflorka@vatnsaflorka.is
s. 856-9309

Lely Center Ísland DRIFSKÖFT OG DRIFSKAFTAEFNI

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta
Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON á ÍSLANDI

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi
Sími 544-4656 | www.mhg.is

Eigum nýjar og notaðar vélar af ýmsum gerðum á lager, einnig snjótennur og sand/saltdreifara.

Ný Doosan DX225LC-5

Nýr Bobcat T590 Track Loader

Kistumel 2, 162 Reykjavík. Sími 480-0441
www.vinnuvelar.is vinnuvelar@vinnuvelar.is

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS

Aldinið sem er stjörnulaga myndast við samruna nokkurra blómbotna og inniheldur nokkur olíurík fræ, harðnar við þroska og rifnar þannig að fræin falla úr.

Stjörnuanís er asísk nytjaplanta

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Stjörnuanís hefur verið nýtt til matar og lækninga í Austurlöndum fjær frá fornu fari. Í dag er aldin plöntunnar skemmtileg viðbót í matargerð á Vesturlöndum og efni úr plöntunni notað til framleiðslu á inflúensulyfinu Tamiflu.

Ekki fundust áreiðanlegar heimildir um heildaruppskeru af stjörnuanís í heiminum þar sem FAOSTAD, Tölfræðideild Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, flokkar stjörnuanís með fennil, kóríander og anísfræjum. Talið er að heimsframleiðslan árið 2001 hafi verið milli 30 og 50 þúsund tonn og hefur hún farið talsvert vaxandi síðan þá.

Framleiðsla stjörnuanís er mest í Kína og talið að milli 80 og 90% heimsuppskerunnar komi þaðan. Þar á eftir koma Víetnam, Indland, Japan og önnur lönd í Asíu. Auk þess sem tegundir skyldar stjörnuanís eru ræktaðar í Egyptalandi, Tyrklandi og Mexíkó.

Neysla á kryddinu stjörnuanís er mest í Asíu en Bandaríki Norður-Ameríku og lönd Evrópu-sambandsins flytja inn mest af því.

Stjörnuanís, hvort sem það er heilt, til lögunar í seyði, mulið eða pressað, er flokkað í innflutnings-tölum Hagstofu Íslands með heilum anís, kúmeni og einiberjum og því ekki hægt að meta innflutning þeirra samkvæmt þeim.

Ættkvíslin *Illicium* og tegundin *verum*

Ríflega 30 tegundir tilheyra ættkvíslinni *Illicium* sem er eina ættkvíslin innan *Illicia*-plöntuættarinnar eða anganviðarætt. Allar tegundirnar

Nokkrar tegundir *Illicium* eru ræktaðar sem skrautplöntur vegna blaða og blóma.

eru sigrænir runnar eða lágvaxin tré sem finnast villtar, aðallega í Austur-Asíu en einnig í suðausturhluta Norður-Ameríku, Mexíkó og eyjum í Karíbahafi. Plöntur af ættkvíslinni kjósa skuggsælan vaxtarstað þar sem loftraki er mikill og flestar þola illa beina sól.

Laufblöðin leðurkennd viðkomu, ilmsterk, stakstæð, smáhærð á sumum tegundum og nokkur saman á stöngli. Blómin stakstæð, fjöldi fræva og frævla ólíkur eftir tegundum. Aldin sem er stjörnulaga myndast við samruna nokkurra blómbotna og inniheldur nokkur olíurík fræ, harðnar við þroska og rifnar þannig að fræin falla úr.

Nokkrar tegundir *Illicium* eru ræktaðar sem skrautplöntur vegna blaða og blóma. Auk þess sem að úr fræjunum er unnin olía í ilm snyrtivara og bragð matar og drykkja.

Sú tegund sem við þekkjum best er *I. verum*, eða stjörnuanís.

Stjörnuanís er meðalhátt sigrænt tré, með trefjarót, nær 8 til 20 metra hæð en verður sjaldnar meira en 25 metrar að þvermáli. Langlíf tré sem geta gefið uppskeru í 100 ár er upprunnið í Víetnam og Suðaustur-Kína. Börkurinn ljósbrúnn eða grár og laufkrónan þétt. Laufblöðin stakstæð, 6 til 15 sentímetra löng og 2,5 til 5 sentímetrar að lengd, rauðgræn í fyrstu en verða dökkgræn með aldrinum, lensulaga, heilrennd og nokkur, 3 til 6, saman á stöngli. Blómin 1 til 1,5 sentímetrar í þvermál, ilmandi og standa á um tveggja

Illicium verum í grasagarðinum í Frankfurt.

sentímetra löngum stilk, stakstæð, hvít, gul og yfir í rauð að lit, bikarblöðin í tveimur krönsum og 6 til 8 í hvorum kransi. Aldinið hörð ryðbrún 5 til 9 arma stjarna, hver armur um einn sentímetri að lengd og með einu olíuríku fræi sem er brúnt, dropalaga og um 5 millimetrar að lengd, slétt, glansandi og hart viðkomu.

Nafnspeki

Ættkvíslarheitið *Illicium* kemur úr latínu og þýðir að tæla, ginna eða lokka en tegundarheitið *verum* er dregið af veritas sem þýðir sannleikur.

Heiti aldins stjörnuanísstrjáa er víða tengt lögum þess. Á ensku kallast það star anise eða anise star, Þjóðverjar kalla það stenánis og Ítalir anice stellato.

Ensku heitin Chinese anisi og badain eða badiana þekkjast líka en þau eru komin úr frönsku, anis de la Chine, anise étoilé og badiane. Á Spáni kallast aldinið anis estrllado eða badian. Á japönsku Kanji-máli kallast stjörnuanís daiuikyō, en á kóresku taehoihyang. Rússar segja badyan, sem mun vera komið úr persnesku badiyan, Uppruni þess orðs er ekki þekktur en talið líklegast að það sé hljóðbreyting á kínverska heitinu ba jiao.

Tyrkir segja çin anason, Pólverjar anyz gwiazdkowaty, Eistar táhtani-is en Finnar kalla aldinið táhtian-is. Svíar stjárnánis en Norðmenn og Danir stjerneránis og þaðan er íslenska heitið stjörnuanís líklega komið.

Saga og útbreiðsla

Þrátt fyrir að uppruni stjörnuanís sé í Suðaustur-Asíu og eigi sér langa sögu þar finnst tegundin *I. verum* ekki villt í náttúrunni og því einungis til sem ræktað planta. Talið er að nýtjar plöntunnar í Kína sem lækninga- og matjurt nái að minnsta kosti 3.000 ár aftur í tímann.

Talið er að stjörnuanís hafi borist til Evrópu árið 1578 með breska landkönnuðinum og ævintýramanninum Thomas Cavendish, uppi 1560 til 1592, frá Filippseyjum. Cavendish er þó fremur þekktur fyrir að gera árásir á spænskar borgir og ræna spænsk skip og vera annar maðurinn, á eftir Francis Drake, til að stýra skipi kringum hnöttinn en að kynna Evrópumönnum fyrir stjörnuanís.

Hollenski læknirinn og grasafræðingurinn Carolus Clusius, uppi 1526 til 1609, er sagður hafa haft með sér stjörnuanís frá Rússlandi til London árið 1601. Í framhaldi af því urðu talsverð viðskipti með aldinið, sem kallaðist síberísk kardimomma, eftir Teleiðinni, sem stundum er

kölluð Silkileiðin syðri, frá Yunnan í Kína til Evrópu.

Franski grasafræðingurinn og læknirinn François-Pierre Chaumeton, uppi 1775 til 1819, skrifaði um stjörnuanis í bók sinni Flore Medicale og sagði það hreinsandi.

Nytjar

Stjörnuanis er gömul lækningajurt í Kína og víðar í Suður- og Suðaustur-Asíu. Plantan og ekki síst seyði aldinsins þótti gott við alls kyns iðra- og þarmasjúkdómum. Það þótti einnig gott við kvefi, liðagigt, bakverkjum og sagt hita lifur og nýru, vera kvalastillandi, lystaraukandi og bæta meltinguna. Kínverjar segja að aldinið hafi góð áhrif á mððurlífið og örvi mjólkurframleiðslu mæðra. Auk þess sem það er ríkt af jární og kalsíum.

Aldinið er eitt af undirstöðu-kryddum í kínverskri, asískri og indverskri matargerð og mikið haft með svínakjöti og önd. Það er eitt af kryddunum í kínverski krydd-blöndu sem kallast kryddin fimm. Auk stjörnuanis eru í blöndunni kardimommur, kínverskur kanill, sisjúan pipar og fennilfræ.

Plantan gegnir einnig veigamiklu hlutverki á Ayurveda-lækningum á Indlandi og Sri Lanka.

Í Japan er börkur stjörnuanistrjáa brenndur sem reykelsi.

Fljótlega eftir að farið var að flytja stjörnuanis til Evrópu var farið að nota það til að bragðbæta mat og drykki, meðal annars til að koma í veg fyrir vonda lykt og bragð vegna skemmda. Mulið stjörnuanis var til dæmis notað til að bragðbæta sýróp.

Anísfræjum, Pimpinella anisum, var fljótlega skipt út fyrir stjörnuanis, þar sem hann er bragðmeiri, og notaður sem bragðefni í grískt ouzo, ítalskt galíano, franskt pernó og svissneskt absint.

Samkvæmt Vísindavefnum sem vitnar í Heimsmetabók Guinness er ouzo hluti af lengsta orði sem vitað er um í samanlögðum bókmenntum heimsins og að finna í gríska leikritinu Þingkonunum eftir Aristófanés, uppi 448 til 380, fyrir Krist. Í frumtextanum er orðið 170 stafir. Orðið merkir mat sem er samsettur úr 17 hráefnum, súrum og sætum, meðal annars hunangi og ediki, gúrnum, merg og heila, og loks bragðbættur með ouzo. Orðið er í íslenskri umritun 180 stafir:

Iopadotemakkoselakkogaleokra niroleipsanodrimhypototrimmatosil fioparaomeelitokatakekkyemenokik klepikossyfofattooperissteralektryon optekefalliokigiklopeleiolagoiosirai obafetraganopterygon.

Neysla á stjörnuanis á Vestur-löndum hefur aukist mikið með tilkomu og vinsældum austurlenskrar matagerðar og veitingahúsa.

Þrátt fyrir að stjörnuanis sé mikið notað þurrkað til matargerða fer talsvert af því í að framleiða olíu sem er notuð í mat, sápur, tannkrem, munnskol gegn andremmu, tyggigúmmí og ýmiss konar sætindi, til dæmis lakkris, snyrtivörur, krem og í bakstur.

Langstærstur hluti uppskerunnar er notaður af lyfjafyrirtækjum til að framleiða lyfið Tamiflu sem er notað fyrirbyggjandi eða sem meðferð á influensu. Bundnar hafa verið vonir við að efni í stjörnuanis geti reynst vel í baráttunni við fugla- og svínaflensu með því að draga úr áhrifum sýkingar. Rannsóknir á aldininu í dag beinast að því hvort í því sé að finna efni sem geta dregið úr áhrifum af völdum sýkingar Corið-19 veirunnar. Alls óvíst er hvort sú sé raunin.

Aldinið hækkaði talsvert í verði á alþjóðamarkaði eftir að lyfjafyrirtæki fóru að kaupa það í miklu magni.

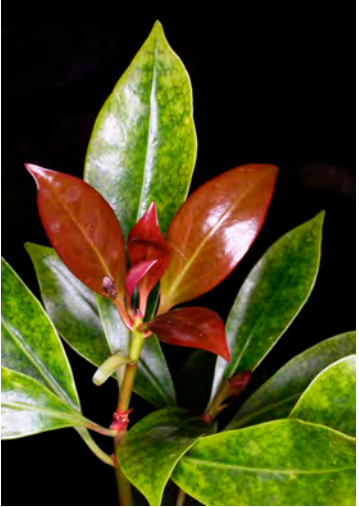
Sagt er að stjörnuanis fari einstaklega vel með tómötum og að lakk-rískeimur kryddsins í litlu magni örvi bragð í tómarpúre, tómat- og chilirétum og uxahalasúpu og lyfti því á æðra plan. Stjörnuanis hefur verið notað til að bragðbæta kaffi og

Eftir að tré bera aldin eru aldinin tínd af áður en þau ná fullum þroska og látin þorna í sól.

Framleiðsla stjörnuanis er mest í Kína og talið að milli 80 og 90% heimsuppskerunnar komi þaðan. Neysla á kryddinu stjörnuanis er mest í Asíu en Bandaríki Norður-Ameríku og lönd Evrópusambandsins flytja inn mest af því.

Laufblöðin rauðgræn í fyrstu en verða dökkgræn með aldrinum.

Efni úr stjörnuanis er notað til framleiðslu á influensulyfinu Tamiflu.

er hægt að nota hvert aldin nokkrum sinnum en ekki bara í eina könnu.

Varast bera að neyta of mikils af stjörnuanis í einu þar sem slíkt getur valdið eitrun. Aldinið geymist vel í loftþéttum umbúðum en fer að missa mesta bragðið eftir ár í geymslu.

Ræktun

Stjörnuanis er sérvitur planta sem vex ekki við hvaða skilyrði sem er og dafnar best í skugga og röku lofti í Suður-Kína og Suðaustur-Asíu.

Stjörnuanis í ræktun.

Stjörnuanis skömmu fyrir tínslu.

Þurrkað eintak af stjörnuanis frá 1887 sem er varðveitt í Kew grasa-garðinum í London.

Stjörnuanis á Íslandi

Í Samvinnunni árið 1961 er auglýsing fyrir krydd, þar á meðal chillies, múskat, rósmarín og stjörnuanis. Svipaða auglýsingu er að finna í Húsfreyjunni árið 1963 en þar kemur fram að Lillu kryddvörur séu „ávalt beztar“ og síðan er talinn upp fjöldi krydda sem eru í boði. Þar á meðal chillies, múskat, rósmarín og stjörnuanis auk fjölda annarra og sagt að þau séu frá Efnagerð Reykjavíkur. Á árunum eftir það eru reglulegar auglýsingar um Lillu krydd í blöðum og tímaritum og stjörnuanis alltaf með.

Samkvæmt Hagskýrslum um utanríkisverslun – Verzlunarárið 1963 segir að flutt hafi verið inn 4 tonn, undir einni tölu, af anís, stjörnuanis, finkul, kóríander, rómversku kúmeni, kúmeni og einiberum.

DV segir frá stjörnuanis í grein með fyrirsögninni Krydd í tilveruna í ágúst 1988. „Stjörnuanis (e.star-anis) er lítill stjörnulaga ávöxtur trés sem aðeins vex í Kína. Þegar ávöxturinn hefur verið þurrkaður verður hann rauðbrúnn og bragðinu svipar til anís. Þetta er ein af tegundunum í kínversku kryddunum fimm og er mjög illfáanlegur. Mikið notað í kínverskri matargerð og í hefðbundinni franskra matreiðslu.“

Stjörnuanis er í dag þekkt krydd og talsvert notað til matargerðar hér á landi.

Blómin eru ilmandi og standa á um tveggja sentímetra löngum stilk, stakstæð, hvít, gul og yfir í rauð að lit.

Erfitt er að færa plöntuna eftir að hún er búin að koma sér fyrir og afföll mikil sé henni umplantað.

Mest er framleiðsla á stjörnuanis í kringum 25° norðlægrar breiddar þar sem meðal úrkoma er í kringum 1000 millimetrar á ári og loftraki um 80% eða í mistri og rakri þöku.

Fræjum er best að sá að vori og skal skyggja moldina. Ungar plöntur þola illa hita undir 5° á Celsíus og þurf helst 20° og mikinn loftraka til að vaxa og dafna. Plantan kýs sýrustig í

kringum pH 7 og moldar jarðveg með góðu fräreynslu. Eftir að planta kemst á legg þolir hún allt að -10° á Celsíus en dafnar best við 19 til 23° á Celsíus.

Þrátt fyrir að tréð geti gefið af sér tvær uppskerur á ári í yfir hundrað ár við góðar aðstæður getur tekið 15 ár eftir spírun þar til tréð fer að blómstra og mynda aldin.

Eftir að tré bera aldin eru aldinin tínd af áður en þau ná fullum þroska og látin þorna í sólinni.

Fyrsta landgræðsluflugið þann 14. júní 1958. Flugmaður Karl Eiríksson.

Mynd / Magnús Sigurðsson

Leitað að myndum og frásögnum um landgræðsluflug með minni flugvélum

Nú er unnið að því að rita sögu landgræðsluflugsins með minni flugvélunum. Verkið er unnið í samstarfi við Landgræðsluna en það eru undirritaður, Sveinn Runólfsson, fyrrverandi landgræðslustjóri, og Páll Halldórsson, flugstjóri Landhelgisgæslunnar og flugmaður í landgræðsluflugi í 14 sumur, sem vinna verkið.

Nú biðjum við lesendur Bændablaðsins að líta í gömul albúm og kanna hvort þeir finni ekki myndir af flugvélunum frá þessum tíma. Auk þess væri afar dýrmætt ef fólk, sem man þessa tíma og kann sögur frá því er þessar litlu vélar hófu sig á loft og dreifðu áburði yfir landið. Sagan sem verið er að rita tekur yfir árin 1958–1992.

Það kom strax í ljós þegar farið var að nota landgræðsluflugvélnar sumarið 1958 að afköst við uppgræðslustarfið jukust til muna. Þá varð unnt að sá grasfræi og bera tilbúinn áburð á miklu erfiðari svæði til yfirferðar, sem voru á þeim tíma ófær fyrir litlar dráttarvélar og áburðardreifara á hjólum. Talið var að flugvélnar væri mun hagkvæmari kostur til að dreifa áburði og grasfræi en þeirra tíma dráttarvélar, vegna mun meiri afkasta.

Þegar flugvélnar stækkuðu og burðargeta þeirra jókst urðu þær langóðyrasti dreifingarátíttinn vegna mikilla afkasta og tiltölulega lítills rekstrar-

Páll Halldórsson í aðflugi að Kiðafelli í Kjós.

Mynd / Árni Guðmundsson

Áburði og grasfræi hlaðið í Piper Brave flugvélina TF-TUN.
Mynd / Úr myndasafni Landgræðslunnar

Páll Halldórsson við stýri á Piper Super Cub og Sveinn Runólfsson á dráttarvélinni.

Mynd / Úr myndasafni Páls Halldórssonar

kostnaðar. Gæði dreifingar áburðar og grasfræs með flugvélunum voru mjög jöfn og góð.

Unga kynslóðin sem nú tekur við landinu og gæðum þess getur ekki gert sér í hugarlund hversu ömurleg ásjúnd landsins var á þessum tíma. Trúir varla sögnum um þegar sáðmenn sandanna unnu myrkranna á milli við að hlaða grjótgarda og setja upp girðingar, bryðjandi sand alla daga og rata ekki á milli bæja fyrir moldrokinu. Á þessum árum var nánast aldrei hægt að hengja upp þvott utan dyra í Gunnarsholti vegna moldroksins svo dæmi sé nefnt.

Við þurfum að varðveita þessa

sögu og því er verið að rita hana. Ef við fáum fólk í lið með okkur er víst að sagan, sem við Páll erum að skrifa, verður mun betri. Áttu til gamalt albúm með myndum sem gætu komið okkur að notum? Kannstu sögur frá þessum tíma? Getur þú bent okkur á eitthvað sem gerir sögum réttari og betri?

Hafðu samband. Ég er með síma 893 0830 og netfang .sveinnrun@gmail.com. Ef þú vilt senda okkur eitthvað í tengslum við flugið þá er pósthafið: Sveinn Runólfsson, Tröllhólum 39, 800 Selfoss.

Sveinn Runólfsson,
fyrrverandi landgræðslustjóri.

Ófært vegna moldroks. Air Tractor flugvélin TF-TUN.

Mynd / Úr myndasafni Landgræðslunnar

Talsverðar umbætur hafa verið gerðar á inngangi fræðeyslunnar eftir að upp kom vatnsleki í inngangi hennar eftir óvenju miklar leysingar á Svalbarða árið 2017. Mynd / www.croptrust.org

Fræðeyslan á Svalbarða: Milljón afbrigði geymd í frosti

Fyrir stuttu náðist sá merki áfangi að milljónasta afbrigði af nytjaplöntu var komið fyrir í fræðeyslu NorGen á Svalbarða. Háar upphæðir hafa farið til viðhalds fræðeyslunnar undanfarna mánuði.

Hlýnun lofthita á jörðinni, útpensla ræktarlands og borga, aukin einsleitni í ræktun og fleiri þættir gera það að verkum að sífellt fleiri ræktunarafrigði nytjaplantna eru í ræktun. Með einsleitari ræktun eru erfðaeftir nytjaplantna sem gætu átt eftir að koma að góðu að tapast. Tilgangur fræðeyslunnar á Svalbarða er að geyma slík afbrigði í frosti til seinni tíma rannsóknna og ræktunar.

Komið í veg fyrir leka

Talsverðar umbætur hafa verið gerðar á fræðeyslunni eftir að upp kom vatnsleki í inngangi hennar eftir óvenju miklar leysingar á Svalbarða árið 2017. Viðgerðirnar,

sem Norðmenn greiddu fyrir, kostuðu hátt í 20 milljón evrur, eða tæpan 3,8 milljarða íslenskra króna. Upphaflegur kostnaður við fræðeysluna árið 2008 var 9 milljarðar evra, eða um 1,3 milljarðar íslenskra króna.

Nytjaplöntur og ættingjar þeirra

Sýni í fræðeyslunni koma alls staðar að úr heiminum og hefur geymsla vaxið úr því að vera geymsla fyrir norrænar nytjajurtir í að vera alþjóðleg fræðeysla. Í dag er þar meðal annars að finna sýnishorn af nytjaplöntum frá stríðshrjádum svæðum í Sýrlandi, frá indíánum í Norður-Ameríku, Perú og Nýja-Sjálandi.

Auk þess að geyma frá af þekktum nytjaplöntum er í geymslunni að finna fjölda fræja af nánnum ættingjum nytjaplantna sem gætu reynst þolnir gegn ýmsum plöntusjúkdómum og öðrum óværum sem leggjast á plöntur. /NH

Bændablaðið

Kemur næst út

19. mars

Lely Center Ísland

SÍUR Í DRÁTTARVÉLAR

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

ORKUSJÓÐUR

Orkusjóður auglýsir sérstaka styrki 2020

Ráðgjafarnefnd Orkusjóðs hefur ákveðið að styrkveitingar Orkusjóðs á árinu 2020 verði til verkefna samkvæmt b) lið 7. gr. reglugerðar nr. 185/2016 um Orkusjóð en þar segir:

„Styrkir til verkefna sem leiði til lægri kostnaðar við óniðurgreidda rafkyndingu húsnæðis og mannvirkja í eigu sveitarfélaga“.

Til greina kemur meðal annars: Uppsetning varmadæla, uppsetning eða endurbætur hitastýringar- kerfa og önnur verkefni sem leiða til minni raforkunotkunar við hitun.

Um er að ræða fjárfestingarstyrki, sem hæst geta numið 50% af áætluðum kostnaði við einstök verkefni, þó að hámarki 5 m.kr.

Við mat á umsóknum verður sérstaklega litið til:

- Að verk- og kostnaðaráætlun sé vönduð og ítarleg.
- Að raunsætt mat sé lagt á áætlaðan raforkusparnað.
- Hlutfalls orkusparnaðar miðað við kostnað.

Umsóknarfrestur er til 6. apríl 2020

Skrifleg staðfesting á afgreiðslu umsókna mun berast umsækjendum eigi síðar en 6. júní 2020

Umsóknum skal skila rafrænt af vef Orkustofnunar www.os.is undir Orkusjóður

Nánari upplýsingar á www.os.is og hjá Orkusjóði, Rangárvöllum við Hlíðarfjallsveg, 603 Akureyri. Símar 569 6083 – 894 4280 – Netfang jbj@os.is

HVAMMSHÓLAR

ROTÞRÆR ÁN SITURLAGNA
SITURTANKUR Í STAÐ SITURLAGNA
SKOLPHREINSISTÖÐVAR

FYRIR:
HÓTEL
HEILSÁRSHÚS
SUMARHÚS

GRÆNT ALLA LEIÐ

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAMEISTARI ☎ +354 660 4085 ✉ SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

KERRURNAR FRÁ NUGENT OG VAGNARNIR FRÁ KANE TRAILERS ERU SENNILEGA ÞAÐ ÖFLUGASTA

8 Tonna tjakkur

3500kg

STURTUKERRUR

FLUTNINGAKERRUR

Pallstærð allt að 2,3 X 5,5m

VÉLAKERRUR

3500kg

GRIPAKERRUR

Allt að 60 ær á tveimur hæðum

VALLARBRAUT EHF

WWW.VALLARBRAUT.IS

2-30 TONN

Trönuhrauni 5 Hafnarfirði S-8411200 & 8417300

LANDSSAMTÖK SKÓGAREIGENDA

Nýjung á Íslandi – Viðarperlur til húshitunar á köldum svæðum

Orðið viðarperlur en nýtt orð yfir vöru sem erlendis gengur undir nafninu „Wood Pellets“. Orðið er komið frá Óskari Bjarnasyni, skógarbónda í Snjóholti á Héraði, og var vísast til fyrst opinberað á aðalfundi Félags skógarbænda á Austurlandi í fyrravor.

En hvað er þetta fyrirbæri „viðarperlur“ og hvers vegna gæti þessi vara verið áhugaverð fyrir okkur Íslendinga? Hvernig nýtist þetta bændum, eða öðrum sem hafa búsetu á köldum svæðum, þar sem ekki er kostur á annarri húshitun en með rafmagni eða olíu?

Til þessa hafa viðarperlur verið fluttar inn í töluverðu magni, eða allt að 3.000 tonn um ári, en notkunin er einungis sem undirburður fyrir ýmiss konar búfænað. Viðarperlur eru mjög góðar til slíks brúks vegna mikillar rakadrægni perlnanna. Einnig binda þær ryk úr andrúmsloftinu ef gæði vörunnar eru góð.

En það er fleira en sem sýnist

Notkun á viðarperlum hefur aukist gríðarlega en framleiðsla og notkun á heimsvísu var um 2 milljónir tonna um aldamótin en á árinu 2018 var notkunin 26,1 milljón tonn, og það einungis í löndum Evrópusambandsins. Á milli áranna 2017 og 2018 hafði notkunin aukist um 8%. (European Pellet Council.)

60 prósent af þessu magni fara í notkun hjá einstaklingum til húshitunar og 40 prósent til rafmagns og framleiðslu á varma í sérstökum orkuverum.

Svíþjóð, það mikla skógræktarland, er ágætt dæmi um notkun til samanburðar við Ísland. Heildarmagn viðarperlna á sænskum markaði 2018 var um 1,8 milljón tonn. Þetta samsvarar um 8,6 TWh varmaorku sem er svipað og öll varmanotkun á Íslandi, til hitunar og raforkufram-

Perlubrennari.

Myndin sýnir dæmigerða uppsetningu á miðstöð þar sem vel kemur fram hversu haganleg þessi tæki eru og útlit þeirra ekkert síðra en til dæmis hitakútur sem notar rafmagn eða gashitari sem notaðir eru í Evrópu. Þannig ofnar fást frá 9-100 kW og eru allir alsjálfvirkir og stjórnað með appi í farsíma eiganda. Ummál er líka misjafnt en margir ofnar sem tengdir eru inn á ofnakerfi íbúða eru ótrúlega nettir þar sem auðvitað búa margir notendur í Evrópu í stórborgum þar sem fermetraverð er mjög hátt og allt pláss þarf að nýta til hins ýrasta.

leiðslu samtals (nánar tiltekið 9,4 TWh á árinu 2018 skv. ársyfirliti Orkustofnunar).

En hvað eru viðarperlur?

Viðarperlur eru pressaður trjáviður sem fellur til við úrvinnslu á timbri svo sem við viðarvinnslu eða sem grisjunarviður eða hver sá trjáviður sem ekki hefur verið meðhöndlaður á einhvern hátt. Skógarauðlind Íslands vex stöðugt og því má reikna með auknu framboði grisjunarviðar af öllum stærðum og gerðum. Ómeðhöndlað timbur, svo sem brotin vörubretti, geta einnig verið þrýðilegt hráefni sem annars hefði verið urðað eða sett í jarðgerðarvinnslu.

Framleiðslan, hvernig eru viðarperlur búnar til?

Hráefnið er malað niður í sag sem síðan fer í meðferð þar sem steinar og aðrir hugsanlegir aðskotahlutir eru fjarlægðir. Sagið er síðan þurrkað niður í 10-12% rakastig. Þá er það sett í sérstaka

Viðarperlur frá Ilmi.

perlupressu, sem við núning myndar hita í saginu og pressar í gegnum gatastykki, ekki ólíkt hakkavél. Við hitann sem myndast við þessa aðgerð losna úr læðingi eiginleikar í efni sem er í öllum trjávið, lignum, sem bindur perlurnar saman. Þær koma mjög heitar úr pressunni og fara því í

kælimeðferð til að harðna fyrir þökkun.

Framleiðsla þessi virðist einföld. Hún er samt nokkur nákvæmnisvinna þar sem huga verður að mörgum atriðum sem verða að vera á réttu róli, samtímis. Svo sem kornastærð og rakastig efnisins verður að vera rétt til að út pressist perlur sem hanga saman.

Reynsla á gerð viðarperlna á Íslandi er stutt en nokkrir hafa þó reynt það og náð á ágætis tökum. Tandrabretti ehf. í Fjarðabyggð hefur nýlega hafið framleiðslu á viðarperlum og notar til þess jafnt grisjunarvið af Héraði og úrgangsvið sem til fellur úr timburbrettaframleiðslu félagsins auk efnis sem berst frá Alcoa og fleirum á Austurlandi. Hafin er vinna við að fá Evrópuvottun á perlurnar sem framleiddar eru til bruna en undirburður mun verða seldur undir vörumerkinu Ilmur.

Miðstövar – perluofnar

Tækni og tæki til að brenna perlur hafa þróast mjög mikið á síðustu árum. Notkun í Evrópu er orðin mjög

algeng eins og sala á perlum þar gefur til kynna. Þessi almenna notkun væri ekki möguleg ef þægindastuðull hins almenna notenda væri ekki orðinn á svipuðu reki og hann var vanur við að nota gas eða olíubrennara til upphitunar heimilisins. Íslendingar á ákveðnum aldri, sem bjuggu utan höfuðborgarsvæðisins, muna sennilega flestir eftir olíukyndingu á sínum heimilum.

Bruna í perluofni er stýrt þannig að hann er mjög heitur og verður það til þess að mengun er sáralítill og notkun þessara ofna því leyfð innan þéttbýlis. Vegna hins háa hita við brunann og hreinleika hráfnisins verður svo til engin aska og er undir öllum mengunarstuðlum Evrópusambandsins hvað varðar útblástur.

Í húsum þar sem áður var kynt með gasi eða olíu hefur þeim brennurum verið skipt út og vatnið hitað með perlubrennara.

Einstakir ofnar eru minni og notaðir til að hita smærri rými. Heitu lofti er blásið inn í rýmið í gegnum ristar ofarlega á ofninum. Perlurnar eru settar í sérstakt hölf og er tækið algerlega sjálfvirkt og stjórnað með fjarstýringu.

Frekari möguleikar

Í Evrópu er þessi hitunarkostur einnig mikið notaður við að hita upp stærri byggingar svo sem íþróttaskemmur, sundlaugar og sýningarhallir. Knattús á Íslandi gætu því vel nýtt sér þennan möguleika. CHP (Combined Heat and Power) er svo annar möguleiki sem er farið að nota í auknum mæli en þá er hitinn fyrst notaður til að knýja túrbínu til raforkuframleiðslu en hitinn síðan notaður til húshitunar í fjarvarmaveitu.

Umhverfisáhrif

Notkun á viðarperlum hefur aukist svo mikið að undanförunu að notkun á jarðefnaeldsneyti hefur dregist saman. Mikið til er þar fyrir að þakka betri nýtingu og gæðum hráfnisins. Ólíkt bruna á jarðefnaeldsneyti og kola er bruni viðar kolefnishlutlaus.

Notkun á hráefni úr skógum landsins er mikilvægt til að minnka kolefnisspor okkar. Á sama tíma getur þessi iðnaður orðið til þess að auka notkun á grisjunarvið úr skóginum á Íslandi. Þetta er aðferð sem nýtir allan tilfallandi við, hvort sem það eru smá tré úr snemmgrisjun eða stór tré sem ekki hentar til flettingar.

Hlynur Gauti Sigurðsson,
framkvæmdastjóri
Landssamtaka skógar eigenda

Við ræktum skóg – Skógrækt er atvinnugrein

Þeim fer fjölgandi sem stunda skógrækt á Íslandi og ekki verður langt að bíða þess, að skógrækt verði aðal búgrein margra bænda. Skógararnir vaxa og víða er komið að grisjun. Atvinnugreinin skógrækt mun eflast og verða mikilvæg, innan fárra ára.

Ungir hönnuðir munu vinna með handverksmönnum og litlum iðnfyrirtækjum að þróun og framleiðslu nytjavöru úr timbri. Stærri fyrirtæki munu sækjast eftir innlendu timbri og framleiða klæðningar, burðarbita, smáhýsi og jafnvel stærri byggingar. Þetta er ekki draumsýn, þetta er veruleiki. Það er að segja, ef rétt er á spilum haldið.

Varðandi opinbera styrki til skógræktar virðast þeir ráðast af því, hversu mikið er afgangs

Frá Reykjum í Ölfusi.

í kassanum. Ef ekki væri hin margumtalaða loftslagsvá, væri líklega lítill áhersla lögð á skógrækt. Ráðamönnum væri kannski hollt að líta til þeirra mörgu landa sem nú leggja áherslu á skógrækt og gróðursetja trjáplöntur í milljarðavís, til að binda kolefni, en einnig til nytja.

Það mætti sýna þessari ungu atvinnugrein meiri skilning, skref fyrir skref. Gera áætlun og fylgja henni. Það þarf að framleiða skógarplöntur, gróðursetja þær og hirða um skógana. Það þarf að grisa og höggva skóg og nýta viðinn. Skipulag skóga er unnið

Mynd / HGS

María E. Ingvadóttir.

hjá Skógræktinni í samráði við skógarbændur, sem einnig hafa aðgang að sérfræðingum þeirrar stofnunar. Það þarf að kenna betur umhirðu skóga, þar sem verið er að rækta skóg og framleiða timbur sem standast þarf alþjóðastaðla, gæðavöru. Það þarf fjölbreyttari tegundir í skógana okkar, það þarf að rannsaka enn frekar hvaða tegundir og hvaða klónar henta best okkar aðstæðum og veðurfari. Það þarf að huga vel að fræðslu og námskeiðum fyrir alla þá sem koma að öllum stigum, frá framleiðslu plantna til skógarhöggs.

Við skipulag skóga þarf að huga að brunavörnum og með hvaða hætti má verjast þeim vágesti. Brunavarnir eru mikilvægar og það dugar ekki að ætla að huga að þeim síðar. Unninn hefur verið netbæklingur, grodureldar.is, þar sem eru góðar leiðbeiningar og góð ráð. Sveitarfélögin sjá um slökkvistarf, hvert á sínu svæði, og þau ættu öll að sýna þann metnað og ábyrgð að byggja upp sterkar varnir, kortleggja, merkja, leiðbeina og kenna fyrirbyggjandi aðgerðir og rétt viðbrögð ef þarf.

Það er erfitt að verðmeta skóg, því hefur ekki verið hægt að tryggja skóg. Þetta þarf að skoða, það er mikið í húfi ef illa fer, jafnvel ævistarf heillar fjölskyldu, jafnvel nokkurra ættliða. Leita mætti í smíðju nágrannaþjóða okkar, hvað reynslan hefur kennt þeim í þessum efnum.

Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri kennir skógfræði. Hún er umhugsunarverð þessi háskólaárátta okkar, af hverju þarf skógfræði að vera á háskólastigi? Ef skógfræði væri á sama róli og iðnnám ættu fleiri að hafa áhuga og námið að vera eftirsóknarverðara. Það mætti jafnvel krydda námið enn frekar með námsdvöl erlendis, þannig að nemendur fengju að kynnst samsvarandi námi hjá nágrannaþjóðum okkar, bæði bóklegu og verklegu. Mætti ekki skoða það að nám skógfræðinga og garðyrkjufræðinga væri í samfloti og sá skóli yrði á Reykjum? Það hljómar afkáralega að framtíð Garðyrkjuháskólans skuli ótrygg. Nú er tíðarandinn sá, að það á að rækta meiri skóg og meira grænmeti og blóm á Íslandi. Það þarf menntað fólk í þessar greinar. Aðstaðan á Reykjum hefur ekki fengið viðunandi viðhald, en nú ætti það fólk sem ræður ferðinni að láta taka þar til hendi og byggja upp faglegt nám í takt við þarfir samtímans, bæði í skógrækt og garðyrkju.

Ef ráðamenn tækju skógrækt alvarlega og hún fengi þann stuðning og þann sess sem hún þarf sem atvinnugrein, ætti hún að heyra undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið. Í dag heyrir hún undir umhverfis- og auðlindaráðuneyti, en á mikið samneyti við landbúnaðararm atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis. Þessi flækjufótur er óþarfur, skógræktin er iðnaður og þar verður til nýsköpun.

María E. Ingvadóttir,
skógarbóndi og formaður
Félags skógaræigenda
á Suðurlandi

LÍF&STARF

Bæjarstjórn Akureyrar telur að stofnun Háskólans á Akureyri hafi verið ein besta byggðaaðgerð sem farið hefur verið í og mikilvægt sé að hlúð sé vel að stofnuninni, m.a. að hún sé fjármögnuð á þann veg að hún nái að sinna hlutverki sínu.

Bæjarstjórn Akureyrarbæjar: Tillit verði tekið til byggðasjónarmiða þegar háskólaumhverfið er skoðað

Bæjarstjórn Akureyrarbæjar leggur áherslu á að tekið verði tillit til byggðasjónarmiða þegar háskólaumhverfi Íslands er til skoðunar. Mikilvægt sé að hlúa vel að Háskólanum á Akureyri þannig að hann geti sinnt hlutverki sínu.

Bæjarstjórn ræddi á dögnum um Grænbók um fjárveitingar til háskóla sem hefur verið til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda. Í grænbókinni er gerð grein fyrir núverandi fjárveitingakerfi, möguleikum við hönnun á nýju kerfi og settar fram lykilsurningar til að efla umræðu um stefnu um háskóla og hvaða fyrirkomulag fjárveitinga styðji best við innleiðingu á slíkri stefnu.

Í umsögn um grænbókina sem Ásthildur Sturludóttir bæjarstjóri sendi fyrir hönd Akureyrarbæjar er meðal annars fjallað um mikilvægi þess að stjórnvöld tryggi að minni háskólar haldi sérstöðu sinni og

frekar verði horft til aðgerða sem efla starfsemina heldur en að veikja rekstrargrundvöll þeirra.

Nemendum í háskólakerfinu í heild hefur fækkað frá árinu 2013, en á sama tíma hefur fjölgað verulega í Háskólanum á Akureyri. „Þessi aukning hefði orðið mun meiri ef ekki hefði verið gripið til þeirra aðgerða [hertar aðgangstakmarkanir] sem HA hefur notað síðastliðin þrjú ár og munu verða enn harðari fyrir haustið 2020, þar sem fjárveitingar til skólans hafa ekki verið í samræmi við þá miklu fjölgun nemenda sem sækja þar um nám,“ segir í umsögninni. Þótt aukin samkeppni um námspláss geti verið jákvæð, þá gangi þessi þróun algerlega gegn upprunalegum hugmyndum um stofnun Háskólans á Akureyri „þar sem markmiðið var að auka aðgengi að háskólanámi, sérstaklega fyrir fólk utan höfuðborgarsvæðisins,“ segir í umsögninni. /MDP

Varmahlíð í Skagafirði.

Mynd / HKr.

Vilja byggja minni íbúðir á Hofsósi og í Varmahlíð

Hoffell ehf. hefur óskað eftir viðræðum við Sveitarfélagið Skagafjörð um uppbyggingu nokkurra íbúða á Hofsósi og Varmahlíð.

Íbúðirnar gætu hentað þeim

sem vildu flytja úr stærri fasteignum í minni, segir í erindi Hoffells til sveitarstjórnar. Byggðaráð Sveitarfélagsins Skagafjarðar fól sveitarstjóra að ræða við forráðamann Hoffells um málið. /MDP

Fjárfestingastuðningur í svínarækt

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið auglýsir eftir umsóknum um fjárfestingastuðning í svínarækt. Um umsóknir og úthlutun stuðningsins gilda ákvæði VII. kafla reglugerðar um almennan stuðning við landbúnað nr. 1260/2018. Umsóknum um fjárfestingastuðning vegna framkvæmda á árunum 2019-2020 skal skilað inn rafrænt á afurd.is eigi síðar en **31. mars**.

Umsóknarfrestur verður ekki framlengdur.

Markmið stuðningsins er að auðvelda sérstaklega smærri svínabúum að hraða því að standast kröfur samkvæmt gildandi reglugerð um velferð svína.

Skilyrði fyrir veitingu fjárfestingastuðnings er að finna í 33. gr. reglugerðarinnar og eru vegna:

- Nýbygginga eða viðbygginga
- Endurbóta á eldri byggingum, þar sem skipt er út meira en 50% af innréttingum.
- Kaupa á innréttingum og búnaði.

Fjárfestingastuðningur fyrir hvern framleiðanda getur að hámarki numið 40% af stofnkostnaði ef heildarkostnaður fer yfir eina milljón króna.

Stjórnarráð Íslands
Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Getum við orðið að liði?

Við erum með allar lausnir fyrir þvottahús, Hótel, Gistiheimili og Sjúkrastofnanir.

Þurrkarar 8-80kg.

Þvottavélar 8-120kg.

Strauvélar, hótellín, þvottagrindur, taupokar ofl.

Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík
Símar: 567 4577 / 892 8925
icefakta@icefakta.is / www.icefakta.is

Lely Center Ísland

Baggaspjót

Reykjavík: Krókháls 5F - Sími 414 0000 - www.lci.is
Akureyri: Óðinsnes 2 - Sími 464 8600

LAMBAMERKI

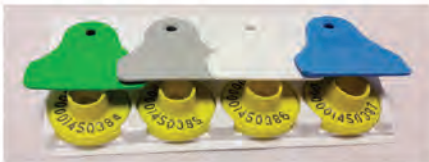
Prentað er á merkin hjá Plastiðjuni Bjargi – Iðjulundi, Akureyri

Veittur er 12% afsláttur af MICRO lambamerkjum ef pantað er inn á bufe.is fyrir 18. mars

Micro lambamerki

Combi Nano blöðkumerki í lömb.
Combi Nano örmerki -Örmerkjahluti merkis er endurnýtanlegur.

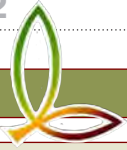

Seljum tangir, nálar í þær og merkipenna.

PLASTIÐJAN BJARG
IÐJULUNDUR

Iðjulundur – Furuvöllum 1 – 600 Akureyri.
Opið frá kl. 8 - 16 alla virka daga
Sími 414-3780 – pbi@akureyri.is

GARÐYRKJUSKÓLI LBHÍ REYKJUM

Grænkál og grænir tómatar.

Landbúnaðarháskóli Íslands á Reykjum í Ölfusi: Námsbraut um lífræna ræktun matjurta á Reykjum

Framleiðsla lífrænt ræktaðra matvæla hefur farið mjög vaxandi á undanföllum árum í nágrannalöndum okkar. Heildarframleiðsla lífrænt vottaðra matvæla í Danmörku telur nú rúm 11% af heildarframleiðslu þeirra sem er heimsmet.

Svipaða sögu er að segja af aukinni framleiðslu lífræna landbúnaðarafurða í flestum Evrópulöndum. Hér eigum við langt í land með að komast nærri þeirri tölu, allt of fáir framleiðendur sinna þessari hlið matvælaframleiðslu og er garðyrkjan þar engin undantekning. Mikið er flutt inn af lífrænu grænmeti og ávöxtum sem hægt væri að framleiða hér á landi því markaðurinn fer ört vaxandi með aukinni umhverfisvitund neytenda.

Kirsiber.

ferlum og verndun líffræðilegrar fjölbreytni eru atriði sem lífrænar ræktunaraðferðir taka mið af og skiptir meðvitaða neytendur sífellt meira máli.

Garðyrkjuskólinn býður upp á nám í lífrænni matjurtarframleiðslu

Á starfsstöð Landbúnaðarháskóla Íslands á Reykjum í Ölfusi er starfrækt sérstök námsbraut um lífræna matjurtaræktun svo fjölga megi menntuðum garðyrkjufurðingum í þeirri grein. Fjölbreytni einkennir skólastarfið. Kennir eru grunnáfangar eins og grasafræði og plöntulíf-eðlisfræði en einnig lífrænar ræktunaraðferðir í gróðurhúsum og garðlöndum. Lögð er sérstök áhersla á umhverfis- og samfélagslega ábyrgð framleiðenda, jafnt gagnvart neytendum og náttúru. Nemendur fá fræðslu um umhverfismál, grundvallaratriði vistfræði og sjálfbærni. Kennir er býflugnarækt til hunangsframleiðslu, gæðamál, dreifing og úrvinnsla afurða. Kennslan er að hluta til verkleg og er í boði bæði í staðarnámi og fjarámi.

Hægt er að fá frekari upplýsingar og sækja um nám á lífrænu brautinni á Garðyrkjuskólanum næsta vetur á heimasíðu Landbúnaðarháskóla Íslands: lbhi.is.

Ingólfur Guðnason,
námsbrautarstjóri
garðyrkjufurðingur á
Reykjum.

Lífrænt ræktaðar gulrætur.

Heilnæmar afurðir og virðing fyrir umhverfinu

Lífrænt ræktaðar matjurtir eru ekki aðeins framleiddar til að gefa neytendum kost á heilnæmu grænmeti án notkunar á tilbúnum áburði, kemískum varnarefnum og erfðatækni. Vakin hefur verið athygli á því að lífrænar ræktunaraðferðir stuðla að bættu umhverfi á svo margvíslegan hátt, til dæmis með nýtingu á lífrænu hráefni sem næringargjafa og aukinni kolefnisbindingu með heilbrigðri jarvegsrækt. Virðing fyrir náttúrulegum

Á FAGLEGUM NÓTUM

Í rannsóknum þar sem kafað var nánar ofan í næringarefnið kom í ljós að sterkt samhengi var á milli neyslu mjólkurpróteins og líkamshæðar og -þyngdar. Þá kemur einnig fram í skýrslunni að vanþroski barna er mun algengari, ef þau fá fyrst og fremst næringu sem eingöngu byggir á afurðum úr plönturíkinu.

Mjólk er góð bæði fyrir kálfa og fólk!

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Reglulega kemur upp sú undarlega umræða um að kúamjólk sé ekki holl og góð næring fyrir fólk á öllum aldri. Það er auðvitað ekki rétt og sem betur fer njóta fleiri og fleiri íbúar heimsins þeirra mikilvægu forréttinda að geta neytt mjólkurafurða, með öllum þeim kostum sem slíkri neyslu fylgir og þeim mikilvægu næringarefnum sem neyslan ber með sér.

Þrátt fyrir að mjólk og mjólkurvörur hafi verið mikilvægur næringarefnagrunnur mannkyns í þúsundir ára, og er í raun samofin þróun mannkyns, þá er það því miður svo að ákveðinn hópur fólks í heiminum getur af einhverjum ástæðum ekki notið mjólkurafurða t.d. vegna óþols eða ofnæmis. Tækninni og þekkingunni fleygir hins vegar fram og eftir því sem bætist í þekkingarbrunn þeirra sérfræðinga sem vinna við úrvinnslu matvæla aukast möguleikar þeirra sem eru með ofnæmi eða óþol á því að geta líka notið þessara mikilvægu matvæla.

Einn af hverjum átta

Þó svo að hlutfall kúabænda og þeirra góðu starfsmanna sem vinna við afurðastöðvar hér á landi skipti ekki tugum þúsunda, þá er mjólkurframleiðsla og -vinnsla ein stærsta ef ekki stærsta atvinnugrein heimsins. Samkvæmt áætlun frá IDF, sem eru alþjóðasamtök um mjólkurframleiðslu og -vinnslu, þá hafa um 1 milljarður íbúa heimsins lífsviðurværi sitt af annaðhvort mjólkurframleiðslu, -vinnslu eða -sölu.

Talið er að íbúar heimsins séu nú um 7,7 milljarðar og þannig er þessi eina atvinnugrein með um 13% vægi á heimsvísu. Fáar ef nokkrar aðrar atvinnugreinar í heiminum eru jafn umsvifamiklar og mikilvægar fyrir afkomu og næringu fólks. Greinin hefur þó átt undir högg að sækja á heimsvísu að undanförmum og skýrist það af bæði veðurfarslegum áhrifum í einstökum heimshlutum en einnig vegna neikvæðrar umræðu um sósíalísk greinarinnar. Því hefur nú þegar verið brugðist við og er

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

staðan í dag gjörbreytt frá því sem áður var og í framtíðinni verður þessi mikilvæga atvinnugrein að fullu án sósíalískra. Þá hefur umræða um dýraafurðalaust fæði, sem reyndar er mest bundin við íbúa í hinum ríkari löndum heimsins, haft einhver áhrif en þó óveruleg.

Fjölbreytt og staðgóð næring nauðsyn

Í síðustu viku kom út skýrsla á vegum FAO, Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, en hún fjallar um með hvaða hætti neysla mjólkurafurða hefur gjörbreytt næringarástandi íbúa heimsins og hvernig neysla mjólkurafurða getur hjálpað við að draga úr vannæringu og hungri á heimsvísu (Dairy's impact on reducing global hunger, FAO 2020).

Í skýrslunni kemur m.a. fram að hungur eða vannæring meðal íbúa heimsins er eitt af allra stærstu og umfangsmestu vandamálum heimsbyggðarinnar í dag. Vannæring orsakast ekki aðeins af ónógri fæðu heldur skapast ástandið fyrir tilstilli margra samverkandi þátta og má m.a. rekja til neyslu á röngu fæði.

Vannæring er oft nefnd „hið ósýnilega neyðarástand“ þar sem skaðleg áhrif hennar eru oft aðeins toppurinn af ísjakanum og á mörgum svæðum er vannæring viðvarandi ástand og verða börn fyrir skaðlegum áhrifum hennar strax í móðurkviði.

Skortur á fjölbreyttri og staðgóðri næringu heldur svo áfram að gera þessum börnum erfitt um vik, gerir þau móttækilegri fyrir sjúkdómum og heftir líkamlegan og andlegan þroska þeirra.

Meira en 800 milljónir svelta

Talið er að árið 2017 hafi því miður 821 milljón manns búið við hungur. Þetta svarar til þess að einn

af hverjum níu íbúum heimsins hafi búið við hungur! Það sem verra er, er að þessi hópur hefur farið stækkandi og er talið að fjöldi hungraðra í heiminum hafi aukist um 40 milljónir frá árinu 2014.

Þegar talað er um hungur í þessu samhengi er rétt að taka fram að skilgreiningin á því er að fólk búi við fæðuskort og vannæringu auk þess að vanta upp á nauðsynlegan daglegan skammt af vítamínum og steinefnum.

Meirihluti þessa fólks, sem býr við hungur, býr í löndum þar sem tekjur eru lágar eða í meðallagi. Þá er það sameiginlegt að oftast býr þetta fólk í dreifbýli og hefur lífsviðurværi sitt af landbúnaði.

Samhengi hlutanna

Fyrri skýrslur frá FAO hafa bent á skýrt samhengi á milli neyslu dýraafurða og bættrar næringarefnastöðu barna í dreifbýli hinna fátækari landa en í þessari nýju skýrslu er einungis horft til áhrifa mjólkurvöruneyslu. Skýrslan byggir á yfirlitssamantekt höfunda á fjölda rannsókna á áhrifum neyslu mjólkur og mjólkurafurða á vöxt og þroska fólks og kemur svo sem ekki á óvart að skýrt samhengi er þarna á milli og þá sérstaklega meðal barna.

Börn sem eru vannærð vaxa minna og þroskast hægar en vel nærð börn og er munurinn óafturkræfur. Þá hefur vannæring barna einnig áhrif á þroska heilabúsins og eykur líkur á langvinnum sjúkdómum síðar á ævinni. Ótal aðrar rannsóknir hafa svo sýnt fram á jákvætt samhengi á milli mjólkurvöruneyslu og ýmissa jákvæðra áhrifa á líkamann eins og á heilavirkni svo dæmi sé tekið.

Jákvæð áhrif mjólkurneyslu

Í skýrslunni kemur fram að í 16 af 17 rannsóknum, þar sem skoðað

Ef börn drekka mjólk þá verða þau hærri. Þá fannst í öllum rannsóknum jákvætt sambandi á milli mjólkurneyslu og aukinnar líkamsþyngdar barnanna.

var sérstaklega sambandið á milli mjólkurneyslu og vaxtar hjá börnum, þá var marktækt jákvætt sambandi til staðar þ.e. að ef börn drekka mjólk þá verða þau hærri. Þá fannst í öllum rannsóknum jákvætt sambandi á milli mjólkurneyslu og aukinnar líkamsþyngdar barnanna.

Í rannsóknum þar sem kafað var nánar ofan í næringarefnið kom í ljós að sterkt sambandi var á milli neyslu mjólkurpróteins og líkamshæðar og -þyngdar. Þá kemur einnig fram í skýrslunni að vanþroski barna er mun algengari, ef þau fá fyrst og fremst næringu sem eingöngu byggir á afurðum úr plönturíkinu. Slík áhrif koma fyrst og fremst fram á börnum, sem eftir að hafa hætt á brjóstamjólk hætta á sama tíma að fá áfram dýrprótein, sem þau fengu með móðurmjólkinni, og fá eftir það einungis matvæli sem byggja á plöntuafurðum. Skýringin á þessu felst m.a. af því að plöntuprótein eru ekki af sömu gæðum og fjölbreytni og dýrprótein, þegar kemur að vexti og þroska barna.

Þurfum að gera enn betur

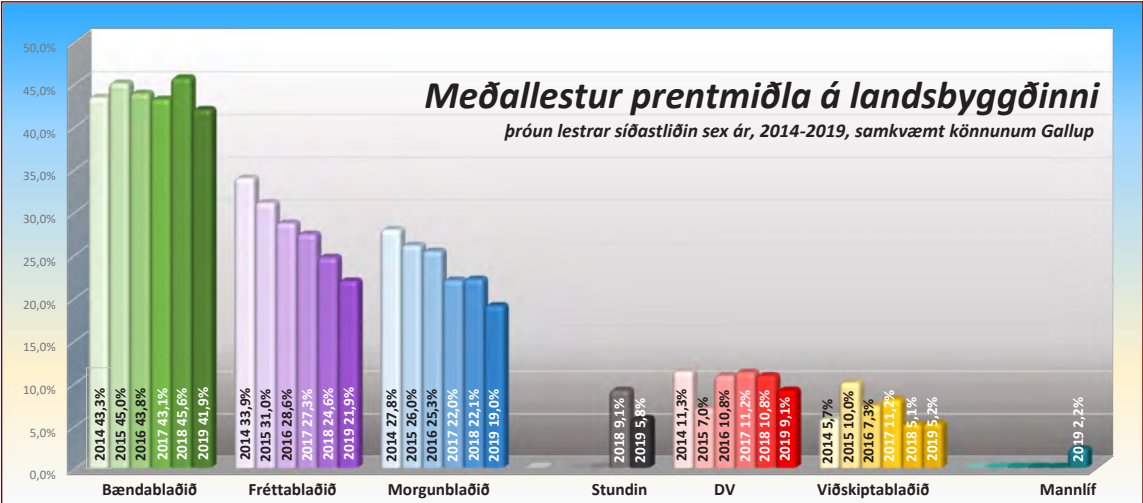
Vegna stöðugrar aukningar á fjölda íbúa heimsins kemur fram í skýrslunni að þörfin fyrir búfjárhald mun aukast verulega á komandi 30 árum, ef okkur á að takast að draga úr og helst af öllu eyða hungri meðal íbúa heimsins. Hér munu búfjárbændur heimsins hafa gríðarlega mikilvægu hlutverki að gegna og sér í lagi þeir sem eru í mjólkurframleiðslu, enda kemur fram í skýrslunni frá FAO að mjólkurvörur henta sérlega vel til

að sinna grunnnæringarefnaþörf fólks þar sem þær eru ekki einungis ríkar af næringarefnum heldur hafa þau einnig í heppilegum hlutföllum. Þá hafa ótal rannsóknir sýnt fram á beint sambandi milli þess að búa með kýr og bættan efnahag og næringarástand fjölskyldna í dreifbýli þróunarlanda. Það er ekki af ástæðulausu að hluta af þróunaraðstoð í heiminum er einmitt beint í farvegi sem lúta að því að kenna fólki meðferð og meðhöndlun kúa og framleiðslu mjólkur.

Við berum ábyrgð

Þó svo að búfjárframleiðsla á Íslandi sé ekki umsvifamikil í heims-sögulegu sambandi þá skiptir hún líka miklu máli, ekki bara á Íslandi heldur fyrir heiminn allan. Þær þjóðir sem það geta þurfa að framleiða meira af dýrpróteinum á komandi árum og stuðla þannig að því að leggja sitt af mörkum fyrir heimsbyggðina alla. Það er á þeirra ábyrgð að sinna framleiðslunni og það væri ekki bara óskynsamlegt heldur einnig afar óábyrgt að gera það ekki.

Það verður þó einungis gert með skynsamlegri nýtingu á aðgengilegu landi og aðföngum og því miður er slíkt af skornum skammti í sumum löndum. Á Íslandi er gnótt ónýtt lands og hér væri hægt að framleiða mun meira af bæði góðu og hollu kjöti og mjólk ef sú ákvörðun væri tekin. Slíkri framleiðslu fylgja vissulega ákveðin aukin umhverfisáhrif sem einnig þarf að taka tillit til, en þetta getur vel farið saman með skynsamlegri stjórnun og samstilltu átaki.

CEMTEC SKEIFUR

Hringgerði

Quittpad undirdýnur

VERDO
undirburður fyrir hestinn

BRIMCO

EFRIBRAUT 6 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

ÍSTEKA

SELDU HRYSSUR TIL LÍFS

Hrossabændur óska eftir hryssum

Mega vera þriggja til fimmtán vetra

Hækkað verð:
Greiðum **35.000 kr.** án vsk. fyrir hryssuna

Sækjum frítt á Suður-, Vestur- og Norðurland.

Upplýsingar: **hryssa@isteka.com** eða í síma **581-4138**.

Geymið auglýsinguna!

Hryssur eru greiddar eftir reikningi og eftir umskráningu í WorldFeng.

CAT®

Allar stærðir af CAT raf-stöðvum:

Opnar stöðvar
Stöðvar í húsi
Stöðvar í gám
Aukabúnaður eins og sjálfvirkur skiptirofi og fleira
Öflug og góð þjónusta

Gerðu kröfur — hafðu samband við Karl í síma 590 5125 eða sendu línu á **kg@klettur.is** og kynntu þér þína möguleika.

KLETTUR

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / **590 5100** / **klettur.is**

Prófun á „SmartCalfCare“ kálfa-kúa-stíu lofar góðu

— Unnið úr grein Rasmus Lang-Ree úr fyrsta tölublaði Buskap 2020

Sigtryggur V. Herbertsson
ábyrgðarmaður í bótækni
sigtryggur@rml.is

Anna Lóa Sveinsdóttir
ráðunautur, rekstrar-
og umhverfisvið
als@lbhi.is

„SmartCalfCare“ (hér eftir skammstafað SCC) er hugmynd sem þótti best í uppfinningakeppni landbúnaðarins í Noregi 2019. Þetta er fyrirkomulag þar sem mjólkurkúr sem mjólkuð er í mjaltapjóni og kálfur hennar geta átt samneyti.

Við stíuna eru nemastýrð aðgangshlið, annað sem hleypir kúnni inn og hitt sem hleypir henni út. Í stíunni er svæði þar sem kúr og kálfur geta átt samneyti og enn innar í stíunni er kálfasvæði sem er lokað fyrir kýrnar. Þar er legusvæði, mjólkurfóstra og kjarnfóðurbásar fyrir kálfa. SCC stíu á prófun er 14x5 m að stærð.

Hugmyndin er lausn sem leitar við að auðvelda þörf fyrir samneyti kýrinnar og kálfsins innan ramma nútíma mjólkurframleiðslufyrirkomulags. SCC er samvinnuverkefni í Noregi milli Mjólkursamlagsins Tine, Norska Dýralæknasambandsins, FK Agri, Sambands lífrænnar framleiðslu Norsøk, Rannsóknarbús NMBU í Ås, Maurstad Holding og DeLaval.

Það er of snemma að álykta en hingað til hafa prófanir á SCC virkað í nútímafjösum með mjaltapjóni.

Prófun fer fram á rannsóknarbúi NMBU (norski landbúnaðarháskólinn) við Ås í Noregi þar sem Julie Føske Johnsen fer fyrir rannsókninni. Julie segir í norska landbúnaðarblaðinu Buskap frá fyrstu athugunum sem fer þar fram með 3-4 pör.

Fyrirkomulagið er að kúr og kálfur ganga saman í stíu fyrstu þrjá dagana eftir burð áður en prófun hefst. Kálfarnir þurfa að vera tiltölulega jafngamlir (10 daga mismunur) og planið er að mæðgin séu í SCC stíu í fjórar til sex vikur eftir burð. Hugsunin er að vambarstarfsemi kálfsins væri komin vel í gang áður en hann er skilinn frá móður.

Ekkert fyrir kúna í SCC stíunni

Rannsóknin er sett upp þannig að kýrnar hafi ekkert í SCC stíuna að sækja nema fyrir samneyti. Kúr hefur hvorki aðgang að föðri eða vatni heldur nýtir kýrin stíuna eingöngu vegna móðureðlisins, að gá að kálfi

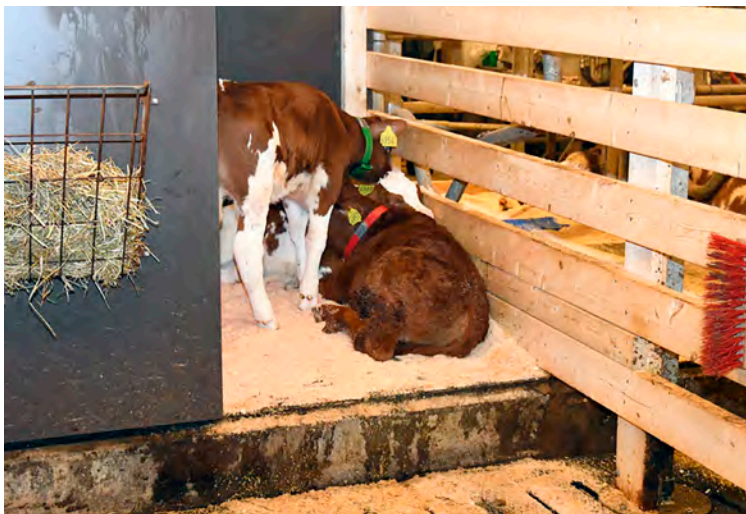

Mynd 1: Julie Føske Johnsen við legusvæði kálfa. Heimild: www.buskap.no

Mynd 2: Aðgangsstýringarhlið. Heimild: www.buskap.no

sínum. Prófunin hefur sýnt að kúr geta komið í heimsókn allt að tíu sinnum á sólarhring. Mest er að gera í SCC stíunni á morgnana en þá voru að jafnaði flestar mæður á sama tíma inni í stíunni. Samneyti kúnna og kálfa er í formi þess að kýrnar standa og sleikja kálfinn meðan

Mynd 3: Legusvæði kálfa næst legubásun kúa. Heimild: www.buskap.no

hann sýgur hana. Ekki er komið bráðabirgðamat á mjólkurupptöku kálfa en vaxtarhraði þeirra er um 1400 grömm á sólarhring.

meðal mæðranna. Kúr og kálfur fá heldur ekki að éta saman líkt og þau myndu gera á beit.

Málamiðlanir

Þó að SCC prófunin nái að fullnægja náttúrulegri hegðun um samneyti kýrinnar og kálfsins er nauðsynlegt að vera með málamiðlanir þess efnis. Kúr og kálfur fá ekki tækifæri til að hvílast saman, sem er þeirra eðli. Sýnir það sig best í því að þeir legubásar fyrir kýrnar sem eru næst legusvæði kálfa eru vinsælastir

Þrepaskipt aðskiljun

Með nemastýrðu hliði inn í SCC stíuna er auðveldlega hægt að stýra aðgang móður að kálfi. Það að venja undan er framkvæmt þannig að í fyrstu er kúnum neitað um aðgang á nóttunni (frá kl. 21 til kl. 06) í tvo sólarhringa. Í tvo sólarhringa þar á eftir fá kúr og kálfur bara að vera saman á morgnana og á kvöldin. Tvo næstu sólarhringa fá

kúr og kálfur eingöngu að hittast á morgnana. Að lokum er kýrinni neitað inngang inn í stíuna en þau geta snert hvort annað í gegnum milligerði í þrjá sólarhringa áður en kálfur er færður burt. Þá á eftir að rannsaka betur aðskilnaðinn með upptökum og atferlisrannsóknunum.

Viðbótarfóður allan tímann

Kálfarnir hafa aðgang að kjarnfóðri og mjólkurfóstri ásamt heyi og vatni allan tímann á meðan prófun er og er athugað sérstaklega að kálfarnir séu byrjaðir að éta kjarnfóður áður en aðskilnaðarferlið fer af stað. Þar sem kálfar hafa sögð mæður sínar er tiltölulega lítið hlutfall af mjólk sem þeir hafa fengið úr fóstrunni fram að aðskilnaði en verður meiri í takt við minna samneyti við móður.

Samkvæmt Julie munu, í næsta prófunarholli kúa og kálfa, kýrnar fá að fara í mjaltapjón áður en þær fá aðgang að SCC stíunni til kálfa. Annað sem einnig verður tekið tillit til er að venja af mjólk nokkru eftir aðskilnað frá móður til að minnka álag kálfa fyrir breytingum.

Fyrsta kálfs kvígur geta verið áskorun

Ein fyrsta kálfs kvíga í prófuninni var léleg að mæta til mjalta í mjaltapjón og var með leka. Rannsóknir geta því sýnt að það sé ákveðin áskorun að vera með fyrsta kálfs kvígur í SCC.

Rannsakendur héldu fyrirfram að það gæti verið vandamál að kálfarnir myndu elta mæður sínar út úr SCC stíu. Það kom einungis fyrir í nokkur skipti þegar kálfar voru við leik við útgönguhlið og kýrnar hafi þá ýtt þeim með sér út úr stíunni.

Ekki hefur verið skoðuð árásgirni kúa gagnvart fólki eða kálfum. Þó hefur verið lögð til viðbót við hönnun á SCC stíu að bæta við mannopi. Að kálfur sjúgi aðra en móður sína hefur ekki verið vandamál fram að þessu og einungis sjáanlegt í nokkur skipti.

Leitar til sjóða til áframhaldandi prófana

Julie leggur áherslu á að verkefnið sé í þróunarferli og ekki hægt að gera upp tölfræðilegar greiningar á gögnum ennþá. Kýrnar eru með virknimæla sem skrá m.a. jörturtíma og svo er einnig mikið af gögnum úr mjaltapjóni, kjarnfóðurbási og mjólkurfóstri. Einnig eru atferlisrannsóknir, myndbönd, vigtagögn og fleira sem á eftir að vinna með. Þá hefur verið sótt um í sjóði með áframhaldandi prófanir á rannsóknarbúinu á Ås ásamt hjá nokkrum öðrum bændum.

Skrifað upp úr grein í Buskap_1/2020, bls 30-31, af heimasíðu buskap.no.

Innskot höfunda:

Þetta er spennandi verkefni sem er í gangi í Noregi sem vert er að fylgjast með. Margt í þessu er órannsakað, eins og neikvæð áhrif þess að takmarka vatn við kýrnar og eins að setja þær ekki inn í stíuna eftir mjaltir, t.d. fyrir 1. kálfs kvígur. Það eru ekki svo langt síðan eggjaframleiðsla breytti um framleiðsluáðferð í framleiðslu á eggjum úr hamingjusömum hænum, nú í dag þykir það sjálfsagt. Hægt er að fylgjast með prófuninni á heimasíðu verkefnisins - <https://www.smartcalfcare.com/>. Áhugasamir um prófun hérlandis eru beðnir að hafa samband við ráðunauta RML.

Lely Center Ísland

STARTARAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Magnús Leópolðsson lögg. fasteignasali
FASTEIGNAMIÐSTÖÐIN
Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Gott framboð af áhugaverðum jörðum

jardir.is

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is

Landssamtök sauðfjárbænda

Afkoma sauðfjárbænda verður að batna

Unnsteinn Snorri Snorrason
framkvæmdastjóri
Landssamtaka sauðfjárbænda
unnsteinn@bondi.is

Guðfinna Harpa Árnadóttir
Formaður Landssamtaka
sauðfjárbænda
gudfinna@bondi.is

Sauðfjárrækt hefur um langan tíma verið ein af burðarstöðum íslensk landbúnaðar. Búgreinin hefur gengið í gegnum breytingar undanfarna áratugi. Um áráðir hefur íslenskt kindakjöt verið útflutningsafurð. Afkoma af útflutningi hefur verið sveiflukennd. Koma þar til ýmsar ástæður svo sem áhrif gengis og almennra markaðsaðstæðna í heiminum.

Hluti framleiðslunnar sem er fluttur út eru vörur sem ekki eiga sér markað hér á landi. Megin afurð sauðfjárræktarinnar er dillakjöt en til fellur líka kjöt af fullorðnu fé, hliðarafurðir og síðan er innlend eftirspurn eftir lambakjöti með þeim hætti að hlutfallslega selst meira af hryggjum og lærum sem býr til þörf til útflutnings á þeim vörum sem ekki er markaður fyrir hér á landi.

Haustið 2016 lækkaði afurðaverð á lambakjöti um 9,1% og öðru kindakjöti um 33,4%. Árið eftir lækkaði afurðaverðið aftur um 30% og verð á öðru kindakjöti stóð í stað. Hrun í afkomu á erlendum mörkuðum fyrir kindakjöt og hliðarafurðir þeirra samhliða óhagstæðri gengisþróun var megin ástæðan fyrir þessari þróun. Síðan þá beittu Landssamtök sauðfjárbænda sér fyrir aðgerðum sem myndu leiða okkur sem fyrst út úr þessari stöðu. Einkum var horft til aðgerða sem myndu draga úr framleiðslu og jafnframt taka á vandamálum í birgðasöfnun. Ríkisstjórnin kom til móts við hluta kjaraskerðingar bænda í upphafi árs 2018 og farið var í sérstök áttaksverkefni í útflutningi 2016-2017 og 2017-2018. Eiginlegar aðgerðir vegna stöðunnar komu ekki til framkvæmda fyrr en endurskoðun sauðfjársamnings lauk í janúar 2019. Inn í þann samning sóttust sauðfjárbændur eftir verkfærum sem gætu til framtíðar hjálpað til við að takast á við ófyrirséðna markaðsbresti. Fullyrða má að nær öll landbúnaðarkerfi í heiminum eru byggð upp með slíkum hætti.

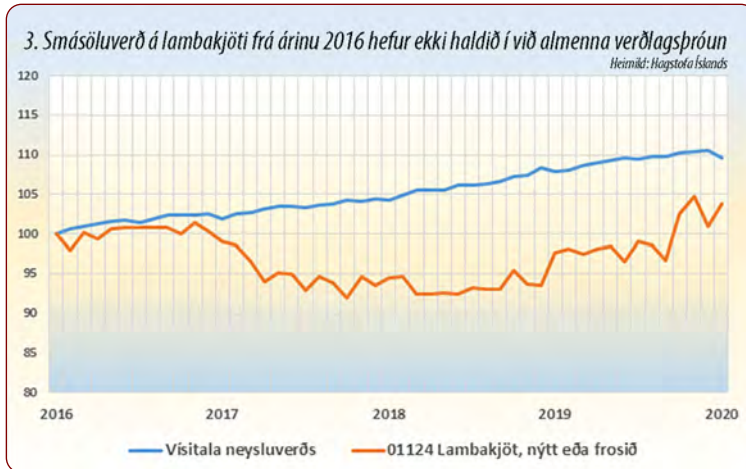
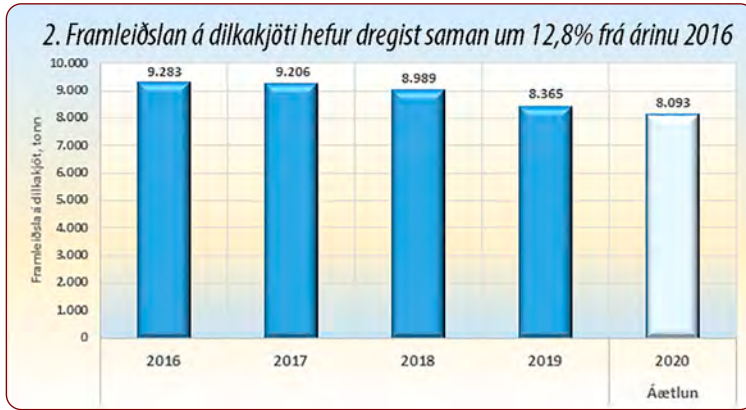
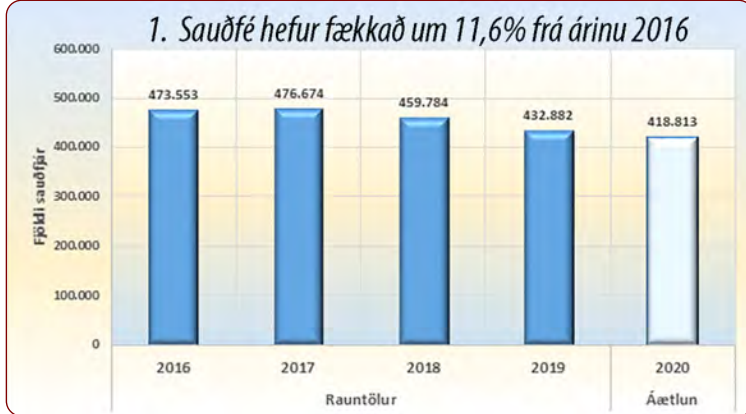
Vetrarfóðraðar kindur árið 2016 voru um 474 þúsund. Ekki eru komnar fram endanlega fjöldatölur fyrir árið 2020 en gera má ráð fyrir að fjöldinn verði um 418 vetrarfóðraðar kindur. Sauðfé hefur því fækkað um 11,5% á þessu tímabili.

Framleiðsla á dillakjöti var árið 2016 um 9.300 tonn og mun á komandi haust verða um 8.100 tonn. Hér um að ræða samdrátt upp á 1.200 tonn af dillakjöti eða 12,8%.

Vísitala neysliverðs mælir þróun smásöliverðs á lambakjöti. Frá upphafi árs 2016 fram á haustið 2018 lækkaði smásöliverð á lambakjöti um 8% meðan almennt verðlag hækkaði um 5%. Síðan þá hefur smásöliverð á lambakjöti smám saman farið hækkaði og er nú um 5% herra en það var við upphaf árs 2018.

Afurðaverð haustið 2019, að teknu tilliti til álagsgreiðslna, var 68% af því sem það hefði verið ef afurðaverð hefði fylgt almennri verðlagsþróun í landinu frá árinu 2013. Ef þessi mismunur er skoðaður nánar og reiknaðar út þær tekjur sem íslensk sauðfjárrækt hefur orðið af vegna hruns í afurðaverði þá nemur það fyrir árin 2014-2019 um 7,2 milljörðum.

Framleiðslukostnaður á lamba-

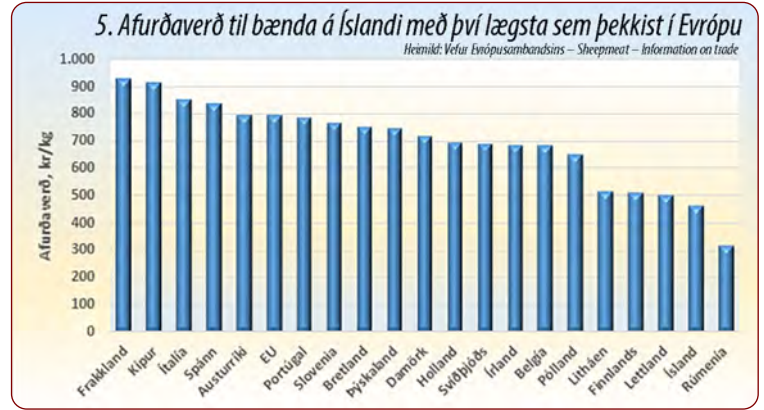
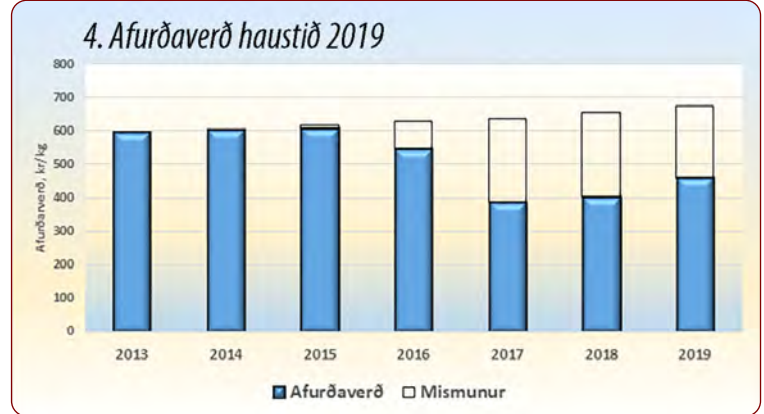

kjöti er um 1.150 kr/kg (1.000-1.300 kr/kg). Tekjur bænda koma annars vegar frá afurðastöð og hins vegar sem opinber stuðningur. Það er nokkuð breytilegt hversu mikið hver bóndi fær í opinberan stuðning en gera má ráð fyrir að stuðningurinn sé um 450 kr/kg lambakjöts (350-550kr/kg). Afurðaverð til bænda þarf því að vera um 700 kr/kg til að standa undir framleiðslukostnaði. Afurðaverð haustið 2019 var 461 kr/kg. Ef horft er til afurðaverðs í nágrannalöndum okkar má sjá að afurðaverð á Íslandi var með því lægsta sem gerist í Evrópu á sama tíma og kostnaður við framleiðsluna er hærri en í flestum þessara samanburðar landa. Afkoma sauðfjárbænda verður að batna.

Nú hafa nokkrar afurðastöðvar greitt uppbót á afurðaverð haustsins 2019. Það er jákvæð þróun og gefur okkur væntingar um að afkoma sauðfjárbænda fari batnandi. Hins vegar eru líka blíkur á lofti. Framleiðslukostnaður afurðastöðva fer hækkaði með vaxandi rekstrar- og launakostnaði. Það sama gildir um framleiðslukostnað bænda. Ekki er ljóst hvaða áhrif innflutningur á hráu kjöti sem hófst nú um áramótin mun hafa á kjötmarkaði hér á landi. Þá eru áhrif COVID-19 sjúkdómsins á heimsmarkað með kjöti óviss og jafnframt er algjörlega á huldu hvernig viðskipti við Bretland og Evrópusambandið mun próast við útgöngu Breta úr EU. Útflutningur á kindakjöti til Bretlands er afar mikilvægur þó ekki fari þangað dýrustu hlutarnir.

Það er aðkallandi að það fari fram umræða um framtíðar fyrirkomulag sauðfjárlátrunar. Sauðfjárbændur hafa bent á að koma megi á sambærilegu fyrirkomulagi í sauðfjárlátrun og er við söfnun og úrvinnslu á mjólk. Í slíku kerfi er hægt að tryggja bændum viðunandi

afkomu og jafnframt stuðla að því að samkeppni milli kjötvinnsla sé virk eftir að búið er að slátra og grófvinna kjötið. Ekkert kerfi er án galla og mikilvægt í slíku kerfi að tryggja öllum framleiðendum jafnan aðgang að hráefni og þannig tryggja

eðlilegt samkeppnisumhverfi á síðari stigum. Slíkt kerfi myndi skapa stöðugleika í afkomu bænda og bæta hag neytenda.

Stóra verkefnið sem sauðfjárbændur standa frammi fyrir er að bæta afkomu greinarinnar. Ef afurðaverð hækkar ekki verulega í haust mun framleiðslan dragast enn meira saman. Á næstu vikum mun framkvæmdastjóri og formaður LS fara á fundi aðildarfélaganna. Þar munum við ræða afkomu greinarinnar og önnur verkefni sem fram undan eru í starfi félagsins. Verkefnin eru af ýmsum toga. Unnið er að því að framfylgja stefnu LS í loftslagsmálum í tengslum við verkefnið Loftslagsvænn landbúnaður, sem er samstarfsverkefni RML, Landgræðslunnar, Skógræktarinnar og umhverfisráðuneytisins. Það þarf líka stöðugt að vinna að því að auka framlegð í greininni með því að efla rannsóknir og ráðgjöf.

Á dögunum var haldin ráðstefna á vegum Fagráðs í sauðfjárrækt til að miðla niðurstöðum rannsókna og skiptast á skoðunum um áherslur og stefnur í sauðfjárrækt. Ráðstefnuna sóttu um 60 manns og annar eins hópur fylgdist með streymi á netinu. Ráðstefnan var tekin upp og verða upptökur aðgengilegar innan skamms. Síðar í þessum mánuði fer fram kynning á fyrstu niðurstöðum Grólinar verkefnisins, þar sem unnið er að því að kortleggja ástand gróður- og jarðvegsauðlinda landsins og þróa sjálfbærnivísa fyrir nýtingu auðlindanna. Þetta er verkefni sem sauðfjárbændur hafa tekið þátt í að þróa og mun hjálpa okkur að gera enn betur þegar kemur að skipulagi beitar og landnýtingu. Við hvetjum bændur til að fjölmenna á aðildarfélagssfundina og láta í ljós sína skoðun um málefni sauðfjárræktarinnar.

Hagkvæm dekk fyrir alvöru kröfur

Þegar velja skal vinnuvéla- og landbúnaðar-dekk skipta gæði, ending og áreiðanleiki höfuðmáli.

Maxam dekkinn eru hagkvæmur kostur og hafa reynst vel við krefjandi aðstæður.

Gerðu kröfur — hafðu samband við sölumenn okkar í síma **590 5280** og kynntu þér kosti **Maxam** dekkjanna.

KLETTUR

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / **590 5100** / klettur.is

VÉLABÁSINN

Subaru Forester e-boxer:

Umhverfisvænn 4x4 Subaru, hlaðinn nýjungum

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Á þeim tíu árum sem ég hef skrifað um bíla hér í Bændablaðið hef ég verið duglegur að prófa nýja Subaru bíla þegar þeir hafa verið í boði, alltaf hefur mér líkað vel við þessa boxer-bíla fyrir utan hvað mér hefur fundist þeir eyða of miklu eldsneyti í samanburði við svipaða bíla, en nú er kominn nýr Subaru með rafmagnsaðstoð sem breytir eyðslunni.

Greinilega minni eyðsla en á fyrri árgerðunum

Um síðastliðna helgi ók ég rétt um 100 km prufuakstur á Subaru Forester e-boxer. Vélin er hybrid (bæði bensín og rafmagn), skilar 150 hestöflum, sjálfskiptur með 7 þrepa skiptingu og er uppgefin eyðsla 8,1 lítri á hundraðið miðað við blandaðan akstur. Fyrstu 40 km ók ég hefðbundinn innanbæjarakstur og samkvæmt aksturstölvunni var ég að eyða 9,6 lítrum á hundraðið, næstu 40 km voru á hálum þjóðvegi sem af og til var svolítill snjór á og var ökuhraðinn á bilinu 70-90 og niðurstaðan úr langkeyrslunni var 7,1 lítri á hundraðið (lítri til tveim lítrum minna en fyrri Subaru sem ég hef prófað). Eins og alla bíla sem ég prófa þá hávaðamældi ég inni í bílnum á sama stað og mældist hljóðið inni í bílnum ekki nema 69db. á 90 km hraða.

Subaru öryggi og þægindi

Bíllinn er hlaðinn af margvíslegum aukabúnaði, brekkuaðstoð, hiti í stýri, akreinalesari, blindhornsvari sem lætur líka vita vel tímanlega ef bíll er að taka fram úr vinstra megin, neyðar-bremsuaðstoð (lætur vita með hljóðmerki ef bíllinn fyrir framan hægir óeðlilega mikið á sér). Einnig er í honum nýjung sem ég hef ekki skynjað fyrr í bíl sem ég hef prófað, en uppi á Mosfellsheiðinni ók við hliðina á mér maður á vél-sleða um tíma og var ég eitthvað of mikið að horfa á hann, þetta líkaði bílnum ekki og pípti á mig og í mælaborðinu var skipun á ensku sem sagði mér að horfa á veginn.

Flestir hafa keyrt bíl með bakkmyndavél, en til viðbótar við hana er önnur myndavél sem er í efri skjá sem sýnir niður á hægna framhjól þegar bakkað er (er í nokkrum tegundum vörubíla), þennan búnað hef ég ekki séð áður í svona litlum bíl og er afar þægilegur þegar aðstæður eru þröngar. Þegar keyrt er í myrkri með háuljósina skipta þau sjálfkrafa niður á lágljósina sé bíll að koma á móti og þegar honum hefur verið mætt skiptir bíllinn sjálfur á háuljósina aftur.

Stillanlegt drif eykur akstursgetuna

Hægt er að stilla drifið á X-mode eða SI-drive. X-mode er fyrir erfiðar aðstæður s.s. snjó, drullu eða grýtt og laust yfirborð (hægt að fara í bysna miklar torfæur á bílnum þar sem hæð undir lægsta punkt er 22 cm), en SI-drive er fyrir almennan akstur og sparakstur. Í aðstæðum þar sem yfirborð vega er mishált

Subaru Forester e-Boxer.

Myndir / HLJ

Helstu mál og upplýsingar

Þyngd	1.641 kg
Hæð	1.730 mm
Breidd	1.815 mm
Lengd	4.625 mm

Sé settur hér krókur er vert að geta þess að bíllinn má draga 1870 kg kerru með bremsubúnaði.

Varadeckinu var fórnað fyrir rafhlöðuna.

Það er eitthvað innra með mér sem segir að hér þurfi betri frágang á söltuðum götum Reykjavíkur.

kemur samhverfa drifið í Subaru sér vel því það dreifir afli á milli hjóla eftir gripi þannig að bíllinn hefur alltaf hámarks grip á hjólin, en stöðugleikinn er enn betri í Subaru bílum vegna boxervélarinnar sem gerir þyngdarpunktinn neðar. Fjöðrun er mjög góð og til samanburðar við flesta aðra bíla sem

ég hef prófað þá höggva Subaru bílar einna minnst í smáholum.

Aldrei sáttur að keyra um varadekkslaus

Með mótörinn fram í og rafhlöðuna aftur í er bíllinn sérstaklega stöðugur og þægilegur í akstri, en það er

Við fyrstu sýn virðist þetta vera lítið breytt vél frá fyrri vélum.

Mikið af upplýsingum er hægt að kalla fram á efri skjánum.

Hægna framhjól bakkmyndavélin er sníll.

Bakkmyndavélarnar, sú litla er hægna framhjól.

svolítið mikið óþægilegt að vita af því að ekkert varadekk sé í bílnum.

Vegna rafhlöðunnar er vara-deckinu fórnað, eitthvað sem er ekki ásættanlegt í vegakerfi sem við búum við, sérstaklega á tímabilinu frá janúar fram í apríl þegar allt er í holum sem höggva bæði dekk og felgur.

Fyrir utan þetta eina atriði finnst mér bíllinn frábær og ekki skemmir verðið sem er afar hagstætt eða frá 6.890.000 Premium og upp í LUX+ sem er á 7.490.000. Hægt væri að bæta við miklum texta um þennan bíl, en fyrir áhugasama vil ég benda á Sigurð, sölumann Subaru, hann veit þetta allt miklu betur en ég, eða á vefsíðuna www.bl.is.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Flest slys er auðveldlega hægt að koma í veg fyrir:
„Erfiðasta verkið var að horfa á foreldri jarða barn sitt“

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Þar sem ég ólst upp var barna-skólinn heimavistarskóli og skóla-stjórinn var fyrrverandi prestur. Það er enn í minningunni eins og að gerst hafi í gær þegar hann kall-aði allan skólann saman og færði okkur þá sorgarfrétt að skólasyst-ir okkar hefði látist úr skyndilegri veiki eftir stutta sjúkralegu.

Næstu daga var skritið að vera í skólanum þar sem alltaf hafði verið klíður og gleði, þessir dagar voru fyrir okkur flestum krökkunum fyrsti ástvinarmissir. Seinna þegar ég og skólastjórinn sátum yfir tafla spurði ég hann út í eftirminnilegar setningar frá þessari stund þegar hann tilkynnti okkur um andlát skólasystur okkar. Hann svaraði að hans erfiðasta verk úr fyrra starfi sem prestur hafi verið að jarða strák sem látist hafði í slysi og úr líkræðu sinni frá því hafi ósjálfrátt komið setningar þennan dag.

Hann lokaði þessari erfiðu spurn-ingu minni á þeim eftirminnilegu orðum að ekkert foreldri ætti að þurfa að ganga í gegnum þá skelfi-legu raun að þurfa að jarða barnið sitt.

Slys á börnum og unglingum eru svipuð í landbúnaði um allan heim

Í von um efnisval í þennan pistil fylgist ég með mörgum vefsíðum þar sem ég get náð í fræðandi efni. Fyrir nokkrum dögum rakst ég á fyrirlestur konu sem starfar við að safna og skrá upplýsingar um slys og banaslys ungmenna sem vinna og eiga heima á sveitabæjum í Bandaríkjunum. Konan heitir Barbara Lee og er forvarnarfulltrúi hjá National Children’s Center for Rural and Ag Health and Safe og

Barbara Lee, forvarnarfulltrúi hjá National Children’s Center for Rural and Ag Health and Safety.

Aflúrtök eða drifsköft á vinnuvélum eru alltaf hættuleg og drifskafthlífar eru því lífsnauðsynlegar.

hélt þennan fyrirlestur á ráðstefnu um öryggi í landbúnaði í janúar síðastliðinn, en í Bandaríkjunum slasast um 33 börn daglega og nálægt þriðja hvern dag verður banaslys á barni undir 18 ára aldri.

Stytt brot úr fyrirlestri Barböru sem hún nefnir: „Hvað er að drepa börnin okkar?“ með minni þýðingu: „Ég vil ekki nota orðið slys til að lýsa neinu af þessum atvikum því hægt hefði verið að koma í veg fyrir þau, þau áttu sér stað vegna lélegra ákvarðana sem teknar voru af þeim sem bera ábyrgð. Við viljum ekki

kenna neinum um, en á sama tíma þarf að finna leið til að stöðva þessi fjölmörgu slys. Flest slys verða á ungmennum í og við notkun dráttarvéla, eða rúmlega helmingur.“

Næst fór Barbara í að tilgreina og lýsa einstökum slysum og banaslysum sem ég ætla að sleppa.

Unglingar á aldrinum 15–17 ára í mestri hættu

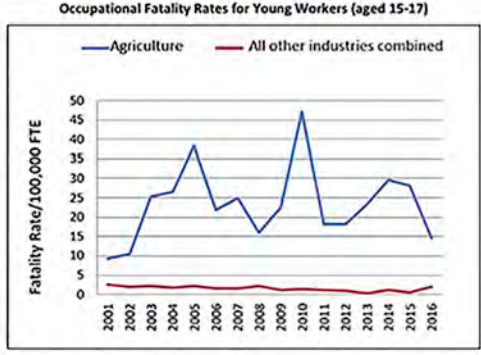
Bændur sem eiga börn verða að muna að þeir eru foreldri í fyrsta sæti og bændur í öðru sæti. Fáir staðir eru eins yndislegir til að ala upp börn og á bændabýlum, en að sama skapi eru fáir staðir jafn hættulegir. Ef það þarf að sinna börnunum þá verður að sinna þeim, sérstaklega smábörnum, en búskaparvinnan verður að bíða því börnin verða alltaf að vera númer eitt.

Fáir staðir eru eins yndislegir og að sama skapi hættulegir að ala upp börn á sveitabæjum. Börn á bændabýlum eru oft í mun hættulegri aðstöðum en jafnaldrar þeirra. Unglingar á aldrinum 15 til 17 ára sem starfa við landbúnað eru 45 sinnum líklegri til að deyja í starfi en unglingar sem vinna við önnur störf.

Sjaldan eru foreldrar ákærðir fyrir gáleysi eftir slys barna þeirra

Þegar foreldri í þéttbýli skilur barn eftir lokað inni í heitum bíl er það refsivert og foreldrið má búast við lögsókn í Bandaríkjunum (tilraun til manndráps eða manndráp af gáleysi). Afar sjaldgæft er að foreldri eða forráðamenn séu sótt til saka fyrir slys á bøndabýlum, en í einu ríki Bandaríkjanna var aðeins í 11 tilfellum ákært og í einu dómsmáli var foreldri dæmt.

Fatal -Working 15-17 yrs.

Súluritið sýnir vel mismuninn á milli landbúnaðarstarfa og annara starfa 15-17 ára unglinga í USA.

Var dæmda gert að borga 150 dali í sekt og skila 50 klukkustunda samfélagsvinnu. Fólst það í að hann þurfti að segja frá

slysinu í fundaherferð með forvarnarfulltrúum um varnir slysa í landbúnaði.

Í Bandaríkjunum slasast að meðaltali 33 börn daglega á bændabýlum, í 25% koma dráttarvélar við sögu, önnur farartæki og fjórhjól 17% og drukknun 16%.

Í auglýsingaherferðinni Keep Kids Away from Tractors (haldið börnum frá dráttarvélum), var ein auglýsingin með fyrisögninni; „Það er auðveldara að jarða hefðina en barn.“

Þetta er aðeins brot úr fyrirlestri sem Barbara Lee flutti, en fyrir áhugasama sem vilja fræðast meira má finna alla greinina sem vitnað er í á vefsíðunni <https://dairystar.com/>.

Alternatorinn eða startarinn bilaður?

Viðgerðir og sala á alternatorum og startörum í flestar gerðir bíla, báta og vinnuvéla.

Hjólastillingar, úrval af ljósum á kerrur og eftirvagna, kerrutenglar, kaplar, perur og tengi.

Sendum um allt land.

www.pgs.is
pgs@pgs.is
s 586 1260
Viðarhöfði 1, 110 Reykjavík

PG Startþjónustan
Alternatarar & Startarar

KROSSGÁTA Bændablaðsins

	125	KLIFUN	GÆLUNAFN	HLÉ	UMRÓT		SPORI	AFLVAKI	STEFNA	KURTEISI	ÖGN
	FUGL										
	TRÍTILA				LÉLEGUR						
	TILSAMANS				KAFALDI						
	SJÚKDOMUR				TEMUR						
	SVIF						NABBI				
							ÓREIÐA				
	↓	STARF	MEINING			ÆPA					
			STAR			MARR				GREIP	SKRAMBI
VÆGI											
					KALLORÐ	SKEMMTUN			HVAÐ		
						MÆLI-EINING			BRASK-ARA		
TIGNA					RENNA				FAX		
					FELLA				JÖRD		
JARÐ-SPRUNGA					FÆGJA			GLJAI			
					FÁLMA			NIÐUR			
HNUPLA						REYNDAR			HUGUR		
						SKEIFA			ÓBEIT		
			HEILU							GÁÐU	MJÖG
			FEIKN								
FJÁRNAM						TRÚAR-TÁKN					
						UPPISTAÐA					
ANNARS					ÖNUG-LYNDI				SANDEYRI		
					ÓTTAST				Í RÖÐ		
YFIRHÖFN				ÓKYRR							
RÝJA					TIL-NEYDDUR						

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

	124	PÜSSA	FORBAST	ÞKJA	VIETU		FÍFLAST	GJAMMA	LEYFI	BLÍÐA	VEIKJA
	HRÁOLÍA	S	V	A	R	T	A	G	U	L	L
	HANGA	L	A	F	A	ÞJÁLFA	T	E	M	J	A
	RÍKI Í ASIU	Í	R	A	K	UMSLAG	A	L	B	Ú	M
	HÝÐI	P	A	R	A	VISTAR-VERA	S	T	O	F	A
	ÞYJA Í EVRÓPU	M	A	S	FENGUR	EMBRÉTTI	S	T	A	Ð	A
	SKEKIN MJÖLK					KVK NAFN					GÖB
	BLAÐUR RÖÐUR										
FARÐA	M	Á	L	A	MULDUR JÖRD	T	A	U	T	GLÓA	SÆTI
REIÐAR-SLAG	Á	F	A	L	L	FRYS	F	N	Æ	S	PUMPUN
SKRÁ	L	I	S	T	A	GLJÁVÖÐ	L	A	K	K	ÖVISSA
					ÞÖKNAST						HREYKJA
ERGI-LEGUR	E	R	T	A	N	D	I	VEGSAMA	MJÖLKUR-AFURD	O	S
								FRANVEGIS		T	U
	I	FÖÐURULL	ÆPA	Í RÖÐ	HNEISA	DE	STYRKUR	M	Á	T	T
											UR
ÞEILD	K	V	O	S	PRÍLA		K	L	I	F	R
					ÞAKBRÚN						A
SORG	H	A	R	M	U	R	AFI	K	R	A	F
											T
GERÐ	Ú	T	G	Á	F	A	TÖNN	L	A	L	Ú
											G
DOX	S	T	A	N	S	HAMS-LEYSI		H	A	M	F
											A
											R
											I
											R

Bændablaðið kemur næst út 19. mars Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF & LYST – BÆRINN OKKAR

Á Gamla Hrauni 2 hefur verið búið nánast óslitið síðan við landnám. Hjónin Jón Ingi Jónsson og Jóhanna Sveinsdóttir keyptu jörðina árið 2009 sem hafði þá verið í eyði í nokkur ár og húsakostur var nánast að hruni kominn.

„Við byrjuðum á að endurbýggja íbúðarhúsið og breyta gamalli hlöðu í fjárhús og fyrstu kindurnar komu þar inn haustið 2010. Við fluttum svo inn í íbúðarhúsið í júní 2011, en áður höfðum við stundað svínabúskap í 15 ár í Hrunamannahreppi og Ölfusi. Síðan 2011 höfum við svo verið að gera upp gamalt fjós, bátaskýli og eins hefur einn hrútakofi bæst við,“ segir Jóhanna.

Býli: Gamla Hraun 2.

Staðsett í sveit: Í Eyrarbakkahreppi hinum forna, sem heitir í dag Sveitarfélagið Árborg.

Ábúendur: Við hjónin Jón Ingi Jónsson og Jóhanna Sveinsdóttir, ásamt dætrum okkar, Maríu Eir 22 ára og Önnu Sigríði 20 ára og fóstur-börnum.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): 6 manna fjölskylda, kettirnir Molly og Torres og hundurinn Lubbi.

Stærð jarðar? 50 hektarar, þar af 15 hektara tún.

Gerð bús? Sauðfjárbú af minni gerðinni.

Fjöldi búfjár og tegundir? Í dag erum við með 40 kindur, 5 hross og 5 hænur. Við gerðum heiðarlega

tilraun til að vera með geitur og ali grísi en það var ekki alveg að ganga upp þar sem þau voru með einbeittan brotavilja sem reyndi verulega á þolrifin hjá ábúendum.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Hér er farið á fætur kl. 7 alla virka daga, en þá fer húsbóndinn til sinnar vinnu utan heimilisins og sinnir svo bústörfunum þess á milli. Frúin sinnir börnum og búi yfir daginn, en við erum líka fósturforeldrar, ásamt því er hún handverkskona og stendur vaktir í Gallery Gimli á Stokkseyri. Svo fer það auðvitað eftir árstíð hvað verið er að gera á bænum en dagurinn er sjaldan nógu langur að okkar mati.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Það er einfaldlega bara allt skemmtilegt sem viðkemur bústörfunum, en þó alltaf leiðinlegt að þurfa að fella dýr.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Ætli hann verði ekki bara svipaður og hann er, þó það eigi alltaf að fækka fénu á hverju hausti,

en frúin fyllist alltaf valkvíða þegar velja á lífgimbrar og endar alltaf með of margar að mati bóndans. En svo stefnum við að því að fara út í skógrækt líka.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Við teljum að félagsmál bænda séu mjög mikilvæg og eigi þeir bestu þakkir fyrir sem þeim sinna.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Okkur finnst slæm þróun að stöðugt sé verið að auka innflutning á erlendu kjöti og grænmeti. Einnig höfum við áhyggjur af framtíð hefðbundinna fjölskyldubúa sem gæti orðið undir í samkeppni við verksmiðjubúin.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Við teljum að helstu tækifærin í útflutningi íslenskra

landbúnaðarafurða liggi í því að viðhalda hreinleika, heilbrigði og gæðum þeirrar vöru sem við framleiðum.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, ostur, smjör og svo slatti af sultum og sósum.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Lambakjöt og fiskur.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Ætli það sé ekki bara þegar við sóttum fyrstu kindurnar okkar haustið 2010, en þær koma frá Hofi í Örafum. Við lögðum af stað að morgni með fullan bíl af börnum og hestakerru en þegar komið var á Vík bilaði bíllinn en bóndinn á Hofi var svo almennilegur að koma á móti okkur með kindurnar og góður vinur okkar kom svo með annan bíl og kerru til Víkur til að flytja menn og dýr heim á Gamla Hraun.

MATARKRÓKURINN

Bleikir fiskar úr eldi eða á m

Bjarni Gunnar Kristinsson
Matreiðslumeistari

Margir elska bændableikju eða bara lax úr næstu matvörubúð. Það er hægur leikur að elda fljótlega og góða rétti úr slíku hráefni.

Bleikja með lauk, steinselju og piparrót

- › 8 litlir vorlaukar eða litlir blaðlaukar
- › 3 bleikjuflök
- › salt og sykur og sítrónubörkur
- › 200 ml rjómi

Skerið laukinn niður og leggið til hliðar. Sjóðið blaðlaukinn í 6-10 mínútur í saltvatni. Kælið og geymið.

Notið ögn af rjóma til að hita blaðlaukinn upp í, áður en maturinn er borinn fram.

- › 2 knippi steinselja
- › 200 ml góð ólífuolía

Setjið nokkur lauf af steinselju í ísbað og notið sem skraut.

Gott er að strá salti, sykri og sítrónuberki yfir fiskinn og láta liggja á fisknum í 20 mínútur. Síðan skolað af saltið og þerrað. Svo má létt steikja eða sjóða eftir smekk.

Bleikja elduð að 50 gráðum í kjarna á pönnu því hún er ekki eins gð ofelduð.

Sett á disk ásamt rjóma, soðnum blaðlauk og ögn af olíu sem er búið

að vinna steinselju saman við í blandara eða mortéli.

Gott er að rífa ferska piparrót yfir með finu rifjarni.

Lax, fennel, agúrka og spínat

- › Hrökkbrauð/laufabrauð

- › 180 g próteinríkt hveiti
- › 80 g af vatni
- › 1 knippi salt
- › 2 msk. ólífuolía
- › 30 g þari af eigin vali, til dæmis söl eða beltisþari
- › 10 g fennelfræ

- › Olía til steikingar

Dagur 1: Hrærið saman mjöli, vatni, salti og ólífuolíu í deig. Setjið deigið í plastpokann og látið kólna yfir nótt.

Dagur 2: Fletjið út með pastavél eða fint með höndum (erfitt). Toppið með þara og söxuðum fennelfræjum. Bakað undir fargi – með smjörpappír

í ofni á 170 gráðum í um fimm mínútur. Takið fargið og haldið áfram að baka í um fjórar mínútur til viðbótar. Takið þá úr ofninum.

- › Ein og hálf matskeið fennelfræ
- › 1 dl majónes
- › hálf sítróna safi
- › salt

Ristið fennelfræ og bætið í majónesið. Látið liggja þar að lágmarki í tíu mínútur. Smakkið til með sítrónu og salti.

Hrátt fennel

- › 4 stk. fennel

Skerið fennel þunnst með rifjarni og geymið í köldu vatni.

Fennelsafi og gúrka

- › Hálf fennel
- › 0,5 dl olía
- › 1 ts. salt
- › 0,5 gúrka

Kryddið gúrku sem búið er að skera í bita.

Skraut

- › 10 g dilllauf
- › 10 g lauf af fennel

Penslið hrökkbrauðið með fennel-majó, steikið laxinn þar til hann er eldaður og setjið ofan á hrökkbrauðið.

Skreytið með fennel, spínati og dilli.

HANNYRÐAHORNID

Vorið kallar

Fallegir sokkar er eitthvað sem allir hafa gaman af að setja á fæturna. Þessir eru prjónaðir úr dásamlega Drops Nord garninu sem núna er á 30% afslætti hjá okkur.

Stærðir: 35/37 (38/40) 41/43

Lengd fótar: 22 (24) 27 cm.

Garn: DROPS Nord (fæst í Handverkskúnst)

- Púðurbleikur nr 12: 100 (100) 100 g

Prjónar: Sokkaprjónar nr 2,5 eða sú stærð sem þarf til að fá 26 lykkjur = 10 cm í sléttu prjóni.

Úrtaka (jafnt yfir): Til þess að reikna út hvernig fækka eigi jafnt í umferð, teljið fjölda lykkja í umferð (t.d. 72 lykkjur), deilið þessum lykkjufjölda með fjölda úrtöku sem á að gera (t.d. 6) = 12. Í þessu dæmi þá er lykkjum fækkað með því að prjóna 11. og 12. hverja lykkju slétt saman.

Hælúrtaka:

UMFERÐ 1 (= rétta): Prjónið slétt þar til 7 (8) 8 lykkjur eru eftir, takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana slétt, 1 lykkja slétt, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir, snúið stykkinu.

UMFERÐ 2 (= ranga): Prjónið brugðið þar til 7 (8) 8 lykkjur eru eftir, takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana brugðið, 1 lykkja brugðin, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir, snúið stykkinu.

UMFERÐ 3 (= rétta): Prjónið sléttar lykkjur þar til 6 (7) 7 lykkjur eru eftir, takið 1 lykkju óprjónaða eina og prjóna eigi hana slétt, 1 lykkja slétt, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir, snúið stykkinu.

UMFERÐ 4 (= ranga): Prjónið brugðnar lykkjur þar til 6 (7) 7 lykkjur eru eftir, takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana brugðna, 1 lykkja brugðin, stevoið óríónuðu lvkkiunni vfir. snúið stvkkinu.

Haldið áfram með úrtöku alveg eins með því að það fækki um 1 lykkju áður en 1 lykkju er steyp yfir þar til 15 (15) 17 lykkjur eru eftir á prjóni.

SOKKUR: Fitjið upp 72 (72) 80 lykkjur á sokkaprjóna nr 2,5. Tengið í hring og prjónið stroff (1 slétt, 2 brugðið) 2½ cm. Prjónið 1 umferð slétt þar sem fækkað er um 6 (6) 4 lykkjur jafnt yfir — sjá ÚRTAKA = 66 (66) 77 lykkjur. Prjónið A.1 hringinn (= 6 (6) 7 mynstureiningar með 11 lykkjum). Þegar A.1 hefur verið prjónað til loka eru 60 (60) 70 lykkjur í umferð. Prjónið A.2 hringinn (= 6 (6) 7 mynstureiningar með 10 lykkjum). A.2 er prjónað alls 2 sinnum á hæðina en í síðustu umferð í A.2 (síðasta endurtekning A.2 á hæðina) er prjónað þannig: Prjónið 14 (13) 12 lykkjur slétt og fækkið jafnframt um 2 (1) 2 lykkjur jafnt yfir þessar lykkjur (= 12 (12) 10 lykkjur), prjónið 27 (29) 31 lykkjur slétt, prjónið 19 (18) 27 lykkjur slétt og fækkið jafnframt um 4 (1) 6 lykkjur jafnt yfir þessar lykkjur (= 15 (17) 21 lykkjur) = 54 (58) 62 lykkjur á prjóninum. Stykkið mælist nú ca 17 cm frá uppfítjunarkanti í öllum stærðum. Haldið eftir fyrstu 12 (12) 10 lykkjum á prjóni, setjið næstu 27 (29) 31 lykkjur á band (= mitt á fæti) og haldið eftir þeim 15 (17) 21 lykkjum sem eftir eru á prjóni = 27 (29) 31 lykkjur á prjóni fyrir hæl. Lesið leiðbeiningar fyrir hæl og prjónið slétt fram og til baka yfir hællykkjurnar í 5 (5½) 6 cm. Setjið 1 prjónamerki mitt í síðustu umferð — prjónamerkið er notað síðar þegar mæla

Pantaðu á netinu og fáuðu sent á þitt pósthús

30% afsláttur

Sokkagarnið frá Drops er á 30% afslætti 1.-31. mars

Handverkskúnst
www.garn.is

Hraunbæ 102a, 110 Reykjavík - sími 587-6662

á frá lengd á fæti. Prjónið síðan HÆLÚRTAKA — sjá útskýringu að ofan. Eftir hælúrtöku er næsta

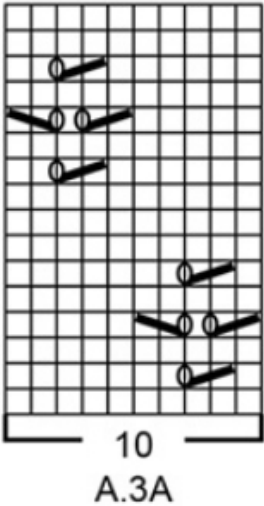
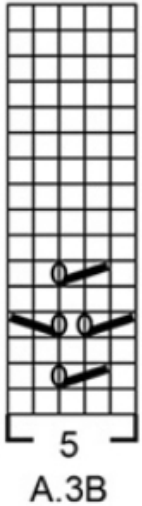
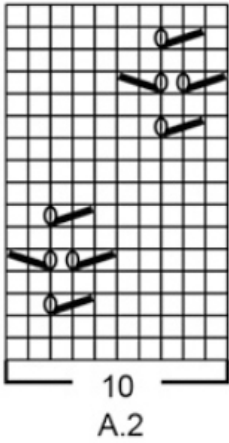
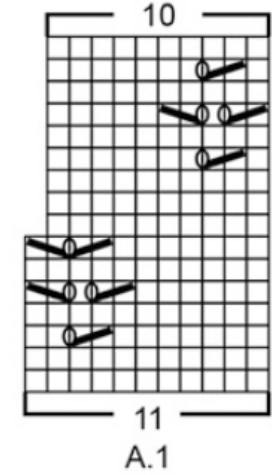
er nú lykkjum fækkað hvoru megin við 27 (29) 31 lykkjurnar á milli prjónamerkja á fæti þannig: Prjónið 2 síðustu lykkjurnar á undan fyrsta prjónamerki á fæti slétt saman og prjónið 2 lykkjurnar á eftir síðasta prjónamerki á fæti snúnar slétt saman. Fækkið lykkjum svona í annarri hverri umferð alls 8 (8) 10 sinnum = 52 (56) 60 lykkjur. Prjónið áfram þar til stykkið mælist 18 (19) 21 cm frá prjónamerki á hæl (nú eru ca 4 (5) 6 cm til loka). Takið frá öll fyrri prjónamerki og setjið 2 ný prjónamerki í stykkið þannig að það verða 26 (28) 30 lykkjur bæði ofan á og undir fæti (það á að vera 1 prjónamerki í hvorri hlið á sokk og prjónamerkin eru notuð þegar fella á af fyrir tá).

Prjónið slétt hringinn yfir allar lykkjur og fellið af fyrir tá hvoru megin við bæði prjónamerkin þannig: Prjónið þar til 3 lykkjur eru eftir að prjónamerki, prjónið 2 lykkjur slétt saman, 2 lykkjur slétt (prjónamerki situr á milli þessa 2 lykkja), prjónið 2 lykkjur snúið slétt saman. Endurtakið við hitt prjónamerkið (= 4 lykkjur færri í umferð). Fækkið lykkjum svona í hvorri hlið í annarri hverri umferð alls 5 (7) 11 sinnum og síðan í hverri umferð alls 5 (4) 0 sinnum = 12 (12) 16 lykkjur eftir.

Í næstu umferð eru allar lykkjurnar prjónaðar 2 og 2 slétt saman = 6 (6) 8 lykkjur eftir.

Klippidi frá, dragið bandið í gegnum þær lykkjur sem eftir eru, herðið á bandi og festið vel. Sokkurinn mælist ca 22 (24) 27 cm frá prjónamerki á hæl. Prjónið hinn sokkinn alveg eins.

Prjónakveðja, mæðgumar í Handverkskúnst www.garn.is

Mynstur

- ☐ = slétt
- ☒ = á milli 2 lykkja er slegið 1 sinni uppá prjóninn
- ☒ = 2 lykkjur slétt saman
- ☒ = takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana slétt, prjónið 1 lykkju slétt, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir lykkjuna sem var prjónuð

Létt							
1		8			9	7	2
	9	7		2	3		1
	2			8		6	5
		6			5		7
	3		4	7	1		5
4	7		8			2	
2	4		3				9
5			9	6		1	2
7		9	1			3	4

Þung							
			5			9	
2	3		7	8			
	7						
		1	4			7	2
	8			7			3
4		7			9	6	
							1
				3	5		2
		4			6		

Miðlungs							
	7	2		4			1
			6			3	9
		8		1	9	4	5
				2	1		3
2	5						1
3			4	5			
	1	6	3	9		2	
5	9	7			8		
4				7		8	6

Þyngst							
9			4				5
6	5		9			7	
	8				7	1	
1	4						
		8				9	
							3
							2
		5	8				1
		9			1		2
7				4			6

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

FÓLKID SEM ERFIR LANDID

Fyrsta minningin úr fjárhúsunum á sauðburði

Ísleifur Eldur er tíu ára gamall og býr að bænum Birkihlíð í Skagafirði ásamt foreldrum sínum, þeim Þresti Heiðari og Ragnheiði Láru og fimm systkinum sínum.

Nafn: Ísleifur Eldur Þrastarson.

Aldur: 10 ára.

Stjörnumerki: Vatnsberi.

Búseta: Birkihlíð.

Skóli: Varmahlíðarskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Íþróttir.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Kettlingar.

Uppáhaldsmatur: Fiskibollur.

Uppáhaldshljómsveit: Dimma.

Uppáhaldskvikmynd: The Lord of the Rings.

Fyrsta minning þín? Þegar ég var í fjárhúsunum í sauðburði, rétt rúmlega þriggja ára.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á

hljóðfæri? Já, ég æfi fótbolta, körfubolta og fimleika og svo spila ég á trommur.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Bóndi eða smiður.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Fara upp á fjárhúspak með erlendum ferðamanni sem kíkti í heimsókn og saman teiknuðum við húsið okkar og nýja fjósið.

Hvað ætlar þú að gera skemmtilegt í vetur? Fara á skíði.

Næst » Ísleifur skorar á Tinnu Björgu Brynjarsdóttur á Bústöðum í Lýtingstaðahreppi í Skagafirði að svara næst.

LESENDABÁS

Andrúmsloftið okkar

Umræður um gróðurhúsa-lofttegundir, hækkandi hita-stig á jörðinni og aðkallandi heimsendi, er að gera ungu fólki lífið leitt og er það upp til hópa að tapa lífsgleði og lífsham-ingju. Þeir sem fremstir fara í flokki þessara falsfréttamanna eru íslenskir opinberir starfs-menn og ráðherrar í ríkisstjórn Íslands.

Samsetning andrúmsloftsins sem við nú öndum að okkur er þekkt sem köfnunarefnið (N) 78%, súrefnið (O₂) 21 % og aðrar gastegundir um 1% sem skiptast niður á um 10 undirflokk og eru methan, prophane, neon og aðrar gastegundir þar í flokki. Samspil jarðar og sólar hefur oft hér mikið með það að gera hvert hitastig er á jörðinni, eins og til dæmis eldgos sem blása upp eiturgasi í gufublöndu og síðan efnið sem er mesti áhrifavaldur á jörðinni, efnið Carbon eða (C). Frá sól-inni og sólgesi fáum við síðan hitageisla sem allir þekkja.

Opinberir starfsmenn og ráð-herrar í ríkisstjórn Íslands halda því fram og trúa því að það komi súrefni út úr útblástursrörum bíla, skipa og flugvéla. Það kemur t.d. fram í lögum um bifreiðagjald og þá talað um koltvísýring eða CO₂ sem lofttegund. Það rétta er að það kemur carbon/sót út úr rörunum eða C og síðan súrefnislaus vatns-gufa eða O. Síðan er því haldið fram að t.d. bílar blási út 274 grömmum af CO₂ koltvísýringi á ekinn kílómetra. Út á þessa villu ert þú látinn borga útblástursskatt upp á kr. 50.000 á ári hverju. Þetta mun vera dýrasti vatnsskattur í heimi. Það rétta er að bílar blása út ca 0,010 grömmum af sóti (C), á hvern ekinn km á jafnsléttu, auk súrefnislausrar vatnsgufu.

Kolviður er leynifélag Skóg-ræktar ríkisins og Landgræðslu ríkisins sem safnar inn pening-um frá fyrirtækjum og fólki til að kolefnajafna útblástur sinn, frá farþegum flugvéla, skipa og bíla. Kolviður hefur ekki starfsleyfi til skógræktar eða landgræðslu almennt því allt slíkt þarf að fara í skipulags- og umhverfismat.

Hér hlæja opinberir starfs-menn að auðtrúa almenningi sem trúir og treystir á ráðherra mála-flokksins.

Leynifélag ráðherrans heldur því fram á vefsíðu sinni að far-þegaþota noti um 3,5 til 4 tonn af þotueldsneyti á klukkustund og ef flogið er í 6 tíma losi hún 66-76 tonn af CO₂. Viðkomandi ráðherra málaflokksins ætti nú að ráðfæra sig við forstjóra Icelandair hvort þetta fái staðist og ætti ritsjóri Bændablaðsins að gera slíkt hið

Guðbrandur Jónsson.

sama og deila þeim upplýsingum með okkur lesendum blaðsins.

Kolviður heldur áfram og segir á vefsíðu sinni:

Bensínbíl sem eyðir að jafnaði 10l/100 km og ekið er 20 þúsund km losar 4,6 tonn af CO₂ út í and-rúmsloftið. Hér fer meira magn af eldsneyti út um púströrið en sem nemur eldsneyti inn á aflvélinu.

Umhverfisráðherra heldur því fram að sjórinn við Ísland sé að súrna, ég held að ráðherrann sé að segja að PH gildi sjávar sé að lækka. Ráðherrann leggur ekki fram nein gögn frá Hafrannsóknastofnun til að styðja málstað sinn. Það ætti hann að gera.

Ég tel sannleikann í málinu vera annan og alvarlegri því það sem hækkar PH gildi sjávar næst Íslandi kemur úr rassinum á mér, þér og okkur öllum. Þetta hækkar hitastig sjávar og PH gildið fer upp á við, sjórinn hitnar, lífríkið blómstrar frá N áburði frá mér og þér og okkur. Þetta er að gerast við strendur Íslands, Evrópu og Ameríku og víðar. Þetta tel ég vera líklegustu skýringuna á hækkandi hitastigi sjávar og um leið jarðar.

Ég mætti á ritsjórnn Bænda-blaðsins með búnað sem mælir CO₂ í andrúmslofti og útskýrði fyrir ritsjóra blaðsins hvernig búnaðurinn virkaði, áður en að ég kom inn hafði ég mælt CO₂ úti við heimili mitt sem var 385ppm, næst var mælt á ritsjórnnarskrifstofu Bændablaðsins og sýndi tækið nú 1385ppm. Hér var tækið að mæla carbonagnir (C) v/s súr-efnismólikúl. O₂. Tækið var að mæla carbonagnir C í andrúms-lofti. Við þetta varð ritsjórinn eitt stórt spurningarmerki. Það væri fróðlegt að mæla andrúms-loftið hjá háttvirtum umhverfis-ráðherranum.

Kópavogur 20.02. 2020.
Guðbrandur Jónsson.

Ítrekun til ráðherra að banna lausagöngu búfjár

Tuttugasta og fyrsta janúar síðastliðinn birtist bréf mitt til ráðherra umhverfis og auðlinda hér í Bændablaðinu. Nánast engin viðbrögð komu við þessu bréfi og dreg ég því þá ályktun að landinn sé bara sáttur við það sem ég skrifaði og er því engin ástæða til að fresta ákvörðun um lausagöngubann frekar, það væri gott fyrir bændur að hafa nægan fyrirvara. Því miður sá ráðherrann enga ástæðu til að bregðast við bréfinu.

Þó nokkur efasemdarskilaboð, sem skipta svosem ekki meginmáli en ég vil samt útskýra frekar til að eyða mögulegum misskilningi.

1. Auðvitað er atvinna í sveitum mikilvæg fyrir búsetu þar. Fólki, sem flytur í sveit, mun ganga betur að byggja upp atvinnutækifæri með notkun á landi sínu, ef það þarf ekki að standa í endalausri baráttu við lausagönguröllur. Líka er lausagöngubann atvinnuskapandi, hverju sveitarfélagi er skylt lögum samkvæmt að ráða dýraeftirlitsmann, skemmtilegt starf fyrir manneskju með áhuga fyrir vel þjálfuðum hundum, búpeningi og mannlegum samskiptum.
2. Ég fullyrði að það er töluvert hagstæðara að girða skepnur inni en úti, sérstaklega ef aðbúnaður og fóðrun eru betri innan girðingar en utan.
3. Nokkur gagnrýni kom vegna þess að ég dæmði aðeins lífrænt vottað kjöt neysluhæft.

Til að skilja það þarf maður að setja sig í spor kjötneytanda sem þarf að stöðva bílinn sinn til að leyfa lambinu að klára að sleikja í sig mengun upp af veginum. Neytandinn hugsar auðvitað: „Ekki ætla ég að eta kjöt af þessi lambi.“ Þegar hann kemur síðan í búð til að kaupa sér kjöt spyr hann sig: „Hvar er kjötið sem ég ætlaði ekki að eta?“ Allt kjöt lítur eins út, svo hann snýr sér auðvitað að einhverju öðru.

Málið er núna orðið enn alvar-legra fyrir bændur. Samkvæmt EES reglum þarf eftirlit og rannsóknir á gæðum afurða í sláturhúsum að aukast verulega. Þá verður ekki gæfulegt fyrir lambakjötsframleiðendur ef það kemur í ljós að þeir hafa verið að eitra fyrir landanum síðustu 40 árin undir merkjum hreinleika. Þess vegna er best að málið komi aldrei upp og til að svo megi vera þarf að hætta lausagöngu svo engin veglömb mæti í sláturhús næsta haust.

Bændur eru almennt að gera sér grein fyrir því að það er hagkvæmt að hafa aðbúnað og fóðrun sem besta, kúabændur eru alveg komnir í þann gir og sauðfjárbændur eru líka margir hverjir með góða vetraraðstöðu, með raktuð tún og reyna að slá snemma til að fá sem best hey til að gefa við fengitíma og fyrir burð. Síðan fer allt úr skorðum, allt í einu skal hliðið opnað og féð rekið eða keyrt upp á fjall. Þegar féð kemur þangað er gróður vonandi (þó ekki víst) að koma úr vetrardvala og þá byrjar féð á endalausum eltingaleik eftir nýgræðingi. Sumt féð lendir á svo slæmum stöðum að þessi eltingaleikur getur orðið að tugum kílómetra löngum hringjum daglega yfir urð og grjót og alls konar ófærur eftir svokölluðum kindagötum. Ekki tekur betra við ef féð nær að fylla magann því innihaldið er næringarlaust og nánast ómeltanleg rusl. Jafnvel gæsin flýr fjallavistina

Fé á Auðkúluheiði.

Mynd / HKr.

um leið og hún er orðin fleyg og nær sér í orku í ræktarlöndum í byggð. Rollurnar þurfa hins vegar að hanga minnst mánuði lengur í vatnsleysi í þurrkatið, þola ofsaveður og næturfrost, éta gróður sem er byrjaður að undirbúa sig fyrir næsta árs árás, og hættur að vaxa. Í næsta úrhellis hauststormi fjúka örmagnaðar rollur um koll, lenda á bakinu afvelta milli þúfna og þurfa að biða eftir að tófan finni þær og rífi lifandi í sundur.

Hvað segir MAST? Er þetta virkilega í lagi? Þetta virðist vera í lagi, þau segja bara að svona sé íslenska náttúran, „hún gefur og tekur“, eins og það var líka í lagi að 100 hross fýkju í skurði og skafla og dræpust fyrr í vetur. Þetta gerist þrátt fyrir að samkvæmt reglum megi ekki setja á fleiri útgangsdýr en maður geti hýst. Reglurnar skylda mann ekki til að nota aðstöðuna. Það var líka ákveðið í samningum við sauð-fjárbændur að þeir þyrftu að eiga nóg fóður og aðstöðu á eigin búum fyrir allan bústofn sinn. Samt er ekki lögð niður heimild til lausagöngu. Af hverju?

Landgræðslan var stofnuð til að hafa umsjón með landinu, vinna gegn gróðureyðingu og stöðva sand- og moldfok. Áttum við góðan hugsjónamann í Sveini Runólfssyni, sem landgræðslustjóra, en bóndi með hugmyndir um kornrækt á hálendinu tók við. Sauðfjárbændur sig umsjónarmenn hálendis. Maður getur líkt ástandinu við mann sem lánar kunningja bílinn sinn, kunninginn keyrir bílinn í klessu en lætur gera við hann og sendir reikninginn til eigandans. Kunninginn skilar samt ekki bílnum heldur segist hafa bjargað bílnum, sé orðinn umsjónarmaður hans og hafi því rétt til að nota bílinn áfram.

Skógrækt lenti líka undir hæl sauðfjárræktarinnar. Áður fyrr var tilgangur skógræktarinnar að vernda og stuðla að útbreiðslu náttúrulegra skóga, auk þess að gera tilraunir með ræktun nýskóga og stjórna framkvæmd nytjaskógræktar bænda. Núna virðist skipunin vera að athuga beitarþol skóga, planta beitar-skógum og að fjármagna gróðursetningu trjáa á jörðum sauðfjárbænda, til að binda CO₂ og bæta ímynd lambakjöts. Allt annað fólk borgar sjálft ef það kolefnisbinder umsvif sín. Skógrækt og ríki eiga meira en nóg land til að rækta skóg á. Auk þess er ekki hægt að taka peningana af því sem var úthlutað til skógarbænda. Sauðfjárbændur munu heldur ekki taka því þegjandi ef hluti af fimm milljarða króna opinberum stuðningspeningum þeirra væri notaður í aðra búgrein.

Samantekt

1. Íslenskir bændur hafa enga sérstaka hæfileika umfram aðra til að búa í sátt og samlyndi við íslenska náttúru. Þess vegna er best fyrir náttúruna og bændur að vera eins aðskilin og kostur er.
2. Sauðfjárbændur viðurkenna við hvert tækifæri, sem þeim gefst, að þeir geti ekki lifað af búskap sínum. Af hverju eru þeir þá að stunda þennan búskap?
3. Kúabændum virðist ganga ljómandi vel. Munurinn milli búgreinanna er sá að kúabændur hugsa vel um skepnur sínar allt árið, sauðfjárbændur ekki.
4. Mjólkandi kýr og kindur þurfa sama gæðafóður og aðstöðu til að framleiða afurðir á hagkvæman hátt.
5. Sauðfjárbændur eiga sömu möguleika og kúabændur á að rækta og afla sér fódurs á eignajörðum sínum.
6. Rökin fyrir áframhaldandi lausagöngu sauðfjár eru annaðhvort skrípó eins og það að sauðfé hafi haldið Íslendingum á lifi í 1000 ár eða að sauðfé sé búið að ganga laust frá landnámi. Eða einfaldlega falsfréttir eins og að útlendingar vilji sjá ósnortin viðerni.
7. Í 50 ár, eða síðan Halldór Laxness birti grein sína, „Hernaðurinn gegn landinu“, hafa landeigendur og aðrir áhugamenn um náttúruvernd barist gegn lausagöngu sauðfjár og aðeins mætt fádæma skilningsleysi. Stuðningsmenn lausagöngunnar hafa ekki komið með nein skynsamleg rök í allan þann tíma. Nú er mál að linni. Minnst 204.000 Íslendingar vilja að eitthvað raunhæft verði gert í loftslagsmálum, 66.000 að auki þjást af loftslagskvíða og eru til í hvað sem er til að stöðva „hernaðinn gegn landinu“. Þrátt fyrir fjöldann höfum við nú lent í ansi þungri stöðu síðan Landgræðslan og skógræktin skiptu um lið. Því er okkar eina von um friðsamlega lausn bundin við að Alþingi banni lausagöngu sauðfjár með lögum.
8. Bréf þetta birtist almenningi, vonandi í Bændablaðinu, en verður líka sent eintak til allra þingmanna á Alþingi. Með von um góðar undirtektir og viðbrögð.

Kristján Beekman.

21,9% fólks á höfuðborgarsvæðinu les Bændablaðið

Heimild: Prentmiðlakönnun Gallup, okt.-des. 2019. Aldur 12-80 ára.

Lestur Bændablaðsins:

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

21,9%

á höfuðborgarsvæðinu

41,9%

á landsbyggðinni

29,2%

landsmanna lesa Bændablaðið

Hvar auglýsir þú? Bændablaðið

Sími: 563 0300 / Netfang: bbl@bondi.is / bbl.is

Rafhitarar
í skip, hús og sumarhús

Ryðfrír
neysluvatnshitarar
með 12 ára ábyrgð

Hitöld (element), hitastillar,
hitastýringar og flest annað
til rafhitunar

Við erum sérfræðingar í öllu sem
viðkemur rafhitun.

Rafhitun

Kaplahrauni 19 • Hafnarfirði
Sími: 565 3265
rafhitun@rafhitun.is • www.rafhitun.is

Svampur.is

Bjóðum uppá sérsniðnar
svampdýnur og bólstrun fyrir:

Tjaldvagninn • Fellihýsið

Húsbílinn • Bátinn

Hjólhýsið • Sumarhúsið

Heimilið o.m.fl!

Fljót og góð þjónusta

Svampur.is • Vagnhöfða 14 Reykjavík
Símar 567 9550 og 858 0321

HITA
KÚTAR
*Amerísk gæða
framleiðsla*

30-450
lítrar

**Umboðs-
menn um
land allt**

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c • 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 • RAFVÖRUR@RAFVÖRUR.IS

www.bbl.is

Næsta
Bændablað
kemur út
19. mars

Bændablaðið

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.350 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.800 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16.00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Langar þig að flytja í sveitina? Fallegt 3 herbergja hús í Fljótshólum 3, Flóahreppi til leigu. Stutt til Stokks-eyrar og 20 mín. á Selfoss. Leigu-verð 150.000 kr. fyrir utan rafmagn. Uppl. í síma 893-6614.

Til sölu nýtt sumarhús (heilsárshús) 30,2 fm +7 fm verönd. Salerni, sturta, eldhús og ísskápur. Parket og flísar á gólf. Asett 8,2 milljónir kr. Uppl. gefur Thomas í síma 698-3730 og 483-3910.

Palmse malarvagn - PT1600. Burðargeta 16 tonn. Rúmmál 9,1 rúmmetri. Verð kr. 2.490.000 án vsk. Búvís ehf. Sími 465-1332 - www.buvís.is

Taðklær. Breiddir 120 cm, 150 cm og 180 cm. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Bátar fyrir sjóstanga- og vatnaveiði. Allt að 40 gerðir í boði. Mjög vand- aður búnaður á hagstæðu verði. Framleiðandi: Polyester Yacht í Póllandi. www.polyesteryacht.pl. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Glussadrifinn afrúllari. Festingar og slöngur fylgja. Vandaður og öflugur búnaður. Hákonarson ehf. Netfang: hak@hak.is - s. 892-4163.

Til sölu mjög öflug, traktorsdrifinn brunndæla. Mikil hrærigeta: 18.000 L/mín. Vinnudýpt allt að 3 m. Dælan er 6 mánaða gömul og lítið notuð. Hákonarson ehf. Netfang: hak@hak.is - s. 892-4163.

Magnaðir gafflar í hirðinguna og önnur störf. Álskaft og plastgreiða, nær óbrjótanleg. Þyngd 900 gr. Verð 9.500 kr. m/vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30.

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förum með þær í aðalskoðun. Pantið tíma. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111. Opið kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Taðkvísl. Breidd 1,7 m. Verð kr. 145.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Stórbaggagreip ásoðnar Euro festingar og slöngur. Verð kr. 230.000 með vsk. (186.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Tilboð: 25.990 kr. Lítil gastæki með einnota kútum og mælum. Engin leiga. Kristján G. Gíslason ehf. www.kgg.is, kgg@kgg.is - s. 552-0000.

Framleiðum og eigum á lager krókhæysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krókgrindur til vélaflutninga og alls konar flutninga. Vagnasmiðjan - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.

Eigum nú á lager okkar grimmsterku skúffur úr Hardox 450 stáli, bæði á 4ra öxla bíla og trailer vagna. Getum einnig afgreitt sams konar palla, með sturtugrind, tjakk og öllu, tilbúna að setja á bæði notaða og nýja 3ja og 4ra öxla bíla á grind. Gerum líka við palla. Vagnasmiðjan Eldshöfða 21 Rvk. S. 894-6000.

Til sölu Skoda Superb, langbakur (skutubíll), 4x4, árg. 2014. Sjálfskiptur, dísel, 170 hp. Einnir 121 þ. km. Virkilega skemmtilegur og rúmgóður fjölskyldubíll. Hefur sannað sig í mikilli vetrarfærð. Verð aðeins 2.290 þús. kr. Uppl. í síma 861-9101.

Samlokueiningar

**-Kælar
-Frystar
-Milliveggir**

Kristján G. Gíslason

Eigum til á lager úrþipan-einingar fyrir kæla og frysta. Einnig hurðir og kerfi. Kristján G. Gíslason ehf. www.kgg.is, kgg@kgg.is - s. 552-0000.

Girðingaefni -Tilboð. 5 str. Túnnet kr. 8.900 rí. 6 str. Túnnet kr. 10.500 rí. Gaddavír Iow kr. 5.450 rí. Gaddavír Motto kr. 3.300 rí. Þanvír 25 kg. kr. 6.850 rí. Öll verð með virðisaukaskatti. H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Bílalyftur. Tveggja pósta bílalyfta 4,0 tn. rafm.læsingar. Verð kr. 495.000 m.vsk. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

VETRARTÆKI

- Mikið úrval á lager -

Sanddreifari f/ krók
SL-290, 1m, 290 lítra, 89 kg
Verð: 179.000 kr + vsk

Sanddreifarar
3P og EURO festing
2m Verð: 495.000 kr. + vsk
2,3m Verð: 545.000 kr. + vsk

Salt- og sanddreifari
HZS-10, 1 m3, glussadrifinn,
með klumpabryt og tjakk
Verð: 1.370.000 kr. + vsk

Salt- og sanddreifari
EPT15, 1,5 m3, rafstýrður, 12V
Verð: 1.250.000 kr. + vsk

U-plógur UT 490.
Hægt að skekkja til hliðar og
vængi fram og aftur. 262-490cm
Verð: 2.490.000 kr. + vsk

Fjölplógar VT320, VT380
Vinnslubreiddir frá: 258 til 380
cm. Sterkir plógar fánlegir
með flotgrind fyrir mikinn hraða.
Verð frá: 2.000.000 kr + vsk

Snjóblásari 256 THS Flex
Vinnslubreiddir frá 256 cm
Verð frá 2.330.000 kr + vsk

AFLVÉLAR

Vesturhrauni 3, 210 Garðabæ,
Sími: 480 0000, www.aftvelar.is

AS MOTOR

Fyrir fagmenn & bæjarfélög.
Þýsk gæði

ILLGRESISBURSTI
AS 30 WeedHex 140
Verð frá 165.000 kr + vsk

SLÁTTUVÉL MEÐ SAXI
AS 510 ProClip 4T A
Breidd 51 cm, 2300 m²/klst,
Verð 295.000 kr + vsk

SLÁTTUTRAKTOR 2WD & 4WD
Fjöldi gerða í boði.
Verð frá 1.350.000 kr + vsk

PELLENC

RafhLöðudrifin tæki
fyrir kröfuharða
(3 ára ábyrgð á rafhlöðu)

GREINAKLIPPA PRUNION
Xylan húðað blað, 12 tíma
notkun á rafhlöðu, 45mm
klippigeta. Hleðslutæki fylgir
Verð 155.000 kr + vsk

HEKKKLIPPA HELION 2
Létt og öflug, fjórir hraðar,
þyngd 3,5 kg. (án rafhlöðu)
Fáanleg blöð: 54, 63 & 75 cm
Verð frá 110.000 kr + vsk

RAFHLAÐA 1200 & 1500
Mjög öflugar Lithium rafhl.
43,6V, 6,3 kg / 7,5 kg. IP54
Verð frá 245.000 kr + vsk

Vesturhrauni 3, 210 Garðabæ,
Sími: 480 0000 - www.aflvelar.is

Kranzle pýskar háprýstidælur í
úrvali. Búvís. Uppl. í síma 465-1332.

Tæki og verkfæri til sölu bæði fyrir
járn- og trésmíði. Myndir og upplýs-
ingar eru á www.stalprydi.is – smelt
er á „Búnaður til sölu“. Einnig er
hægt að hringja á skrifstofutíma í
s. 581-3050.

Til sölu nýtt og ónotað fjórhjól ODES
800cc, götuskráð, framleitt í Kína.
Skipti möguleg á góðum vatnabát
með góðum mótör. Uppl. í síma
893-3347.

Til sölu Schaffer 2336. Árg. 2017-
18 notaður um 200 vinnustundir.
Euro rammi, taðgreip o.fl. Staðsett
í V-Landeyjum. Mjög góð vé! Nánari
uppl. í s. 846-2726, Sígi.

Kassar með góðri öndun undir
kartöflur og grænmeti. Þeir eru
niðurfellanlegir og taka þá 1/3 af
plássi í hæð. Þeir eru úr PEHD
plastefni, gæðavottuðu fyrir
matvæli. Stærð: 1,0 m x 1,2 m
(utanmál). Hæð innanmál: 0,6 m
(fleiri hæðir í boði). Burðargeta
750 kg. Við erum að safna í pöntun
sem verður gerð fljótlega. Erum líka
að vinna í að finna góða kassa úr
timbri. Áhugasamir hafi samband í
s. 892-4163 eða hak@hak.is

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt),
www.sogaenergyteam.com - stærðir:
10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar eru með
eða án AVR (spennujafnara). AVR
tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum
rafbúnaði t.d. mjólkurþjónum,
tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl.
Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163,
hak@hak.is, www.hak.is.

Sláttuvélar til sölu. Golfklúbburinn
Keilir hefur til sölu fjórar sláttuvélar.
1. Jacobsen AR-250 Rotary
sláttuvél, árg. 2007, tímastaða 2.980
– verð 600.000 kr. 2. Jacobsen AR-
250 Rotary sláttuvél, árg. 2001,
tímastaða 4.051 – verð 1.200.000 kr.
3. Jacobsen Tri-King valsasláttuvél,
árg. 2006, tímastaða 3.117 – verð
1.000.000 kr. 4. Jacobsen Tri-King
valsasláttuvél, árg. 2003, tímastaða
4.054 - 750.000 kr. Vélnarar hafa
fengið gott og reglulegt viðhald og
afhendast brýndar og yfirfarnar.
Frekari upplýsingar veitir Guðbjartur
í s. 823-7080 eða á Baddi@keilir.is

Forcefiled sport jacket peysubrynja.
Er með vörn fyrir bak, axlir og
olnboga. Hún er tilvalin fyrir t.d.
hestafólk, hægt er að taka hlífar úr
peysu til að þvo. Efnið í brynjunni er
mjúkt við líkamshita en harðnar við
högg og er peysubrynjan því mjög
þægileg og passar undir venjulega
jakka eða úlpur. Verð aðeins kr.
27.900. JHM Sport ehf, s.567-6116.

Til sölu talsvert magn af plast-
pakrennum og niðurföllum ásamt
tengistykkjum. Upplagt til að vera
undirstaða að viðhaldsverkefnum á
þessu sviði. Uppl. í síma 893-1484.

Weckman sturtuvagnar - Tilboð. 11
tonna - verð kr. 1.570.000 mínus kr.
100.000 afsláttur = kr. 1.470.000 m/
vsk. (kr. 1.186.000 án vsk.) 13 tonna -
verð kr. 1.790.000 mínus kr. 100.000
afsláttur = kr. 1.690.000 m/vsk.
(1.363.000 án vsk.) H. Hauksson
ehf. S. 588-1130.

Samasz snjótennur. Verð frá kr.
666.000 án vsk. Búvís sími 465-1332.

Úrval af Palmse sturtuvögnum.
Búvís ehf. Sími 465-1332.

Valtra C120, árg. 2004, notuð 9.250
klst. Tvær skóflur og bretttagaffall, ný
afturdekk. Verð 3,5 milljónir kr. m/
vsk. Uppl. í s. 661-5935.

Nýlegur og vel með farinn traktor,
TYM TX75. Keyptur nýr árið 2018.
Keyrður 770 klst. Verð 4,7 millj. kr.
+vsk. Uppl. veitir Ágúst í s. 857-7009.

Pegasus Trimax S4 sláttuvél. Keypt
árið 2018. Sláttubreidd 5 metrar.
Sláttuhæð 10 – 110 mm. Selst á 3,7
millj. kr. +vsk. Uppl. veitir Ágúst í s.
857-7009.

Pannpartner AB sænskur gufuketill.
Árg. 2005, 150 kW, 10 bör vinnuþr.
3x400V/50Hz. Verð 500.000 kr.
Uppl. í s. 856-2778 eða á netfangið
thorgnir@yahoo.com.

VW Tiguan 2.0 TDI, árg. 2015, ekinn
38.000 km, sjálfskiptur, einn eigandi.
Verð 2.850.000 kr. Uppl. í s. 894-1526.

Kjallaradælur fyrir klósett. Öflugur
hnífur. Mótörar staðsettir fyrir utan
votrými. Inntak fyrir vask, sturtu,
baðkar. Margar stærðir sem henta
fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði.
Mjög öflugur og vandaður búnaður.
Hákonarson ehf. S. 892-4163,
hak@hak.is

Stórviðarsög á braut. Aflgjafar:
Rohler bensínsmótorar eða
rafmótorar. Lengd á braut: 3,8 m,
hægt að lengja um 1,52 m eða
meira. Mesta þykkt á trjábol: 66 cm.
Framleiðandi, Timberly í Póllandi.
CE merktur og vottaður búnaður.
Hentar í alla stórviðarsögun.
Hákonarson ehf. S. 892-4163,
netfang: hak@hak.is

Haughræur galvanísiræðar með
eikarlegum. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Sett af dekkjum og keðjum á
felgum sem koma undan JCB
3CX. Stærðin á stærri dekkjunum
er 480/80R26 (18.4/R26) og þau
minni eru 405/70R18 (16/70R18).
Verð 750.000 kr. +vsk. Uppl. í s.
892-2502.

Til sölu Scania R620 6x4 dráttarbíll
í toppstandi. Ekinn 887.000 km. Ár-
gerð 2011. Mikið endurnýjað í bíln-
um. Verð. 3.490.000 kr. +vsk. Uppl.
í s. 868-6811.

Flaghefill/snjötönn. Breidd 3 m.
snjóvængir fylgja. Verð kr. 751.000
með vsk. (kr. 606.000 án vsk.)
H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Taðklær. Breidd 120 cm - verð kr.
195.000 m.vsk. Breidd 170 cm
- verð kr. 245.000 m. vsk. Breidd
220 cm - verð kr. 330.000 m.vsk.
H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Seljum vara- og aukahluti í flestar
gerðir af kerrum. Sendum um land
allt. Brimco ehf. Sími 894-5111. Opið
frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Brynningartæki. Úrval af
brynningartækjum frá kr. 5.900
m.vsk. Brimco ehf. www.brimco.is.
Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111.
Opið kl. 13-16.30.

Glussadrifnir jarðvegsborar.
Á traktor og allt að 60 tonna
vinnuvélar. Margar stærðir og
gerðir af borum. Margar festingar í
boði. Hákonarson ehf. S. 892-4163.
Netfang: hak@hak.is - www.hak.is.

Bækur til sölu

- Köttur og Mús. Höfundur Gunter Grass
- Á Íslandsmiðum. Þýð. Páll Sveinsson. Höf. Pierre Loti.
- Öll leikrit. Höfundur Jökull Jakobsson.
- Undir fönn. Höfundur Jónas Árnason.
- Fósturdóttir Úlfana. Höfundur Arnold Gesell.
- Lönd og Lýðir. Þýskaland, Austurríki, Sviss. Margir höfundar.
- Hrapandi Jörð. Höfundur Úlfar Þormóðsson.
- Gulleyjan. Höfundur Einar Kárasen
- Bókagerðarmenn.
- Fyrir opnum tjöldum. Höfundur Gréta Sigfúsdóttir.
- Íslenzkir örlagaþættir. Höf. Sverrir Kristjánsson og Tómas Guðmundsson.
- Ingrid Bergmann ævileikkona. Þýdd af Guðna Kolbeinssyni.
- Morguninn kemur. Höfundur Arthur. S. Maxwell.
- Bíllinn. Höfundur Guðni Karlsson.

**Bækur seljast á 3.000 – 5.000 stykkið.
Upplýsingar í síma 557-7957.**

RÉTTUR

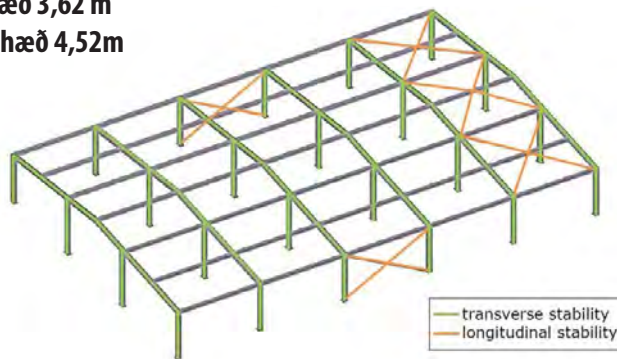

- Bílaréttingar
- Sprautun
- Tjónaviðgerðir

Hamarshöfði 10 - S. 587-6350

Til sölu Stálgrind 500 m²

Grunnmál 27,5m x 18,1 m
Vegghæð 3,62 m
Mænishæð 4,52m

Stoð ehf stoðtækjasmíði
Trönuhrauni 8-220 Hafnarfirði
S. 565-2885
Fyrirspurnir berist á elias@stod.is

Sokkar fyrir þá kröfuhörðu

- WorkForce háir sokkar fyrir stígvél (grænnir)
- Stærð: 39-45

Verð kr. 1.600,-

- HeatHolders vatnsheldir sokkar með öndun
- Sjö sinnum hlýrri en venjulegir bómullarsokkar
- Stærð: 39-45

Verð kr. 4.900,-

KH Vinnuföt • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufotis.is • www.khvinnufotis.is

EYJALIND

Startarar og Alternatorar

- Vinnuvélar
- Lyftarar
- Dráttarvélar
- Bátar

f Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Rúllugreip með ásoðnum Euro festingum og slöngum. Verð kr. 179.000 m/vsk. (kr. 145.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Rúllugreip á þrítengi. Verð kr. 79.000 m/vsk (kr. 64.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Kæligámur til sölu. Stærðir 170 x 230 og 250 cm. Uppl. í síma 768-1126, Grétar.

Toyota LC til sölu. LX dísel, árg. 2009, ekinn 174.000 km. Góður bíll með smurbók. Uppl. í s. 897-5341.

Til sölu notaðar vinnulyftur af ýmsum stærðum, á góðu verði. Upplýsingar í síma 892-7512 eða á netfanginu lyfta@lyfta.is

Yamaha Nytro MTX ER 144" árg. 2008. Ekinn 3.800 km. SLP Powder Pro skíði, töskur, festingar fyrir bensínbrúsa, lsotta pústkerfi. Uppl. í s. 846-4733.

Þyngdarklossar. 600 kg: kr. 123.600 án vsk. 800 kg: kr. 139.600 án vsk. 1.000 kg: kr. 156.800 án vsk. 1.200 kg: kr. 188.500 án vsk. 1.600 kg: kr. 215.800 án vsk. Búvís. S. 465-1332.

Nýjar Organic dýnur, king size: 180x200cm, á innkaupaverði: 60.000 kr. Millistífar og styðja vel við líkamann. Staðsett í Reykjavík. Sími 697-4575.

Útræði ehf.

Vanir smiðir geta bætt við sig verkefnum hvar sem er á landinu. Höfum sérhæft okkur í gömlum friðuðum húsum. Uppl. í síma 691-3002, Jón R.

Tek að mér rif og upprúllun á hvers konar girðingum. Raf, net og gaddavír. Hvar sem er á landinu. Uppl. í s. 845-1412.

Samasz snjóplógar. Verð frá kr. 495.000. Búvís. Sími 465-1332.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir afgjafir: rafmagn, bensín/dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Flutningsbox á þrítengi. Breidd 2 m. Verð kr. 168.000, mínus 10% afsláttur = kr. 151.200 með vsk. (kr. 122.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Flaghefill, breidd 3,0 m. Verð kr. 587.000 m/vsk (kr. 474.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Til sölu

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása og drenmottur, útileiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. S. 820-8096. Netfang: jh@johannhelgi.is

2 stk. Yamaha Venture snjósleðar. Annar 600cc árg. 2001, ekinn um 5.000 km. Hinn 700cc árg. 1998, ekinn 7.700 km. Bakkgir, rafstart, hiti í handföngum á báðum sleðum. Útlit og ástand þokkalegt. Ásett verð 250.000 kr. á hvorn sleða. Uppl. í síma 865-4695.

Til sölu er úrvalshey frá sumri 2019. Staðsett í Fljótshlíð. Aðeins 80 rúllur eftir. Verð kr. 5.000 rúllan, auk vsk. Uppl. í síma 669-1336.

Síðustu 3 tryppin til sölu. 2 hesttryppi 1 vetra og rauðblesótt 2ja vetra. Vantar 4x4 dráttarvél, 70-80 ha gamla, með tækjum í lagi. Er með Suzuki Grand Vitara, árg. '04 og 500.000 kr. í peningum. Nokkrir gamlir traktorar sem og gömul landbúnaðartæki sem þarfnast uppgerðar. Uppl. í s. 865-6560.

Antik snjósleði árg. 1982. Ski doo Bombardier aftanisleði fylgir, ekinn 2.000 km. Uppl. í s. 849-5272.

Weckman þak-og veggjastál Galv. 0,5 mm: kr. 1.350 fm. Galv. 0,6 mm: kr. 1.690 fm. Litað 0,45 mm: kr. 1.490 fm. Litað 0,5 mm: kr. 1.790 fm. Stallað/litað . Kr. 2.450 m2 Öll ofangreind verð með virðisaukaskatti Afgreiðslutími 4-6 vikur. H. Hauksson ehf. S. 588-1130. Netfang: hhaukssonehf@simnet.is

Atvinna

Málandi meistari. Málaramleistari getur bætt við sig verkefnum, litið bókaður á næstunni. Yfir 30 ára reynsla af margvíslegum verkefnum. Legg sérstaka áherslu á einkaaðila og smærri verkefni. Ingólfur málari ehf. s. 894-7333.

39 ára karlmaður óskar eftir að komast úr borginni á gott sveitaheimili. Er öryrki en get unnið létt störf og sinnt léttum heimilisstörfum, m.a. matseld. Einnig er ég tilbúinn að leigja lítið hús/íbúð á jörð gegn leigu og vinnuframlagi. Hef unnið í sveit. Er með vinnuvélaréttindi og bílpróf. Reyklaus og reglusamur. Ath. hef unnið mikið við verslunar- og þjónustustörf en er þó slakur í ensku. Svör sendist á jobb180@gmail.com með lýsingu á starfi og húsakosti ef það á við.

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í s. 663-9589 til að fá upplýsingar og tilboð. HP transmission, Akureyri. Netfang: einar.g9@gmail.com, Einar G.

Byggingaverktaki. Tökum að okkur: Nýbyggingar, uppsteypu, stálgrindarhús reising, viðhald húsa. Byggingarstjórn 1,2,3. Uppl. í síma 893-5374 og á nybyggd@gmail.com

Bændablaðið

Næsta blað kemur út 19. mars

Skráðu smáauglýsingu á bbl.is

Staðfest riðusmit við Varmahlið í Skagafirði

Staðfest tilfelli um riðuveiki er á bænum Grófargili við Varmahlið í Skagafirði. Á bænum eru um 100 fjár.

Í tilkynningu Matvælastofnunar kemur fram að unnið sé að öflun upplýsinga og undirbúningi aðgerða. Bóndi á Grófargili hafi haft samband við stofnunina þar sem ein kind hafi sýnt einkenni riðuveiki. Hafi kindin verið skoðuð og síðan aflífuð. Sýni hafi verið tekin og send á Tilraunastöð Háskóla Íslands að Keldum, þar sem riðuveikin hafi verið staðfest.

Grófargil er í Húna- og Skagahólfi en þar hafa langflest tilfelli komið upp á síðustu 20 árum. Alls hafa komið upp riðutilfelli á 20 bæjum á því tímabili. Þetta er í fyrsta skiptið sem riða kemur upp í Grófargili, en árið 2016 var staðfest tilfelli á bænum Brautarholti sem er næsti bær við Grófargil. Síðast greindist riða í hólfinu á síðasta ári og einnig var staðfest tilfelli í hólfinu 2018, en ekki árið 2017.

Eitt tilfelli í fyrra og eitt komið í ár

Í tilkynningu Matvælastofnunar kemur einnig fram að þetta sé fyrsta tilfelli um riðusmit á árinu. Í fyrra hafi einungis eitt tilfelli komið upp, einmitt í Skagafirði. Þar segir enn fremur að riðan sé á undanhaldi en brýnt sé að sofna ekki á verðinum, það sýni þetta tilfelli nú.

Í upplýsingum á vef Matvælastofnunar um aðgerðir gegn riðutilfellum segir: „Þegar riðuveiki finnst á nýjum bæ er samið við eiganda, öllu fénu

fargað strax og þinglýst fjárleysi á jörðinni. Farga skal hverri kind sem látin hefur verið til annarra bæja frá sýkta bænum, líka öllum kindum frá öðrum bæjum sem hýstar hafa verið á riðubænum yfir nótt eða lengur. Þar sem riða hefur náð að búa um sig og smitleið er ókunn getur þurft að farga á snertibæjum og jafnvel öllu fé á heilum svæðum. Héraðsdýralæknir metur hvað hægt er að hreinsa, hvað verður að fjarlægja og áætla jarðvegsskipti við hús. Hús, tæki og tól eru háþrýstipvegin og sótthreinsuð með klóri og jodi eða sviðin með loga. Hreinsun skal taka út áður en yfirborði er lokað, timbri með fúavarnarefni, steini og jární með sterkri málningu. Notað er mauraeytur tvisvar sinnum vegna heymauranna. Heyjum frá riðutíma er eytt. Jarðvegsskipti fara fram, síðan er sand- eða malborið (malbikað). Að tveimur árum liðnum er nýr fjárstofn tekinn frá ósýktu svæði.“

/smh

Lely Center Ísland

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

RÚÐUR Í DRÁTTARVÉLAR

FRÁBÆR VERÐ

John Deere	Ford
Zetor	Fiat
Case IH	New Holland
McCormick	Deutz-Fahr
Steyr	Massey Ferguson
Claas	

www.bbl.is

Jesús mælti:
„Ég er upprisan og lífið. Sá sem trúir á mig, mun lífa, þótt hann deyri.“

Jóh. 11.25

biblian.is

Þýskar 2ja og 3ja hesta kerrur

Opnanlegar bæði með hlera og hurð
Ríkulegur útbúnaður

2ja hesta kerrur frá kr. 1.345.000 m/vsk
3ja hesta kerrur frá kr. 1.860.000 m/vsk

BRIMCO EFRIBRAUT 6 (við Reykjaland)
270 MOSFELLSBÆ SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

LIÐLÉTTINGAR GETA SKAPAÐ HÆTTU

Liðléttingar hafa náð mikilli útbreiðslu meðal bænda undanfarin ár.

Tækin eru þægileg til notkunar en geta skapað hættu. Liðléttingar eru oft á tíðum notaðir í miklum þrengslum, við gjafir, þrif og ýmis smáverkefni. Sérstakrar aðgæslu er þörf þar sem börn eru í úti-húsum, þrengsli og fátt um undankomuleiðir.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMhverfi

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19, 260 Reykjanesbæ
Þjónustuverkstæði sími: 420 6610
mottaka@toyotareykjanesbae.is
toyotareykjanesbae.is

ALWAYS A BETTER WAY

ERTU Á LEIÐ ERLENDIS?

Toyota Reykjanesbæ tekur að sér allar almennar bílaviðgerðir og smurþjónustu.

Við geymum bílinn, þér að kostnaðarlausu meðan á dvöl þinni erlendis stendur.

Vélabær ehf. bíla- og búvélaverkstæði Borgarbyggð

óskar eftir bifvéla- eða vélvirkja til starfa.

Menntun og reynsla af viðgerðum á bílum, dráttarvélum og vélum tengdum landbúnaði er skilyrði. Reynsla af stjórnun kostur. Meistararéttindi í faginu æskileg.

Þarf að geta hafið störf sem fyrst.

Upplýsingar í síma 660-3437 (Sigurður) 869-4275 (Lárus) eða á netfang larpet@aknet.is

Vélabær ehf.
S. 435-1252 - velabaer@vesturland.is
Almennar bíla- og búvélaviðgerðir
Smur- og hjólabarðapjónusta

LÖGGARÐUR EHF.

Stofnað 1985

Almenn lögfræðipjónusta, erfðaskrár, skipti dánarbúa, gallamál vegna fasteigna, vinnuréttamál og slysamál.

Hafðu samband: loggardur.is eða 568-1636.

RÁÐGJÖF Í NAUTGRIPARÆKT

Heyverkun, fóðrun, hönnun fjósa og aðbúnaður

Grétar Hrafn Harðarson dýralæknir
S. 892-1480 Netfang: gretarhrafn@simnet.is

BÍLARAFMAGN

OKKAR ÆR OG KÝR

— STARTARAR OG ALTERNATORAR —

Einnig á lager: Hjómflutningstæki frá Alpine. Varahlutir í startara. Rafgeymar. Aðalljósaperur. LED perur. Hátalarar. Tengi fyrir togspl. Hleðslutæki. Útvarpsloftnet. Rafhlóður. Fjarlæsingar. Fjarstart í bíla. Radarvara. Startkaplar. Áriðlar 12V og 24V / 240V. Hjóðnemar fyrir rútur, voltmælur, ampermælur, spennufellur 24V / 12V, trúflanabéttar, loftnetsframlieningar. Kerutenglar. Breytar fyrir 12P kerutengla. Öryggi. Sjálfvirk öryggi í bíla. Gleröryggi 20 og 32mm. Postulinsöryggi. Öryggiahöldur. Stór öryggi uppi 250A. Sæfnalyða fyrir Landrover. Snúruasett fyrir bassakeiur. Bassakeiur. Öndrostar. Sperihúttir. Dólar. Rafþveymaskar. Jafnsamband. Döðubútur. Rámskiður fyrir alternatara. Kúplingerhúsa. Startaræði. Lúgar í alternatara. Ról í alternatara. Vélavara (ASCO) og önnur. Ög. mál og málverk.

Glerárgata 34b við Hvannavelli • S 461 1092 • asco.is BÍLARAFMAGN

KRAFTVÉLAR Á SELFOSSI

í samstarfi við Bílanaust

Kraftvélar og Bílanaust kynna nýtt samstarf á Selfossi þar sem ný og notuð tæki Kraftvéla verða til sýnis og sölu í húsakynnum Bílanausts að Hrísmýri 7, Selfossi.

Að auki mun Bílanaust bjóða upp á varahluti í þau tæki sem Kraftvélar eru með umboð fyrir. Lögð verður áhersla á að eiga algengustu slithlutina á staðnum svo hægt sé að afgreiða hratt og örugglega, sérstaklega nú þegar sumarið nálgast og vertíðin hefst hjá mörgum viðskiptavinum Kraftvéla.

KRAFTVÉLAR

